העולם הזה

ד' תשרי תשמ"ה, 3.10.84 | מיספר 2457 | שנה 49 | המחיר 600 שקלים (כולל מע"מ)

מודעי איים להתפטר

בפגישת שרים יצא שר-האוצר מהכלים

פאניקה בצמרת המשק — יאוש באוצר

האשמות הדדיות פרועות בתוך הממשלה

♥ קפה האג ♥

קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה
קפה ביום וגם בלילה.

חדש!
קפה טורקי נטול קפאין
באריזת וואקום.

100% קפה טהור

קפה האג

קפה נמס
נטול קפאין
משקל נקי 200 גרם

100% טהור קלוי וטחון

קפה טורקי
נטול קפאין
משקל נקי 200 גרם

מכתבים

בושה וחרפה

האם היה צריך לבחור במאיר כהנא כאיש־השנה („העולם הזה" 23.9.84)? יש הסתייגות ויש גם בדיעבד, הצעה למועמד אחר.

לבחור ולהכתיר את הרב כהנא לאיש השנה! הרשו לי, במלים ספורות, להביע את דעתי השלילית להכתרה הזאת: זה ניצחון גדול בשבילו ולדעתו.

אומנם כל אדם, שהגיון מועט בשיכלו, יזהה את התואר, במיקרה הזה, כבושה וחרפה, אך לא מאיר כהנא. תואר זה ישמש לו כתואר גאווה וניצחון.

ציפי אליאסי, מינכן, גרמניה

הנאצי היהודי מאיר כהנא הופיע השנה, לראשונה, בכנסת ישראל. אומנם הוא זכה רק במושב אחד, אולם בטיפוסים שכמותו אסור לזלזל, אפילו כשהם קטנים.

הבחירות של תשמ"ד היו מיפנה בתולדות הארץ. ככל שיעבור הזמן, תלך ותיטשטש דמותם של פרס־שמיר־וייצמן־מודעי, עד כי תישכח כליל. רק דמותו של כהנא, שמו ודיוקנו, ייזכרו שנים רבות. אחרי שאיש כבר לא יידע לבטא את שמותיהם של הפוליטיקאים האפורייים דהיום, שמו של כהנא ייזכר — לדראון, כמובן.

תיקווה בריל, חיפה

הח"כ לשעבר מרדכי בן־פורת היה האיש הראוי ביותר לתואר איש־השנה. זה הוא שדרש לפני יותר משנה משני הגושים להקים ממשלת אחדות לאומית. נשאר עיקבי בעמדתו זו, פרש מן הקואליציה והקריב את עתידו הפוליטי כדי להשיג את מטרתו.

במעשהו הוא הביא להקדמת הבחירות, אותן בחירות, שבהן הוא עצמו לא עבר את אחוז החסימה.

אבי מועלם, רמת־גן

• • •

שנה טובה עם תוספות

ברכה קצרה, קולעת וקצת חורזת, אם כי באיחור קל, לקראת השנה החדשה, שנת תשמ"ה.

שנה טובה, עם דרישת־שלום מיוחדת, אוהדת, מסמפטת, קורצת, מחייכת, משתובבת, מלבבת, מתלהבת, משלהבת, מתקתקת.

נדיה לנדאו, תל־אביב

• • •

מאה סגנים לכל שר

יש פתרון לבעיות הכלכליות העומדות בפני המדינה.

בראיון במבט לחדשות, לפני מספר ימים, אמר מי שהיה סגן שר־האוצר, ח"כ חיים קאופמן, שהוא, בתפקידו כסגן־שר, חסך למדינה מיליוני דולארים. את הדברים האלה אמר בתשובה לשאלת המראיין בעניין ההוצאות הגדולות של קופת המדינה על סגני־השרים.

ואם סגן־שר אחד חסך מיליוני דולרים, כמה יחסכו מאה סגנים?

לכן, אני מציע, לפחות, מאה סגנים לכל שר! כדי להתגבר, סוף־סוף, על המצב הכלכלי החמור של המדינה ולהגיע, סוף־סוף, לעצמאות כלכלית.

וכל המרבה הרי זה משובח!

שמשון שיבק, בני־ברק

• • •

בעיות עם אגד

בקואופרטיב הגדול לתחבורה לא עושים, כנראה, צדק עם החברים הערבים, ולמרבה הפלא, גם לא עם הלשון העברית.

כל שנה מחליטה מזכירות אגד לחלק שי בראש־השנה לבני החברים בקרן הרווחה. המשרתים שירות־חובה בצה"ל, ומה עם בני החברים הערבים, שאינם משרתים בצה"ל? הרי החברים הערבים שותפים מלאים בקרן. כמו כל חבר אחר. מדוע לא יקבלו שי דומה?

האם תשלום חובות שווים לא מקנה, לחברים הערבים, זכויות שוות?

חבר „אגד" ערבי, חיפה

דובר אגד גדעון טלמור, טוענה ומטעה את הציבור, וכותב על יד שמו את תוארו, דובר אג"ד. והרי ידוע שאגד הוא השם שנתן (חיים נחמן) ביאליק, לפני כחמישים שנה, לחברת האוטובוסים ש ה ת א ג ד ה מחברות שונות. המילה אגד אינה ראשי־תיבות ומעולם לא היתה כזאת. הציבור הבין זאת וגרש את הגרשיים המיותרים ממילה זו וחילץ אותה ממחלצותיה. רק דובר אגד עודנו מחזיק בטעותו.

ד"ר ראובן סיוון, ירושלים

אנשי תשמ"ד

תוך סקירת כל מאורעות השנה, בחר העולם הזה באותם אנשים, המסמלים את המאורעות בישראל ובמדינות העולם. בשנת תשמ"ד. בין אנשי השנה: ג'סי ג'קסון, יצחק זמיר, ג'ראלדין פרארו, דב תבורי, ייעקב שבתאי.

10

כתבת השער הקדמי:

האם הוא יחפטר?

התיקווה היחידה של המשק הישראלי — ממשלת האחדות — הוסכת לאבזבה ואולי אף לייאוש. הכל ייחלו לתובנית שיגיש שר־האוצר החדש, יצחק מודעי, אך עד מהרה התברר כי אין כל תוכנית — ואם היתה כזו, היא נכשלה או אולי טורפדה. בינתיים מאיים השר הנתון בלחץ כבד, בהתפטרות.

8

כתבת השער האחורי:

התפילות של מירי אלוני

אחרי שנים של נסיונות קשים ומרים עם בני־זוג שונים מצאו מירי אלוני ושמואל אומני זה את זה ואת הדת היהודית. השניים, העסוקים בימים אלה בלימוד תורה, מעלים מופע שבו שרה מירי שירי תפילה, לפני קהל של נשים דתיות.

46

בלעדי

פרישת השופט הערבי

כאשר פורסמו שני המינויים האחרונים לתפקידי סגני־נשיא בית־המישפט המחוזי, הבין השופט הערבי היחיד בבית־המישפט המחוזי, יוסף תאג'־יחיא, כי על אף ההבטחות לא צפוי לו קידום, והוא מיהר להודיע על כוונתו לפרוש מכהונתו.

41

האסירים העליזים

עוד לפני הקרנת הבכורה של הסרט ידעו יוצרי „מאחורי הסורגים", כי יש בידם הצלחה. במסיבה שנערכה אחרי ההקרנה החגיגית, נתנו משתתפי הסרט (בתמונה: מוחמד בכרי וארנון צדיק) ויוצריו ביטוי, ביין ובשירה, לשימחת ההצלחה.

26

כישלון הכיפורים

ברמת־הגולן נפרץ קו־ההגנה של צה"ל. אך כפסע היה בין השיריון הסורי ובין היישובים בעמק. כיצד זה קרה? רוני שפיגל שופך אור חדש על כישלון מלחמת יום־הכיפורים, ביום השנה שלה.

18

שליטא איבד את השליטה?

לכאורה נסתיימה פרשת תיק חקירת הח"כ **בני שליטא** בסגירת התיק. אך עבור שליטא רק התחיל פרק נוסף בפרשה, שהגיע לשיאו בהתפרצותו של הח"כ ממנחמיה לליש־כת פרקליט מחוז תל־אביב. מדוע התפרץ שליטא?

7

ניר המחלוקת

נראה כי היריבים הוותיקים, שימעון פרס ויצחק רבין, מצאו סיבה להסר את הדרמוניה השוררת ביניהם. סלע־המחלוקת הוא מינויו של עמירם ניר לתפקיד יועץ ראש־הממשלה לענייני טרור. אם ידבוק פרס בהחלטתו למנות את ניר לתפקיד, הוא יסתבן בחידוש המילחמה הישנה בינו ובין רבין.

39

מישפטי תשמ"ד

אשה נרצחה במנעול־הגה, אשה אחרת נרצחה באמצעות הזרקת־נפט. אמיל גרינצווייג נרצח באמצעות רימון ועיישה אל־בחש נרצחה במאפיית אביה. ארבעת מישפטי הרצח הללו נדונו בשנת תשמ"ד, אך עניין הציבור התמקד בבג"ץ שבו אושש בית־המישפט העליון את אישיות־הדמוקרטיה ובמישפטם של 25 חברי המחתרת היהודית.

33

רחל המרחלת מדווחת:

מסור לאנאבל

במאבקו המישפטי נגד אשתו **אנאבל** הסתייע **אלי טמיר** בח"כ **אבנר שאקי**. ובמאבק הזה שואבת אנאבל עידוד מחברה הצמוד והמסור, הזמר **איתן מסורי**.

48

מגן ימני

דויד מגן, ראש עיריית קיריית־גת, הוא הסמן הימני של תנועת החרות. הוא הינו חוד־החנית נגד **יצחק שמיר** וחבורתו וכאגרוף של השר **אריאל שרון**.

23

בנקאות בלי רחמים

שאול רחמים, קבלן מבאר־שבע, שהפסיד מניות בשווי של 14.5 מיליון דולר, הגיש תביעה נגד הבנק הבינלאומי הראשון ומנהלו **בינו צדיק**, בטענה שזה ייעץ לו להחזיק במניות, בעוד שהוא עצמו מכר את מניותיו ה־פרטיות. בבתי־המישפט עומדים להיחשף סודות נוספים מחדרי המערכת הבנקאית.

42

עד או נאשם?

עניין שולי יחסי במישפטו של אסף חפץ הפך דרמה בפני עצמה. בחקירת העיתונאי יאיר קוטלר, שהובא כעד־הזמה, התלהטו הרוחות, כשסניגורו של חפץ, דן כהן, כמעט הוציא את קוטלר מכליו. משנסחפו העד והסניגור בהטחת האשמות זה בפני זה, נאלצו השופטים להזכיר כי קוטלר אינו הנאשם, אלא הוא עד בלבד.

44

המדורים הקבועים:

מכתבים	3	מיכתבים לרותי	28
זה היה העולם הזה שהיה	4	קילניץ ספלאש	29
קורא יקר	5	מה הם אימרים	
בלונים	5	שמואל אבידור הכהן רם ישי	
תשקיף	6	יוסי כהן גדעון ריבלין	
במדינה	7	אירית מיטלפונקט לילי־אן שוץ	30
תמריצים	15	אנשים בעולם פטי רגן הנסיכה	
אנשים	16	סטפאני הנסיך צרלס לורן פאביוס	37
שידור	20	הוריסקופ מזל מאזניים	38
אתה והשקל מדד העצבנות	21	עלי דפנה	40
יומן אישי	25	רחל מרחלת עד כל העולם	48
לילית ישראל	26	זה גם זה	50

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שהופיע השבוע לפני 25 שנה, עסק בכתבה המרכזית, תחת הכותרת "מיסחר ושמו מדחר", בעיה שהטרידה צעירים ערבים רבים, אשר לא יכלו לגייס את 10 אלפים הלירות (כ־6000 דולר, באותם ימים) שהיו דמי־המדחר המקובלים בשנת 1959 ● במדור "מיכתבים לרותי" דיווחה רותי על נערת־השבוע, אחת "דקה, בעלת צוואר־ברבור ועיני עופר־איילים" והבטיחה כי בקרוב מאוד לא תהיה יותר הנערה הזאת. זמרת־בלאדות צעירה (בת 19) בשם אסתר רייבשטט, דמות אלמונית. רותי צדקה. היא ניבאה, כמובן, על מי שנודעה יותר מאוחר כאסתר עופרים ● ובכתבה "כל נידחי זיווה" הודיעה נערת־הזהר זיווה שפיר כי היא החליטה לחזור בתשובה: "במקום אטא תמונות־עירום והזהר של חיי־ריקנות — כפרה בעבודה מאומצת, לימודים והשתלמות רצינית" וכך היא גם הופיעה, בראיון לגליון ערב יום־הכיפורים, בתצלום על שער הגליון: נערת־הזהר חזרת בתשובה ומליקה נרחת.

"העולם הזה" 1149
תאריך: 7.10.1959

לא כל ישראל גנבים ★ ולא מספיק להיות צעיר כדי להיות חבר־כנסת

יהדות

הבא אל הבית

"ויקם דויד ויברח ביום ההוא מפני שאול, ויבוא אל אכיש מלך גת... ויאמר אכיש אל עבדיו: הנה תראו איש משתגע! למה תביאו אותו אליי? חסר משוגעים אנוכי, כי הבאתם את זה להשתגע עליי? הזה יבוא אל ביתי?"

(שמואל א' כ"א)

ממשלת ישראל היתה נתונה השבוע במצבו של אכיש מלך גת. האיש שבא אל ביתה היה פרידריך גרינוולד, איש־הכספים היהודי הצעיר שברח מאנגליה, שם נחשד במעשי־מירמה. מישרד־החוץ, מישרד־הפנים ולבסוף גם דויד בן־גוריון, שאלו את עצמם: "החסר רמאים אנוכי, כי הבאתם את זה?"

השאלה לא היתה אישית. היא נגעה לעצם מהותה של מדינת ישראל, לאמונות העמוקות ביותר של מייסדיה.

היא נוכחה לדעת כי בעיני הציבור הברירי מצטיירת ישראל כמיקלט בינלאומי לגנבים ורמאים. יהודי ברי־טניה, היודעים כי הברירים (כמו כל האירופים) מאמינים שהיהודים נוטים כולם לרמות ולגנוב, חששו כי בריחתו של גרינוולד לישראל תשחיר את פניהם הקולקטיוויות.

השגרירות פנתה למישרד־החוץ בירושלים. מישרד־החוץ פנה למישרד־הפנים. על ישראל בר־יהודה (אז שר־הפנים) ועל דויד בן־גוריון היה להחליט: האם לגרש את גרינוולד על־ידי ביטול אשרת־הכניסה שלו?

הנימוק הנגדי היה ברור ועקרוני: ישראל הוקמה, לדברי מנהיגיה, למען יהודי כל העולם, כולל גנבים ורמאים. עקיצות עיתונאיות בבריטניה, אינן צריכות להשפיע על החלטת ממשלת ישראל הריבונית. בהעדר הסכם־הסגרה עם בריטניה (שהתעכב, בגלל סירוב הברירים להסכים לתנאי שימנע בעדם לדון למיתה רוצחים שיוסגרו לה על־ידי ישראל, בה אין דין־מוות) גם לא היתה שום סיבה רישמית למנוע מגרינוולד מיקלט.

אולם במיכחן, השבוע, כמו ב־מיבחנים רבים אחרים, לא ניצחה ה־תיאוריה הציונית את האינסטינקט הלאומי. רוב אזרחי ישראל חייבו את פעולת שר־הפנים התקיף. כאשר הו־ריע על ביטול אשרת־הכניסה, הכריח בזאת את גרינוולד לחזור לבריטניה, אל שופטיו.

אישים

הזקן הגדול

שרי הממשלה חיכו כבר באולם בניין התאחדות בעלי־התעשיה ברחוב מונטיפיורי בתל־אביב. לבסוף בא דויד בן־גוריון, טקס הלווייתו של אריה לייב שנקר (82), נשיא התאחדות בעלי־התעשיה, התחיל.

ישועה יפאנית אחד הגרים הראשונים, שבאו ארצה לפני 25 שנה, היה הפרופסור היפאני (לשפות שמיות) אברהם קוצ'וגי, שנימול בגיל 60 ונראה בתצלום, למעלה, מברך על הנרות. כמה שעות אחר טכס המילה שלו. הוא גוייר ביוזמתה של האגודה למען גרי צדק. ששמה לה למטרה להשיב את עוצמתו המספרית של העם היהודי, שאיבד ששה מיליון בשואה, על־ידי גיור של נוכרים.

„בל ישראל גנבים". הלחץ החזק ביותר נגד גרינוולד בא מצד השגרירות הישראלית בלונדון, ה־עומדת במגע הדוק עם יהודי בריטניה.

מעולם לא הצליח איש להסביר מה עשה את שנקר לדיקטטור הכל־יכול של ציבור תעשייני ישראל. לא היה זה הגיל והעושר. תעשיינים זקנים יותר ועשירים יותר נשמו עמוקות לפני שנכנסו, ביראת כבוד, לחדרו של שנקר בקומה הראשונה של בניין ההתאחדות.

מה היתה הסיבה? היה זה כוח אישי מיסתורי, פיקחות שלובה בחכמת־חיים, שהפכה את שנקר למנהיג טיבעי. רבים חייבו מאחורי גבו על אהבת־הכבוד שלו, שמצאה סיפוק בתוארים כמו „נשיאנו" ובקריאת שבחנות ומרכזי־תעשיה על שמו. אולם כה חזקה היתה האגדה עד שאפילו המלגלגים נכנעו לה.

אריה בעל גרב. עוד בנעוריו הקדיש הצעיר האוקראיני את מירצו לצד הכלכלי של הפעילות הציונית ברוסיה, עסק במגביות ובגיוס כספים להשקעה בארץ. כאשר הגיע לארץ־ישראל, בראשית שנות העשרים, נכנס כשותף למיפעל לודזיה הכושל, העמידו על רגליו, הפך את האריה, המחזיק את הגרב בפיו, לסמלו.

שנקר הבין כי בארץ לא תקום תעשייה תוך מילחמה בתנועת ה־פועלים. הוא שיתף פעולה עם ההסתדרות מן היום הראשון, השתדל ליישב את כל סכסוכי־העבודה עם מזכיר ההסתדרות, דויד בן־גוריון, התנגד תמיד לכל השבתה. תמורת זאת השיג ממנהיגי הפועלים, חסידי ה־חקלאות, את ההכרה הגוברת והולכת בחשיבות התעשיה. הכרה זו מצאה את ביטוייה באשראי חיוני מקרנות ציו־ניות.

מפעם לפעם התארגנה אופוזיציה לשנקר, אך זאת התמוטטה כבניין־קלפים, כאשר קם שנקר באסיפה הכללית של ההתאחדות וקרא, בקושי, את הדפים שהכינו לו עוזריו באותיות גדולות במיוחד.

דור אחרי דור של מתנגדי שנקר קם ונשכח. שנקר נשאר. כאשר נפטר שנקר השבוע, באופן פיתאומי וללא יסורים, השאיר אחריו תעשייה יש־ראלית שנשאה את חותמו.

פסוקי השבוע

צריך לדעת להבחין

● **ראש־הממשלה, דויד בן־גוריון,** לצנחנים שהריעו לו בכנס יחידתם ערב ראש־השנה: „אני רואה שאתם יודעים לא רק לצנוח, אלא גם לצרוח!"

● **גדעון האוזנר, מועמד הממלכה הסרוגרסיבית ל־כנסת,** על הכנסת מועמדים צעירים לרשימות המועמדים: „צ־ריך להבחין בין דם צעיר לבין דם אינפנטיליי"

מכתבים

האריה מדמשק

התרומה הסורית לביצה הלבנונית.

במלואת שנתיים ושלושה חודשים למלחמת הלבנון, שקיצה אינה נראה באופק, כדאי להזכיר את האיש

אל־אסד
בתיאום עם מוסקווה

המכתיב את מהלכי מילחמת־שולל זו: נשיא סוריה, חאפט' אל־אסד.

בעצם נוכחות צבאו בלבנון (בתיאום עם מוסקווה, כמובן) מספק האריה (בערבית: אל־אסד) מדמשק עילה בידי ה"ה שמיר, פרס ושות' לאפשר את המשך שהיית צה"ל בלבנון, עם כל ההשלכות החמורות הנובעות מכך לחייהם של חיילי צה"ל ולמצבנו המדיני, הבטחוני, החברתי, הכלכלי והמוסרי.

ש.א. רמת־גן

● ● ●

איפה תעודת־הלידה

אם הרוגמנית האוסטרלית אל

אל
צנצנת מאילת

(השער האחורי, העולם הזה 23.9.84) בת 14 וחצי, אני צנצנת!

אברהם אסולין, אילת

● *אתה צנצנת. הקורא אסולין.*

● ● ●

אחת־שתיים, שלוש

סקרנות על מילוי משאלות־לב שהועלו לפני 25 שנה ("העולם הזה" 23.9.84).

מישאלות הלב של האישים השו־נים, לפני 25 שנה, בראש השנה תש"ך כנראה באמת באו מן הלב. עובדה: הם לא רק רצו משהו, אלא אף זכו בו.

ירוע לכולנו שמשאלתו של ייגאל ידין התקיימה, ואכן נמצאו מגילות גנוזות לחופי ים המלח, וגם הונהג חינוך תיכוני חינם (כפי שביקש חברי־הכנסת מחירות) ואפילו, כחלומה של העיתונאית הקומוניסטית, בן־גוריון ירד.

אבל איך אני יכולה לדעת: 1. האם מזכיר ההתאחדות לכרורגל, יוסף רגן, זכה בפרס הגדול של הפייס? 2. האם הוכנס מיזוג־אוויר לבית העיתונאים? ו־3. האם חנה מירון קיבלה רשיון נהיגה?

ברכה בר־און, בת־יב

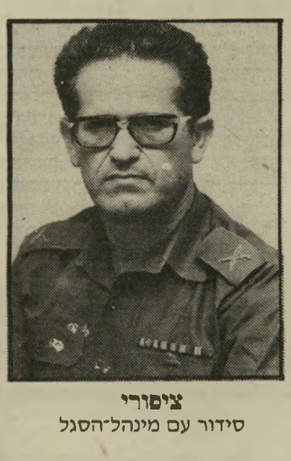
● *התשובות לשאלות של הקוראת בר־און: 1. לא. 2. כן. 3. כן.*

● ● ●

גזבים לתת־אלופים

כיצד מגיע שר־התיקשורת לשעבר לאגודה למען החייל ("העולם הזה" 23.9.84)?

מה זה? יש איזה סידור בין מינהל הסגל לאגודה למען החייל. המבטיח את הג'וב של היו"ר לתת־אלופים, הפורשים מצה"ל ולא הולך להם בפוליטיקה? קודם תת־אלוף נתקה ניר, אחר שנכשל בבחירות לראשות

ציפורי
סידור עם מינהל־הסגל

עיריית אשקלון, נחת באגודה, ועכשיו תת־אלוף מוטקה ציפורי, אחר שנכשל בחירות (לא בכנסת, לא ־משלה) ינחת, גם כן, באגודה?

צבי צפריר, צפת

● ● ●

אין לי כוח (מ)

יש בעיות למי שלא פותר תשבץ כל שבוע.

אני מודה ומתוודה שבדרך־כלל אני מדלג על התשבץ שלכם ואפילו על התשבצופן. פשוט אין לי כוח לשבור את הראש מי הוא היסוד הכימי הקל ביותר (ארבע אותיות) או מי הוא הכלב המופיע בתוכנית־ילדים בטל־וויזיה (חמש אותיות). כי אני גם לא כימאי וגם כבר לא ילד.

אבל בראש־השנה, יותר נכון ערב ראש־השנה, כשאשתי ואני החלטנו להשאיר את המישפחה בבית ולא לרדת לאילת, אחרי ששמענו ברדיו מה הולך שם, נצלתי את ההזדמנות וניסיתי את כוחי בתשבץ שלכם, תשבץ־הענק של גליון ראש־השנה (העולם הזה 23.9.84).

דווקא הלך לי לא רע, עד שנת־קלתי בכל מיני סימני־עזר, כולם נתונים בסוגריים ליד רמזים לפת־רונות. (ח.), למשל, או (מ.) או (ש"מ) או (ר"ת).

שברתי לי את הראש, כססתי לי את הצפרניים ולא ירדתי לסוד העניין. בסוף ניחשתי כי ר"ת זה ראש־תיבות, אבל ש"מ? מ.?

אני מבקש תשובה עד יום־הכיפורים, אז יהיה לי שוב זמן ואני חייב לפתור את התשבץ הזה!

גדליה גרוס, גדרה

● *באמת, הקורא גרוס. הראש שלך היה, כנראה, באילת. ח. מסמל כתיב חסר; מ. – כתיב מלא; ש"מ זה. כמובן, שם־משפחה.*

לוח יח.

לפני הופעת כל גיליון של ראש־השנה, יש בין הקוראים הנאמנים שלנו מתיחות מסויימת סביב השאלה: מי יהיה איש־השנה?

בשנה רגילה יש כמה וכמה מועמדים סבירים לתואר, ויש ניחושים והתערבויות לרוב.

גם הפעם היתה מתיחות רבה. אלא שהפעם לא היתה השאלה „במי הם יבחרו?" אלא: „האם הם יעזו?"

אם לדון לפי האנשים שהספקתי לרבר עימם על נושא זה — ומיספרם הגיע לעשרות — הרי 90 אחוז מהם ויותר היו משוכנעים כי המועמד הסביר היחידי הוא הפעם מאיר כהנא. אך הם ידעו כי בחירה זו תהיה קשה לנו מאוד. „אתם לא תרצו לעשות פירסו־מת לאיש הזה," אמר אחד — וקביעה זו חזרה בפי רבים אחרים, במילים אלה או אחרות.

אומנם, קוראי העולם הזה יודעים כי בחירת איש־השנה אינה כבחירת מלכת־יופי. אין אנחנו בוחרים במועמד היפה או החיובי ביותר. אנחנו בוחרים באיש או באשה שהשפיעו, לדעתנו, על אירועי השנה, או המסמלים את

איש־השנה תשמ"ד
לא בנות־יענה

ההתפתחויות החשובות בה. מבין 33 אנשי השנה שנבחרו על־ידינו בין 1951 ו־1983, כמחציתם היו אנשים שניתן להגדיר את השפעתם על השנה כ„חיובית", באופן כללי, וכמחציתם אנשים בעלי השפעה „שלילית".

המחשבה עוררה סלידה

האמת היא שבהתקרב ראש־השנה גברו ההתלבטויות שלנו.

חיפשנו בנורות אדם אחר שהיתה הצדקה בבחירתו. התנגדתי בכל נימי נפשי לבחירת כהנא. במשך חודשים חשבתי על האפשרות שאצטרך להקדיש שבועות אורכים בכתיבה עליו, והמחשבה עוררה בי סלידה.

אך ככל שעברו השבועות, והיה צורך להחליט סופית, כן גברה ההכרה שאין מנוס מבחירתו. פשוט לא היה שום מועמד סביר אחר, שבחירתו לא היתה נראית כמלאכותית, בבחינת השתמטות מן הבעיות האמיתיות. היה נדמה שהבעיה תיפתר אם ייבחר שימעון פרס כראש־הממשלה. אך כאשר קמה ממשלת־האחדות כפי שקמה, כממשלת־מחדל הכבולה על פי הסכם בידיה וברגליה, לא היתה כל הצדקה בבחירה זו. יתכן שפרס יפתיע, ויהיה מועמד סביר בשנה הבאה. אך בסוף תשמ"ד היתה בחירתו נראית כמופרכת.

כך הלכו והצטמצמו האופציות, ובסופו של דבר נותר כהנא כמועמד הסביר היחידי. הוא מסמל את הדבר העיקרי שקרה במדינה בשנה עגומה זו. התיעוב הכללי שמעורר האיש אצל אנשים שפויים והוגנים הוא חלק מן הסיפור. הוא לא היה יכול להצדיק את אי־בחירתו.

ההתעלמות כהשתמטות

בסופו של דבר היתה שאלה פשוטה: האם נניח לרעיותינו לגבור על היושר האינטלקטואלי שלנו, או לא?

היושר הזה הוא מקור־גאוותנו, ואחד מסימני־ההיכר העיקריים של העולם הזה. אם לא העיקרי בה"א הידיעה. הוא מתבטא בסיסמתנו „בלי מורא — בלי משוא־פנים". כפי שהס־ברתי לא פעם — חוסר משוא־פנים אין פירושו ניטרליות, או אי־היכולת להב־חין בין טוב ורע. פירושו גישה בלתי־משוחדת לעוברות, ניתוחן והסקת המסקנות מהן.

גם במיקרה קיצוני זה — ואיני מעלה על דעתי קיצוני ממנו — לא יכולנו להפר עיקרון זה. היושר האינטלקטואלי, בלי משוא־פנים, אמר לנו שכהנא הוא איש־השנה, לפי כל הקריטריונים המשמשים נר לרגלנו בעת הבחירה. על כן בחרנו בו.

היו רבים שבחירה זו קוממה אותם, ובצדק, ידוע כי כהנא פועל על פי הכלל שכל פירסומת טובה לו, ולא חשוב מה טיבה. כל פירסומת מעלה את חשיבותו בעיני הבריות. רבים סבורים כי הצורה הנאותה היחידה לטיפול באיש כזה — הן מבחינת היעילות, הן מבחינת ההגינות — היא להתעלם מקיומו.

כחוקר התקופה הנאצית, ובעיקר של עליית אדולף היטלר לשילטון, התעמקתי לא פעם בשאלה זו. האם היו מתנגדי הנאציזם בגרמניה צריכים להתעלם מקיומו, כפי שהציעו רבים, או להיפך, היו צריכים להרים קול ולהזהיר מפניו בעוד מועד, כפי שהציעו רבים אחרים? אין תשובה סופית על שאלה זו, ויש נימוקים טובים מאוד לכאן ולכאן.

במיקרה שלנו, איני סבור שתצמח תועלת כלשהי מהתעלמות מן התופעה. היא ישנה, ויש לה שורשים עמוקים במציאות הישראלית. מוכר־חים לנתח אותה כדי להבין אותה; וצריכים להבין אותה כדי להילחם בה. אין צורך להעלות על נס כל תעלול קטן שלו. בהחלט לא. אך את התופעה עצמה יש לנתח באומץ־לב, בבהירות ובאחריות. אחרת תשמש ההתעלמות אמתלה לאי־פעולה נגד במוסדות השילטון, החקיקה והמישפט.

בחירת כהנא כאיש־השנה צריכה לשמש אות־אזהרה לכל עם־ישראל. אין לטמון את הראש בחול. יש לראות את המציאות בעין פקוחה ומפוכחת, כדי להסיק ממנה את המסקנות הדרושות להצלת המדינה ולהצלת הדמוקרטיה הישראלית.

אורי אבנרי

בלונים

ח"כים אברהם שפירא ורפאל איתן בכנסת

דו תשקיף

פרס זועם על השב"כ

שימעון פרס זועם על השב"כ, שהבנים אותו בכוונה תחילה למלכודת.

השב"כ ניצל את תקופת־הביניים של חילופי השרים, כדי להודיע על סגירת מישרד־העיתונות של רמונדה טוויל, מתוך תיקווה שפרס לא יעז לבטל את ההחלטה.

התוצאה: השחרת פני פרס בעולם, מחאות רישמיות מצד המיפלגה הסוציאליסטית הצרפתית והקאנצלר־לשעבר ברונו קרייסקי, שיש לו עדיין השפעה חזקה באינטרנציונל הסוציאליסטי.

פרס, שתדמיתו בחוגים בינלאומיים אלה חשובה לו מאוד, הורה לבטל את הצעד, וביתכן שיעורוך, יחד עם עזר וייצמן, טיהור במוסדות שהיו אחראים לפרישה.

בר־לב יחליט בקרוב

שר־המישטרה החדש, חיים בר־לב, ישלים בתוך זמן קצר את לימוד החומר על מיבנה המישטרה ונציבות שירות בתי־הסוהר, ויגבש את החלטותיו לגבי שינויים, בעיקר פרסונליים בשני הגופים.

לבר־לב ברור, שכל שינוי יביא בעיקבותיו לפרישה של כמה ניצבים מאוכזבים. ייתכן מאוד שמסיבה זו, ומתוך הנחה שממילא הם יפרשו, הוא יעדיף להביא בעלי־תפקידים בכירים, ואולי אף מפכ"ל, מחוץ לשורות־המישטרה.

מחפשים את הקבלן דרוקר

יציאתו של הקבלן הגדול, זבריה דרוקר, לחופשה קצרה בחו"ל, עוררה השבוע גל של שמועות על עזיבתו את הארץ לתקופה ארוכה.

באחרונה הודיע דרוקר שהוא מקפיא את עסקיו בארץ ושהוא יצטרף לי מישפחתו השוהה בארצות־הברית מזה שנה. לדרוקר יש חברה מעבר לים. "דרוקר אחזקות", שעל טיב פעילותה לא היה מוכן להרחיב את הדיבור.

מחברתו מסרו השבוע, שהוא יצא לחופשה וישוב בתוך כמה ימים, אך סירבו לומר היכן הוא שוהה. חוגים כלכליים עוקבים אחר הטיסות הנכנסות בנתב"ג, כדי לדעת אם הוא אכן ישוב.

מו"מ: "אושיות"־"ציון"

גורמות השמועות על משא־ומתן מתקדם בין חברת הביטוח האמריקאית "פרנק ב. הול" ו"ציון" על רכישת החברה של מישפחת טייבר.

עד לפני שנה התכוונו האמריקאים לצאת מעולם הביטוח הישראלי ולנתק את קישריהם עם חברת־הביטוח עממית. אחר־כך שינו את דעתם ואף העמיקו את החזקתם בארץ על־ידי הפיכת "עממית" לחברת "אושיות", מינוי איתן אבניאון כיושב־ראש מועצת המנהלים ואחר־כך רכישה של חברת הביטוח "ירדניה".

אם יתממש הרעיון של שיתוף "ציון" ב"אושיות" הרי שנציגות "פרנק ב. הול" תהיה הכוח המוביל בענף הביטוח בארץ.

באחרונה נמסר שלחברת "ציון" חסר ההון הדרוש על־פי הוראות הממונה על הביטוח במישרד־האוצר, אך לבני המישפחה נכסים רבים וכסף רב.

ליבאי אצל זמיר

במישרד־המישפטים הובעה סליאה על הופעתו של ח"כ דויד ליבאי במישרדי היועץ המישפטי למשלה, ברוין בעניין כתב־האישום הפלילי שהוכן נגד ראש עיריית־חיפה, אריה גוראל ודוברו, יעקב בזק.

העילה לכתב האישום — הוצאת 115 אלף דולר במירמה, מכספי ציבור, לתעמולת הבחירות של גוראל בבחירות המוניציפליות שהתקיימו לפני כשנה.

באותה פגישה אצל הפרופסור יצחק זמיר לקחו חלק שני פרקליטים חיפאיים נוספים, אך במישרד־המישפטים טוענים, שאילמלא התערב ליבאי בתיק, לא היה זמיר מארח אישית את שלושת הפרקליטים לשיחה בעניין.

קצינים משרתים את כהנא

קציני הצבא והמישטרה, שליוו את מאיר כהנא אל תוך מחנה־הסליטים הדיישה, ערכו למעשה הסגנה למען תנועתו הנאצית.

קציני המימשל רשאים למנוע כניסת ח"כים לאיזור צבאי סגור, ומסיבה זו גירשו בעבר מושלים צבאיים, לא פעם, ח"כים שמאליים מערים בגדה־המערבית.

ה"טיים" מחליף פרקליט

השבועון האמריקאי "טיים", החליף את פרקליטו הקבוע בארץ. במקומו של יהושע רוטנשטרייך יבוא שמואל ברזל, ממישרדו של חיים צדוק.

ח"כ הליכוד מיהר לשלם

ח"כ בכיר מהליכוד, בעל מיקצוע חופשי, מיהר לשלם ערב־החג את חובו לשילטונות מס־ההכנסה, אחרי שגובה הודיע לו, שהוא חייב מיקדמות בסכומים גדולים.

אנשי מס־ההכנסה עלו על הח"כ במיבצע אכיפת גבית חובות מעצמאים וחברות, שנערך בחודש ספטמבר.

ליבנת ל"אל על?"

אחרי שהתברר ליורם ארידור, יושב־ראש מזכירות חרות, שישנה התנגדות גדולה למינויה של לימור ליבנת כדוברת התנועה במקומו של יוסי ברון, הוא מחפש עבורה מישרה בכירה במקומות אחרים.

ארידור בוחן עתה אפשרות לסדר ללבנת, בתה של הזמרת שולמית ליבנת, את תפקיד דוברת "אל־על".

בחברת התעופה התעוררה תסיסה גדולה נגד רעיון המינוי.

מועמד לתפקיד גיזבר ההסתדרות

למרות שהגיזבר הבא של ההסתדרות ימונה רק אחרי הבחירות בהסתדרות, כבר מוזכר שמו של היורש לנתן אלמוזלינו: המדובר בחשב ארתור ישראלוביץ, העובד כחשב בוועד הפועל.

בקומה החמישית בבניין הוועד הפועל מניחים, שישראל קיסר חרג ממינהגו והבטיח לישראלוביץ את התפקיד.

הגליון הבא של

העולם הזה

יוקדם ביממה אחת בשל חג־הסוכות. הוא יופיע ברחובות תל־אביב ביום השני בערב, ויהיה מצוי בקיוסקים ברחבי הארץ ביום ג', בבוקר.

תסיסה בעבודה

עשרות עסקנים מאוכזבים של מיפלגת־העבודה עסוקים עתה בחיסוש מישרה כלשהי במישרדי הממשלה שבראשם עומדים שרי העבודה.

הלחץ הגדול ביותר יופעל על יעקב צור, שר העליה והקליטה, אך הוא יימנע ממינוי עסקנים שאינם מהתק"ם.

עבודת השליח הופסקה

שליח בית־ר בניו־יורק, יצחק בן־יעקוב, חדל לעבוד בתנועת בית־ר העולמית. אחרי סידרת עימותים על רקע אישי עם הנהגת התנועה.

יצחק הוא אחיו של כדורגלן העבר, ארצי בן־יעקוב, אף הוא עסקן בחרות.

ייסגרו תיקי רני ברמן

המישטרה תסגור את תיקי התלונות שהגיש השר לשעבר, יעקב מרידור, נגד רני ברמן, בשיאה של התפוצצות פרשת המצאת האנרגיה. הסיבה — חוסר עניין ציבורי.

רוטשילד בצרות?

המאזן החציי־שנתי של בנק כללי, הבנק של הברון אדמונד דה רוטשילד, הסתיים בהפסד צנוע, אך בנקאים מתייחסים לכך בדאגת מה, בגלל העובדה שבראש הבנק עומד בנקאי בעל מוניטין.

מנכ"ל הבנק, ארנון גפני, לשעבר נגיד בנק־ישראל, מתוסכל, הן ממעמדו הנוכחי, והן מתוצאות המאזן.

באחרונה הוא התבטא באוזני חברים שהוא היה מעדיף שתינתן לו הזדמנות לתרום את חלקו לעיצוב המדיניות הכלכלית החדשה. לאכזבתו, הזדמנות כזו לא ניתנה לו במישור הכלכלי־ממלכתי.

בינתיים מבצע גפני שינויים פרסונליים רבים בבנק.

אחת הרכישות האחרונות של הבנק היא צילה רוזנבאום, בעבר עוזרת נאמנה של פינחס ספיר, מכוחותיו של עמירם סיוון במישרד־האוצר, שעברה אחר־כך בסולל בונה, בבנק הפועלים וחברות־הבת, במטהו של גד יעקובי ועתה אצל גפני.

בעיות־מיסוי בכרטיסי־אשראי

חברות כרטיסי האשראי מתלבטות בשאלת גביית מס ערך־מוסף מכרטיסי־טיסה שרוכשים ישראלים בארץ לטיסות בחו"ל.

על־פי החלטת הממשלה אין משלמים מע"מ על כרטיסי־טיסה. אך הרוכשים כרטיס בחברות זרות ומשלמים בכרטיס אשראי, גילו שנגבה מהם מע"מ, משום שנציגות החברות בארץ שולחת את השובר לחו"ל, משם הוא מועבר לחברות האשראי בארץ ואז גובים עליו מס.

אנשי תעופה מייעצים לישראלים שרוכשים כרטיסים בארץ לטיסות בין שתי נקודות בחו"ל, שלא לשלם בכרטיסי־אשראי.

קבלת־קהל להומו־סכסואלים

"האגודה לשמירת זכויות־הפרט" החליטה על מתן שירות חדש להומו־סכסואלים. בתוך זמן קצר תיפתח האגודה לישכת קשר לקבלת־קהל, שתטפל בבעיות שונות של ציבור ההומו־סכסואלים והלסביות.

צנזורה בתיאטרון?

השבוע הוסיע מפקח איזורי של מישרד־הפנים בתיאטרון "בית ליסין" וביקש לבדוק אם יש רישיון למחזה "סיפור אהבה בשלושה", שעניינו יחסים בין הומו־סכסואלים.

המפקח ביקש שעותק של המחזה יועבר לעיון המישרד.

במדינה

העם
ממשלת המחדל

הממשלה דומה למרבה־רגליים. שכל רגל שלו פוסעת בכיוון אחר, וראש אין

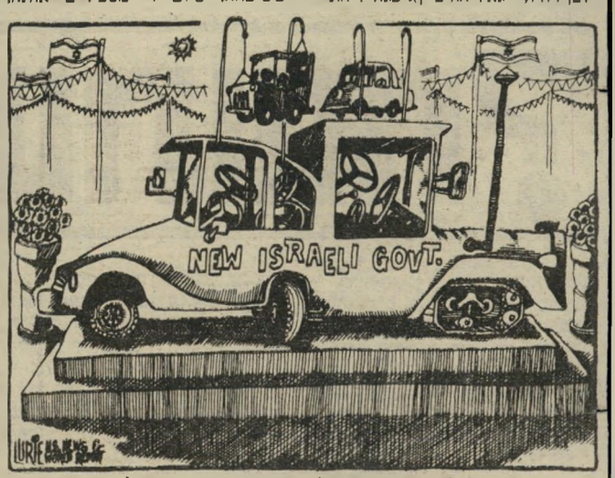
בועת־הבורית הגדולה, ששמה „ממשלת־אחדות־לאומית", התפוצצה.

לכאורה נולדה הממשלה הזאת מתוך כורח. מאחר שהמערך לא היה מוכן להקים ממשלה הנתמכת על־ידי הרשימות שרוב בוחריהן ערביים, לא היתה כל אפשרות להקים ממשלה אחרת.

אולם ברעת־הקהל התקבל כורח זה בהתלהבות כתרופה של ישועה.

זוהי תופעה החוזרת ונישנית ב־ישראל. כאשר המצב רע, צץ ועולה רעיון כלשהו ומתקבל כתרופת־פלא, על פי מיטב המסורת של רפואת־האליל. זהו תמיד רעיון אווילי.

לפעמים זהו משהו כמו „שינוי שיטת הבחירות". לפעמים זהו מתן תפקיד מסויים לאליל תורני (מישרד־הביטחון למשה דיין, מישרד־האוצר לבן־דורו, ייגאל הורביץ). כגודל התי־

ממשלת־האחדות־הלאומית בעיני רענן לוריא
איך לא להגיע לקו־הזינוק

קווה. כן גודל האכזבה כאשר הבלון מתפוצץ.

עכשיו זה קורה לרעיון „ממשלת־האחדות". קשרו לו כתרים, תלו בו תיקוות, התייחסו אליו כאל תרופת־האליל הגדולה.

„צעדים דראסטיים". הרעיון היה אכן מפתה מאוד.

„יש צורך בצעדים דראסטיים ומכאיבים," כך נאמר. האומרים כך לא פירטו, בדרך־כלל, למה הם מתכוונים. וגם לא ידעו זאת בעצמם.

צעדים דראסטיים כאלה אינם יכולים להתבצע כאשר יש „ממשלה צרה". דרושה „ממשלה רחבה". בעלת בסיס פוליטי רחב, כדי להחליט על צעדים כאלה ולבצעם.

לכן: תקום ממשלה רחבה, וזו תבצע את אשר צריכים לבצע. ההסתדרות תעמוד לרשותה, אירגוני־המעסיקים יתמכו בה, העם יקבל את הגזירות באהבה, ומיבצע־ההצלה הגדול יתבצע.

מירושים לבישלון. לא היה דרוש חודש, כדי שגם בלון זה יתפוצץ. מסתבר כי ההנחות האלה, שנראו ממש מובנות־מאליהן, מופרכות מיסודן.

ככל שהממשלה רחבה יותר, כן מאוגדים בה יותר נציגים של קבוצות לחץ מנוגדות ואינטרסים סותרים. כאשר אלה מאוגים זה את זה, אין הממשלה יכולה לקבל כל החלטה שהיא.

ממשלה צרה, המתבססת על 61 חברי־כנסת, יכולה לקבל החלטות. אומנם לא בקלות תוכל לבצע אותן. עליה להיאבק באופוזיציה גדולה ונוקשה. אך היא יכולה להתגבר, לבצע ולקוות שהתוצאות יצדיקו אותה בעיני הציבור.

לא כן ממשלה רחבה. זו אינה מסוגלת להגיע אף לשלב של החלטה, מכיוון שכל הצעה שהיא תיתקל בהתנגדות של מישהו בתוך הממשלה עצמה. אין היא מפסידה במירוץ — היא כלל איננה מסוגלת להגיע לקו הזינוק.

כאשר זוהי ממשלה המבוססת על תיקו פנימי, כשבראשה שני מנהיגים רופפים וכאשר כל החלטה צריכה להתקבל למעשה פה אחד, הרי זה מירשם למחדל תמידי.

מי מפחד ממי? כל זה מוכח בימים אלה.

הניגודים בתוך המערך אינם בולטים לעין, כי המערך עדיין מהלך על ביצים. אבל בתוך הליכוד המצב גלוי. סגן ראש־הממשלה דויד לוי מטרפד בגלוי, ובפה מלא, את שר־האוצר יצחק מודעי, שהוא חבר הליכוד כמוהו (ראה עמודים 9 – 8). גם ישראל קיסר פוחד מפני דויד לוי, ועל כן מתנגד לכל צעד אשר לוי עלול להתנגד לו. הכל פוחדים מפני אריאל שרון, העלול לנצל כל שעת־כושר כדי להפוך את המכונית כולה. איש אינו מסוגל לקבל החלטה. החלטה המתקבלת ביום א' מופרת ביום ב', קמה לתחייה ביום ג' וגוועת סופית ביום ד'. ביום ה' מפליגים בשיבחה, ביום ו' מספידים אותה, ובשבת נוסעים כולם לשפת־הים.

ביניתיים יכולים להתבצע רק דברים שהכל מסכימים להם. ואלה הם, מטבע הדברים, רק החלטות הפוגעות במישהו שאין לו הכוח להתנגד ולצעוק חמס.

יחסים מרחביים
כן, אבל לא

מול הציר החדש קאהיר־עמאן־אש"ף מנסה שימעון פרס להשתמש בטכסים ישן

בעוד שישראל שקועה בבעיותיה הכלכליות, קורים סביבה מאורעות דרמאתיים. הם עוררו רק עניין קלוש בציבור הישראלי.

התפתחות המאורעות:

● **ירדן** חידשה את יחסיה הדיפלומטיים עם מצריים. צעד זה התאפשר אחרי הביקור ההיסטורי של יאסר ערפאת אצל חוסני מובארכ, מייד אחרי הפינוי של כוחות פת"ח מטריפולי בראשית השנה. מה שמותר לערפאת, מותר גם למלך חוסיין.

● **ערפאת** ביקר בירדן, נפגש עם המלך, ולאחר מכן הביע את תמיכתו בצעד זה.

● **האופוזיציה באש"ף**, הכפופה לדמשק, גינתה את הצעד בחריפות. אך כמעט כל הציבור בשטחים הכבושים נתן לו גיבוי מלא. החריג הבולט ביותר: בסאם שכעה. ראש־העיריה המודח של שכם, איש מיפלגת

(המשך בעמוד 8)

* *קאריקטורה שהופיעה בעיתונים אמריקאיים רבים.*

היועץ המישפטי ושר המישפטים גינו אותו אחרי שהתפרץ למישרד הפרקליטות — אך שליטא מחכון להתפרץ גם לזמיר ולאיבצן

שלושה ח"כים ליברלים ישבו סביב שולחן אחד, ביום שני שעבר, במיזנון הכנסת, ועסקו בבעייתו של חבר רביעי לחטיבה. השלושה — פינחס גולדשטיין, אלי קולאס, ושר־המישפטים, משה ניסים — דיברו על הופעתו הטלוויזיונית של בני שליטא, בתוכנית ערב חדש, יום לפני כן, שעסקה בהתפרצותו לליישכת פרקליט מחוז תל־אביב. באותה התפרצות כינה שליטא את שדר „אפס" ואת סגניתו לשעבר, ושופטת־השלום הטרייה, דבורה ברלינר, „מיפלצת".

שליטא הבחין שמדברים אודותיו ואז אמר: „לא נסעתי לשם בכוונת־תחילה. פשוט עברתי שם וספונטנית החלטתי לגשת..."

ח"כים שונים ניגשו אליו כדי להסביר לו שהם מבינים אותו. חלקם העירו לו על דרך התבטאותו. הפרו־פסור שבה וייס הגיב באופן שונה. הוא אמר לו: „אני מבין אותך. בלי אבל."

רק שר־המישפטים המשיך לאכול בשלווה, כאילו אין העניין נוגע לו או לחבר סיעתו. כעבור ארבע שעות התפרסמה בשמו הודעת גינוי חריפה למעשה שליטא. ראש המועצה המקו־מית מנחמיה, כמעט פרץ בבכי, כשי־מע את תגובת מישרד־המישפטים.

מדוע התפרץ שליטא?

מעטים זוכרים את השתלשלותה של פרשת תיק חקירת שליטא שסיומה, אחרי הבחירות, בסגירת כל התיקים נגדו.

ח"כ שליטא ואשתו
השופטת „מיפלצת", הפרקליט „אפס"

„חשבתי על התאבדות!"

תחילת הפרשה במיכתב אנונימי נגד שליטא, שנשלח למישטרה. נאמר בו שחברה קבלנית מנצרת, אחים אגבריה, בנתה את ביתו של שליטא במנחמיה במחיר זול במיוחד ובתנאי אשראי נוחים, משום שאותו קבלן מבצע עבודות בניה עבור המועצה.

בתחילת החקירה נבדק גם מידע ששליטא קיבל שוחד־מיני מקבלן תאורה תל־אביבי, כדי להעדיף את מוצריו במושבה הצפונית.

בחודש נובמבר, לפני שלוש שנים, התברר לח"כ הליכוד החדש, בני שליטא, שעולמו חרב עליו. הוא הוחשד במעשים המורים ונחקר ממו־שכות במישרדי היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי. במיזנון הכנסת החלו ח"כים מתרחקים ממנו ועיתו־נאים שונים נדו בראשם לעברו, כאילו גורלו כבר נגזר עליו. רק ראש־הממשלה ראו, מנחם בגין, אימץ אותו אל ליבו בהפגנתיות, במליאת הכנסת. ואמר לו: „בני, כל עוד אתה בחזקת חשוד, אתה חף מפשע!"

כעבור שבועות אחדים, התברר שעניין ה„שוחד־המיני" לא היה ולא נברא.

הקבלן הערבי נחקר ארוכות, הוצע לו להיות עד־מדינה ואף לצאת לחו"ל, אך הוא היה בשלו. הוא לא קיבל שום טובת־הנאה משליטא.

אבל אז רק החל מסע הייסורים של שליטא. מהמישטרה עבר התיק לפרקליטות מחוז תל־אביב. ואחר־כך שוב למישטרה ושוב לפרקליטות וחזור חלילה. לבסוף, הועבר התיק ליועץ־המישפטי לממשלה, יצחק זמיר, ואצלו הוא התעכב חודשים רבים.

שליטא הזועם הבטיח לכל מי שטיפל בתיקו בערכאות השונות, שהוא לא ישתוק. חבריו ביקשו ממנו שישתוק ובכך ייקל על זמיר. אך הוא היה מלא זעם ורוגז ולא בלם את פיו.

לפני שנה התברר שהחוקרים עלו על נושא שלישי בחקירה. לצורך בניית ביתו במושבה ביקש שליטא הלוואה ממישרד־השיכון, בצורת משכנתא. למעשה הוא לא יכול היה לקבל אותה משום שהתברר שהוא בעל דירה נוספת בתל־אביב, ואנשי הפרק־ליטות טענו שהוא חתם על טופס בקשת הלוואה במירמה.

האמת היא שמדובר בדירה על־שם אשתו, עתליה, ועל שם אחיה ואימה, שזכתה בה בהגרלת מיפעל הפיס לפני שנים. הדירה רשומה על־שם מישפח־תה הקודם של עתליה, הלפרן ושליטא הסביר שהוא מעולם לא התייחס לדירה כאל חלק מרכושו ומכך הטעות.

שוב נסחב הדיון אצל זמיר. הוצאותיו המישפטיות של שליטא תפחו והלכו. הוא המתין להודעת זמיר ערב הבחירות הפנימיות במיפלגה הליברלית, לצורך הרכבת רשימת הליכוד לכנסת. זמיר לא מסר שום הודעה. גם לא בסמוך לבחירות, אלא רק אחריהן.

או ירדה מליבו של שליטא אבן כבדה, אך הוא לא נרגע. לשדר הוא נא לא כדי לקבל בחזרה צילומים של מיסמכים שנלקחו בשעתו ממישרדי המועצה המקומית ושלא הוחזרו אליו. הוא בא כדי לומר: „אני כאן. לא הצלחתם לשבור אותי."

ואכן, הוא היה על גבול השבירה. אחרי שנסגרו תיקיו, על־פי טענת מישפטנים מסויימים דווקא בגלל היותו ח"כ, גילה שליטא לחברים קרובים ולבני מישפחה שהוא היה קרוב לעשיית מעשים קיצוניים ביותר. „חשבתי אפילו על התאבדות," הוא סיפר לידיד אישי, „ויותרתי על הרעיון משום שחששתי, שאז עוד יאמינו שאני באמת אשם ולכן החלטתי לשים קץ לחיי."

שליטא סיפר שמאז תחילת הפרשה הוא לא ישן אף לילה אחד בשקט. חלומות זוועה טרדו את מנוחתו והוא היה מתעורר, כשזיעה קרה מציפה אותו.

„אינני יודע מאיפה שאבתי את הכוח לעמוד בעינוי־הדין הזה." סיפר אבל מעל לכל עומדות מול עיניו כמה דמויות שליוו אותו לאורך כל הפרשה ושהוא לא ישכח להם את התנהגותם כלפיו. הללו הם מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, ראש אגף־החקירות במטה הארצי, יחזקאל קרתי, הפרופסור זמיר, ופרקליט מחוז תל־אביב וכמה מעובדיו. שליטא החליט לערוך ביקורים אצל כולם ולהוכיח להם, שלמרות הכל לא שברו אותו.

(המשך מעמוד 7)

אל־בעת לשעבר, הידוע בנטייתו הח־זקה לסוריה.

● **בבגדאד** בישרו רמזים חזקים שגם עיראק תחדש את היחסים עם מצריים, התומכת בה במילחמתה באיראן. כך נוצר גוש ערבי חדש, המורכב ממצריים, ירדן, עיראק והנהגת אש"ף, והנתמך בשקט על־ידי סעודיה ובנותיה, שאינן מוכנות עדיין להזדהות בגלוי.

● **נציג ירדן** הודיע כי עמאן תומכת ברעיון של כינוס ועידת־שלום בינלאומית, בהשתתפות המעצמות, מדינות־ערב, ישראל ואש"ף. רעיון זה מקובל על ברית־המועצות (מכיוון שזו מקווה לחזור בדרך זו לזירת המרחב), והוצע השנה כמה פעמים על־ידי ערפאת, מפני שזו הדרך הנוחה להכרה הדדית ישראל־אש"ף. **הצעת חוסיין:** נסיגת ישראל מן השטחים הכבושים, ובכללם ירושלים המיזרחית, תמורת שלום. זהו, למעשה, הדגם של השלום הישראלי־מצרי.

בתנאי שבלי תנאי. כוונת כל התימרונים האלה היא לגבש גוש ערבי מתון וחזק, שיהיה מוכן ללחוץ על נשיא ארצות־הברית אחרי הבחירות. הכל מצפים כיום שבעוד חודש ייבחר רונלד רגן מחדש. הערבים מקווים שבתקופת־הכהונה השניה שלו יהיה משוחרר מלחץ יהודי, מכיוון שלפי החוקה האמריקאית ממילא לא יוכל להיבחר בשלישית.

בירושלים הבינו את הסכנה. בעוד שיצחק שמיר בארצות־הברית העמיד פנים כאילו הוא שמח על ההתפתחות, מפני שהיא מהווה „ניצחון לקו קמפ־דייוויד", דחה אותה שימעון פרס בסיגנון שהוכיר נשכחות.

בימי־הזוהר של דויד בן־גוריון, נהגה ישראל להגיב על כל יוזמת־שלום בנוסח „כן, אבל..." ואחרי שתי מילים אלה בא תמיד תנאי. ששום ערבי לא היה מוכן או מסוגל לקבלו. כך נוצרה אז התדמית של ישראל הרוצה בשלום, מול פני עולם ערבי עויין ושוחר־מילחמה. למעשה דחה בן־גוריון כל יוזמת־שלום שהיתה עלולה לחייב ויתור כלשהו.

פרס, תלמידו של בן־גוריון, מנסה עתה, אחרי שנות־דור, לחזור לשיטה ישנה זו. הוא בירך על יוזמת חוסיין וקבע תנאי: על חוסיין לבוא ל„משא־ומתן בלי תנאים מוקדמים".

מו"מ על מה? זוהי תביעה הנשמעת הגיונית, אך היא מופרכת מיסודה.

כל העולם יודע כי ממשלת־ישראל הנוכחית מבוססת על הסכם שאינו מאפשר לה לזוז אף מילימטר אחד בדרך לשלום, ולא כל שכן לנהל משא־ומתן על נסיגה מהשטחים הכבושים. ניהול משא־ומתן עימה, פנים־אל־פנים, „בלי תנאים מוקדמים", פירושו לתת לה הישג אדיר בצורת לגיטימציה, תוך ידיעה מראש שלא תיתן שום תמורה שהיא.

זהו טכסיס מחוכם. המוכיח כי סיגנון מפא"י ההיסטורית דוחק עתה את סיגנון השלילה האוטומטית של חרות. אך אמצע שנות ה־80 אינו כאמצע שנות ה־50, כשם ששימעון פרס איננו דויד בן־גוריון. אין להניח כי הטכסיס הישן יצליח כמו פעם.

המילחמה קרוב לי יותר הירח

תישעה חודשי הנסיגה דומים לתישעה חודשי הריון — כאשר אין כל אפשרות לבצע את מעשה ההולדה.

הנסיגה מלבנון דומה לירח. ככל שפוסעים לקראתו, כן הוא מתרחק.

לפני הבחירות דיברו ראשי המערך על נסיגה תוך „שלושה עד שישה חודשים". עכשיו הם מדברים על נסיגה תוך „שישה עד תישעה חודשים" — אך מוסיפים שלוש מילים הרות־אסון: „אחרי שתתקבל ההחלטה."

לפי ההצהרות האופטימיות ביותר שלים, אפשר ו,יה לחשוב שההחלטה תתקבל תוך כמה שבועות. אך אין בכך כל ממש.

עוד תנאי קטן. על כמה נקודות יש, פחות או יותר, הסכמה בין ירושלים, וושינגטון דמשק וביירות. בין השאר:

● יוניפי"ל ימלא תפקיד חשוב בשטח שממנו ייסוג צה"ל.

● סוריה לא תניח לפראיון לפעול משטח־הכיבוש שלה במיזרח לבנון.

● הצבא הסורי לא יתקדם לעבר גבול־ישראל בעיקבות נסיגת צה"ל.

אילו היה מדובר רק על כך, יתכן שניתן היה להגיע להסכם תוך כמה שבועות. אולם יש תנאי ישראלי נוסף, שיש בו כדי לסכל כל אפשרות של הסכם:

● מסירת השטח ל„צבא־דרום־לבנון", ואי־הכנסת הצבא הלבנוני הממלכתי לתוכו, אלא בהסכמת ישראל.

„בוגד ומרגל". תנאי זה פירושו, כמובן, המשך הכיבוש הישראלי באמצעים אחרים.

אילו הסכימה סוריה לכך, היה קלונה מתגלה ברבים, דווקא בשעה שהיא מעוניינת להוכיח שהיא קשוחה ותקיפה, לעומת התבוסתנות של המלך חוסין (ראה לעיל).

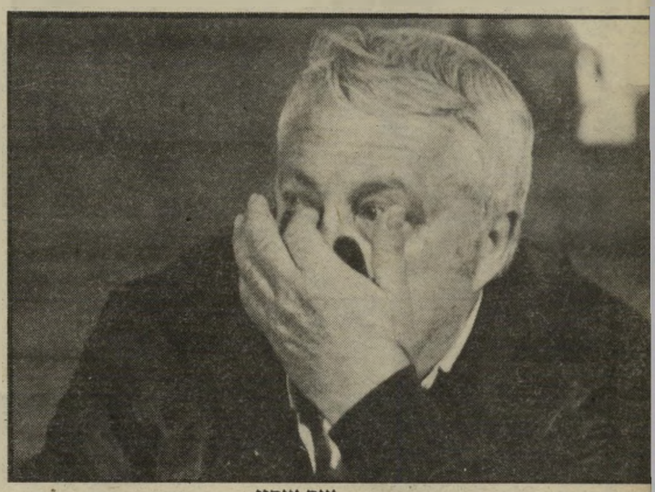
ממשלת־לבנון אינה יכולה להסכים למצב שיוציא את דרום־לבנון מתחום השליטה של צבאה, ואשר יביא להכרה בכוח פורש, המשרת את ישראל.

יותר מכל מתנגדים לתנאי הזה השיעים, בהנהגת נביה ברי רב־הש־פעה, הרואים בגנרל אנטואן לחד „בוגד ומרגל ישראלי," כדיברי ברי עצמו השבוע.

תישעה חודשי הנסיגה דומים לתישעה חודשי הריון — כשאין כל אפשרות להפגיש את בני־הזוג לצורך מעשה־ההולדה.

האם הוא באמת איבד את העשתונות?

שר שרון
איך להיכנס להריון?

ד"וא עדיין לא הספיק לחמם את הכיסא וכבר הוא מצא לנכון להודיע שהוא יסיק מסקנות אישיות. פחות משלושה שבועות אחרי שהושבע כשר־האוצר, החל יצחק מודעי מאיים, פעם אחר פעם, שהוא יתפטר מתפקידו.

בישיבות הקבינט הכלכלי ובשיחות שהוא קיים עם שרים שונים בנוגע לקיצוצים ספציפיים במישרדיהם שמעו אותו מדבר על הליכה הביתה.

שומעיו הרימו גבותיהם בתימהון. היו, כמו שר הבינוי והשיכון דויד לוי, ששאלו בגלוי אם מודעי איבד את עשתונותיו. אחרים שאלו בלחש, ולעיתים בקול, היכן התוכנית הכלכלית המהפכנית שלו.

עדיין לא מלאו 30 יום לכהונת הממשלה החדשה, ודומה שהתוהו ובוהו הכלכלי שהשתרר במדינה לא זכור אפילו מן הימים הקשים של ממשלות הליכוד. בתוך פחות מחודש הוברר שממשלת אחדות לאומית, לא רק שלא הצליחה להציל את הכלכלה הישראלית, אלא ההיפך. דווקא הממשלה הרחבה, שלה תמיכה של 97 ח"כים, ממורשה וש"ס ועד שינוי, מתפקדת פחות טוב מכל ממשלת מיעוט אפשרית.

בממשלה שורר תוהו ובוהו — ולו הישר בעיניו יעשה

ומעל הכל התברר, שמי ששאף זמן רב להיות השר הבכיר של הליברלים ולרשת את שימחה ארליך המנוח, גם במישרד־האוצר, מתגלה כבלון נפוח.

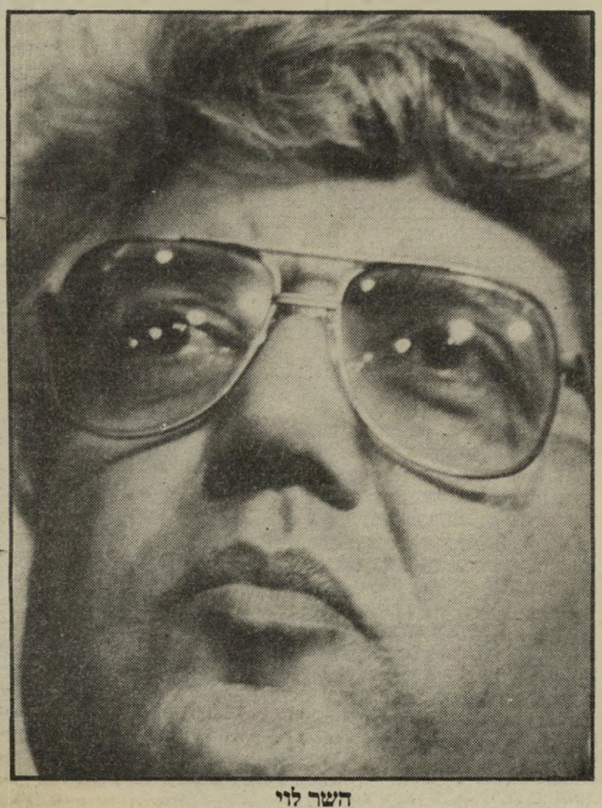
סקירה קצרה של מה שעבר על האזרח הישראלי מאז ה־16 בספטמבר — מועד הישיבה הראשונה של הממשלה החדשה — מגלה שהאזרח, שהמתין לתוכנית כלכלית רצינית, וקיווה ליציבות משקית, נקלע לברדק של ממש ולאינפלציה שתגיע בחישוב שנתי לארבע ספרות!

רק התכנסה הממשלה החדשה, וכבר התחילה לדון בנושאי כלכלה. לאט לאט דלף מידע על התוכנית הסודית, ועל שיחות קשות בין חברי הקבינט הכלכלי.

התוצאות הן מדהימות.

זה התחיל בפיחות קטן של הדולר, שהעשיר מייד את כל בעלי חשבונות הפת"ם.

הממשלה הודיעה שבקרוב היא תייקר בעשרות אחוזים את מיצרכי היסוד ומוצרים עתירי־אנרגיה. התע־שיינים הבינו את הרמז, והחלו בהע־לאות מחירים אדירות מעל ומעבר להתייקרות הנובעת מהמדד.

השר לוי
המיגרש פנוי

ברוין רציני על פיתרון כולל, בדקו המתדיינים את שאלת עיקור תוספת־היוקר של חודש ספטמבר, שתשולם החודש. אחר־כך כבר לא דובר על עיקור, כי אם על היטל בשיעור עשרה אחוז, ואחר־כך על היטל על תוספת היוקר.

לא עבר יום והתגלו חילוקי־דיעות מהותיים בין מודעי ובין שר־הכלכלה, גד יעקובי. זה דרש היטל על ההכנסות ואילו מודעי דרש את עיקור תוספת־היוקר. יעקובי שלף הצעה מהפכנית — לגבות מילווה למשך ארבעת החודשים הקרובים.

הוא תבע בתוקף את מישרד־האוצר ומשהגיע אליו התברר שאין באמתחתו שום תוכנית, או שהתוכנית שלו נכשלה, או שהיא טורפדה

ההסתדרות נכנסה לתמונה. הממשלה התכנסה לדון על פירטי עיסקת חבילה.

בפגישה שנערכה בין פרס, שרי־הכלכלה וההסתדרות, סוכם עקרונית על היטל, מילווה, הקפאת־שכר וקיצוצים בתקציב, והגדלת המס על בעלי הכנסות גבוהות.

אחר־כך דובר על חבילת גזירות. ביום ראשון, ארבעה ימים לפני ראש־השנה, הביא מודעי את עיקרי „תוכניתו הכלכלית", לפני הממשלה — הצעה לאיסור זמני של יבוא מוצרי־מותרות, ביטול סובסידיות, העלאת המע"מ ומס־הקניה, הטלת מס־רכוש על ציוד ומלאי. בסוד נאמר שיש עוד משהו בשרוול.

באותו הלילה התברר שאין כלום בשרוול. רק עליית מחירי מוצרי היסוד והדלק בעשרות אחוזים, לראשונה מזה שנים, ערב החגים, ובירבורים של מודעי על שני סוגי מיסים — רכוש והכנסה — שלא ישפיעו על המדד, מס על ציוד, מלאי ומיבנים, הגברת גביית מס־ההכנסה וקיצוצים בתקציב. סך כל הצעדים: חיסכון של 750 מיליון דולר.

רסיסי „התוכנית" הוכיחו שהממשלה ויתרה למעשה על המילחמה באינפלציה, משום שצעדי מודעי פירושם אינפלציה חודשית של 25 אחוז לחודש. ספק אם מישהו זכר השבוע שפרס הלך להקדמת הבחירות, כדי להילחם באינפלציה שנעה בין 300 ל־400 אחוז.

התעשיינים כבר רמזו שצפויה העלאת מחירים שניה מייד אחרי החגים, והשכירים, כרגיל, היו היחידים ששילמו את המחיר: אפילו תוספת־היוקר שתשולם, לא תכסה בחודש אוקטובר את השחיקה הממשית שחלה בשכרם בחודש ספטמבר.

אחר־כך דובר על גל התייקרויות יזומות, מייד אחרי ראש־השנה: הטלת מס ביקור־רופא, אגרת־חינוך ושוב דובר על מיסוי חדש, מס יסף, על ההכנסה הנובעת מתוספת־היוקר.

ערב החג החליטה הממשלה לבטל את חוק ההטבות למשוחררי צה"ל ואת חוק חינוך חינם לבני שלוש־ארבע, ולהטיל מס על קיצבאות לחלק מהקשישים ומהמישפחות מרובות הילדים.

אחר־כך הוחלט לא לגבות מס יסף, אך רמזו ששוקלים שלא לאפשר פתיחת חשבונות פת"ם עו"ש חדשים, ועל הפסקת ויסות הצמודים. מישהו אפילו סיפר שמדברים על מס ריווחי־בורסה.

בסוף השבוע הנוכחי יכול היה מודעי להכריז שהוא הצליח לקצץ 920 מיליון דולר מתוך המיליארד שהציב לפניו כמטרה. איש לא התייחס ברצינות לרשימת הקיצוצים במישרדים, כפי שרווח עליהם בהרחבה בעיתונות היומית. הם ניראו רציניים כמו ההצעה המהפכנית לאחד את הגביה בין מס־ההכנסה והביטוח הלאומי. כאחד הפיתרונות לתחלואי המשק.

כאשר נודע ביום השני השבוע על הירידה הדרמאתית של יתרות מטבע החוץ של ישראל, שוב הועלה מכיוון האוצר, בתום עוד ישיבת לילה מרתונית, הרעיון של הגבלת ייבוא מוצרי מותרות לתקופה קצרה.

הנה כי כן, זוהי התוכנית הכלכלית הממשית של מודעי כפי שהיא באה לידי ביטוי: הגדלת המבוכה וחוסר־הביטחון בקרב האזרחים, אינפלציה מיפלצתית ובקיצור תוהו ובוהו של ממש ואובדן שליטה מוחלט על הנעשה במשק.

ואין זה משנה אם הסיבה היא שמונעים ממודעי לפעול, או שהוא לא יודע מה הוא רוצה.

מודעי כהרגלו הגיב בועם. הוא כבר הודיע שהוא ישבור את הכלים וייצא מהמישחק. הוא זועם על האגף הפופוליסטי בתנועת החרות, שבראשו עומדים לוי ומשה קצב ומוצא לו בן־ברית נאמן, פרס. זה מפקיר למעשה את מזכ"ל ההסתדרות ומותיר את המיגרש של ישראל קיסר פנוי לפעולות יזומות של סיעת תכלת־לבן, אנשי חרות בהסתדרות.

יש הגורסים שמודעי מודע לכך שאין לו תוכנית, ואף לא הצעת־מיסגרת לתוכנית כלכלית, ושהוא ינצל את התוהו ובוהו שמשתרר עתה במשק, לחיסול־חשבונות פנימי בתוך הליכוד. לפני הבחירות התעלל לוי במודעי וקיצץ בכנפי החטיבה הליברלית בליכוד, ובייצוגה בכנסת. מודעי לא ישכח לעולם את אשר עשה לו לוי לפני ארבעה חודשים.

ל„עזרתו" של מודעי בא השר לתפקידים מיוחדים במישרד ראש־הממשלה, עזר וייצמן.

השבוע רמז וייצמן בצורה בוטה ובפומבי, שהעיסות בין מודעי ובין לוי הוא הזדמנות פז עבור מיפלגת העבודה לשנות את הרכב ממשלת האחדות.

וייצמן, שהפסיד מהקמת ממשלה רחבה מאמין שממשלה בלי חרות תחזק את מעמדו ואת עתידו הפוליטי.

השר מקיסריה גורס, שהעיסות לוי־מודעי מסתיר את שרה הראיה מהעיסות הרציני בין אריאל שרון ויצחק שמיר, שמבטיח צרות של ממש בתיפקוד הממשלה בחודשים הבאים.

לכן הוא חותר לפירוק עכשיו של הממשלה הרחבה, ולדעתו, יש עתה סיבה טובה לעשות זאת: התנהגות לוי ואנשי חרות אחרים כלפי מודעי. אחרי מהלך כזה מקווה וייצמן שמעמדו יתחזק ומעמד מודעי יחלש.

לא ברור אם פרס תומך ברעיונו של וייצמן. לעומת זאת, ברור לפרס שיש לו בעיה אחרת מכיוון מישרד הכלכלה. גד יעקובי מתכוון לצאת בקרוב מאוד למיתקפה גלויה נגד מודעי ומדיניותו, ולהכריז. למעשה, שהמלך הוא עירום. יעקובי מתוסכל, לא פחות מווייצמן וגם הוא חושב שההרכב הנוכחי של הממשלה קיפח אותו.

אחרים שממתינים לנפילת שר־האוצר החדש, הם יריביו במיפלגה הליברלית.

למה חותר מודעי?

איש אינו יודע. האם פניו לפיתרון בעיות המשק? האם הוא מתעניין בהקמת תשתית רחבה של המיפלגה הליברלית ופירוק מיסגרת הליכוד? האם הוא אכן יתפטר, או שזהו איום סרק ולא קריאת־תיגר על הממשלה החדשה?

מודעי, אומרים מקורביו, הוא אדם בלתי־צפוי ולעיתים לא ניתן להבנה. מעריציו מסבירים שהוא חושב עשרה צעדים קדימה. יריביו טוענים שהאיש, שגורס שיש לו 90 אחוז כישורים, חושב עשרה צעדים אחורה.

הנחמה היחידה שמוצא מודעי באחרונה היא בין העובדים הבכירים באוצר. רובם עומדים לצידו ואף תומכים ברעיונות הקיצוניים ביותר המיוחסים לו. מסיבה זו הם גם קיבלו בברכה את שובו של הד"ר עמנואל שרון לתפקיד מנכ"ל המישרד, במקומו של ניסים ברוך, שהשקפת עולמו קרובה לזו של דויד לוי.

ערב הליכתו התבטא שרון שיש לבצע צעד מוניטרי קיצוני. אנשי האוצר מאמינים שבשלושת החודשים שבהם נעדר שרון מלישכת המנכ"ל היה לו זמן לתכנן את הצעד המוניטרי הדרמאתי, שקודמו, עזרא סדן, כינה אותו דולאריזציה.

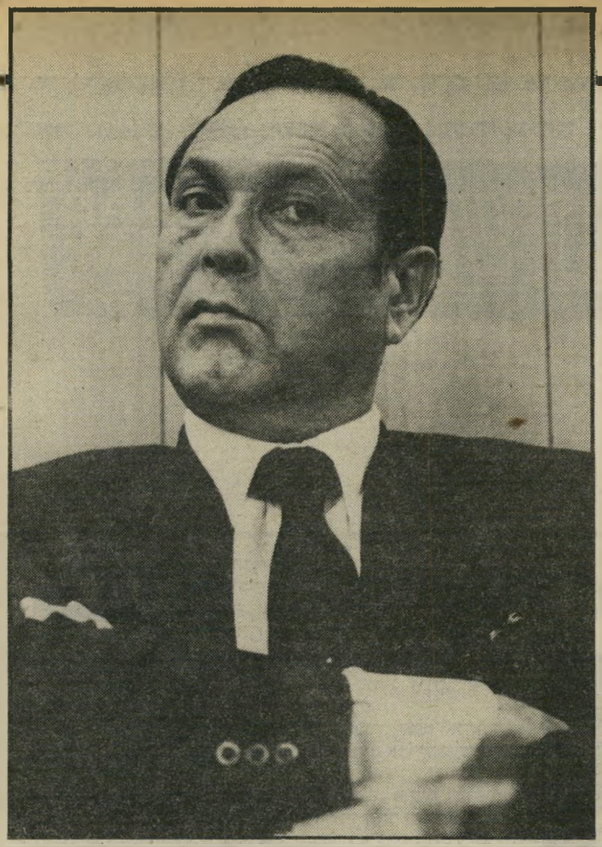
השאלה היא באם ייצא משהו אל הפועל מהתוכנית העתידית, או ששוב יתברר שאלה הם רסיסי תוכניות. וגם כאן אין לאיש תשובה.

מודעי זוכה בתמיכה מעובדיו, אך הוא פועל כסוליסט. הוא אינו משתף אותם בלבטיו ובהחלטותיו, אולי משום שהוא חושב שהם לא מסוגלים לחשוב עשרה מהלכים קדימה. מסיבה זו לא מובטח שיתוף פעולה פורה בין מודעי ובין עמנואל שרון. השר קיבל את המנכ"ל החדש לא בגלל ידידות רבת שנים ששוררת בין השניים, אלא משום ששרון היה האחרון ברשימה הארוכה של מועמדים לתפקיד מנכ"ל מישרד־האוצר. לא היו אחרים. הניסיון למצוא דמות אקדמאית, או תעשיין מהמשק הפרטי, נכשל. איש מבין אלה שמבינים את חומרת המצב לא היה מוכן להירתם לעזרתו של השר מודעי. יהיו שיתלו זאת באופיו של האיש. אבל במישרד־האוצר נדמה שהתשובה ידועה, וביטא אותה אחד מראשי האגפים: „מת קוברים, ולא מנשימים מפה לפה."

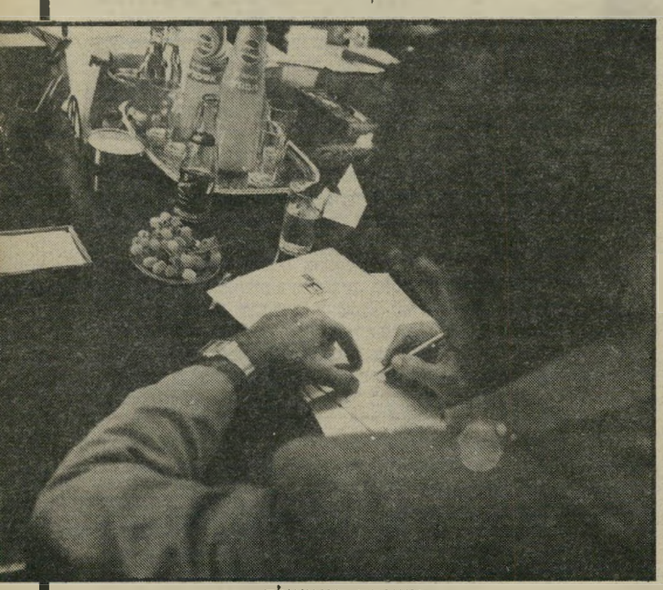
את מצבו של שר־האוצר ניתח השבוע, אחרי ישיבת הממשלה, אחד מראשי מחנהו, ח"כ ליכוד מכובד. אי־אפשר היה שלא להשתכנע מהניתוח.

לדבריו, מצוי מודעי במשבר אישי שנובע ממיקומו העכשווי במפה הפוליטית. הוא ידע שתפקיד שר־האוצר אינו קל, אך הוא לא העלה על דעתו את גודל הקשיים שייתקל בהם, את חומת השינאה והאיבה שיקים נגדו ואת כפיות־הטובה שמוליד התפקיד הקשה. מודעי עובר יום ולילה במתח מתמיד, חשוף לביקורת ולמילות גנאי מחבריו למישלה. הוא חש בדימיונו שהוא לבדו, מנסה בשתי ידיים קטנות לעצור את מי־הים הפורצים את הסכר. וזה כמעט מאבק אבוד. הוא לא יפרוש השבוע או בשבוע הבא, אבל המתח יתן בו את אותותיו. הוא יהיה הרבה יותר מבולבל, הרבה יותר תוקפני, הרבה יותר פגיע. לדעת אותו ח"כ, מודעי לא יוכל להרשות לעצמו להתפטר וללכת הביתה. הוא לא יוכל להודות בכישלון. לכן, איבוד העשתונות היא אחת התוצאות הראשונות הנובעות ממצבו. על התוצאות האחרות הוא העדיף שלא לדבר.

בן־ציון ציטרין ■

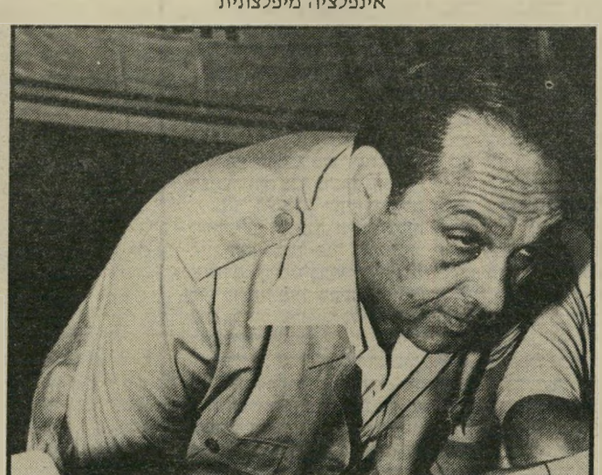
במישרד האוצר
בלון נפוח

בישיבת הממשלה
רסיסי תוכנית

בכנס בינלאומי
אינפלציה מיפלצתית

בישיבת המיסלגה
אובדן השליטה

אנשים אלה סימלו בשנת תשמ"ד את הישגיהם וכישלונותיהם של ישראל והעולם.

הם נבחרו על־ידי „העולם הזה" תוך בחינת כל מאורעות השנה.

אנשי השנה תשמ"ד

עולם

ג'קסון: כוח שחור

בראשית השנה היה **ג'סי ג'קסון** דמגוג שחור קטן, שרבים ראו בו מוקיון. בן־לילה הוא קפץ למעמד של מנהיג ערתי, לאומי ובינלאומי.

זה קרה בצורה מחושבת לגמרי: הנשיא הסורי חאפט' אל־אסד הזמין את ג'קסון לדמשק, ונתן לו כמתנה טייס אמריקאי שחור, שהופל בשמי סוריה.

המעשה הביך את הבית־הלבן והלהיב את 20 מיליון הכושים בארצות־הברית. בפעם הראשונה מאז מארטין לותר קינג הם מצאו מנהיג בעל שיעור־קומה בינלאומי. הדבר בא בדיוק ברגע שבו חשה עדה גדולה זו, המהווה כמעט 10% של אוכלוסית ארצות־הברית, שהגיע זמנה להתחלק בעוגה הפוליטית.

ג'קסון עשה דבר שנראה כבלתי־אפשרי עד תשמ"ד: הוא ניהל מערכת־בחירות פעילה לנשיאות ארצות־הברית, במיסגרת המיפלגה הדמוקרטית, וצבר כוח ניכר כמועמד השלישי בחשיבותו.

זה לא הספיק, בסופו של דבר, כדי להקנות לו סיכוי של ממש. כמועמד הדמוקרטים נבחר **וולטר מונדייל** החיוור, תרתי־משמע. כסגניתו נבחרה אשת־השנה, **ג'ראלדין פרארו**. אך ג'קסון חולל את המהפכה. הכוח השחור בא לידי ביטוי, ושינה את פני המדיניות האמריקאית. שום מדיניי לא יוכל עוד להתעלם ממנו — כשם שאין מתעלמים מן הכוח היהודי.

היהודים חשו מייד באיום על מעמדם. מזה שנים התעמק הסיכסוך בינם ובין הכושים, שהוא מקומי וארצי. הוא מקומי מפני שבגטאות כושיים רבים בעליי־הבית, בעליי־החנויות והמורים הם יהודים, והכושים מבקשים לרשתם. במישור הארצי גוברת ההתחרות בין שתי קבוצות־הלחץ, כאשר היהודים משרתים את ישראל, ואילו השחורים נוטים מטבעם לעולם השלישי בכלל, ולפלסטינים הרדופים בפרט. אם לא יחוסל סיכסוך זה בעוד מועד, מבשרת ההתפתחות איום ממשי על כוחם של היהודים.

משהו קרה בארצות־הברית, „ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות": מעתה אין זאת עוד אי־אפשרות שכושי ו/או אשה יעלו לכס־הנשיאות.

אך בתשמ"ד חגג עדיין **רונלד רגן**. בסוף השנה, ששה שבועות לפני הבחירות, היה נראה שאי־אפשר לנצח אותו, והקשיש בן ה־73 יתחיל בתקופת־כהונה שניה. העם האמריקאי התאהב באיש הרדוד חסר־העניין ונעים־ההליכות, שהטיף לדיעות ימניות קיצוניות מימי מתושלח, ושמעשה־הגבורה היחידי שלו בתשמ"ד היה הפלישה המגוחכת לאי־הננס גרנאדה, שנכבש בסערה באפס התנגדות. פעולה מבישה זו גרמה להתלהבות פטריוטית, אשר הציפה את ארצות־הברית מחוף אל חוף, כפי שעשו הישגי הספורטאים האמריקאיים באולימפיאדת לוס־אנג'לס, שהוחרמה על־ידי ענקי־הספורט מהמיזרח.

אם אהבו האמריקאים את הקשיש, אהבו הסובייטים, כנראה, את הקשישים. במקום **יורי אנדרופוב** הקשיש, שנפטר בשיבה טובה כשאך התחיל בתפקיד, נבחר קשיש אחר, **קונסטנטין צ'רניינקו**. בסוף השנה נפגש **אנדרי גרומיקו** הקשיש עם רגן הקשיש. האינטרנציונל של הזקנים חגג.

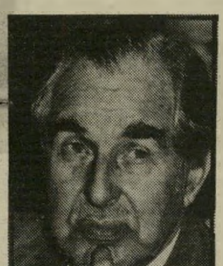
שנת 1984, ששמה הטיל את מוראו על העולם, התקרמה בנחת אל סיומה. שום דבר מרעיש לא קרה. היתה זאת שנה של תיקו במילחמתם של בני־אור בבני־חושך. מכמה מדינות גברה הערימות, ואילו בארצות אחרות ניצחה הדמוקרטיה, כפי שקרה בארגנטינה למורת־הסבל, עם בחירתו של **ראול אלפונסין**. בפולין שוחררו האסירים הפוליטיים, שרידי אירגון סולידריות, ובאפגניסתאן נמשכה המילחמה בפולש הסובייטי.

מוקד תשומת־הלב העולמית היה אמריקה המרכזית, שם התמודדו שוחרי־הקידמה במגיני העריצות של הפיאודלים. כרגיל, השתלבו שתי מעצמות־העל במאבק, כשברית־המועצות וקובה תומכות בשמאל ובעיקר בניקאראגואה, וארצות־הברית בימין, בעיקר באל־סלוודור. אך השנה בלטה תופעה חדשה ומכוערת: ישראל התערבה בסיכסוך, כסוכנת־מישנה של ארצות־הברית. עיתוני העולם דיווחו בשאט־נפש רבה על מישלוח־נשק ענקיים של ישראל ל„קונטראס" הריאקציוניים בניקאראגואה, ולמישטרי־העריצות שמסביב. היתה זאת פעולה סיבובית: האמריקאים שילמו לישראל, ישראל סיפקה את הסחורה. הסיבה: הקונגרס האמריקאי אסר על ממשלת ארצות־הברית להושיט את הסיוע בעצמה, ועל כן נשכרה ישראל כדי לעקוף את החוק האמריקאי. מומחים ישראליים עזרו לאתר מכונות־דפוס של המחתרת המתקדמת, והדריכה את המישטרות החשאיות של הרודנים.

לא רק ביבשת האמריקאית עזרה ישראל לכוחות־השחור תמורת כסף והטבות אחרות. אזרחי ישראל נדהמו לשמוע כי באי רחוק, שאין לו יחסים עם ישראל, מעורבת ישראל עד מעל לראש במילחמת־אזרחים מקומית. שאין לה שום עניין בה. רוב אזרחי ישראל ידעו בקושי היכן נמצא האי סריי־לאנקה (סיילון לשעבר), ומי הם הטאמילים, אשר אנשי־ביטחון ישראליים לוחמים בהם. הופעתה בעולם כחרב־להשכיר (ליתר דיוק: כקבלנית־מישנה להשכרת אמצעי־דיכוי) השפילה עוד יותר את תדמיתה של ישראל בעולם.

מדיניות

הרצוג: אי של הגינות

הפוליטיקאים של תשמ"ד היו חבורה עלובה למדי. במשך כל השנה לא הושמע בפיהם אף רעיון חדש אחד, לא התעלה איש מהם לדרגה של הוגה־דיעות מדיני או יוצר חזון. לעיני הציבור נראו כחבורת חתולים מתקוטטים, הרבים ללא־הרף על השלל החומרי הגס ביותר של הפוליטיקה: כסאות במיפלגה, מקומות ברשימה, כסאות בכנסת, כסאות בממשלה, מישרות בכנסת. במיקרה הטוב ביותר הם עוררו שימחה־לאיד. במיקרה הרע ביותר עוררו סלידה ממש.

אהרון אבו־חצירא היה אולי המיספר המשעשע ביותר בקירקס זה. תחילה יצא לרצות את עונשו בעוון מעילה בכספי קרן־צדקה, ובילה שלושה חודשים בעבודות־חוץ במישטרת בית־דגון. לאחר מכן הפיל את הממשלה. בבחירות איבד שני שלישים של עולמו הקטן ונשאר סיעת־יחיד. כתפקיד זה ניסה להשתתף במיסחר־הסוסים של הקואליציה, שיחק פה ושיחק שם, ולבסוף החמיץ את ההזדמנות ברגע האחרון ונשאר בחוץ — דבר שעורר שימחה גלויה אצל המוני אזרחים.

יוסף בורג הנצחי — נשאר בפנים — בקושי. האיש עורר עליו את שינאת הרבים כאשר התנהג בזילזול בולט, הפעיל את המישטרה ושרות בתי־הסוהר לפי שיגיונותיו האישיים, סירב להנהיג את שעון־הקיץ והנהיג אותו לבסוף במקוצץ, סגר את בתי־הסוהר לפני הח"כים ועוד ועוד. השנה קיבל את עונשו. בהנהגתו ירדה המפר"ל מ־12 לארבעה ח"כים והפכה לסיעה קטנה. בסוף איבד את המישטרה ובתי־הסוהר, ולא נכנס אף למישרד־הפנים, מפני שלא היה מוכן לוותר על מישרד־הדתות. לציבור היה בכך משום נחמה.

עזר וייצמן יכול היה להיות לאיש־המדיניות של השנה, ואולי לאיש־השנה, אילו הצליח להקים כוח פוליטי רציני, בעל חזון. הוא נכשל בכך כאשר הקיף את עצמו בקבוצת אומרי־הן אישיים, והישגו בבחירות היה דל. אך היתה לו הזדמנות הדרושה כדי להסיק מייד מסקנה ולהצטרף למערך. כך חזר על התרגיל של אריאל שרון ב־1977, כאשר נחל כישלון בבחירות והזדרז להצטרף לליכוד.

אריאל שרון עצמו המשיך בדרכו העקלקלה. כדרכו, התרכז ביעד הבא בדרך הארוכה לשילטון העליון והבילעדי. יעד זה היה תיק בממשלה, אחרי שנמק מאז צברה ושאתילא בחוסר־מעש, כשר־בלי־תיק. כמנהיג ההמונים הקיצוניים ביותר בתנועת־החרות הצליח להשיג יעד זה, זכה בתיק התעשייה והמיסחר והפך חבר בקאבינט המצומצם. כך, באישורו של שימעון פרס, נקרע הדרוז של ועדת־כהן. מייד לאחר מכן ניגש להשגת היעד הבא — חיסול **יצחק שמיר**, כיבוש המיפלגה, ולאחר מכן — כיבוש ראשות־הממשלה.

דויד לוי, בניגוד לשרון, ויתר תחילה על ההתמודדות עם שמיר, ועל כן נחלש מעמדו. בממשלה החדשה קבע לעצמו מעמד של ראש האופוזיציה הפופוליסטית, ומתכונן ליהנות משני העולמות.

יצחק נבון הפך מעין העתק של דויד לוי בצד השני. גם הוא ויתר על ההתמודדות, ובמשך השנה איבד גובה בהתמדה.

רפאל איתן ממשיך להטיף לסגירת הערבים כג'וקים מסוממים בבקבוק. אך הישיבה בכנסת הבליטה את אפסותו האינטלקטואלית, ואילו כמטיף גזעני וכמנהיג־האספסוף הוא מחוויר לעומת אישי־השנה **מאיר כהנא**.

גאולה כהן נמצאת במצב דומה. אומנם, התחייה עלתה משלושה מנדאטים לחמישה, אך כך גם קרה ליריבתה ובת־מינה, **שולמית אלוני**, שעלתה מאחד לשלושה, מבלי שהדבר שינה את מצבה.

יוסי שריד מילא השנה תפקיד מוזר. תחילה זכה ביותר מ־70% מקולות חברי מרכז מיפלגת־העבודה ונכלל ברשימת־המועמדים שלה לכנסת. רוב ניצי המיפלגה הצביעו בעדו, בהבינם שדרוש מישהו שימשוך קולות שמאליים למיפלגה שהיא בעיקרה ימנית. שריד נבחר לכנסת כאיש מיפלגת־העבודה, אך כאשר קמה הקואליציה עם הליכוד ניסה להקים מיפלגה חדשה, בהשתתפות מפ"ם ור"ץ, תוך העמדת עצמו בראשה. כאשר סירבה מפ"ם, לא נותר לו אלא להצטרף לר"ץ, שבמיסגרתה הוא עומד בהכרח להתנגש בשנה הקרובה עם שולמית אלוני.

ישראל קיסר, שתפס השנה את מקומו של יוחנן משל,

הוכיח במהרה שהוא, כמו קודמו, פקיד של מיפלגתו, ושמותר לו לכל היותר לצייץ פה ושם. הוא עלול להביא לאובדן שילטון המערך בהסתדרות, מול פני הפופוליזם הגואה של הליכוד.

רפי אדרי הוא עסקן אחר של מיפלגת־העבודה, **ששימעון פרס** ניסה לטפח אותו כדויד לוי של המערך. השנה הוכיח את חוסר־יכולתו, כאשר הוזמן, בראש מישלחת של אנשי־מיפלגתו למארוקו. הביקור נערך ביוזמת המלך חסן ה־2, בכוונה ברורה לעזור למערך בבחירות. אך בגלל חוסר־הבנה וחוסר־נסיון השמיע אדרי במהלך הביקור הצהרות מטופשות, וכך הכריח את המלך לגמר את חשיבותו. התוצאה היתה אפסית.

מוחמד מיעארי עשה היסטוריה כאשר הצליח לגבש כוח אותנטי של האזרחים הערביים, וכאשר נתן יד לתנועת אלטר־נטיבה, היהודית בעיקרה, להקמת הרשימה המתקדמת לשלום. אחרי מערכת־בחירות סוערת הוא נכנס לכנסת, יחד עם **מתיתיהו סלה**. שם הוכיחו השניים חיש מהר שהם יודעים להשתתף במישחק, הם נחלו הצלחה ראשונה כאשר הכריחו את מיפלגת־העבודה להחתם עימם על הסכם חתום. למען בחירת **שלמה הילל** כיו"ר הכנסת. ככך שברו את הניסיון להטיל עליהם נידוי וחרם, כפי שקרה מזמן לרק"ח. אך המיבחן העיקרי שלהם יבוא בשנה הקרובה.

יצחק שרץ הצליח, כמו הרשימה המתקדמת, ליצור יש מאין ולהכניס כוח חדש לכנסת. גם הוא יצטרך בשנה הקרובה להוכיח את עצמו.

איש־המדיניות של השנה לא בא מקרב הפוליטיקאים המתקוטטים. היה זה דווקא איש שעלה משורות הפוליטיקאים אל התפקיד הרם ביותר במדינה, האמור להיות ייצוגי ובלתי־פוליטי. השנה העמידה המציאות את **חיים הרצוג** מול הצורך לקבל החלטות ממשיות, בעלות ערך פוליטי, והוא עמד במיבחן זה בצורה מרשימה.

הרצוג הוא במידה רבה ההיפך הגמור של גיסו, **אבא אבן**, שהוא אדם מבריק מבחינה אינטלקטואלית אך חלש אופי. הרצוג אינו אינטלקטואל מזהיר, אך הוא הוכיח השנה שיש לו עקרונות ברורים של יושר והגינות, ושמנוי וגמור עימו לעמוד עליהם. וכך אכן עשה.

תחילה היה עליו להטיל על אחד הח"כים את התפקיד להרכיב ממשלה. למרות ההמולה של הליכוד, קיבל הרצוג את ההחלטה הנכונה ברוח החוק, והטיל את התפקיד על פרס. לולא כן, ספק אם היה פרס מגיע לראשות הממשלה גם בתנאים האומללים שבהם השיג יעד זה. לאחר מכן סירב הנשיא לקבל במישכן את פני איש־השנה **מאיר כהנא**, שהשמיע נגדו איומים פרועים. לעומת זאת, סירב להיכנע לטרור המילולי של גאולה כהן, שדרשה ממנו להחרים גם את מישלחת הרשימה המתקדמת. הנשיא קיבל מישלחת זו בידידות מופגנת, כדי להבליט את רצונו לנהוג בהגינות.

במים הסוערים והעכורים של הפוליטיקה הישראלית, היווה חיים הרצוג השנה אי של הגינות, שפיות ויציבות.

מרחב

ערפאת: מטריפולי לקאהיר

בימים הראשונים של תשמ"ד עשה **יאסר ערפאת** מעשה שנראה כמטורף: הוא חמק אל תוך העיר טריפולי בצפון לבנון, שהיתה נתונה במצור סורי ביבשה וישראלי בים.

בעיר זו, ובשני מחנות־הפליטים שלידה, התרכזו כוחות פת"ח, שגורשו על־ידי הסורים מהבקאע ומצפון־לבנון. הם היו צפויים להשמדה בידי הצבא הסורי, שנעזר על־ידי „מורדי פת"ח" — קבוצה של סוכנים סוריים ופורשים מריינפש, שהתנגדו לנסיונותיו של ערפאת להגיע לידי הסדר־שלום עם ישראל. בראשם עמד מוסא סעיד („**אבו מוסא**").

בבואו לשם, הצטרף ערפאת לסגנו, ח'ליל וזיר („**אבו ג'יהאד**"). בקרב אכזרי, שנמשך כמה שבועות, חזרה על עצמה פרשת־ביירות של תשמ"ב. כוחות פת"ח הוכו בשדה הפתוח אך הוכיחו את עצמם כמגינים עזי־נפש ועקשניים בשטח בנוי. ההתקפה הסורית נכשלה, ובסופו של דבר פונו כוחות אש"ף, וערפאת בראשם, בצורה מכובדת, על דיגליהם ונישקם.

מי שסבר כי בכך קוצצו סופית כנפיו של ערפאת, התעורר כבר למחרת היום. במהלך מדיני נועז מאין־כמוהו, נפגש ערפאת עם נשיא מצריים, **חוסני מובארק**. בכך שבר את המצור הכל־ערבי על מצריים והוכיח כי כוחו המדיני של אש"ף עדיין במותניו. היתה זאת הפגנה סנסציונית של מה שנקרא במילון הפלסטיני „עצמאות־ההחלטה הפלסטינית" — הדבר שסוריה ולוב ביקשו לגזול ממנו.

אולם ערפאת שילם מחיר יקר עבור מעשה זה. בבואו למצריים הפרו־אמריקאית, בעלת הסכמי קמפ־דייוויד, התגרה יו"ר אש"ף בברית־המועצות, וזו החזירה מילחמה שערה. בין המחנה של סוכני־סוריה והמחנה של אנשי־ערפאת קם באש"ף מחנה שלישי של סוכני־מוסקווה: „המחנה הדמוקרטי" של **ג'ורג' חבש, נאיף חוואתמה** והמיפלגה הקומוניסטית הפלסטינית הקטנה.

ערפאת יכול היה להתגבר על מחנה זה בקלות, אילו יכול היה להוכיח לציבור הפלסטיני כי מדיניות־השלום שלו מבשילה פרי כלשהו. אולם **רונלד רגן, יצחק שמיר** ו**שימעון פרס** עשו יד אחת עם **חאפט' אל־אסד, מועמר קד'אפי** ובריית־המועצות, כדי למנוע כל הישג שהוא מן המדיניות המתונה של ערפאת.

כל זה השתקף במאמץ לכנס את המועצה הלאומית הפלסטינית, הפרלמנט הפלסטיני הגולה. היה מנוי וגמור עם ערפאת שלא לשתף בו את הבוגדים, שמכרו את העניין הפלסטיני לסורים וללובים, כגון אבו־מוסה, **אחמד ג'בריל** ורומיהם. אך כדי לאשר את הקו המדיני שלו, ולקבל החלטות שיאפשרו לו לנהל מדיניות־שלום חד־משמעית, היה ערפאת זקוק לרוב של שני שלישים במועצה — הרוב הדרוש לשינוי האמנה הפלסטינית.

רוב זה נמנע ממנו על־ידי ירושלים ומוסקווה. ממשלת־ישראל מנעה בכוח את יציאתם של 183 צירי־המועצה, שהם תושבי הגדה המערבית ורצועת־עזה. בין אלה יש רוב מוחץ לקו המתון של ערפאת. ואילו מוסקווה נתנה הוראות לגופים הכפופים לה למנוע כל אפשרות של ערפאת לנהל את מדיניותו.

כך נוצר באש"ף מצב זמני של תיקו. המנהיגות של ערפאת לא התערערה, אך הוא לא היה מסוגל לפתח תנופה מדינית. באורח מוזר קרה באש"ף מה שקרה בישראל: תיקו בין הכוחות, אי־היכולת לזוז בכל כיוון שהוא. אך ערפאת סירב לכונן „הנהגת־אחדות־לאומית", שתמסר את התיקו, כפי שעשה שימעון פרס. בסוף תשמ"ד התבצר ערפאת בעמדה של המתנה, כשהוא מחכה לשינוי המצב — אולי כתוצאה מן הבחירות האמריקאיות, אולי כתוצאה מהתפתחות דרמאתית במרחב.

אחד המאורעות שניתן היה לצפות להם היה הסתלקותו של נשיא סוריה. מחלת חאפט' אל־אסד חישמלה את המרחב. היה זה אישור למעמד המרכזי שרכש לעצמו אסד, איש־המרחב של תשמ"ג. מנהיגי אש"ף סברו כי כל יורש ברמשק יצטרך לחדול ממילחמת־החורמה שהכריז אסד על המנהיגות העצמאית של אש"ף, ולמצוא הסדר עם האירגון. אך בסוף תשמ"ד עדיין שלט אסד ביד־ברזל בסוריה.

שאר מנהיגי העולם הערבי נהגו בזהירות. מובארכ המצרי, המלך **חוסיין** בירדן והמלך **פאהד** בסעודיה ביקשו שלא להכות גלים. המשבר בענף־הנפט, עליית הקנאות האיסלאמית וחוסר־היוזמה של הממשלה האמריקאית, הכפופה לשרולה הישראלית, מנעו כל סיכוי לתזוזה.

רק בשני קצות המרחב קרה משהו. במהלך מפתיע כרת המלך **חסן ה־2** ממארוקו ברית עם מועמר קד'אפי. היתה זאת התפתחות בלתי־סבירה לכאורה. חסן הוא מלך המתונים במרחב. הוא פעיל במרץ למען שלום ישראלי־פלסטיני ונפגש לא־פעם עם ראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. בתשמ"ד הזמין למארוקו קבוצה גדולה של ח"כי המערך, מתוך תיקווה שזה יעזור למערך בבחירות. אך הנה כרת ברית־איחור עם קד'אפי הקיצוני, התתרן הבלתי־נלאה. הסיבה: מארוקו סובלת קשה ממילחמתה האינסופית באל־צחרה (מידבר־סהרה), שם נתמכו אויביה עד כה על־ידי קד'אפי. הברית באה לשים קץ לתמיכה זו.

בקצה השני נמשכה המילחמה הנוראה והמטורפת בין **סאדם חוסיין** העיראקי ו**רוח־אללה** חומייני האיראני. המילחמה הרסה את שתי המדינות והחלישה את העולם הערבי כולו, אך בסוף תשמ"ד לא נראה לה שום סיום באופק.

כלכלה

שפירא: ימי פומפיאה האחרונים

לא חסרו בתשמ"ד שערוריות כלכליות.

הגדולה מכולן היתה פרשת **יעקב לוינסון**. גילויי העולם הזה שפכו אור מדהים על המצב שהשתרר בצמרת חברת העובדים. אדם אחד, שהפך שליט כל־יכול באימפריה „פועלית" זו, היה מסוגל להעביר נכסים רבים לארצות־הברית ולהקים שם אימפריה פרטית משלו. הסיום הטראגי של הפרשה — התאבדותו של לוינסון — לא השתיק את השאלות לגבי מהותו ויעודו של „משק העובדים" — שאלות שנשארו פתוחות גם בסוף השנה.

שערוריה אחרת נגעה לפעילותו של המיליונר בעל בתי־הקאזינו בשווייץ, **נסים גאון**. גאון הסתבך בניגריה, כאשר סירבה הממשלה שם לשלם את חובותיה. מצבו היה קשה ועל כן פנה אל חברת־הביטוח הפוליטית שהקים בארץ: מיפלגת תמ"י, שהתיימרה להיות מיפלגת הדפוקים והעניים, אך שהיתה, למעשה, מכשיר בידי המיליונר. תמ"י ביקשה להשיג ערובות של ממשלת־ישראל לגאון. הדבר הוכשל, כמעט במיקרה, ברגע האחרון, וכנקמה הפיל גאון את ממשלת־הליכוד.

גאון הוא רק אחד המולטי־מיליונרים היהודיים בעולם שקנו לעצמם שרים, מיפלגות או סיעות בישראל, כדי לנצל אותם לעיסקיהם. זהו עסק מצויין: תמורת השקעה קטנה מאוד ניתן להשיג בדרך זו רווחים מפליגים על־חשבון עם ישראל.

אך השערוריות היו רק תופעות־לוואי של הכלכלה הישראלית בתשמ"ד, שבה שררה אינפלציה של 400%, שאיימה בסוף השנה לטפס במהירות ל־1000% ומעלה. אחרי ש**יורם אריזור** הרס את הכלכלה בשנים הקודמות, וסולק בראשית תשמ"ד כאשר המציא את ה„רולאריזציה", ניסה את מזלו **יגאל בהן־אורגד**. שנכשל גם הוא. למולו נפלה ממשלת־הליכוד לפני שקלונו התגלה ברבים. את מקומו תפס **יצחק מודעי**. בסוף תשמ"ד כבר ניכרו סימנים ברורים לכישלונו, העלול להיות גדול מכולם. האיש בעל הביטחון־העצמי המופגן והסיסמות הרמות הוכיח כבר בימיו הראשונים בתפקיד שאין לו מושג כיצד לטפל בבעיה. כדרך הישראלים התחיל „לאלתר", „לירות מן המותן" ולפגוע בקורבן הקל ביותר: השכירים.

המנהיג החדש של ההסתדרות, **ישראל קיסר** החלשלוש, שהוא פקיד של המערך, בוודאי לא יכול היה לסוכך עליהם ברצינות.

לכישלונם של אנשים אלה, יועציהם ועמיתיהם, הפרופסורים־לכלכלה ונותני־העצות מחו"ל היתה סיבה פשוטה בתכלית: הם העלימו את הסיבה האמיתית של השואה. המשק הישראלי בריא בעיקרו, אך הוטלה עליו מעמסה מיפלצתית: מכונה מילחמתית מן היקרות בעולם כולו, הכיבוש המתמשך בלבנון, והתנחלות־הלוקסוס בשטחים הכבושים. היה זה כאילו הורכבה תושבת של טנק כבד על מנוע של חיפושית מדגם פולקסוואגן.

לכן לא היתה הבעיה כלכלית, אלא פוליטית, ובתשמ"ד לא נמצא אף כלכלן או פוליטיקאי אחד שהעז לנגוע בה. יתכן כי הממשלה החדשה, ממשלת־התיקו שניטל ממנה כוח־ההחלטה, תתגלה כממשלה הגרועה מכולן.

לכן לא היה אישהכלכלה של השנה כלכלן או שר־אוצר, ובוודאי לא נגיד בנק ישראל, **משה מנדלבאום**, שהתגלה כאומר־הן מובהק. אישהכלכלה היה האדם שהטיל את שילטונו האישי על מערכות הכלכלה הישראלית: ח"כ **אברהם שפירא**, הגביר של המדינה, שהתאים יותר להווי של עיירה יהודית במאה שעברה מאשר למשק טכנולוגי מודרני.

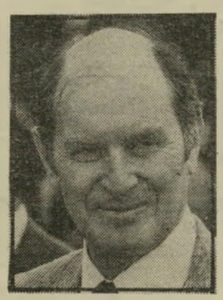
שפירא כיהן בראש־הקואליציה, התמנה כחבר המועצה המייעצת של בנק ישראל, ולקראת סוף תשמ"ד התמנה גם כיו"ר

ועדת־הכספים של הכנסת. אך כוחו חרג בהרבה מעבר לחשיבות מישרותיו. היה זה כוח אישי, שביטא את עוצמת אישיותו, שאיש לא היה מסוגל לעמוד בפניה. שפירא הציל את מנהלי הבנקים, כאשר התמוטטו המניות הבנקאיות באחת התקופות הדרמאתיות ביותר של השנה. שפירא גיבש את ההסדר, וכפה אותו על המדינה כולה. הוא גם מנע כל חקירה רצינית.

כאשר חיתן שפירא את בתו וערך לה חתונה מפוארת חסרת־תקדים, כלב המשבר הכלכלי המתגבר, עלו אליה לרגל כל גדולי המדינה. היה זה מעמד סימלי: מסביב התמוטטו המשק, המוני אזרחים הוכו על־ידי נפילת המניות, איש לא ירע איך למנוע את השואה המתקרבת — וצמרת המדינה חגגה מסביב לר' אברהם שפירא, רחכ־המידות ושופע־השוכע, כמו בימי פומפיאה האחרונים.

משפט

זמיר: מונ"ל המדינה

בית־המישפט הישראלי עמד השנה לפני אתגרים רבים וחמורים. נאמר עליו שהוא קו־ההגנה האחרון של הדמוקרטיה הישראלית. לא היתה בכך הפרזה.

קו־הגנה זה לא היה ישר ואחיד. היו בו פרצות, והיו מיגזרים שבהם נסוג, אך בסך הכל החזיק הקו מעמד — למזלה הגדול של מדינת־ישראל.

אחת החזיתות החמורות ביותר היתה בשטחים הכבושים. הדוח של **יהודית קרם**, מישפטנית בכירה במישרד היועץ המישפטי, גילה מחדלים נוראים ומכוונים בהפעלת החוק כלפי פורעי־חוק מקרב המתנחלים בשטחים הכבושים.

נקודה זו הוחרפה, כאשר נחשפו התאים של אירגון־הטרור של המתנחלים. הצלחה זו של שירות־הביטחון־הכללי היתה אחת התופעות החשובות של תשמ"ד, ויש לזקוף אותה לזכות ראש־הממשלה יצחק שמיר, שביטל את מדיניותו הסלחנית של מנחם בגין. בגין ראה בטרוריסטים היהודיים פטריוטים שאולי תעו קצת בדרך, ועל כן מנע חקירה רצינית. שמיר, טרוריסט־לשעבר ואיש־המוסד לשעבר, הבין בעליל כי אירגון־טרור כזה מאיים קודם כל על ממשלת־ישראל, ועל כן נתן את ההוראה לשים קץ לתעלוליו. שירות־הביטחון „הרימו" את המחתרת מיד.

כאשר הופיעו חברי המחתרת בבית־המישפט, התעוררו ספקות חמורים לגבי המערכת. כמה מן השופטים התייחסו אליהם כימעט באהדה, פינקו אותם והתייחסו אליהם כפי שלא התייחסו לשום נאשמים אחרים המואשמים באשמות דומות — רצח, ניסיון לרצח המוני, מזימה להרס מקומות קדושים ועוד רשימה ארוכה של פשעים. יחד עם שרות בתי־הסוהר יצאו השופטים מגידרם כדי להפגין את רעתם שאין אלה פושעים, אלא פטריוטים שכוונתם רצויה, אם כי שיטותיהם שגויות במחלוקת.

הדבר הגיע לגילוי מבהיל למדי כאשר דן השופט **מאיר מזין** את הנאשם אביגועם כתריאלי ל־15 חודשי־מאסר על חלקו בקשר לפוצץ את כיפת־הסלע — בעוד ששופטים אחרים אינם מהססים להטיל שנתיים מאסר על נערות ונערים ערביים. המניפים את דיגלם הלאומי בכפרם. יתכן שפסק־דין זה יגיע בתשמ"ה אל בית־המישפט העליון, שיוכל לקבוע סטנדרט משלו.

בית־המישפט העליון, בהנהגת הנשיא החדש **מאיר שמגר**, נאלץ לדון השנה בענייני־הבחירות. בהרכב מיוחד של חמישה שופטים (מלבד שמגר, השופטים העליונים **מנחם אילון, משה בייליסקי, אהרון ברק** ו**מרים בן־פורת**) דן בית־המישפט בעירעורם של תנועת־כך והרשימה המתקדמת לשלום על החלטת ועדת־הבחירות המרכזית לפסול אותן. אחרי התייעצות של עשרים דקות ביטל בית־המישפט את החלטת הוועדה, אחרי ששמע במשך שעות ארוכות את טענות הצדדים. נציג היועץ המישפטי, **רנאטו יראק**, טען בלהט נגד אישי־השנה מאיר כהנא, והישווה אותו לנאצים. בסיגנון הרבה יותר מתון טען נגד הרשימה המתקדמת. שאת דברה השמיעו בנאומים מזהירים עורכי־הדין **אמנון זיכרוני** ו**אביגדור פלדמן**, כוכב עולה, שהשופטים הקשיבו בדריכות לטיעונו הקונסטיטוציוני.

אין לדעת מה היו מחליטים השופטים אילו נקראו לדון בעניינו של מאיר כהנא בלבד. אך מכיוון שעמד לפניהם גם עניין הרשימה המתקדמת, שכל הטיעונים נגדה היו מופרכים בעליל, החליטו להתיר גם לכהנא להופיע בבחירות.

שמגר יהיה, כנראה, הנשיא בעל תקופת־הכהונה הארוכה ביותר על כס נשיא בית־המישפט העליון, ותהיה לו השפעה רבה על המערכת כולה. האיש שמצא בשעתו את הבסיס התיאורטי להפעלת בית־המישפט העליון כמגן על זכויות־האדם בשטחים הכבושים, בוודאי עוד יבלוט פעמים רבות בשנים הקרובות.

אך הדמות המישפטית המרכזית היה השנה היועץ המישפטי לממשלה, **יצחק זמיר**. כאשר התמנה על־ידי הליכוד לפני חמש שנים לתפקיד זה, חששו רבים שהאיש חלש מדי לתפקיד, שאותו מילא לפניו בתוקף רב אהרון ברק. השנה הוכיח זמיר כי מאחורי חיצוניות נעימה של פרופסור מפוזר מתחבא אדם בעל עקרונות מוצקים וכוח־רצון מחושל. פעם אחרי פעם התערב בתהליכים וכפה את החוק. כסמכות מישפטית בלתי־תלוייה.

היה זה זמיר שיעץ לאיש־הכנסת של השנה, **מנחם סבידור**, לקיים הצבעה גלויה על פיזור הבית. בניגוד לרצון הליכוד. היה זה זמיר שקבע כי זקן חברי־הכנסת אינו יכול למלא את תפקידו של היו"ר הזמני. אם הוא מכהן כשר בממשלה, וכך פסל את יוסף בורג ואליעזר שוסטק, לטובת אבא אבן. היה זה זמיר שהורה לממשלה הסרבנית לפעול בתוקף ובזריזות כדי לבלום את הברירונות של אישי־השנה, מאיר כהנא. לפני כן הביא למינוי ועדת קרם, וניסה (ושווא) להביא למינוי ועדת־חקירה ממלכתית, לחקירת המפולת של מניות־הבנקים.

על כל אלה זכה זמיר בתואר „מנכ"ל המדינה" — תואר העשוי ליפול תמיד בחלקו של היועץ המישפטי כאשר הממשלה היא חלשה וחברה מתחמקים מן האחריות. במיקרהו של זמיר, התפקיד אכן עשה את האדם.

כנסת

סבידור: חאראקירי פוליטי

יתכן שאיש־הכנסת של השנה היה צריך להיות **אבא אבן**, שבירר את הכנסת במשך כמה שבועות, שבהם היה המוסד הדמוקרטי העליון שרוי בשיתוק מוחלט. ביושבו על כס היו"ר, בתוקף היותו זקן חברי הכנסת ה־11 שאינו שר, הבריק אבן בהומור הייבש האופייני לו, הוכיח שהכנסת יכלה להיות מקום שונה לגמרי אילו עמר בראשה אינטלקטואל מזהיר כמוהו.

יתכן כי הכנסת היתה בוחרת בו כביו"ר הקבוע שלה. אלמלא הובטח מקום זה על־ידי סיעת־המערך מראש לח"כ ותיק אחר, **שלמה הילל**. הוא נבחר ברוב קולות, כאשר היתה לליכוד החוצפה התהומית להציב מולו את **מאיר כהן־אבידוב**. אדם גס־רוח וגזען קיצוני, שקרא פומבית לרטש את הבטן ולנקר את העיניים של חשודים ערביים שלא הורשעו בדין, ושכינה את מפגינות־השלום בשם „פרות הבשן".

שלמה הילל הוא נץ, אך הוא מקובל בכנסת כאדם הגון וישר, וניתן היה לקוות כי ימלא את תפקידו בלי משוא־פנים, תוך הקפדה על כבוד הכנסת ותיפקודה היעיל.

זה לא יהיה קל. כי בכנסת ה־11 השתרר מצב שהוא כמעט ללא־נשוא. עם הקמת ממשלת־האחדות־הלאומית נגזר על הכנסת שיתוק כמעט טוטאלי, בתוקף המציאות וההסכמים החתומים. על 97 חברי הכנסת התומכים בקואליציה — ששליש מהם ישאו בתפקידים של שרים וסגני־שרים — נגזר אלם. אסור יהיה להם להגיש הצעות לסדר־היום והצעות־חוק פרטיות אלא בהסכמת הקואליציה, שחלקיה השונים משתקים זה את זה.

מולם עומדת אופוזיציה של 23 חברי־כנסת, המחולקים לשבע סיעות — החל בסיעה הנאצית החדשה של אישי־השנה **מאיר כהנא** והמיפלגה הפאשיסטית של **רפאל איתן** ו**גאולה כהן**, וכלה ברק"ח ובמפ"ם, המתנפלות שתיהן על הסיעה המתקדמת החדשה.

בתנאים אלה תהיה הכנסת ה־11 הכנסת הרעה ביותר בתולדות המדינה, והשאלה העיקרית שתרחף עליה היא מתי תוציא את נישמתה.

איש לא ביכה את הכנסת הקורמת. העשירית במיספר, שהגיעה מבחינת הרמת האנושית של חבריה לתחתית החבית. אך אישי־הכנסת של תשמ"ד בא דווקא משוורותיה. היה זה דווקא איש שלא נבחר מחדש לכנסת ה־11: יו"ר הכנסת ה־10, **מנחם סבידור**.

סבידור ביצע האראקירי פוליטי באחד הרגעים היפים ביותר של הכנסת. גרם לו **אהרון אבו־חצירא**, האיש היחידי בתולדות הכנסת שהורשע בעוון שיש עימו קלון, שריצה עונש־מאסר ושלא התפטר. עם תום תקופת־המאסר, ביקש אבו־חצירא להפיל את הממשלה שבה הוחלף בשר אחר, ועל כן הביא לפיזור הכנסת. בוויכוח על הצעת־החוק להקדמת הבחירות התעוררה השאלה אם לקיים את ההצבעה בגלוי, בהתאם לתקנון, או בחשאי, כפי שתבע הליכוד, מתוך תיקווה כי כמה מחברי־הכנסת של המערך יבגדו בחשאי בהחלטת מיפלגתם כדי לשמור על כיסאותיהם.

על היו"ר היה להכריע. כל המומחים קבעו כי ההצבעה חייבת להיות גלויה. אך מיפלגתו וסיעתו קבעו אחרת.

כל פוליטיקאי מנוסה — וכך גם כל יושב־ראש קודם של הכנסת — היה נכנע במיקרה כזה לרצון מיפלגתו. סבידור נהג אחרת. הוא העמיד את חובתו כיו"ר הכנסת מעל לאינטרס שלו כעסקן מיפלגתי, וכך רשם רגע יפה בתולדות הכנסת. אך הוא שילם את מלוא המחיר. מיפלגתו לא החזירה אותו לכנסת.

היא לא שכחה כי כבר קודם לכן נהג סבידור ביושר שלא־ייסלח. כאשר העביר סגן היו"ר מאיר כהן־אבידוב הצעת־חוק בדרך של תחבולה, פשוט ביטל סבידור את ההצבעה — אף שלא היה לכך אסמכתא בתקנון ותקדים בכנסת. הוא קבע רמה, שלא קל יהיה ליורשיו לדבוק בה.

על דוגמה חינוכית זו של אומץ־לב פוליטי, כבוד פרלמנטרי ויושר אזרחי זכה סבידור בתואר איש־הכנסת של תשמ"ד.

אשה

פראנו: צעד היסטורי

נשים רבות הטביעו השנה את חותמן על המאורעות, עלו לשעה קלה לכותרות או עמדו במרכז סערות.

רינה שני, הנביאה התימהונית מזיכרון־יעקוב, מתה בהודו הרחוקה, והשאירה את חסידיה מיותמים. לא פחות תימהונית היתה **ליווה רוקח**, בתו של מי שהיה ראש עיריית תל־אביב, שהגדירה את עצמה כ„פלסטינית ממוצא יהודי", שנפטרה באיטליה.

תימהונית אחרת היתה **מירי הרצוג**, נערה שהתאהבה בחוף סיני ובהווי הבדווים, ושהלכה לבלות שם לבדה. היא נרצחה, כנראה, על־ידי חיילים מצריים עוברי־אורח, והפרשה לא הסתיימה גם בסוף תשמ"ד.

כאשה לוחמת התגלתה **עדינה הרמז**, בתה של **תרזה אנגלביץ**, אשר גופתה נגנבה מקיברה ונקברה בחשאי בבית־קברות מוסלמי ברמלה. תרזה, נוצריה שניאשה ברומניה לבעל יהודי נרדף, נקברה כיהודיה לכל דבר. בתה לחמה על שמירת עצמותיה בקבר, ודעת־הקהל השפוייה בארץ התייצבה לימינה.

לוחמת מסוג אחר היתה **יהודית קרם**, מישפטנית מיקצועית שמילאה את חובתה כאשר חיברה דוח על אי־אכיפת החוק לגבי המתנחלים בשטחים הכבושים. על אף ההשמצות שניתכו עליה, עמדה על שלה. גילוי אירגון־הטרור היהודי הצדיק לחלוטין את דבריה. לצידה בלטה השנה קבוצה שלמה של מישפטניות בשרות המדינה, שהתחרו בגברים בהצלחה.

אשה אלמונית בשם **יסית ניניו** נתנה דוגמה אישית כאשר אימצה נער עבריין, סיפקה לו בית ואהבה, והחזירה אותו למוטב. דוגמה שונה לגמרי נתנה **שרה אנג'ל**, שזוכתה מאשמת רצח מחוסר־הוכחות, ושניגשה מייד לפירסום זיכרונותיה תמורת תשלום.

במשך כמה ימים עמדה במרכז תשומת־הלב הארצית אשה כשם **שושנה פרין**, שבתה **ליסה** הופיעה בשידורי־הליכוד. האשה הצרקנית, שזיעזעה את הארץ בגילוייה, התגלתה חיש־מהר כדמות מפוקפקת, ונעלמה כלעומת שבאה.

אך אף אחת מאלה לא היתה אשת השנה. הצער ההיסטורי בדרכן של הנשים לקראת שיוויון־זכויות, אחרי אלפי שנים של דיכוי, נעשה מעבר לים. בהחלטה חסרת־תקדים בחרה המיפלגה הדמוקרטית בארצות־הברית באשת־עסקנים ממוצא איטלקי, **ג'ראלדין פראר**, כמועמדת לתפקיד סגנית־הנשיא. בגלל שיעור־התמותה הגבוה־יחסית של הנשיאים בארצות־הברית, יש לסגן־הנשיא סיכוי רב לעלות בעצמו לכס־הנשיאות.

פראר הסתבכה מייד בפרשות כספיות, וסיכוייה להיבחר קלושים למדי. אך התקדים ההיסטורי נוצר, עוד עמדה נכבשה, ולב הנשים בכל העולם התמלא בגאווה.

אומנם, שתי הנשים ששלטו השנה בארצות חשובות — **מרגרט תאצ'ר** הבריטית **ואינדירה גאנדי** ההודית — לא עשו חיל. שתיהן הוכיחו שוב שהן נשים נוקשות, מוגבלות ובלתי־מתפשרות. תאצ'ר פתחה באש על כורים שובתים, שנגזרה עליהם אבטלה, וגאנדי דיכאה בדם ואש מרידות של מיעוטים, שביקשו זכויות שוות. שתיהן דמו להפליא **לגולדה מאיר** המנוחה.

המתחרה היחידה לפראר על תואר אשת־השנה היתה ספורטאית אמריקאית בשם **ג'ואן בנויט**. מיליוני נשים עקבו בגאווה אחרי הצעירה קלת־הרגליים, בעלת כובע־המיצחיה הצבאי, שנכנסה לאיצטדיון בתום ריצת־מרתון מפרכת כשהיא נראית רעננה ומושכת. עוד מיבצר גברי נפל.

לא פחות התפעלות עוררה **גבריאלה אנדרסון־שיים** השווייצית, שהתקרבה לקו־הסיום כשהיא תשושה וכושלת, המומה ואבודה, אך התעקשה והגיעה עד לסיום.

יהדות

שמידט: רבע יהודי סודי

שום אישיות גדולה לא התנשאה בתשמ"ד בקרב העם היהודי. שום מעשה גדול, שגשא אופי יהודי מובהק, לא הרשים את העולם. החיים היהודיים היו ריקים.

בברית־המועצות המשיכה קבוצה קטנה של יהודים להיאבק ולסבול, אך היא לא נשאה מסר גדול. מישלחת ישראלית, שנפגשה במוסקווה עם „מסורבי־עליה" אלה, נדהמה לשמוע מפיהם בשורה לאומנית־קנאית, שהתאימה לאיש־השנה **מאיר כהנא**, ושללה את כל ערכי הדמוקרטיה וההומאניזם.

ההגירה מברית־המועצות נפלה קורבן למתיחות שגברה השנה בין שני הגושים. עוד קודם לכן עבר הרוב המכריע של המהגרים לארצות־הברית, ולישראל הגיעו בעיקר הקנאים, שהצטרפו לקבוצות פאשיסטיות. נגד ערוך השבעון של עולי־רוסיה בישראל נפתחה השנה חקירה, כאשמת הסתה גזענית בעלת אופי פאשיסטי מובהק.

יהודי ארצות־הברית היו גם הם מוכנים לתמוך במגמות השליליות ביותר בישראל. מיגוון הדיעות בקירבם השתרע מן הימין של מיפלגת־העבודה עד לימין של הימין הקיצוני. בזירה האמריקאית הפנימית הופיע הכוח היהודי המאורגן כמיבצר הגזענות הלבנה, ובאופק הצטייר מאבק חמור בינו ובין הכוח העולה של הכושים, שמנהיגם החדש הוא איש־העולם, ג'סי ג'קסון.

התופעה היהודית הבולטת ביותר השנה היתה השתלטות היהודים על תהליך הבחירות בארצות־הברית. מערכת זו לוטה בעיקרה ערפל. אך גם מה שהתפרסם בעיתונים מכובדים הספיק כדי לצייר תמונה מדהימה. לפי גילויים אלה, מצליח המימסד היהודי האמריקאי לקנות ולשחד את כל אנשי־המפתח בשני בתי־הקונגרס האמריקאיים, ולהפיל את העומדים בדרכו. תמורת השקעה קטנה־יחסית של כמה מיליוני דולארים. מצליח מימסד זה להביא לבחירתם של „ידידי ישראל" — קרי: פוליטיקאים קנויים הפועלים על פי פקודות השגרירות הישראלית — המבטיחים למדינה מענקים של מיליארדי דולארים.

בבחירות שתיערכנה בשבועות הראשונים של תשמ"ה שולטים היהודים שילטון מוחלט. שני המועמדים לנשיאות מתרפסים לפניהם בצורה שכימעט לא־תאמן. כל המועמדים לסנאט ולבית־הנבחרים נאבקים על חסדיהם. תופעה זו, שאינה חדשה, הגיעה השנה לממדים חסרי־תקדים. היא מעניקה לממשלת־ישראל — כל ממשלה ישראלית שהיא, תהיה מדיניותה כאשר תהיה — עמדת־כוח, המשעבדת לצרכיה את המדיניות של המעצמה מס' 1 בעולם.

טמון יותר מקוריוז אחד במצב זה. למשל: המימסד היהודי לוחם בנסיונו של רונלד רגן לשבור את העיקרון של הפרדת הדת מן המדינה, המעוגן בחוקה האמריקאית, על־ידי הכנסת תפילות מאורגנות לבית־הספר. היהודים האמריקאים רואים בכך סכנה לעצמם, מכיוון שהתפילות תהיינה בהכרח בעלות אופי נוצרי. אך באותה השעה הם תומכים בלב ובנפש במישטר הישראלי, המבוסס כולו על אי־הפרדת הדת מן המדינה.

קוריוז מסוג אחר לגמרי התגלה בסוף תשמ"ד, כאשר ביוגראף של הקאנצלר הגרמני לשעבר, **הלמוט שמידט**, גילה שאביו היה בנו הבלתי־חוקי של יהודי. אילו התגלה הדבר בימי הרייך השלישי, כאשר שירת שמידט בקציץ זוטר בוורמאכט, עלול היה להישלח לאושוויץ. שמידט לא חשף עובדה זו כאשר סבל מהתקפותיו־הפרועות של **מנחם בגין** עליו, בעיקבות הודעתו שגם לפלסטינים מגיעה מולדת. בגין החשיד אותו אז כאנטי־שמי וכנאצי, הרוצה לפגוע בביטחון ישראל.

דת

תבור: אפשר אחרת

לקראת ראש־השנה תשמ"ה ערכה הדת המאורגנת בישראל הפגנה יחידה־במינה. עצומה בחתימת שני הרבנים הראשיים, **אברהם שפירא ומרדכי אליהו**, ועשרות אישים דתיים אחרים, ביקשה לשחרר לחופשת־חג את חשודי הטרור היהודי, הנאשמים ברצח, בניסיון לרצח המוני ובהכנות לפיצוץ מיסגדי הר־הבית — אחר משלושת המקומות הקדושים ביותר למיליארד מוסלמים.

לא היתה זאת מחווה הומאניטריון, כי הרבנים לא הציגו דרישה דומה לגבי אלפי היהודים האחרים הכלואים בבתי־הסוהר, וביניהם דתיים וחוזרים־בתשובה, למכביר. היתה זאת, על כן, הפגנה ברורה למען חשודי־הטרור חובשי־הכיפות.

בכך אישר המימסד הדתי את אשר היה ידוע זה מכבר: כי חשודי־טרור האלה אינם מייצגים רק את כל ציבור המתנחלים בשטחים הכבושים, שהתייצבו מאחוריהם בחציפה ובפה־מלא, אלא גם את רובו של הציבור הדתי המאורגן. בהיותם חניכי החינוך הדתי ונושאי האידיאלים של הדת היהודית כפי שטופחו במדינת־ישראל — הרחק מן המסורת ההומאניסטית של היהדות באירופה והסובלנות של היהדות המיזרחית — היה זה אך טיבעי כי המימסד הדתי יראה בהם את נצי־גיו האמיתיים, ולכל היותר פטריוטים דתיים רגולים שהפריזו במקצת.

במשך כל השנה לא הורם קולם של חכמי הדת אף פעם אחת לטובת עניין מוסרי, הומאניסטי ואוניברסלי.

בתשמ"ד התנדנד המימסד הדתי היהודי בין שני מרכזי־כובד: המוקד האורתודוכסי, שהמשיך לסחוט כספים בלי־די על־ידי הפעלת לחץ פוליטי, והמוקד הלאומני, שמצא את ביטויו בהתנחלות ובמחתרת. החידוש היחיד היה בהקמתה של ש"ס, תנועה של אורתודוכסים מיזרחיים לאומניים, בחסותו של הרב־הראשי לשעבר **עובדיה יוסף**, שהפר את כללי הדמוקרטיה ומדינת־החוק בשעה שהקים והינחה מיפלגה פוליטית, בעודו מכהן כדיין. בסוף תשמ"ד עוד נמשכה הקטטה בין המפד"ל הכושלת וש"ס העולה על התרנגולת המטילה את ביצת־הזהב: מישרד־הדתות.

הרוב החילוני במדינה התייחס בהסתייגות גוברת ללחץ הדת האורתודוכסית והדת הלאומנית. אחת הפרשות המכוערות ביותר של השנה — הוצאת גופתה של **תרזה אנגלביץ** בחשאי מן הקבר, מפני שלא היתה יהודיה לפי ההלכה — גרמה לסלידה.

במציאות זו, מגיע תואר איש־הדת של תשמ"ד דווקא לאיש שפעל לבלימת ההסתערות של הכפייה הדתית, ושסובב את הגלגל אחורה. בשנה שעברה הכירו מעטים את שמו: **דב תבורי**, עסקן מן השורה, ראש־העיריה החדש של פתח־תיקווה. בהיכנסו לתפקיד עשה דבר פשוט: פתח בית־קולנוע בליל־שבת, כפי שנהוג מזמן בתל־אביב הסמוכה.

הדתיים קראו תגר על ניסיון זה של הרוב החילוני לעמוד על שלו, ובמשך השנה כולה סערו בפתח־תיקווה ההפגנות. תבורי הצביע על דרך. הוא הוכיח כי הרוב יכול להתגונן. הוא גם נתן למימסד הדתי אזהרה: כאשר אין הפרדה בין הדת והמדינה, כל הישגי הדת המאורגנת הם בני־חלוף. הרוב החילוני יכול לבטלם בכל רגע, כשיתגבש בו הרצון הדרוש לכך.

אך זה היה חזון לעתיד. תשמ"ד עמדה בסימן הכוח המתגבר של המימסד הדתי, שמצא את ביטויו בעובדה שהדתיים שותפו בקואליציה החדשה, אף שהפעם לא היה שום צורך בקולותיהם. שני הגושים הגדולים החליטו שאי־אפשר בלעדיהם.

ביטחון

לוי: עמוק בתוך הבוץ

יום־השנה השני של מילחמת־הלבנון הגיע ועבר. המילחמה ש**אריאל שרון ורפאל איתן** הכניסו את ישראל אליה ברוח קלה ובנפש עליזה, ושאמורה היתה להימשך 48 עד 36 שעות, הגיעה בראש־השנה ליומה ה־875, והתקרבה אל הקבר הישראלי ה־600.

היה קיים מעין קשר־שתיקה לגבי הכישלונות הצבאיים של מילחמה זו. הכישלון של הדרג המדיני, שהחליט על המילחמה, היה כה בוטה, עד כי לא שמו לב בעולם לצד הצבאי המיקצועי.

השנה החלו עיתונים בעולם לפרסם דוחות סודיים — בין השאר של הצבא האמריקאי — שאישרו את אשר ידעו מתי־מספר בארץ מזמן: שגם מבחינה צבאית־מיקצועית נכשלו מנהיגי המילחמה הזאת בישלון מחפיר. למרות העוצמה העצומה שהופעלה על־ידי צה"ל בגיזרה צרה, ועליונות על האוייב שאינה ניתנת כמעט למדידה, נכשלו רפאל איתן ואנשיו כמעט בכל משימותיהם. הכוחות בגיזרה המיזרחית לא הגיעו כלל את היעדים שנקבעו להם, והכוחות בגיזרה המערבית, שעמדו בשדרה מול אוייב מבוטל, הגיעו באיחור רב.

היה ברור שמשהו קרה לצה"ל בשנים האחרונות, תחת הנהגתם של גנרלים כושלים כמו רפאל איתן, ובאווירה של ארץ־ישראל השלמה. המסה באה במקום התיחכום, צבא ביורוקראטי מסורבל בא במקום הצבא המהיר, רב התושיה והיוזמה, שניצח במילחמת ששת־הימים. תקציב־הביטחון האדיר הרס את משק המדינה, מבלי לתת למדינה צבא שיגיע באיכותו לצבא הזול והטוב של ימים עברו.

לא היתה בתשמ"ד כל אפשרות לגשת לתיקון, כי צה"ל ישב בלבנון ונשחק שם. ברמות־לבנון עמד צה"ל בפעם הראשונה מול גרילה אמיתית, במלוא מובן המילה. כשם שצבאו המפואר של נפוליון נשחק במילחמה ועירה אינסופית בספרד — שם נולדה או המילה „גרילה" — מילחמה קטנה — כן נשחק צה"ל במצב מורט־עצבים, מול פני אוייב נחוש־החלטה וקנאי, שנתמך על־ידי כל האוכלוסיה השיעית בדרום. צה"ל הצליח רק לצמצם את מיספר הקורבנות בשורותיו, למרות שהפיגועים באו בקצב של שניים־שלושה ליום. הפיגוע המוצלח ביותר היה הריסת בניין המימשל הישראלי בצור ביד מתאבד שיעי נועז.

הניסיון להקים לגיון־זרים, בצורת חיל־השכירים שהודבק לו התואר רב־הרושם „צבא־דרום־לבנון", עלה בתוהו. בהזדמנות

הראשונה ערכו שכירים דרוזיים של כוח זה טכח בכפר השיעי סחמור, שהזכיר בזעיר־אנפין את טבח צברה ושאתילא. גם ראשי צה"ל שוכנעו שאין לתת לכוח זה שליטה ממשית בשטח, בלי פיקוח צמוד של צה"ל. משמע: צה"ל אינו יכול לסגת מדרום־לבנון תוך השארת כוח זה בשטח. התוצאה תהיה מרחץ־דמים, שיזיקף על־חשבון צה"ל.

משום־כך חיפש שר־הביטחון החדש, **יצחק רבין**, פיתרון אחר: הסכם עם סוריה, שעל פיו יתפרש כוח האו"ם — יוניפי"ל — בשטח אשר יפונה על־ידי צה"ל. הדבר יכול להצליח בגיזרה המיזרחית, שם עומד צה"ל מול הסורים, אך אין לו כל סיכוי בגיזרה המערבית, שם נמצאת אוכלוסיה שיעית ופלסטינית. צה"ל תקוע עמוק בבוץ.

רפאל איתן, האחראי יותר מכל חייל אחר למצב זה, המשיך השנה בברברת בלתי־פוסקת בכתב ובעל־פה, שהבליטה בצורה מבהילה את העובדה שאדם בעל רמה ירודה כזאת, שיכלית ומוסרית, יכול היה להגיע לדרגת רמטכ"ל. בהשוואה אליו ניתן היה רק לברך על כך שאת מקומו תפס חייל אמיתי, שתקן ומיקצועי, **משה לוי**, שתיקן רבים מן הפגמים הציבוריים שדבקו בצה"ל, בהוציאו את צה"ל מן הפוליטיקה.

אך גם בכהונתו של לוי רבק כתם חמור, כאשר נרצחו בנוכחותו שני אנשים, שחטפו אוטובוס ושנלכדו כשהם בריאים ושלמים. פרשה עגומה זו, שהבליטה הידרדרות חמורה ברמה המוסרית של כוחות־הביטחון, הטילה צל על קצינים בכירים ביותר, שהיו מצויים בשטח. החקירה הושתקה ולמעשה הורדה למחתרת, ולא היתה נפתחת כלל אילמלא נחלצו כלי־התיקשורת הלאומיים והבינלאומיים, והעולם הזה בראשם, למאבק. בסוף השנה עדיין לא הובהר מה היתה אחריותו של שר־הביטחון הקודם, **משה ארנס**, לפשע־מילחמה זה, כיצד פעל משה לוי במקום, ומיהם הרוצחים.

בסוף תשמ"ד היה ברור כי צה"ל זקוק לבדק־בית רציני ביותר בכל המישורים — הן ברוקטרינה שלו, הן בכושרו המיבצעי, הן בחינוך המוסרי שלו, הן ביחסו לכלי־התיקשורת. למשה לוי וליורשיו מצפה עבודה רבה.

ספרות

שבתאי: סוף דבר

ההפתעה של השנה היתה יצירתו של סופר שמת. **יעקוב שבתאי** נפטר לפני שנתיים. פניו הנאות המשיכו לקשט את החזיתות — בכרזה המפורסמת של תנועת־ההחייה, שהפקיעה את דיוקנו מתמונה ישנה, כאשר היה שבתאי חבר קיבוץ מרחביה. השנה הוכרחה התחייה לשנות את הפנים בכרזת הבחירות שלה.

במשך שנים רבות עסק שבתאי במיגוון רב של כתיבה — פיזמונים, מחזות, סיפורים — שלא היקנו לו מעמד בכיר בספרות העברית. איש לא צירף אותולשורה הראשונה של היוצרים. עד אשר הופיע הרומאן בעל המגמה האוטוביוגראפית שלו, זיכרון דברים. שתיאר את ילדותו בלב תל־אביב הישנה, בנוף אשכנזי ותיק.

ספר זה זכה בתשומת־לב כללית, והעלה אותו לרמה גבוהה בעודו בחיים. אך שבתאי היה חולה־לב ולקה בכמה התקפים. לפני שנתיים מת. רבים ביכו אותו כאדם יפה־תואר, נעים־הליכות ובעל חוש־הומור.

השנה יצאה לאור יצירתו העיקרית, סוף דבר. שבה תיאר את תחושת־המוות שלו. הוא גם תיאר את מותו ואת לידתו מחדש. הספר הוכן לפירסום על־ידי הפרופסור **דן מירון** ואשתו, **עדנה שבתאי**, שעמלו קשה כדי לגבש גירסה סופית, מכיוון ששבתאי כתב חלקים גדולים של הספר בכמה וכמה גירסות. בניסיונו להגיע לדיוק מוחלט של מצבים חמקניים.

ביצירה זו עלה שבתאי על כוכבי הספרות הישראלית, כמו **א"ב יהושע** ו**עמוס עוז**, שעסקו השנה יותר בפוליטיקה מאשר בספרות, ביומרתם ללמד את הציבור כבואו להקים ממשלה. קריאתם להקמת ממשלת־אחדות־לאומית עזרה להקים יצור, שהוא רחוק מלהיות יצירה.

בסוג אחר של פוליטיקה ספרותית או ספרות פוליטית עסקו **עמוס קינן** בסיפורו הדרך לעין־חרוד ו**בנימין תמוז** בסיפורו פונדקו של ירמיהו. שביקשו להזהיר את הציבור מפני האפשרות של הקמת דיקטטורה פאשיסטית־צבאית (קינן) או רודנות דתית־קנאית (תמוז).

עיתונות

שוקן: אמור זאת בצבעים

אין מערכת העולם הזה מעניקה את תואר איש־העיתונות של השנה לעצמה ולחבריה. על כן לא ניתן התואר למי שהביאו לפירסום הסקופ הגדול ביותר של תשמ"ד: פרשת יעקוב לוינסון. בפירסום זה שבר העולם הזה. כדרכו, קשר־השתקה, שמאחוריו עמדו אינטרסים כלכליים אדירים.

לא היתה זאת שנה עשירה בסקופים, אך היתה זאת שנה עשירה בהדלפות. העיתונות שימשה מכשיר בידי הפוליטיקאים, שהתרוצצו בכל מהלך השנה בין העיתונאים כדי לקדם את עצמם במאבק על הכסאות בכנסת, ולאחר מכן הכסאות בממשלה. במישור אחר היתה תשמ"ד שנת אסון לעיתונות החופשית. כבר בחלק הראשון של השנה, נכרת הענף הכלכלי שעליו יושבת העיתונות. בעיקבות ההתמוטטות הכלכלית. ענף הפירסום המיסחרי היה ראשון הענפים הכלכליים שקרס תחתיו. כל שהתקדמה השנה, כן גברה הסכנה לעצם קיומה של עיתונות חופשית במדינת־ישראל.

הקורבן הראשון היה אותו יצור מוזר שצמח בשנה שלפני כן: החינמון. היה זה מין־עיתון שלא נולד להימכר לקוראים, אלא להיות מחולק להם בחינם בכמויות גדולות, כדי למשוך מודעות. תפקיד המלאכה העיתונאית היתה למלא את השטח הריק שבין המודעות.

על סמך תחשיב זה נולדה אימפריה עיתונאית בשם רחוב ראשי, שהנפיקה מקומונים בכל רחבי הארץ. בתשמ"ד היא התמוטטה, כאשר התדלדל זרם המודעות. כאשר מערכת הבחירות בעיריות בראשית השנה לא הניבה מודעות מספיקות נסגר רחוב ראשי. עור לפני שהגיע תורן של הבחירות לכנסת.

אסון כלכלי זה הנחית מכה חמורה על נסיון מעניין אחר, שנולד בשנה זו: הצהרון החדש של מישפחת שוקן, חדשות.

היה זה ניסיון להרחיב את השיטה העיתונאית שנוסתה לראשונה על־ידי הצהרון דף של העולם הזה. ב־1967. אך **עמוס שוקן**, הרוח החיה של חדשות, בנו של בעל הארץ **גרשום שוקן**, שם את הדגש על הדפסת התמונות בצבעים, שבה תלה תיקוות רבות. הוא הכריח את ידיעות אחרונות, שהוא שליט בשוק, לעבור אף הוא לשיטה זו.

על האיכות העיתונאית של חדשות חלוקות הדיעות גם בחוגי המיקצוע. מצד אחד הכניס הצהרון נימה רעננה יותר לעיתונות היומית, כשהוא משתמש ברבות משיטות העולם הזה. מצד שני בלטו בו נטייה מצערת לוותר על הדיוק לטובת הסנסציה, ורבות מן הכותרות השמנות של חדשות הופרכו לחלוטין עוד לפני שהגיעו לשוק.

אך המיבחן האמיתי של חדשות בא בשטח אחר לגמרי. צהרון כזה, שהרפסתו הציבעונית עולה הון־עתק, היה זקוק לשפע של מודעות כדי לכסות את הוצאותיו. הוא תוכנן והוקם בשעה שאכן היה קיים שפע כזה של מודעות בשוק. אך זמן קצר אחרי לידתו התמוטט ענף המודעות, והצהרון החדש, שתפוצתו לא הגיעה לרמה המקווה, סבל מחנק בשטח המודעות. במצב זה מהווה הופעתו הקוזת־דם מתמדת, ובחוגי העיתונות התעוררה השאלה אם יוכל להתמיד בכך זמן רב.

תיאטרון

בקר: להיות או לא?

היתה זאת עונה רעה — רעה מאוד.

תיאטרוני ישראל הציגו מיבחר מגוון של הצגות בינוניות, רעות וגרועות. אף אחת מהן לא הגיעה לרמה שאיפשרה לבחור במצפון שקט במישהו מן המשתתפים בה כבאיש־התיאטרון של השנה.

כתיאטרון ראוי לציון רק תיאטרון באר־שבע. שבלט ביכולתו לקיים מוסד מקומי בעיר־שדה מרוחקת. בתור שכזה מילא תפקיד חשוב. אך ברגע שתיאטרון זה העמיד את עצמו במיבחן בערים אחרות, נכשל גם הוא.

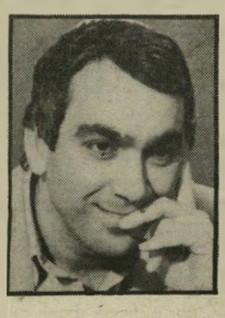
תיאטרון חיפה ערך מיבצע יפה באצבע הגליל, אך מבחינה תיאטרונית לא היה בו השנה דבר הראוי לציון מיוחד.

גם אישיות־תיאטרון מובהק כמו **חנוך לוין** לא הגיע לרמתו הרגילה במחזה נשים אבודות מטרויה.

במצב זה היתה הברירה בין אי־בחירת אישי־התיאטרון של תשמ"ד ובין הסתפקות במועט. אם ללכת בדרך השניה, ראויה לאיזכור הצגת האמלט בהבימה, כתפיסה חדשה של הבימאי **דינו צ'רנסקו**, בתיגרומו החדיש של **דויד אבידן**, כש**משה בקר** מגלם את נסיך דנמארק, שאימרתו המפורסמת ביותר התאימה השנה לכל התיאטרון הישראלי: להיות או לא להיות?

שידור

מישעל: שרשרת של סקופים

הטלוויזיה הישראלית הלכה מרחי אל דחי. היא דמתה לנוף שבו מתפשט המידבר וכובש אדמה שהיתה פוריה. הידיים הצחיחות של השממה נגעו בכל וייבשו את הכל. התוכנית הטובה ביותר נערכה בוועד־המנהל, שהפך לחברי־ליצים משוגעים־לפירסומת.

שום סידרה גדולה לא נולדה השנה, ומתוך יאוש שידרה הטלוויזיה מחדש את עמוד האש. כאילו כדי לסמל את החורבן שבתוכה. גם הבחירות לא הולידו סידרה מעמיקה ומעוררת־למחשבה, כמו סידרתו של **חיים יבין** לפני שלוש שנים. לעומת זאת יצרה הטלוויזיה סידרה על ההווי של אנשי־מילואים, שלא התרוממה בהרבה מעל לרמת מערכון בתנועת־נוער.

בבניין הטלוויזיה התרוצצו עשרות אנשים, שלא עשו דבר. איש לא שלט באנדרלמוסיה — ובוודאי לא האיש שנשא בתואר מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**. גם חילופי־הגברא בצמרת רשות־השידור, כאשר בא **אורי פורת** במקום **יוסף לפיד** לא שינו דבר. המנהל החדש המשיך בקו של קודמו, ודאג להוריד בהדרגה מן המירקע את כל התוכניות אשר יכלו איכשהו לעורר את רוגזו של מישהו. מיגבלות־הכסף הרסו את השאר — מילבד תוכניות־הרת, שפרחו ושיגשגו כשהן מציגות דוגמה של חוסר־כישרון הזועק לשמיים.

נאת־המידבר היחידה בישימון זה היתה מחלקת־החדשות. היו בה עליות וירידות, בגלל הפחד מפני השילטון, אך המחלקה מילאה את תפקידה. למרות היותה כפופה ללחצים שילטוניים ללא־שיעור, היא התחרתה בכלי־התיקשורת הבלתי־תלויים, ולא פעם עלתה עליהם בהעזתה.

בין אנשי המחלקה מגיע תואר איש־השנה ל**נסים מישעל**, הכתב לענייני־מיפלגות. הוא שהביא למירקע את הסקופ הגדול של השנה, כאשר זימן לאולפן את ח"כ אהרון אבו־חצירא, שגרם להקדמת הבחירות. מאז, עד לבחירות וגם אחריהן, כתב מישעל את הכותרות הראשיות מדי יום, ואילץ את הכתבים הפוליטיים של שאר כלי־התיקשורת ללכת בעיקבותיו.

אין זה מעמד חסר־סכנות. כך נפל מישעל בפח שהוטמן לו במתכוון, ושידר את הסקופ־שלא־היה: הסכם שנחתם, כביכול, בין אבו־חצירא והליכוד, להקמת קואליציה. גם סקופ כוזב זה השפיע לא־מעט על ההתפתחות הפוליטית, בשברו את המוראל של המערך ברגע מכריע.

מישעל, המאחד בקירבו ידע רב, חימות אנושית וטביעת־עין חדה לגבי תהליכים פוליטיים, שומר את דיעותיו האישיות לעצמו. איש אינו יודע מהן. מישפחתו עלתה מעיראק בשנות ה־50. אביו, שהיה אמיד בעיראק, עלה לארץ כציוני ומעמדו כאן נדחק. במשך שנים גרה המישפחה במעברה (תלפיות, ירושלים) כשההורים עמלים קשה כדי להעניק לו ולאחיו את האפשרות

ללמוד. טראומה זו דבקה במישעל עד היום.

בסוף תשמ"ד הציע לו שימעון פרס לשמש כיועצו לענייני תיקשורת, אך מישעל השיב בשלילה. אין עיתונאים רבים שהיו דוחים הצעה זו, שהיא כמעט בבחינת הצעה־שאי־אפשר־לסרב־לה. בעומדו בפני פיתוי זה, הוכיח מישעל שהוא עיתונאי אמיתי.

צעיר

אבוטבול: חרב להשכיר

הצעיר הישראלי של תשמ"ד הלך למילחמה שהוא שנא אותה בכל נימי נפשו. מתוך צייתנות התגייס לצה"ל ונשלח ללבנון, אך הוא סלד מכל רגע בארץ המקוללת. שבה נקרא לחרף את נפשו במילחמה שאין הוא רואה בה תכלית ותוחלת. כל תיקוותו היתה לצאת מלבנון כשהוא חי ושלם.

המחאה הגדולה של השנתיים האחרונות גוועה. תנועת שלום עכשיו שבקה למעשה חיים לכל חי, כאשר המערך — שעימו כרתה ברית בלתי־קדושה אחרי צברה ושאתילא — הגיע לשילטון. גם שאר תנועות־המחאה גססו על רקע סיכסוכים וחישובים מיפלגתיים.

התושיה הישראלית המפורסמת התגלתה באירגון־הטרור היהודי, אשר חבריו רצחו תלמידים חפים־מפשע של המיכללה האיסלאמית בחברון, התכוננו לרצוח את ראשי־הערים בגרה, תיכננו את פיצוץ מיקדשי האיסלאם בהר־הבית וניגשו לבצע טבח המוני בנוסעי אוטובוסים ערביים. כאשר הואשמו חשודי־המחתרת והובאו לדין, התגלו כחבורה מפונקת ומתנשאת, שהתלוננה על שיטות־חקירה שהיו עדינות לאין־שיעור מן המקובלות לגבי חברי מחתרות ערביות ופושעים פליליים.

ברחבי העולם נודעו צעירים ישראליים כשליחי המדינה אל מישטרי־הרודנות השונים. צעירים ישראליים לימדו עריצים מרכז־אפריקאיים איך לגלות בתי־דפוס של לוחמי־מחתרת באמצעות מכשירים מתוחכמים, לימדו את הבולשת הרצחנית של סרי־לנקה איך ללכוד ו„לחקור" לוחמי־חופש טאמיליים, בלטו בדרום־אפריקה הגזענית.

העולם, שלמד פעם להעריץ את הצעיר הישראלי, החלוץ, הלוחם האמיץ למען חרות עמו, כובש־השממה, ראה לפניו נוער אחר. התמונה הכללית היתה עגומה עוד יותר במוצאי יום־הבחירות, כאשר הסתבר כי הבוחרים הצעירים — שהשתקפו בבירור בקלפיות הצבאיות, למשל — הם ימניים יותר מאשר הציבור הכללי. אומנם, לא היתה מבחינה זו החמרה לעומת הבחירות של 1981 (אישי־השנה, מאיר כהנא, זכה בקולות רבים יותר בצה"ל מאשר בציבור היהודי האזרחי, אך כך גם הרשימה המתקדמת לשלום) אך הדיוקן הכללי של הדור הצעיר לא נראה מעודד. הכישלון הגמור של הנוער הישראלי באולימפיאדה של לוס־אנג'לס לא שיפר את המצב.

יתכן שהצעיר הישראלי האופייני ביותר השנה היה אחד **סליקס אבוטבול**, שעלה עם כל משפחתו הגדולה מצרפת לנתניה ב־1970, ושפתח שם שורה של עסקים משגשגים. אבוטבול נלכד על־ידי המישטרה הבריטית כשזו מנעה ברגע האחרון ניסיון לחטוף מבריטניה שר־לשעבר של ניגריה, שמישטר הקיים באותה ארץ מבקש לשים את ידו עליו כדי להוציא מידיו את הכספים הרבים שגנב מקופת־המדינה.

מניעיו המדוייקים של אבוטבול לא התבררו במהלך תשמ"ד. הוא עצמו טען שרצה לרכוש את ליבם של שליטי ניגריה, כדי לעסוק שם בעיסקי יהלומים. סביר יותר היה להניח כי אבוטבול, יחד עם שני ישראלים אחרים, מהם אחד שהוא רופא־מרדים — יצאו למיבצע כשכירי־חרב של מיליונרים יהודיים, שהפסידו את כספם בניגריה ושקיוו לקבל את כספם בחזרה, אם יספקו לשילטון הניגרי את הטרף רם־המעלה.

תדמיתו של הישראלי כחרב־להשכיר לכל מישטר חשוך בעולם התחזקה בפרשה זו — שבה נחל כושר־האילתור הישראלי המפורסם כישלון חרוץ.

ספורט

פרידמן: נפילה מהקורה

המדינה כולה הפליטה אנחה של אכזבה וזעם, כאשר הצעירה נפלה מן הקורה.

לימור פרידמן, ג'ינג'ית רוקת־עיניים ונחמדה בת 16, היתה חברה במישלחת הגדולה אשר יצאה בתופים ובחצוצרות לייצג את ישראל באולימפיאדה של לוס־אנג'לס, כשהיא מלווה בשובל ארוך של עסקנים וטרמפיסטים אחרים. המישחת חזרה בקול דממה דקה, אחרי ביזיון שהמדינה כולה ראתה בו עלבון צורב.

במשך ימים ולילות, כמעט מסביב לשעון, ישבו מאות אלפי ישראלים רתוקים למכשירי־הטלוויזיה וחזו במישחקים. הם ראו את המתעמלות הנהדרות, את האתלטים והאתלטיות, את השחיינים והאצנים. הם התרגשו כאשר עלו המנצחים על הדוכן והקשיבו בעיניים דומעות להימנוניהם הלאומיים. הם נכו מהתרגשות כאשר ראו את **גבריאלה אנדרסון־שיים** השווייצית מגייסת את הקורטוב האחרון של כוח־רצון כדי להגיע אל קו־הסיום של המאראתון.

והם ראו איך מפגרת ישראל אחרי מדינות קטנות ועלובות, שהשיגו לפחות מדליה אחת. ישראל כאילו לא היתה קיימת. השוויץ והרוש נמוג.

לאחר מכן נערך ניתוח לאחר־המוות, והכל האשימו את הכל. אך ברור כי ביסודה של המחלה מונח חוסר־הנכונות של הספורטאים להתאמץ מאמץ־יתר במשך תקופה ארוכה, כדי להשיג הישגים — כפי שמתאמצים ספורטאים בארצות־הברית, בברית־המועצות, במיזרח־גרמניה, ברומניה ובארצות רבות אחרות. הזילזול הגמור של ממשלת־ישראל והמימסד המיפלגתי בספורט תרם אף הוא את תרומתו.

בהשוואה לכישלון זה התגמדו כל שאר מאורעות הספורט של תשמ"ד — וגם הסקנדל בתום השנה, כאשר אליל־הכדורגל, **נחום סטלמך** האגדתי, בעל „ראש־הזהב", הורשע על עיסקה של מכירת־מישחק.

תמרורים

אהבה בין החומות

ניש־או ◆ בפאס, מארוקו, **הנסיכה לאלא מריים** (22), בתו הבכורה של חסן השני, מלך מארוקו וצאצאה ישירה (דור 36) של הנביא מוחמד, ו**סואד סילאלי** (24) בנו של שר־ההסברה המארוקאי, בטקס מרהיב בארמון המלכותי בבירת מארוקו הקדומה, המוקפת חומה. החגיגות נפתחו בצעדת 5000 צעירים, אחריהם באו 250 זוגות, יוצאי 47 מחוזות הממלכה, אותם השיא המלך בכבודו ובעצמו בטקס נישואין המוני.

● ● ●

לוויתן עם משקפיים

נחוג ◆ בסן־טרופה, בריביירה הצרפתית, יום־הולדתה ה־50 של **בריזיט בארדו**, מי שהיתה במשך שנים, לפחות עד שפרשה מן הבד לפני 11 שנים, סמל־מין עולמי. בארדו, שבנוסף לסרטים הירבתה, בעבר, לעסוק בגברים, בין שניישאה להם (שלושה) ובין שלא, מבלה עתה את ימיה במאבקה לטובת בעלי־חיים מחתולי־רחוב עד ללוויתנים הנתונים בסכנת־הכחדה ובבוטיק, שפתחה, לאחרונה, בעיירת־מגוריה. לרגל יובלה היא גם הודיעה שהיא מעדיפה לא להתבונן במראה, מכיוון שכאשר היא עושה כן, אין היא רואה דבר. היא צריכה להרכיב משקפיים. אבל היא מסתדרת יפה מאוד עם 11 הכלבים ו־60 החתולים שהיא מחזיקה בביתה.

● ● ●

ממקווה־ישראל עד ביירות

נחוג ◆ בצהלה, יום־הולדתו ה־60 של **ריאר**, מהנדס־מכוניות צרפתי שעבר, עם פטירת אביו, הסבת מיקצוע, כאשר החל מנהל את מיפעל הטכסטיל המישפחתי, שבו עיצב, לפני 38 שנה, את בגד־הים ביקיני, שהוא, כהגדרת אחד המילונים „בגדי־ים דו־חלקי, המשתמש בכמות מיוערית של בד". את ההשראה לשם נתן לריאר ניסוי אטומי אמריקאי שנערך באותה שנה, 1946, באיון קטנטן (167 תושבים) באוקיינוס השקט, עת הוטלה פצצה אטומית על מיקבץ של 73 אוניות־מילחמה יפאניות ואמריקאיות שיצאו מכלל שימוש (ורק חמש הוטבעו בעיקבות הניסוי). לפי גירסה אחרת לא מידותיו של האי ביקיני נתן את ההשראה לשמו של בגד־הים שעשה היסטוריה, אלא עצם עובדת הפיצוץ, או, כפי שהסבירה, השבוע, אלמנתו של ריאר: „כדי להדגיש את השפעתו המפוצצת של בגד־הים החדש על הצופים בו!"

● ● ●

הדגל האדום והרעב

נפטר ◆ בניו־יורק, בגיל 88, **לייאם או'פלאהרטי**, סופר אירי, מחברם של 36 ספרים, שהידועים בהם הם רעב והמודיע (על איש מחתרת אירי, המוסר את חבריו לבריטים בעת המאבק לעצמאות אירלנד, בראשית המאה). המודיע היה, ב־1935, בבימויו של ג'והן פורד, לאחד הסרטים הקלאסיים של תעשיית הקולנוע ומאז יצא שמעו של או'פלאהרטי. הוא נולד באי בורד וסלעי בשוליה המערביים של אירלנד, ביקש להיות כומר, נטש את הרעיון, התגבד בגיל 17 לגדוד עילית בריטי (המשמרות האיריים), נשלח לחזית צרפת, אך שוחרר, כאשר נפגע ב־הלם־קרב. את השנים הבאות בילה כמלח וכחוטב־עצים ורק בגיל 25 פנה לספרות, וגם לעסקי־ציבור: היה זה כאשר פרץ, בשנה ה־ראשונה לעצמאות אירלנד, ב־1921, בראש קבו־

אישי־עסקים גבע
אלוף אבי אלוף־מישנה

יוסף גבע, איש עסקים ויו"ר החברה לפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים. גבע, יליד אוסטריה, הוא בוגר בית־הספר החקלאי במקווה־ישראל, היה, לפני 30 שנה, ראש מינהל הסגל של צה"ל, ולאחר מכן אלוף פיקוד המרכז, מנכ"ל מישרד־הקליטה ונשיא חברת השופרסל. הוא אב לבת ושלושה בנים, שהנודע בהם הוא אלוף־מישנה אלי גבע, שהודח מצה"ל על־ידי רפאל איתן, כאשר ביקש לא לפקד על חטיבתו בכניסה לבירות 1982.

● ● ●

אם התשעה

נפטרה ◆ ביבנה, בגיל 80, **מרים שיטרית**, 12 יום אחרי פטירת בעלה, סוחר־המכולת דויד, בגיל 92. שיטרית, בתו של רב מקובל, שעד היום עולים לקברו במארוקו, היתה אם לתשעה, סבתא ל־66 ורבת־סבתא ל־18. בן־הזקונים שלה הוא מאיר שיטרית, ראש המועצה המקומית יבנה, שעלה ארצה בגיל תשע, שם את יבנה על המפה והוא עתה, בגיל 37, כוכב עולה של חירות בכנסת.

● ● ●

הפצצה הדו־חלקית

נפטר ◆ בלוזאן, שוויץ, בגיל 87, **לואי** צת מובטלים לאולם קונצרטים בראבלין הבירה והניף בו את הדגל האדום.

● ● ●

האחדות הלאומית והשוק השחור

נתגלו ◆ באוסלו, נורבגיה, 39 שנים אחרי שהוצא להורג ביריה, בגיל 58, 1200 מיסמכים אישיים של **וידקון אברהם קוויזלינג**, האיש ששמו הפך לשם־דבר לבגידה במולדת ולשיתוף־פעולה עם האוייב. המיסמכים, אשר נמצאו אחרי מילחמת־העולם, על־ידי צעיר נורבגי בפח־אשפה, הוסתרו על־ידי בעלייתג־גג עד השבוע הזה, כאשר החליט למוכרם לכל המרבה במחיר. בין המיסמכים: הוכחות על הקשר בין קוויזלינג, רב־סרן בחיל־התותחנים הנורבגי שהיה נשוי לנסיכה רוסית והיה, כראש מיפלגת הנסיונאל סאמליגג (האחדות הלאומית), שר־הביטחון של נורבגיה ב־1933, ובין הנאצים, שבע שנים לפני פלישתם לנורבגיה, כאשר השתלטו, בסיועו של קוויזלינג, על המדינה הצפונית ומינוהו, לבסוף, לראש־ממשלתה משתף־הפעולה. גילויים נוספים בין המסמכים: העובדה שקוויזלינג ניצל, בעת היותו בשנות ה־20 נספח צבאי במוסקבה ובהלסינקי, את מעמדו הדיפלומאטי לעסקי שוק שחור.

אנשים

מדוע רצה חיים בר־לב להזעיק את המישטרה, מדוע נעשה מוטה גור שר־הבריאות ומיהו יורשו של ספיר

■ ערב ראש־השנה החנה שר־המישטרה החדש, **חיים בר־לב**, את מכוניתו בחנייה שבבניין מיפלגת־העבודה ברחוב הירקון. כשעמד לצאת, גילה שריכבו נחסם. הוא שאל את השוער בבניין־המיפלגה למי שייך הרכב. כשזה לא יכול היה לספק לו תשובה מתאימה אמר בר־לב בשקט ובאיטיות: „אני רואה שלא תהיה ברירה ונצטרך לקרוא למישטרה."

■ בשני ימי החג, בראש־השנה, התפלל הח"כ הליברלי, **פינחס** („פיני") **גולדשטיין**, בבית־כנסת בכפר־סבא. הוא ישב בין ראש־העיריה הנוכחי, **זאב ולד**, וח"כ המערך לשעבר, **מרדכי סורקיס**. הכיסא שעליו ישב היה שמור בעבר לשר **פינחס ספיר** המנוח. השלושה מיעטו לעסוק בתפילה. את הזמן הם ניצלו לשיחות על הממשלה החדשה. סיפר גולדשטיין: „היתה בינינו תמימות־דעים. תמכנו באיחוד לאומי."

■ ח"כ ליברלים אחר, בני שליטא, הגיע למסקנה שהממשלה החדשה תהיה מודל לשינוי פוליטי משמעותי. „זה כל־כך ימצא־חן בעיניהם, ש־בבחירות הבאות הם ירוצו ביחד."

■ שעה אחרי שהושבע כשר־המישטרה, מיהר בר־לב למלון השרון בהרצליה, כדי להשיא את בת־אחותו, **נועה**, למזכיר תנועת אלטרנטיבה, **אבי גל־זרמן**. אנשי מיפלגת העבודה ואנשי אלטרנטיבה התרועעו בחתונה. אך לשיא הגיעה החתונה, כאשר קראו לרב **בהנא** להשיא את הזוג. לא היה זה הח"כ, אלא הרב **דויד בהנא** מהרצליה.

■ המטלפנים בחג לביתו של ח"כ שינוי, **מרדכי זירשו־בספקי**, גילו שהקו משובש. וירשובסקי הסביר בצחוק שהוא משוחח מטלפון אלחוטי, כי את המכשיר עצמו הוא מסר לי־שר־התיקשורת החדש, אמנון רובינשטיין, כדי לתרום את תרומתו הצנועה למצוקת הטלפונים של עמיתו לתנועה.

■ מייד אחרי הקמתה של הממשלה החדשה, פעל מנכ"ל חברת הקונגרסים, כנס, **גידעון ריבלין**, לכך שצמרת הממשלה תישא את נאומי הבכורה שלה באירועים שלו. וכך קרה ש־ראש־הממשלה, **שימעון פרס** ושר־האוצר, **יצחק מודעי** השתתפו ודיברו בכינוס האינטרנציונל הליברלי; שר־הביטחון **יצחק רבין** נאם את נאומו הראשון בתפקיד החדש בכינוס של המגבית; שר־הבריאות ה־חדש, **מרדכי** („מוטה") **גור**, דיבר בקונגרס לענייני רפואת חירום, ושר העבודה־והרווחה הטרי, **משה קצב**, נשא את נאום הבתולים שלו בכינוס על אלכוהוליזם.

■ ריבלין בטוח ששר־האוצר החדש יפתיע בגודל הקיצוצים שהוא יכתיב למשק. מודעי התבקש לחתוך עוגה. אחרי שהבחין שכל פרוסה גדולה מדי, חתך כל אחת לארבע ואמר לריבלין: „חייבים לחתוך. אסור שהעוגה תהיה כל־כך גדולה."

■ מדוע נכנס גור למישרד־הבריאות? לפרשן הפוליטי, הד"ר **חנן קריסטל**, תשובה מקורית: בערב בירה ומצב־רוח שנערך בקיבוץ ברור־חייל, הוא הסביר למראיין, **יעקב אגמון**, שגור הוא השר היחידי שהיה מוכן לקבל את **שושנה ארבלי אלמוזלינו** כסגנית.

■ קריסטל גילה שערב הבחירות קיבל פרס לידיו סקר אישי, שנמסר לו בכתב־יד והראה שהמערך בראשותו יקבל שלושה אחוז קולות פחות מאשר המערך בראשותו של מישהו אחר.

■ „נא להכיר — **מנחם הורביץ**, עיתונאי ללא כחל וסרק, הוא מגיע לכל אירוע תיקשורתי חשוב, מצוייד היטב בעט ובנייר ושלא נשכח, טלפון נייד. יושר, אובייקטיביות ומעל הכל, כושר כתיבה מעניין לכל." כך נפתחת כתבה קצרה במקומון שכונתון של קיריית־שמונה, ושענייניה הכתב הצפוני של הארץ. חדשות, ג'רוזלם פוסט, גלי־צה"ל, וסוכנויות זרות. הכותבת אינה אלא **ליסה פרין**, בת־העיר הצפונית. פרץ היא הכתבת הצעירה ביותר של המקומון, והיא החליטה להחזיר טובה להורביץ, אחרי שהוא עזר לחשוף אותה בעיקבות הופעתה הראשונה בטלוויזיה, בעת מערכת הבחירות האחרונה. פרץ אינה שוכחת לו את עזרתו, וכתבתה מלאה אהבה להורביץ חובש־הכיפה.

■ אחד מעובדי תיאטרון חיפה פנה לסופר **אנטון שמאס**, עיתונאי ומתרגם העוסק עתה בתירגום מחכים לגודו בתיאטרון הצפוני, ושאל אותו היכן הוא ממליץ ללמוד ערבית. השיב שמאס בחיוך: „ערבית היא כמו יידיש. זו שפה שהולכת ונכחדת. למה לך ללמוד אותה?"

■ אחרי שנשלל פעמיים רישיון הנהיגה של הפירסומאי, **יורם ברנע**, בגלל נהיגה במהירות מופרזת, הוא רכש מכונית מדגם סיטרואן דה שבו מודל 69', אשר מהירותה אינה עולה על 60 קמ"ש, כדי להימנע מאפשרות שלילה נוספת. בגלל קפיצותיה האופייניות של המכונית, מכנה אותה ברנע BREAK BONES.

■ ברנע, אלוף חירורי־הלשון טוען שגם הוא שייך לנבחרת אן־בי־איי. למרימים גבות הוא מסביר, שהוא איננו כדורסלן, אלא חסר תואר אקדמאי ראשון.

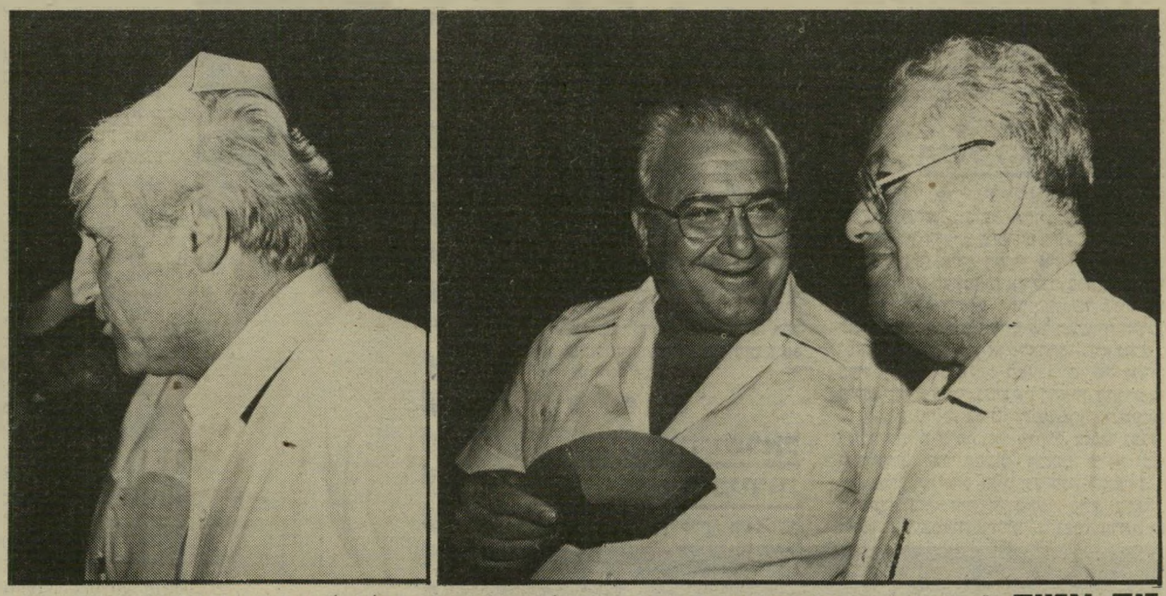
■ **נתן וולך**, סגן ראש עיריית תל־אביב מטעם המערך, מבלה את סופי־השבוע לא בעירו, כי אם בחיפה דווקא. הסיבה היא אישית. וולך, שהוא גרוש, נפגש בעיר הכרמל עם אשה נאה בשם **בילה**, שהיא ילידת העיר הצפונית ועוסקת בהוראה. מבלי שום קשר ל־נסיעות הארוכות, הוריד האחראי לאגף חינוך נוער וספורט בעיריה 20 קילו ממישקלו, והסביר, שכמי שאחראי על ענייני הספורט העירוניים, הוא חייב לממש את הסיסמה „נאה דורש, נאה מקיים".

■ הזמרת **יסה ירקוני** טילפנה ל**יונתן ברמון**, וביקשה ממנו הזמנה למופע הבכורה של להקתו החדשה. ברמון נענה ברצון, אך ירקוני הוסיפה, שהיא מבקשת לשבת ליד **שושנה דמארי**. כעבור זמן קצר טילפנה אליו **אופירה נבון**, רעייתו של שר החינוך והתרבות, **יצחק נבון**, וביקשה אף היא הזמנה. גם כאן נענה ברמון ברצון, אך הוא לא ידע מה להשיב על הבקשה השנייה של אשת הנשיא החמישי לשעבר. גם היא ביקשה לשבת לצידה של דמארי.

■ זמרת שירי ארץ־ישראל, **זמירה** („זמי") **אדם** נעלמה מהפאבים התל־אביביים לטובת העיר ניו־יורק, שם היא לומדת עכשיו תסריטאות טלוויזיה. לפרנסתה היא שבה למיקצוע הישן שלה, שירה בעברית והיא פורטת על נימי הנוסטלגיה של ישראלים־יורדים, שבאים לש־מוע אותה שרה ומארחת.

■ ישראלי אחר, שהעתיק לפרק זמן קצוב את מיקומו מתל־אביב לניו־יורק, הוא איש העסקים, **ניסן נויזן**, חבר מרכז המיפלגה הליברלית ולשעבר שותפו לעיסקי בנייה של הקבלן **גרשון** („גיגי") **פרס**, אחיו של ראש־הממשלה. נוימן עסוק עתה בהקמת פרוייקט תיירותי ענק מעבר לים, ובסוף החודש הוא מתכוון להעתיק את מרכז הפרוייקט לארץ.

■ האסטרולגית **מרים תמיר** עשתה זאת. אשתו לשעבר ושותפתו לחיים בהווה, של מפקד המחוז הדרומי של המישטרה, **אברהם** („תורג'") **תורג'מן**, הורידה ממישקלה 22 קילוגרם במשך חודש וחצי. כששבה לארץ, המתין לה תורגמן בנמל־התעופה וכמעט שלא זיהה אותה. תמיר שבה לארץ מרוצה ביותר, אחרי שבניו־יורק

זיק אמיר ח"כ העבודה מדימונה (במרכז) התרגל מהר מאוד להרכב הממשלה החדשה. באירוע שבו לקחו חלק פוליטיקאים מכל גווני הקשת הקואליציונית הוא שאל את עמיתו לסיעה יצחק ארצי, מהליברלים העצמאיים, מדוע הוא מתמהמה ואינו ממהר לחבוש את הכיפה לראשו, כפי שעושה עמיתו לקואליציה העירונית בתל־אביב, שלמה („צ'יץ") להט הליברלי (משמאל).

יוקי איבצן אשתו של מפכ"ל המישטרה, אריה, ניצבת ביחד עם בעלה לצד שר־המישטרה הטרי, חיים בר־לב, (משמאל) ואשתו תמר. מישטרת מחוז תל־אביב ערכה מופע סיום לאירועי יום־השוטר בהיכל־התרבות בתל־אביב, וזו היתה הופעתו הראשונה של השר החדש לפני ציבור השוטרים וצמרת המישטרה. השר, והמפכ"ל שהופיע בלבוש אזרחי, התיישבו שם בשורה הראשונה.

פגשה בשדרנית **עיינה אילן**, בעלת רשת הרדיו כאן ישראל. איילון הגישה לתמיר שי, קלטת של שיחת־רדיו של תמיר בתחילת חודש מאי, ובו חזתה האסטרולוגית שהיא גם קוראת בקלפים, בכף־היד ובכתב־היד, שהמערך יקים ממשלת אחדות לאומית בראשותו של פרס.

■ ישראלי נוסף שיצא לתקופה ארוכה יחסית לחו"ל, הוא הבדרן **שלמה** („ג'ינג'י") **גולדברג**. השוהה עתה בקנדה לצידה של יהודיה קנדית בעלת דרכון זר, שאותה הכיר בארץ.

■ כשהיה **יצחק** („איצ'ה") **גולן** דובר הקרן־הקיימת. הוא לקח חלק בצוות התוכנית הסאטירית יתוש בראש. עתה, משהתמנה לתפקיד מנהל כפר־הנוער בן־שמן, החליט מי שהיה בעבר דובר צה"ל, שהשתתפותו בתוכנית לא תשמש דוגמה ראויה לחיקוי בקרב תלמידיו, ופרש מצוות התוכנית.

■ מבקר המדינה, **יצחק טוניק**, כבר שב לעבודה סדירה, אחרי שבסיורו האחרון באירופה הוא סבל כאבים בגבו ואושפז בבית־חולים בלונדון. בתו, **ריקי**, שליוותה אותו, סעדה אותו ליד מיטת חוליו. הוא האריך את שהייתו שם ביומיים נוספים, על פי עצת אשתו **מרים־מניה**, שביקשה ממנו שינוח לפני שהוא שב לעבודתו.

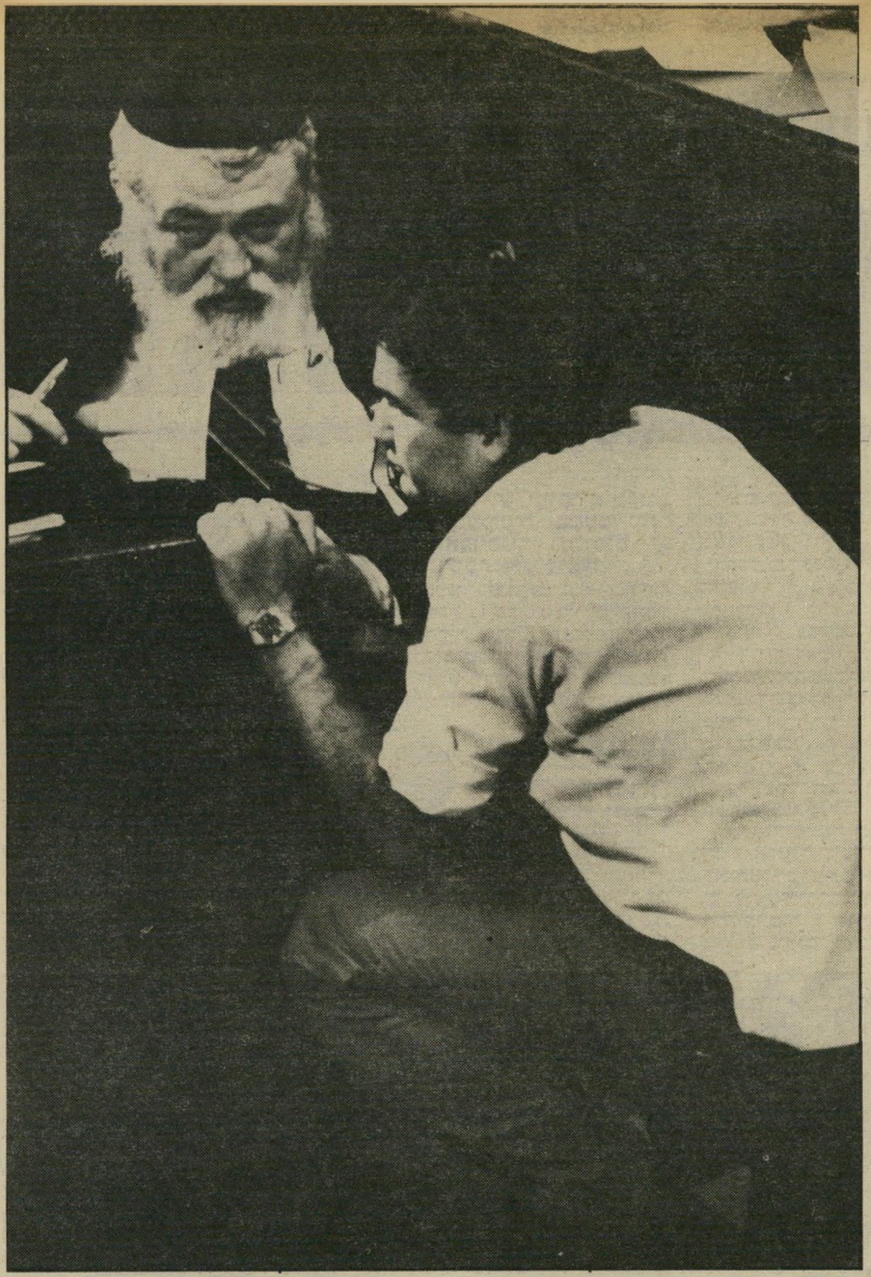
■ הבוטיקאית **נילי טופז** והדוגמן **אביב יורק** הם מעריציו של סולן להקת הדלתות, **ג'ים מוריסון**, שנפטר לפני עשר שנים בצרפת. אחרי נטילת כמות מופרזת של סמים. השניים שהיו בפאריס החליטו לכבד את זיכרו ויצאו לפקוד את קיברו בבית־הקברות הפאריסי המפורסם פאר לה שאז. להפתעתם גילו שקיברו של מוריסון וכל הקברים שמסביבו מלאים בכתובות־אהבה למוריסון, שנכתבו בידי מעריצות. השומר בבית־הקברות סיפר להם, שבלילות מתקיימות על קיברו של מוריסון מסיבות־סמים ואורגיות של מעריצים.

■ **מירי שומרון**, אשתו לשעבר של **דן שומרון**, ה־מועמד למישרת הרמטכ"ל, היא בעלת הבניין שבו הוקם ב־אחרונה הפאב הפעמון. היא נזכרה שכאשר למדה בבית־הספר העממי קרא לה אביה באחת ההפסקות ושאל אותה, היכן תעדיף לגור כשתגדל: בצפון העיר או במרכזה. הבת הערימה את מרכז העיר, אך האב התעקש לרכוש לה שתי דירות, בשני האיזורים. כשהתבגרה, היא התגוררה בדירה שבמרכז העיר, סמוך לחוף הים. באחרונה הש־כירה לחמש שנים את המיבנה שבו לא התגוררה מעולם, ששו־פץ והפך מקום מיפגש צפוף חדש בעיר.

■ **אלידו נאווי**, ראש עיריית כאר־שבע, ו**משה זילברמן**, ממלא מקומו, **יצאו** לירושלים כדי לברר איך אפשר לפתור את בעיותיה הכספיות של העיריה הדרומית. בדרכם בחזרה נסעו השניים דרך חברון, ונאווי הציע לפקוד את ביתה של אלמנת השייח' **מוחמד עלי ג'עברי**. בחברון נהג נאווי כבן־המקום ושוחח עם העוברים ושבים בשוק בשפה הערבית. כך קרה שהוא פגש ליד אחת ה־חנויות רוקח פלסטיני שהתגורר עד 1948 בבאר־שבע ואחר־כך ברח לחברון. נאווי וחברו ויתרו על הביקור בבית ג'עברי, והתלוו לרוקח שאירח אותם בביתו.

■ הבדרן **דודו דותן** הוזמן להנחות תצוגת־אופנה של חברת אופנה מסויימת, שאף צולמה לטלוויזיה. המזמינים הופתעו לראות אותו עולה לבימה ב־חולצה שעליה מוטבע סמל מיסחרי של חברת אופנה מת־חרה. המארגנים מיהרו למצוא לדותן חולצה משלהם, שתתאים לו במידותיה, וביקשו ממנו ללבוש אותה. דותן שמח על ההחלפה והבטיח שלא יסיר את החולצה החדשה.

■ היכן עצורים כיום אסירי־ציון? ח"כ חרות **דב שילנסקי** גילה אותם בארץ. בערב ראש־השנה בישיבה מורחבת של מזכירות תנועת החרות הוא הרים כוס לחיי אסירי־ציון שיושבים בכלא תל־מונד, הלא

חיים רמון

ח"כ העבודה הצעיר כורע ברך לפני מנהיג אגודת־ישראל, אברהם שפירא, במליאת הכנסת. השניים השתתפו בדיון שנערך ערב ראש־השנה, לפני שהח"כים התפזרו לפגרת החגים. רמון ניגש לתעשיין גדול־הממדים כדי לשוחח איתו בענייני ועדת־הכספים, שרמון חבר בה. ושפירא הוא יושב־הראש שלה. וכדי שהשיחה תתנהל בשקט התקרב רמון עד מאוד לרב השטיחן.

נירה גל

זוללת בתיאבון עוגת קצפת במועדון המערה **ביפו, שם היא מופיעה ערב־ערב. גל הזמרת, אשתו של יעקב בן־הרצל, חזרה להופיע בתל־אביב אחרי תקופה ארוכה של הופעות בירושלים, לפני תיירים. בתמונה נראית הזמרת אוחזת בסכין ארוך שבו חתכה את העוגה.**

הם נאשמי המחתרת־ היהודית.

■ איש יחסי־הציבור, **בן־ציון** („בנצי") **שירה**, שלח לכל יקיריו ברכת שנה טובה ברוח התקופה. שירה, לשעבר דוברו ויועצו לענייני תיק־שורת של השר **יוסף בורג**, הצטלם עם כל עובדיו סביב שולחן עמוס בכיכרות לחם ואיחל למבורכיו: „לא על ה־לחם לבדו... שתהיה לכם שנת שובעי!"

פסוקי השבוע

● **שר־האוצר, יצחק מו־דעי**, כשהתבקש להסביר מדוע הועלו מחירים ערב ראש־השנה: „כדי שייסעו פחות בחגים הקרובים."

● **שר־האוצר לשעבר, יורם אריזור:** „אתם עור תתגעגעו אלי. אבל אני לא אתגעגע למישרד־האוצר. זה בטוח. מהטעם הזה שבעתי לכל ימי חיי."

● **הרב מאיר כהנא:** „אני עובר קשה מאוד על הדימוי שיש לי היום."

● **האדמו"ר מגור, שימ־חה בונים אלתר**, על העונש הראוי לערבים אחרי פיגוע חבלני: „הייתי הורג מהם עשרה, עשרים. הם לא מבינים שפה אחרת."

● **הרב ישראל לאו:** „יש עוד חילוניים?"

● **העיתונאית סילבי קשת:** „לא התנדנדתי בין תפ"ס, פק"ס, פת"ס וככה אני נראית."

● **ח"כ מפ"ם, יאיר צבן:** „הפארדוקס הוא שניצחונו המוסרי של הסוציאליזם עשוי להבטיח את ניצחונו הפוליטי של הקפיטליזם."

● **ראש עיריית תל־אביב, שלמה** („צ'יץ") **להט:** „אני רועד מהצל של אשתי (זיווה), אני פוחד פחד מוות מאז נישאנו."

● **הצייר יאיר גרבוז:** „בתשמ"ר ניצלנו ממשלה צרה וקיבלנו ממשלה צרורה."

● **המנחה מני פאר**, על השאלה מיהו יהודי: „כל חיפאי יודע. זהו זהאי ארמלי. כפי שנאמר, יהודי טוב זה ערבי תוקע."

● **הבדרן טוביה צפיר:** „היה צריך לאחד את מישרדי האוצר והבריאות, כדי שאותו פקיד יכניס לאוזרח גם את החוקן."

● **שר־הביטחון לשע־בר, משה** („מישה") **ארנס**, על תוצאות ההצבעה לכנסת ברחוב הערבי: „בעצם 50 אחוז הצביעו לאש"ף."

ביום השנה של מילחמת יום־הכיפורים שופך רוני שפיגל אור חדש על הכישלון

הפאשלה של חופי

דיוכח שצה"ל, לפני כחצי שנה, על הגנת רמת־הגולן במילחמת יום־הכיפורים, היפנה, אולי בפעם הראשונה, את הזרקורים לצורת ניהול־הלחימה בצפון. כי הוויכוחים העזים („מילחמות הגנראלים") שסערו אחרי אותה מילחמה, התייחסו, בעיקר, לניהול־הלחימה בסיני.

אלא שהיתה זו רמת־הגולן, שבה נפרץ הקו של צה"ל ונשטף בצורה שאיימה על עמק־החולה, באשר אך כפסע היה בין השיריון הסורי ובין היישובים בעמק.

שמות עם משמעות

דיערכות הביטחון השוטף (הבט"ש) של צה"ל ברמת־הגולן לפני מיל־חמת יום־הכיפורים היתה מצומצמת במידה המעוררת פליאה.

בעיתות־שיגרה הוחזקו ברמה שתי חטיבות מים מחלחלים, כידוע, ועוברים בקלות דרך חוליים, מבקיעים, במעט יותר קושי, דרך אבן־הגיר ונבלמים רק בהיתקלם בשיכבת־סלע מוצקה.

ב־26 בספטמבר 1973, עם גבור המת־חות ברמה, לאחר הפלת 12 מטוסים סוריים ותיגבור הכוחות בצד הסורי, הוחלט לתגבר את הרמה בגדוד מחטיבה 7. שבוע לאחר מכן, ביום ה־3 באוקטובר, הוחלט להעלות את כל החטיבה והעלאתה לרמת־הגולן הושלמה עד לבוקרו של ה־6 באוקטובר.

מיבקע־שיריון בפיתחה

עם פריון־המילחמה היו כוחות צה"ל ברמה ערוכים על פי תוכנית גיר. כאשר הם פרוסים כך:

● החטיבה המרחבית, בפיקודו של אל"מ צבי בר (לאחר מכן מפקד מישמר־הגבול וכיום ניצב במישטרה), היתה פרוסה במוצבים לאורך הקו, כאשר גדוד גדעון של חטיבת גולני ערוך במוצבי הגיזרה הצפונית ממוצב החרמון עד מוצב 110, וגדוד נח"ל מוצנח ערוך בגיזרה הדרומית, ממוצב 111 עד מוצב 117.

● חטיבת־שריון 188, בפיקוד אל"מ יצחק בן־שהם, היתה פרוסה במחלקות ובפלוגות לאורך הקו.

גדוד עם 32 טנקים, בפיקודו של סא"ל יאיר נפשי, ערוך בגיזרה הצפונית.

גדוד עם 40 טנקים, בפיקודו של סא"ל עודד ארז, ערוך בגיזרה הדרומית.

● בעורף, באיזור נפח, היו פרוסים גדודיה של חטיבה 7, בפיקודו של אביגדור (יאנוש) בן־גל, עם 105 טנקים:

גדוד בפיקודו של סא"ל משולם רטס, שהיה מורכב מאנשי־סגל וחניכים של בית־הספר לשיריון ואשר סופח לחטיבה. היה ערוך בצומת וסט, לשם הגיע בשעות הבוקר של ה־6 באוקטובר.

גדוד 77, בפיקודו של סא"ל אביגדור קהלני, אשר הועלה לרמה ב־26 בספטמבר, והיה ערוך בצומת נפח.

גדוד , בפיקודו סא"ל חיים ברק, הגדוד הגיע לרמה ב־5 באוקטובר בערב, ונערך בסינדיאנה.

גדוד , בפיקודו של סא"ל יוסי אלדר (כיום קציין־חינוך ראשי), שהיה גדוד החרמ"ש של החטיבה. חלק מכוחותיו לא הגיעו וחלק נלקחו ממנו, כך שבשלב זה לא היו כוחות כלשהם תחת פיקודו.

כדי להבין את פריסת הכוחות ברמת־הגולן באותם ימים יש לנתח את הקונספציה של פיקוד־צפון והמטכ"ל באשר למיתווה הצפוי של פעולות־איבה בגולן.

אלוף־הפיקוד, יצחק חופי, הרמטכ"ל, דויד אלעזר, ושר־הביטחון, משה דיין לא העלו בדעתם אפשרות של מיתקפה בימלית על־ידי הסורים. הבכיס להנחה זו היה כי סוריה לא תצא למילחמה לבדה, בלי מצריים, ומילחמה עם מצריים איש לא חשב כי הסורים עשויים לפתוח במילחמה בימלית עם ביוחותיהם שבקו הקידמי (שבללו, על־פי ניתוח גיחת־ציוום, שבוצעה באותו יום, 670 טנקים וכ־1000 סוללות ארטילריה), אפילו יצרפי אליהם את הכוחות שהיו ערוכים באותה עת במרחב דמשק.

בכל זאת, ועקב המודעות להיערר אפשרות של התראה קרקעית, הוחלט לתגבר את כוחות צה"ל ברמה, על־מנת שפיקוד צפון יוכל להדוף מיחטף סורי, אם וכאשר יבוצע.

שאלה אחרת נגעה לנקודת המאמץ העיקרי הסורי. היו שלוש נקודות לאורך הקו, שהתאימו לביצוע מיבקע משוריין. האחת, בפיתחת קונייטרה, בקטע שבין הר חרמונית לבוסטר. השנייה, באיזור ציר טרויה. שהוביל מתל־כודנה שבשטח הסורי לתוך הרמה, והשלישית, באיזור פיתחת רפיד.

אף כי פניהם המישוריים של איזורי דרום־הרמה מתאימים יותר ללוחמת־שיריון מפניה ההרריים של צפינה, סבר חופי (וכמוהו רוב הקציינים הבכירים בפיקוד), כי המאמץ העיקרי הסורי יתבצע באיזור פיתחת קונייטרה, הן בשל חשיבותה הסימלית של העיר והן בשל הסיכוי ללכוד את היישובים הממוקמים אליה.

היערכות של חטיבה 7 בעתודה נועדה לאפשר לה לפעול נגד נסיון חדירה סורי בכל מקום שבו ייערך. אומנם החטיבה נערכה כולה בגיזרה הצפונית, עקב הקונספציה שגרסה כי שם יהיה המאמץ העיקרי הסורי, אך לא היתה מניעה להעביר את כוחותיה או חלקם, במיקרה הצורך. דרומה, כפי שאכן נעשה לגבי אחד הגדודים.

מתיחויות בין המח"טים

ביום ה־6 באוקטובר, בבוקר, הוזעק חופי למטכ"ל. שם נמסר לו כי המילחמה תפרוץ בו ביום וכי המדובר במיתקפה סורית־מצרית משולבת בשתי החזיתות. שעת ההתחלה הצפויה של המילחמה נמסרה כשעה 18:00.

לטעות זו, באשר לשעת פתיחת־המילחמה, אשר עד היום לא ברור כיצד נשתרבבה לתוך המערכת, היו השלכות רבות לגבי היערכותו של צה"ל באותו יום גורלי והדבר נידון כבר בהרחבה בהקשר לחזית הדרום.

לנתון זה נודעה כמובן, גם השפעה לצפון, שכן באשר סרבה המילחמה נתפסו הכוחות של הפיקוד כשהם בלתי־מוכנים.

הפיקוד הבכיר של חטיבה 7 היה מכונס בנפח, לקבוצת פקודות, ורק במזל הוא לא נמחה בהפצצת־הפתיחה של חיל־האוויר הסורי על המחנה. אלוף הפיקוד, שבשעות הצהריים נקרא שוב למטכ"ל, על־מנת להציג את תוכניותיו, היה, על־פי גירסה אחת, באותה שעה עדיין במטכ"ל, ועל־פי גירסה אחרת, במסוק, בדרכו חזרה משם. על כל פנים, לחפ"ק הפיקוד בנפח, הגיע האלוף חופי סמוך לשעה 16:00.

בהיעדרו של חופי, שנבע מן הקביעה המוטעית לגבי שעת פתיחת־המילחמה, פיקד על חזית הרמה אל"מ בן־שהם, מפקדה של חטיבה 188. בנושא זה קיימות גירסות סותרות. אחת אומרת כי בן־שהם תפס, עם פרוץ המילחמה, את הפיקוד ביוזמתו ושנייה סוברת כי חופי הפקיד בידיו של בן־שהם את האחריות על הרמה לפני שיצא בפעם השנייה למטכ"ל.

למעשה אין זה משנה איזו היא הגירסה האמיתית, כי כשם שהשארת הגיזרה ללא פיקוד ערב פרוץ מילחמה אינה סבירה, כך גם מינוי אחד מתוך שלושת המחט"ם ברמה למפקד הגיזרה, היא מעשה בלתי־סביר ויותר מזה, טעות.

היתה ב„סבירות נמוכה", כך שהסכנה ברמת־הגולן היתה לדעת הצמרת הביטחונית לכל היותר של מיחטף, לתפיסת שלושה, ארבעה יישובים.

חשש זה הועלה על־ידי חופי בישיבה השבועית של פורום המטכ"ל, ב־24 בספטמבר, שבה נכח גם דיין. חששו של חופי נבע משתי סיבות: האחת, המתיחות שנשתררה באיזור עקב הפלת 12 המטוסים הסוריים, העובדה שחודש קודם לכן החלו הסורים מחזירים את כוחותיהם לקו, לאחר שהסיגו אותם מן הקו בראשית הקיץ.

לצה"ל לא היתה כל התראה על מהלך זה והכוחות הסוריים נתגלו על־ידי התצפיות שבמוצבים לאורך הקו, כשהם כבר עושים את דרכם לעבר הקו הסגול.

באותה קלות, כך סבר חופי, (וכמוהו גם דיין), עלולים הסורים לעבור את שני הקילומטרים, המפרידים בינם לבין צה"ל, ולבצע מיחטף.

התמונה שזיעזעה את הארץ לפני וו שנה: שבוי צה"ל בדמשק

מוקטנות: האחת, חטיבה מרחבית גולן, מנתה שני גדודי חי"ר, אשר איישו את המוצבים לאורך הקו הסגול. (הקו שנקבע בהפסקת־האש של 1967), והשנייה, חטיבת־השריון 188, מנתה שני גדודי טנקים באשר בדרך־כלל היה אחד מהם פרוס במחלקות בקו, והשני מרוכז בעורף הרמה ועוסק באימונים, סדר־כוחות (סד"כ) הארטילריה הקיף ארבע סוללות בלבד.

בנוסף להיערכות הבט"ש היו לצה"ל שלוש תוכניות־בלימה להגנת רמת־הגולן: 1. תוכנית „חול ים", שהתבססה על הגנת הרמה באמצעות כוחות סדירים. 2. „גיר", בלימה באמצעות אוגדה. הכוללת שתי חטיבות טנקים וחטיבת חי"ר מוקטנת. 3. „סלע", תוכנית המתבססת על גיוס מלוא מערך־המילואים.

מי שנתן לתוכניות את שמותיהן היה מודע למשמעויותיהן הצבאיות.

אלוף־פיקוד חופי
הוא חשש ממיחטף. לא ממילחמה

מפת המערכה
אפשר לעבור שני קילומטר בקלות

מפקד־אוגדה איתן
מוטב היה לתת לו את פיקוד־הגיזרה

מיני כזה עליך, מטבע הדברים, ליצור מתיחויות בין המח"טים, וקבלת תפקיד כפול, מפקד גיזרה ומפקד אחת החטיבות בה, חייבים לפגוע בתיפקודו של המפקד, משום שאם יקדיש את מירצו לפיקוד על הגיזרה לא יוכל לפקד על חטיבתו ביאות, ולהיפך.

הדרך טובה יותר היתה להעביר מלכתחילה את הפיקוד על הגיזרה לידיו של מפקד־האוגדה רפאל איתן, שנמצא באותה עת בימ"ח, בעמק־הירדן.

עם פרוץ המילחמה, סמוך לשעה 14:00, ניצטוותה חטיבה 7 להתפרס בפיתחת קונייטרה. גם כאן נחלקות הגירסות והפעם לגבי זהותו של נותן־הפקודה. גירסה אחת טוענת כי היה זה קציו האג"ם של הפיקוד. אל"מ אורי שימחוני. גירסה שנייה, סבירה יותר, האומרת כי הפקודה ניתנה על־ידי בן־שהם, שכאמור פיקד על הגיזרה.

סמוך לשעה 16:00 הגיע חופי לנפח וחילק את הרמה לשתי גזרות חטיבתיות. כאשר לגיזרה הצפונית, ממורדות החרמון ועד מוצב 110, אחראית חטיבה 7 ולגיזרה הדרומית, חטיבה 188.

60 טנקים בדרום

ל פקודתי של בן־שהם לחטיבה 7 להתפרס בפיתחת קונייטרה נודעה משמעות מסויימת, ואכן הועלתה, לאחר המילחמה, טענה שעקב פקודה זו התפרסה חטיבת־העתודה של הפיקוד בגיזרת המאמץ המישני של הסורים, שכן המאמץ העיקרי הונחת בגיזרה הדרומית, וכאשר הגיע חופי לנפח סמוך לשעה 16:00, כבר היתה החטיבה נתונה בקרב עם הסורים ולא היה בידו לשנות את פריסתה.

לטענה זו אין כל בסיס. אומנם בן־שהם, כמו מרבית הקצונה הבכירה בפיקוד, סבר כי המאמץ העיקרי הסורי יהיה בצפון־הרמה וסביר להניח שתפיסה זו היא שהינחתה אותו בפקדו על חטיבה 7 להתפרס בפיתחת קונייטרה. אולם עם הגעתו של חופי לנפח היה רק מיעוטה של החטיבה נתון בקרב עם הסורים. ורובה עדיין לא התפרס בקו החזית.

עם פריצת המילחמה היו שני גדודיה של חטיבה 188 פרוסים בקו. גדוד שהחל מתפרס עם פתיחת האש וגדוד שהיה עדיין בריכוזים פלוגתיים והחל תופס את עמדותיו לאורך הגיזרה הדרומית.

יאנוש ציווה על מג"ד 77, אביגדור קהלני, להעביר את אחת מפלוגותיו לגדוד של יוסי אלדר. שעד לאותו רגע לא סרו לפיקודו כוחות כלשהם. והלה שלח לו את פלוגה ח' אשר חברה עימו בצומת וסט.

גדוד נשלח להתפרס בעמק־הבכא, בין הר חרמונית לתל־ג'ית. הגדוד הגיע לגיזרה, והחל משעה 15:00 נכנס לקרב עם טנקים סוריים.

מצפון להר חרמונית נערך גדוד .

בינתיים נשארו גדוד 77 וגדוד בעמדותיהם. כאשר הפקודה לגדוד 77 לנוע ולהתפרס מדרום לקונייטרה ניתנה יותר משעה אחרי פרוץ־הלחימה. בהיותו בדרכו לשם, קיבל קהלני, מג"ד 77, פקודה לשינוי־משימה מן המח"ט. על פי הפקודה היה עליו להעביר את פלוגה ג' מגדוד בפיקודו של סרן מאיר זמיר, אשר היתה מסופחת אליו, לפיקודו של הסמג"ד שלו ולשלחה להתפרס בגיזרה שמדרום לקונייטרה, כאשר כוח זה עומד ישירות תחת פיקודו של המח"ט.

מותר הגדוד — פלוגות ו', ז' ו־מ' (מוקטנת) — נצטווה לנוע צפונה ולעלות על גיבעת הבוסטר שמצפון־מערב לקונייטרה, אליה הגיע בשעת רימדומים, בערב בשעה 18:00.

אחרי שחופי הגיע לנפח פקר על גדוד (פחות פלוגה ג', שהיתה מסופחת לגדוד 77, ונותרה בגיזרה הצפונית) לנוע מסינדיאנה דרומה, לגיזרתה של חטיבה 188, והגדוד ניכנס לקרב בשעות אחר־הצהרים המאוחרות.

ברור, אם כן, שעם הגיעו של חופי לנפח, עדיין לא היו מעורבים בלחימה לפחות שני גדודים מהחטיבה (77 ו־ עם כ־50 טנקים).

בשעה 18:00 הכפיף חופי את גדוד ת"פ חטיבה 7 ואת גדוד ת"פ חטיבה 188.

בשעה זו היו כוחות השיריון של צה"ל ברמה פרוסים כך: בגיזרה הצפונית נפרסו כוחות חטיבה 7 בשני קווים. בקו הראשון היה פרוס גדוד , במחלקות ובפלוגות. בקו השני נפרסו ארבעה

מח"ט בן־גל
מזל שלא נימחה בהפצצת־הפתיחה

כוחות גדודיים: גדוד ממוצב 103 עד הר חרמונית, גדוד בין חרמונית לתל־ג'ית, גדוד 77 על הבוסטר וכוח סמג"ד 77 מדרום לקונייטרה.

אחרי רדת החשיכה נשלחה פלוגה ז' מגדוד 77, שעל הבוסטר, להתפרס ממיזרח לקונייטרה.

בדרום הרמה היה גדוד פרוס במחלקות ופלוגות לאורך הקו, כאשר כוחותיו של גדוד נשלחים לכיבוי־שריפות בגיזרת תל א־סאקי וצומת רפיד.

כמספרים: בעוד שבגיזרה הצפונית התרכזו כ־120 מתוך 177 הטנקים שהיו לצה"ל בגולן, נותרו בגיזרה הדרומית כ־60 טנקים בלבד.

פריצה אל הירדן

צ בא סוריה, שהיה פרוס במרחב שבין דמשק לחזית, מנה שלוש דיוויזיות חי"ר, שתי דיוויזיות שיריון ושלוש חטיבות טנקים עצמאיות.

דיוויזיית חי"ר בצבא סוריה מנתה אותה עת שתי חטיבות חי"ר, חטיבה ממוכנת וחטיבת שריון, (למעט דיוויזיה 9, שלא היתה עימה חטיבה ממוכנת). דיוויזיית שיריון מנתה שתי חטיבות טנקים וחטיבה ממוכנת. שלוש דיוויזיות החי"ר הסוריות, השביעית, התשיעית והחמישית, היו ערוכות לאורך קו החזית, מצפון לדרום, לפי סדר זה, כאשר שתי חטיבות שיריון עצמאיות

מג"ד קהלאני
משימה בצפון אויב בדרום

מוקמו בגיזרתן של דיוויזיות 9 ו־5. דיוויזיית־השריון השלישית בערכה, ערב־המילחמה, באיזור סעסע ואילו הדיוויזייה המשוריינת הראשונה נשארה במחנות־הקבע שלה, באיזור כסווה.

תוכנית המיתקפה הסורית כללה שלושה שלבים: בשלב הראשון יתקפו חטיבות החי"ר של דיוויזיות החי"ר, יפרצו את הקו ויכשירו מעברים בשדות המוקשים ועל תעלת הנ"ט. בשלב שני יחדרו לעומק של שמונה קילומטר ויכבשו, או ירתקו את מוצבי צה"ל שלאורך הקו הסגול". בשלב השלישי יפרצו חטיבות השיריון הדיוויזיוניות וחטיבות השיריון העצמאיות ויגיעו אל הירדן.

המיתקפה הסורית בגולן נפתחה סמוך לשעה 14:00, כאשר חטיבות החי"ר הקידמיות פורצות לעבר הקו הסגול ומתגברות על המיכשולים הקרקעיים של צה"ל. הגל הראשון מנה שישה גדודי טנקים מתוגברים, שמנו בסך הכל 240 טנקים אשר תקפו לכל אורך הקו, כשהם מחולקים, שווה בשווה, בין הגיזרה הצפונית לגיזרה הדרומית.

בגיזרה הצפונית תקפו גדודי הטנקים של חטיבות החי"ר ה־68 וה־85 מדיוויזיה 7 ושל חטיבת חי"ר 52 מדיוויזיה 9 ואילו בגיזרה הדרומית תקפו גדוד הטנקים של חטיבת חי"ר 33 מדיוויזיה 9 וגדודי הטנקים של חטיבות החי"ר 112 ו־61 מדיוויזיה 5 (חטיבת חי"ר בצבא סוריה מנתה שלושה גדודי חי"ר, גדוד טנקים וגדוד ארטילריה).

למרות הצלחתם בפריצת מעברים בשדות־המוקשים ועל פני תעלת הנ"ט עדיין לא הצליחו הסורים אותה שעה להתקדם אל פנים הרמה.

בשעות הערב הוטלו לקרב החטיבות המשוריינות והממוכנות של דיוויזיות החי"ר, יחד עם שתי חטיבות־השיריון העצמאיות. בגיזרה הצפונית, מול חטיבה 7, תקפו חטיבת־השריון ה־78 והחטיבה הממוכנת ה־121 מדיוויזיה 7 בעוד שהגיזרה הדרומית הותקפה על־ידי ארבע חטיבות שיריון. (שתי החטיבות הדיוויזיוניות ושתי העצמאיות) והחטיבה הממוכנת של דיוויזיה 5.

בעוד שהגיזרה הצפונית, שם התרכזה עיקר עוצמת צה"ל בגולן, הותקפה בשעות הערב על־ידי כ־150 טנקים סוריים, תקפו באותה שעה בגיזרה הדרומית, כ־430 טנקים סוריים.

מושג קלוש בבונקר

ד מיתקפה הסורית החלה סמוך לשעה 14:00. בתקיפה לכל אורך הקו הסגול. ללא מאמץ עיקרי כלשהוא ורק בשעות הערב הופעל המאמץ העיקרי בגיזרה הדרומית.

נוכח התפרסות כוחות צה"ל ברמה ברור כי חטיבה 7 נפרסה לאורך הקו הקידמי, מבלי שתוויתר בידי הפיקוד עתודה כלשהיא. זאת לא רק לפני שאותר המאמץ העיקרי הסורי, אלא לפני שזה החל בכלל להתבצע.

אומנם היה זה בן־שהם שנתן את פקודת הפריסה, אולם עם הגיעו של חופי לנפח, עדיין לא היו כל יחידות החטיבה מעורבות בלחימה וניתן היה לשנות את הפקודה. הדבר הנבון ביותר לעשותו היה להשאיר גדוד טנקים אחד בעתודה פיקודית עד שתתברר תמונת הקרב ויזוהה המאמץ העיקרי הסורי.

אולם הקונספציה שראתה בצפון הרמה את גיזרת המאמץ העיקרי הסורי גברה, ככל הנראה, והשאירה את פריסתה המוטעית של חטיבה 7.

הסורים המשיכו לתקוף ובעוד שבצפון־הרמה נבלמה מיתקפתם ובאחת אחר חצות כבר נרגע הקרב בעמק־הבכא. הרי שבדרום־הרמה נפרצה החזית וטנקים סוריים זרמו פנימה בשהם עוקפים ומנתקים את

(המשך בעמוד 20)

הפאשלה של חופי

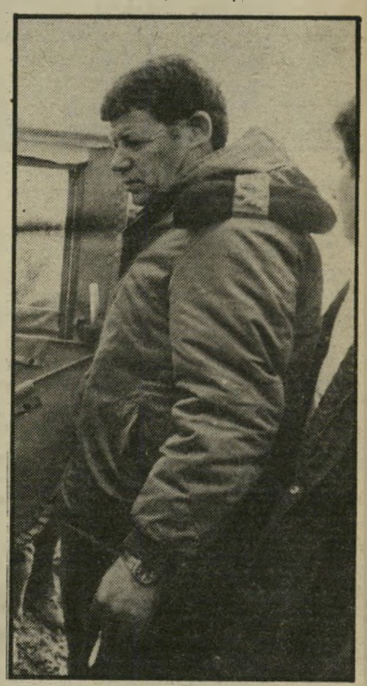
(המשך מעמוד 19)

הבוחות הישראליים הדלילים שמולם. ליושבי בונקר־הפיקוד בנפח היה מר־שג קלוש ביותר על המתרחש בי־מה.

בשעות הערב עזב בן־שהם את הבונקר על־מנת להצטרף לחטיבתו, שבדרום הרמה. לפי גירסה אחת יצא סמוך לשעה 20:00, לפי גירסה אחרת יצא סמוך לחצות. אולם זו גירסה בלתי־סבירה משום שידוע כי בן־שהם נע על ציר־הנפט המקביל לקו צינור הנפט הסעודי הטא"פ־ליין. החוצה את רמת־הגולן לכיוון הג'וחדר אשר בדרום־מיזרח הרמה. כאשר בעיקבותיו נעה שיירת־אספקה ואילו בשעה 22:00 כבר התחוללו על ציר זה קרבות בין טנקים סוריים לכוח צביקה.

רק בהגיעו לאיזור הג'וחדר נתחוורה, כנראה, לבן־שהם, העובדה כי הקו נפרץ וכי הסורים זורמים פנימה.

לא ברור מתי נודע לנתרים בבונקר בנפח על הפריצה, אולם בבור־המטכ"ל, שניזון מדיווחי סיקוד־צפון, שררה אופטימיות באשר למצב בגולן, ובישיבת הממשלה שנתכנסה בשעה 22:00 דיווח הרמטכ"ל כי נסיונות הסורים לפרוץ את הקו נהדפו.

מח"ט אור
קו ההגנה יוצב. הסורים נבלמו

רק סמוך לחצות נודע לו מפי חופי כי הקו בגיזרה הדרומית נפרץ.

בסמוך לשעה זו מינה חופי את רפאל איתן למפקד החזית ולאחר מכן יצא למיפקדתו העיקרית. במשך כל הלילה שררה אי־בהירות בפיקוד־צפון באשר למצב בגיזרה הדרומית ורק לפנות בוקר נתחוורה התמונה והיא לא היתה מעודדת.

בשעות הבוקר המשיכו הסורים בדרום הרמה בהתקדמות הססנית מערבה בעודם תוקפים על ציר־הנפט לכיוון נפח באמצעות הדיוויזיה המשוריינת הראשונה, שהובאה לגיזרה הדרומית. בגיזרה הצפונית חדישה חטיבה 78 את מיתקפתה בעמק־הבכא, וגיזרת גדוד מצפון לחרמונית הותקפה על־ידי גדודי טנקים וחרמ"ש.

בגיזרה הצפונית נהדפו התקפות הסורים עד שעות־הצהריים.

בשעות הבוקר החלו מגיעים לרמה כוחות המילואים של צה"ל, שהופנו לבלימה בגיזרה הדרומית.

חטיבת־שיריון מילואים , בפיקודו של אל"מ רן שריג, עלתה בציר אל־על ויהודיה ומנעה את המשך ההתקדמות הסורית מערבה בעוד שלאיזור נפח הגיעו טנקים מחטיבת־שריון מילואים 679 בפיקודו של אל"מ אורי אור (כיום אלוף פיקוד־צפון). החטיבה התפרסה כלפי דרום, כשכוח טנקים נע לעבר קונייטרה, על־מנת להבטיח את אגפה השמאלי של החטיבה. בשעות־הצהריים הגיעו לגיזרה הדרומית כוחות מחטיבות השיריון וגדוד־המילואים של חטיבה 188 והצטרפו לבלימה.

משעות אלה ואילך יוצב קו־ההגנה חדש בדרום רמת־הגולן והתקדמות הסורים נבלמה בלול.

■

(בשבוע הבא: מדוע לא היה צה"ל מוכן).

שידור

הרשות

ינון חושש

מיכה ינון, יו"ר הוועד־המנהל, חשש מאוד עם הקמתה של הקואליציה החדשה. ינון, חובש־הכיפה, הוא איש מפד"ל, ומונה לתפקידו בזמן כהונתו של **זבולון המר** כשר־החינוך. שהוא גם השר הממונה על רשות־השידור.

עם חילופי האישים במישרד־החינוך חיפש ינון נואשות אנשים שונים, שימליצו עליו לפני **יצחק נבון** שר־החינוך החדש, כדי שזה לא ימליץ להעביר אותו מתפקידו ולמנות במקומו איש המערך — דבר שהוא, אומנם, בלתי־אפשרי להלכה.

ינון, וחברי הוועד־המנהל בכלל, חוששים מיוזמה של **אמנון רובינשטיין**, שר־התיק־שורת החדש, ושל גורמים אחרים בקואליציה, להקים ערוץ שני לטלוויזיה, שלא יהיה תלוי ברשות־השידור, אלא יהיה עצמאי.

אנשי הוועד־המנהל חוששים שאם יוקם ערוץ כזה יירדו מניותיהם, והשפעתם על הנעשה מאחורי המסך הקטן ועל קביעת המדיניות בכלי חשוב זה תרד לפחות בחצי.

יצחק נבון, שר־החינוך, מנסה גם הוא לטרפד יוזמה זו, מכיוון שאם יקום ערוץ כזה הוא לא יהיה בשליטתו, כהצעת היוזמים.

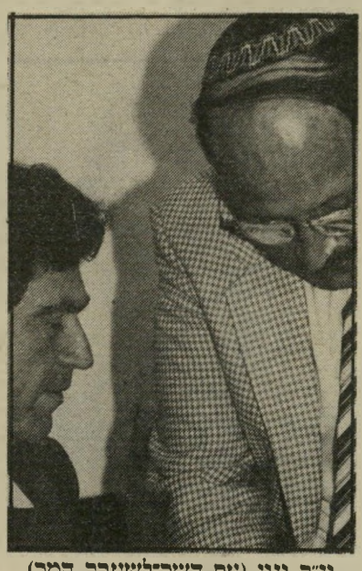
מהלכים שנעשו בעבר לפתוח ערוץ נוסף הוקפאו בגלל מחתים ולחצים על השליטה בו בין שר־האוצר, שר־החינוך ושר־התיקשורת.

עובדי רשות־השידור, לעומת זאת, מעוניינים מאוד בפתיחתו של ערוץ עצמאי כזה. שדרכו יוכלו לבטא את עצמם. והוא יפתח אפשרויות־העסקה נרחבות לכל העובדים המובטלים־מאונס בגלל חוסר־תקציבים, ובגלל חוסר־יזמה של המנהלים לתת אפשרות לתוכניות הנראות להם מסוכנות מבחינה ציבורית ושילטונית.

העובדים יקצצו את עצמם

אחרי שביתות ארוכות ברשות־השידור, האפלת־המירקע בטלוויזיה ודממת־האלחוט ברדיו, חתמו עובדי־הרשות על הסכמי־השכר. אבל כחלק מן ההסכם שנחתם עם העובדים — נקבע שיבוצעו קיצוצים שונים, והכסף שייחסך מקיצוצים אלה יחולק בין העובדים. זה נקרא „הסכם מיפעלי".

משום־מה, כך טוענים העובדים, שכחה ההנהלה, או רצתה לשכוח, חלק חשוב זה של

יו"ר ינון (עם השר־לשעבר המר)
המלצות

ההסכם. קיצוצים לא נעשו, והעובדים לא קיבלו את הכספים שלא נחסכו.

מה עשו? העובדים החליטו שאם ההנהלה לא מקצצת, הם יקצצו בעצמם ויכפו את ההסכם על ההנהלה.

מאחורי המירקע

חידוש בחדשות

מהדורת־החדשות הקצרה, בסיום שידורי־הטלוויזיה, עומדת לקבל מנחה חדש וצורה חדשה.

המהדורה, שעברה בשנה האחרונה כמה תהפוכות, ששיאן היה התוכנית המצויינת כותרת לילה (שערך והגיש **דן רביב**), עמדה לפני זמן קצר לפני חיסול. אך גרון הקיצוץ לא נחת על התוכנית — להיפך — **שימעון טסלר**, איש מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, קיבל את התוכנית כפרוייקט אישי שלו.

בוא יגיש את המהדורה בסיגנון אישי. לא יהיו בה כתבות־שטח, אלא אם כן יקרו דברים חדשותיים יוצאים־מן־הכלל בין מהדורת מבט להמהדורה של חצות. אבל יהיו בתוכנית פינות שונות.

טסלר עובד עכשיו על כמה תוכניות־ניסיון ראשונות (הקרויות „פיילוט", בלשון מיקצועית). עם שובו של **אורי פורת** מחו"ל „אחרי החגים",

יצפו בה המנהלים השונים, ואם תאושר היא תיכנס לשידור בעוד כחודש.

מי שיצא קרח מכאן ומכאן מעניין זה הוא **חנן עזרן**. עזרן העתיק את מגוריו מתל־אביב לירושלים אחרי שהובטח לו, לדבריו, שיוכל להשתלב בעריכה במחלקת־החדשות. הוא אומנם ערך במשך תקופה קצרה את מהדורות החדשות הקצרה של חצות (בעיקר בזמן כותרת לילה), אך „הודח" מתפקידו זה. **מיכאל קרסין**, עורך מבט, אינו מעוניין בו לתפקיד עורך־מישנה במבט, אלא מעוניין שייצא לעשות כתבות שטח. וכך יצא עזרן קרח מכל הצדדים.

פרפר קטן

דודו זר, אחד ממגישי תוכנית־הילדים בטלוויזיה הלימודית, חוזר למסך. זר, שהגיש את התוכנית פרפר נחמד. עוב אותה לפני כמה חודשים בעיקבות סיכסוכים עם המפיקים. סקרי־צפייה, שנעשו אחרי שעזב, הראו כי מיספר הצופים ירד, והמפיקים נאלצו להחזירו למירקע כדי להחזיר את עטרתם ליושנה.

מאחורי המיקרופון

טפיחה על השכם

רמי יצהר, כתב מחלקת־החדשות של קול ישראל, עורך־תוכניות וכתב־ספורט, יכול היה השבוע לטפוח לעצמו על השכם, אחרי הרשעתו של **נחום סטלמך** בקשירת קשר לקבלת שוחד. היה זה יצהר שגילה את הסקופ, הוא הודיע על־כך לאנשי מחלקת־החקירות של המטה הארצי (היחידה של ארמנד לוי). זו פתחה בחקירה, שהביאה להרשעתו של האליל־לשעבר.

יצהר עצמו לא הופיע כעד במישפט, אך שמו הוזכר פעמים רבות במהלכו.

מקח ומימכר

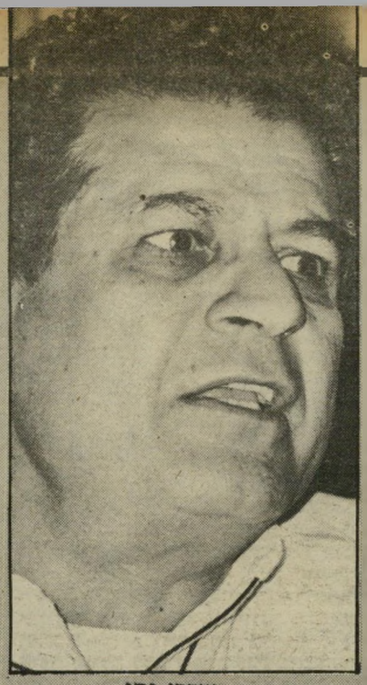
יעל צדוק, עורכת־תוכניות ברדיו, שהוצנחה לתפקידה מבחוץ ושקיבלה תקן יש מאין בתקופת־קיצוצים פרועה, נשארת במקומה.

העובדים לא ויתרו על העניין העקרוני. הם פשוט החליטו שברגע זו הם יכולים להשיג יותר. ועדי־העובדים, שהודיעו על כוונתם ללכת לסיכסוך־עבודה בעניין (העולם הזה 11.9.84) הצליחו לקבל שלושה תקנים מלאים לשלוש בחורות, שעברו במשך שנים רבות על תקן של חצי מישרה: **תרצה ארזי, דנה הררי ומילכה למדן**.

איש אינו יודע עדיין מה יאמר על כל הסיפור **גידעון לב־ארי**, מנהל הרדיו, שחזר מחופשה ארוכה בחו"ל, וכל הדבר נעשה בהעדרו.

בכל מיקרה, גם אם הסיפור הושתק בינתיים, הוא צפוי להתעורר מחדש כשיגמר בעוד כחצי שנה החוזה של צדוק.

אייבי נתן גול

שדרן נתן
תוצאות

מאזיני־רדיו רבים, כולם אוהדי־כדורגל שרופים, סובבו ביום־השבת את כפתור התחנות במכשירי־הרדיו שלהם בייאוש, ולא מצאו את שחיפשו. סובבו וסובבו וסובבו ולבסוף, אי־שם בפאתי סקאלת התחנות, שמעו פיתאום את התוצאות המקוות — התוצאות ממיגרשי־הכדורגל של מישחקי הליגה הלאומית.

בפעם הראשונה מזה 15 שנה לא שודרה השבת התוכנית הפופולרית שירים ושערים — תוכנית שלפי כל הסקרים האזינו לה יותר מחמישים אחוז מן המבוגרים בארץ ויותר מ־75 אחוז מן הצעירים.

התוכנית לא שודרה מכיוון שהתאחדות־הכדורגל ורשות־השידור לא הגיעו לידי הסכמה על גובה הסכום שתשלם הרשות עבור הזכות לשדר ממיגרשי־הכדורגל.

שני נציגים של ועדת־הכספים של הכנסת, **יהושע מצא** (ליכוד), ו**חיים רמון** (מערך), קיבלו על עצמם לשמש בוררים בעניין רב־משמעות זה. הם הצליחו להביא את הצדדים אל שולחן־הדיונים. הצליחו למצוא פשרה של שבועיים, שבמהלכם שודרו שני הסיבובים הראשונים של העונה ואז — אז פוצץ המשא־ומתן. הצעותיהם של מצא ורמון לא מצאו אוזן קשבת אצל הצדדים, והמאזינים סובלים ושותקים.

כאיום, עם תחילת המשא־ומתן, אמרו אנשי ההתאחדות־לכדורגל שאם לא יגיעו להסכם עם רשות־השידור לפי רצונם — כלומר, שהרשות תשלם 40 אלף דולר לקבוצה — הם ישדרו את המישחקים בתחנת־הרדיו הפירטית של **אייבי נתן** (העולם הזה 23.9.84). השבוע זה נעשה. תחנת קול השלום שידרה דיווחים (לא מיקצועיים כל־כך, בינתיים) ותוצאות מן המיגרשים „בשידות למאזינים".

קולות ברשות־השידור טוענים כי התאחדות־הספורט אינה רוצה כלל להגיע לפשרה עם הרשות. ההתאחדות טוענת כי הקהל אינו מגיע למיגרשים בגלל דיווחי הרדיו, שהם מזיקים להם וגורעים מן ההכנסות שלהם ממכירת־כרטיסים.

ברשות טוענים כי קבוצות הכדורגל מקבלות סכומי־עתק מחברות מיסחריות מאמצות (סדר־גודל של 100 אלף דולר לקבוצה), מכיוון שברור שהמישחקים משודרים בטלוויזיה, וכל חברה כזאת מקבלת פירסומת־חינם על המירקע.

מאת מאיר תדמור

נבואה על מיליארד דולר

לצערי לא השתתפתי בשיעורי הנבואה בשביעית, בגימנסיה, ואני לא מוכן לגלות למה. אני מוכן להסתכן בנבואה ובימים של אי־ודאות כמו אלה שאנו נתונים בהם, גם זה הישג שראוי להתכבד בו. לא חשוב מה שהממשלה תחליט. היא לא תקצץ מיליארד דולר, שאותם צריך לקצץ, לדעת הפרופסורים לכלכלה, שקיימו את יום־העיון לשרי הממשלה, בלישכת ראש־הממשלה.

הממשלה גם לא תחליט על משהו שנראה לכאורה פשוט ואפילו יכול לעזור: לא צריך לקצץ בתקציב, צריך תקציב חדש לחצי שנה — אוקטובר עד מרס — חדש לגמרי. בדולארים ולמען הכבוד הלאומי, בסוגריים בשקלים, ואז לא יהיה צורך לקצץ. כל מישרד יוציא מה שיש, בלי האוצר. כדי להשלים את העניין צריך עוד משהו, וגם זה לא פחות חשוב ופשוט. גמרנו, אין אוברדראפטים, לא מדסיסים בסף. אין פשוט מזה, כאשר יותר משלושה רבעים של חברי־הכנסת הם בקואליציה. מה שדרוש הוא חוק. הממשלה אינה יכולה לקחת הלוואות מ־בנק־ישראל", אלא מן העם היושב בציון, בצורת תוכניות־חיסכון ואגרות־חוב. הלוואות ממקורות חוץ אותן צריך להחזיר וכמובן מיסים, מילוות־חובה, אגרות, היטלים, וכיוון שלאלה יש גבול,

תלמד הממשלה לחיות מהכנסותיה.

ומשהו בעניין תוספת־היוקר. צודק מזכיר ההסתדרות כשהוא מסרב להסכים לסירוס תוספת־היוקר. זה הכלי, או אולי השוט היחיד שיש להסתדרות כלפי הממשלה, שזו, הממשלה, תנהג בתבונה. כבר לפני שבועיים אמרתי לכם, שהשיטה תהיה להעלות מחירים (כל מי שיכול, כולל הממשלה) ואחר־כך להקפיא אותם ואת השכר, כלומר הכל יעלה מלבד השכר. זה לא יעבוד.

ועוד הערה: אם ימשיכו לעסוק בקיצוצים, אני מציע למתדיינים שיטה חדשה. במקום לקצץ בתקציבים, לקצץ בנושאים. למשל, ווו רק דוגמה, במשרד החינוך יש תקן ל־ 700 פסיכולוגים, אבל רק 350 מאויישים. השיטה שאני מציע היא לבטל את התקן. לא יהיו גם 350 פסיכולוגים. לא היו כאלה ב־1964, והחינוך היה דווקא לא רע.

יש לי עוד הצעה. להכניס למיסגרת הקיצוצים שרים וסגני־שרים. הנה, לפני 20 שנה ניהלו את המדינה 12 שרים בלי סגנים, והעסק התנהל לא רע. עובדה, האינפלאציה היתה של, אולי, 4% בשנה. ועכשיו זה לא פלא, יש 25 שרים ואיזה 12 סגני־שרים, אז האינפלאציה מגיעה ליותר מ־400% בשנה. תחשבו על זה.

מה יהיה?

יהיה מעניין. למשל, המדד שיפורסם ב־15 בחודש. יעלה אותנו מאינפלציה שנתית של שלוש ספרות לאינפלציה של ארבע ספרות. או, בקיצור, היפר־אינפלציה.

לכן התביעה הבאה של ההסתדרות צריכה להיות תשלום שכר שבועי, כנהוג בכמה מהמתוקנות במדינות העולם. או אז לא יסטיק השכר להישחק בקצב כזה, בתנאי, כמובן, שיוצמד מדי שבוע.

וגם זה יקרה, עד סוף השנה: בלי נדר, כמו שאומרת שכנתי, יגיע הדולר ל־1070 שקלים.

שבוע לפני סוף השנה נוכל, סוף סוף להחליף ירוק, ברווק, דולר אחד בשטר של אלף שקלים.

ומה לא יהיה? לא תהיה דולאריזציה בעתיד הקרוב, וגם לא מטבע חדש במקום השקל. יהיה ניסיון כושל נוסף להכות את האינפלציה, שלא יצלח, כמו שאומרים הכל־כלנים.

אחרי זה תבואנה הצרות האמי־תיות. ולכן אני עדיין ממליץ על הדולר הירוק, באסיק־השקעה בטוח. מי שמשקיע בצמודי־דולר ממשל־תיים, עושה את זה על אחריות עצמו.

מי שלא הבין את המסר, הנה הוא בקיצור נמרץ שוב: השכר יגדל בשקלים, יקטן בכוח הקניה שלו. נוכל לקנות פחות, אבל, לעומת זה, נוציא הרבה יותר וזה אומר שנצטרך לפרק חסכונות כדי לגמור את החודש.

קרן, ריבית והצמדה

מהו הדבר המשותף לריגר־פישמן ובנק דיסקונט? אין קל מזה, שניהם הופיעו ביום חמישי האחרון בהקשרים לא נעימים מן העבר הלא רחוק. יוסי ריגר ואליעזר פישמן יועמדו לדין על פעילותם כמנהלי רנית, חברת־האם שהמציאה את קרן הנאמנות רונית, שרבים וטובים השקיעו בה את מיטב כספם, ובמפולת של ינואר 83' איבדו אותו (את מיטב כספם).

הסיבה המיידית להעמדתם לדין הוא מיסמך שתצלומו פורסם ב„העולם הזה" (9.2.83), רשימת הרכב נכסי הקרנות של האדנים הנ"ל, שממנה התברר, בין היתר, שב־8.11.82 היו בקרן „הדם", שאף היא נמנתה על קרנות הקבוצה, מניות של „אתא" ג' הרבה יותר מן המותר — 17% במקום עשרת האחוזים המזתרים. מטעמי נימוס אני לא רוצה להסביר למה זה קרה. אני בטוח שהם ייטיבו להסביר את העניין בבית־המישפט.

ועכשיו לבנק דיסקונט. פורסם

נגיד מדלבאום
סיכוי

שלא ויתר, והתוצאה: הוא יקבל את מלוא כספו (קרן, ריבית והצמדה) בחזרה מקופת הבנק. חשיבותו של פסק־דין זה, ויש לו חשיבות רבה, היא בראש ובראשונה שהוא יזיר שינה מעיניהם של מנהלי הבנקים, שמניר־תיהם מצויות תחת חסות האוצר ובמימונו של עם ישראל. בצנרת יש עוד כמה תביעות מהסוג הזה, שסיכוייהן גדלו.

ואולי החשוב מכל, עכשיו, כאשר היוצע המישפטי ממשיך לתבוע הקמת ועדה לבדיקת משבר המניות הבנקאיות, וגם הר"ר משה מנדלבאום, נגיד בנק־ישראל, אומר שצריך שתקום ועדה, בעיקר (וזה אני אומר) לאחר שנתבקש להשיב על שאלות בנושא הנ"ל, על־ידי מבקר המדינה, עכשיו גדלו הסיכויים, שאכן תקום הוועדה. אומרים לי, שהיו"ר החדש של וערת הכספים, הלא הוא מיודענו אברהם שפירא, אינו מתלהב, וכשהוא אינו מתלהב, גם בתפקידו השני, כיו"ר המועצה המייעצת של בנק־ישראל, יהיה קשה להגיע להחלטה.

יש עוד קושי. יש כמה גופים בלכליים גדולים מכל המחנות וגווני הקשת הסוליטית, מהימין הקפיטליסטי ועד השמאל הסוציאליסטי ובאמצע המרכז הליברלי, שיעשילו השפעתם בדי למנוע הקמת הוועדה. כסי שעשו עד כה. ותאמינו לי יש להם סיבות טובות להתנגד להקמת הוועדה. יש עוד מישהם שמתנגדים להקמת הוועדה — מנהלי הבנקים, אבל זה לא חדש ואולי, מי יודע, משהו ישתנה בשיתפרסם הדוח של המבקר על הפרשה.

מדד העצבנות

אני מבקש לעוץ לחברה המתוחכמים. אבל לפני זה אני מבקש להזכיר לסוחרים כי שר־התעשיה־והמיסחר הוא אריאל שרון, והוא, ככל הנראה, יהיה הממונה על חטיבת המפקחים־על־הקפאת־המחירים, שיעסקו בדבר אחד: הבאה לשיפוט מהיר של מפקיעי־מחירים. ווו אולי הסיבה מדוע בימים האחרונים העלה כל מי שיכול היה — ורובם יכלו — את המחירים.

ואולי עוד משהו. אני לא יכול להשתחרר ממה שאמר לי הבוקר מתוחכם אחד. נו, שאלתי, מה נשמע? תשמע, הוא אומר לי, יש מדד חדש! מה? אני שואל והוא ענה, מדד־העצבנות של האוצר ובנק־ישראל. היתה עצבנות, פיחתו את השקל ב־9%. נגמרה העצבנות, תיספו את השקל ב־2%. לא גמרו הסכם, שוב פיחות יומי של 2%.

אני מקווה, הוא אומר, שהבנת את העיקרון. תאר לך שפסיכולוגים יעסקו בכלכלה, או אולי פסיכיאטרים, שיש להם ניסיון בענייני עצבנות. אני מבטיח לך שמצבנו הכלכלי היה טוב יותר. הם בטח יודעים איך אנחנו נגהג, אם יטילו גזירות חדשות ואולי אפילו יותר מזה, הם יודעו מה לא כדאי לעשות, כדי לא לעצבן את האזרח הישראלי.

זה רעיון, חשבתי לעצמי. ומייד לפסים מעשיים. למה, למשל, לא יוזמנו לישיבת הממשלה הבאה צוותים של פרופסורים לפסיכולוגיה, ויסבירו איך אפשר להתגבר באמצעים פסיכולוגיים על התנגדות השרים לקיצוץ תקציביהם. ומכאן הדרך קצרה, איך להטיל מיסים שאינם כואבים ולקצץ בסובסידיות לעשירים.

ועכשיו לעצות עצמן. זוכרים, הדולר פורץ ומגיע לשיאים חדשים. יפה. המטבעות

שר שרון
סיבה

האירופיים יורדים מטה. יפה. עכשיו מי שיכול, ולא רק רוצה, לעשות את עיסקת־חייו, יקנה היום שליש זהב, שליש מניות בבורסה של פרנקפורט ושליש נוסף מניות בבורסה של לונדון. זה הרעיון. הכסף מאיפה? שיחליף דולארים. איזה מניות לרכוש? אני מסרב לפגוע בפרנסתו של הברוקר שלכם, אם יש לכם כזה.

ראש המאפיה בבורסה

פגשתי אותו, את ראש המאפיה, ביום שני האחרון, במלון אכדיה. סערנו יחד, כל אחד בשולחן נפרד. אחד מעמיתיי הציג אותי בפניו והקליק נוצר. דווקא נראה טוב. שמנמן עם סיגר, שופע הומור וביטחון עצמי. מדבר עברית טובה עם עין וחית גרוניות. ירושלמי, עד כמה שהדבר יישמע מוזר. מכיר רבים מהמתכנסים, מברך לשלום כל אחד. מנסה לחבק כל אחת המוצגת לפניו, ויש רבות כאלה. שמו הולך לפניו. כך גם עיסוקו, או, ליתר דיוק, מקצועו.

נא להכיר את דני אנג'ל, ראש המאפיה, כמצויין בכרטיס־הביקור באנגלית, שהוא ממהר לתחוב לידי, שבו גם מופיעים מיספרי הטלפון במישרד ובבית, כולל הטלקס לצורכי קשר ישיר עם המאפיונרים מעבר לים.

להפתעתי, אני שומע את שמו ברמקול, המודיע שהוא מוזמן לשאת את דברו וזה בכינוס בו משתתפים גם אריאל שרון, שר־התעשיה־והמסחר; יצחק מודעי, שר־האוצר; שימעון פרס, ראש־הממשלה וגד יעקובי, שר־הכלכלה. באולם מאות תעשיינים שהתכנסו לוועידתם השנתית. דני אנג'ל, מבעליה של מאפיית אנג'ל הוותיקה בירושלים עולה על בימת הנואמים ומגלגל בצחוק את האולם כולו. כן, הוא אומר, שלמה אנג'ל 1. הנסחרת בבורסה בתל־אביב זה אני, ותראו כמה שהיא (המניה) עשתה מאז יצאנו לשוק (הרבה).

ועכשיו הוא מספר לי, כיצד הגיע לדרגת ראש המאפיה בארץ. בהחלט מעניין. „ובכן," הוא מספר, „פגשתי בניו־יורק את אנתוני קווין, השחקן הידוע, שפרש מעסקי סרטים ועוסק עכשיו בכתיבת ספר על המאפיה. שאלתי אותו, אם יכתוב גם על המאפיה בישראל. הוא הסתכל עלי בתמיהה, ואמר: „לא ידעתי שיש מאפיה בישראל?! הנה, אמרתי לו, עומד לפניך ראש המאפיה בארץ הקודש וסביבותיה. „מאז," אומר אנג'ל, „אני נושא איתי כרטיס־ביקור מתאים."

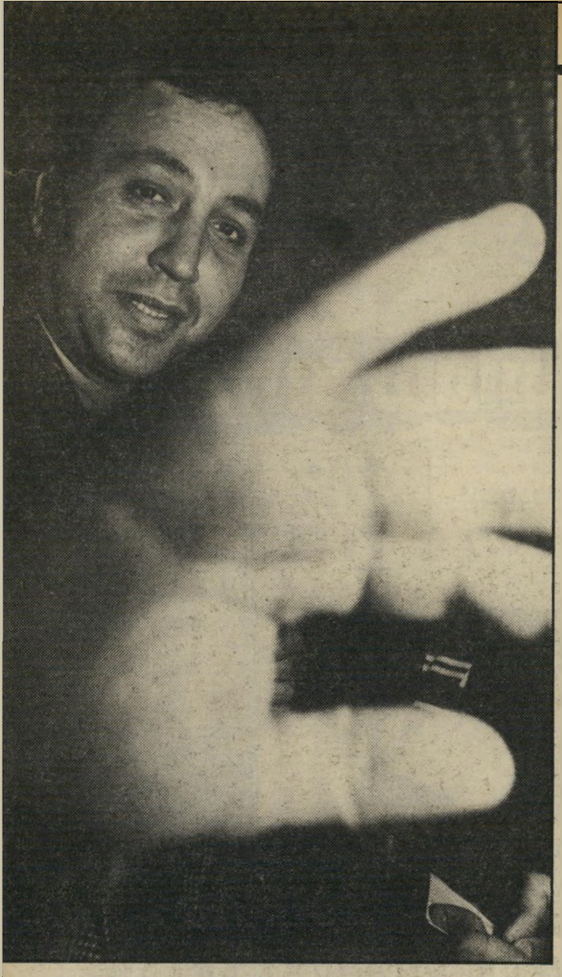
מתנה כל בוקר..

רק צלצל 824261 שלוחה
540 ואנו נדאג לספק את
העיתון משך חודשיים
בשעות הבוקר המוקדמות
לכתובת שתמסור לנו,
תמורת 6,785 שקל בלבד
(מחיר מוזל למתנה
במקום 13,570 שקל) עם
העיתון הראשון ישלח כרטיס
ברכה עם פרטי שולח השי.

• הארץ • הארץ • הארץ •

דוד מגן (משמאל) הוא הסמן הימני של חרות. הוא חוד־החנית נגד שמיר וחבורתו, הוא

האגרוף של

שרון

מגן עם שרון
גשר חי בין שני שרים

לפני שבוע התאספה חבורה עלי־זה בבית־קפה קטן ליד מצודת־זאב ברחוב המלך ג'ורג', תל־אביב. החגיגה היתה מאופקת משהו. לפני שעות אחדות הצליחו אנשי דויד לוי ואריאל שרון בסיעת חרות בכנסת להגיע לפשרה, שתמנע מיצחק שמיר למנות ראשי ועדות וסגני־שרים כאוות נפשו.

כתבים שעקבו מקרוב אחר הנעשה הבחינו בסגן ראש־הממשלה ושר־הבינוי־והשיכון, דויד לוי, מסתודד בלבביות אמיתית עם ראש עיריית קיריית־גת, ח"כ דויד מגן.

גם הספקנים שבהם הבינו, שהברית בין שני היריבים, שרון ולוי, היא עתה בעיצומה. מגן נחשב כיד ימינו של שרון בסיעת חרות בכנסת. כל מילה או מחווה שלו, מיוחסות מייד לשרון. האיש גבה־הקומה וזעום־הפנים, הפך בחודשים האחרונים לחוד־החנית נגד שמיר וחבורתו. בכך הוא משרת ישירות את שרון, ובאורח עקיף גם את לוי. מגן הפך גשר חי בין שני השרים הבכירים בממשלת שימעון פרס, שהם לפיד של הלאומנות הקיצונית בחרות. השאפתנות האישית שלו, שאיננה מבוטלת, מותנית בהגשמת היעדים הפוליטיים של ארץ־ישראל השלמה. אין כל ספק שהוא יתמוך, בכל מיקרה, בכל אישיות מרכזית שתינקוט עמדות קיצוניות, יתקוף, בברוטאליות האופיינית לו, את כל מי שנראה בעיניו כפשרן.

אחרי שקיעת האל האמיתי, מנחם בגין, אין לו, למגן, אלילים כלשהם. אפילו לא אריאל שרון. התמיכה שלו בשרון היא פוליטית, וההיבט של התנאים של מגן לשלום פירושם, כמובן, מילחמה ניצחית. הוא איננו חושש מההשלכה הזאת. רב־סרן ה' מילואים, שפיקד על פלוגת סיירת־שיריון במילחמת־ההתשה, עדיין שש אלי קרב. דויד מגן, יותר מכל חבריו (משיכבת דור ההמשך של תנועת החרות בעיירות הפיתוח), מבין שהדרך לשילטון, ולגיוס תמיכת בני עדות־המיזרח, עוברת בנתיב הלאומנות הקיצונית. המסר החברתי שלו כפוף אליה, ורתום לשירותה. בעיני רבים מהווה מגן, ולא יריביו הסימפאתיים משה קצב ומאיר שיטרית, את איש־העתיד של חרות. דויד לוי, לפחות, מבין זאת היטב. מקורביו מספרים, שהוא פוחד מח"כ מגן "פחד־מוגת".

כיום מרבה מגן לספר בשיבחו של דויד לוי. בראיון עיתונאי שהעניק לאחרונה התברך מגן "בידידות העמוקה" השוררת בינו ובין חברו הבכיר מבית־שאן. הוא סיפר, בהתרגשות גלוייה, על ביקורו המוצלח של לוי בקיריית־גת, בתקופת מערכת הבחירות, על ההתפייסות ושיתוף־הפעולה עימו. אין ספק שהוא רואה את עצמו כאדריכל הברית החדשה בין שרון ולוי. וכדרכו הוא מקדיש את מאמציו ליעד מרכזי אחד. כרגע ממוקדת האש שלו נגד שמיר וחבורתו. השינאה העזה שלו לדויד לוי כאילו נשכחה.

● אדריכל הברית

לשואפי־שילטון כמו לוי ושרון מהווה מגן מתנת־אלוהים. האיש הצעיר (39) הוא אידיאליסט, נושא ה־פולחן־האישיות שבה הוא רק לצריכת הרחוב הפוליטי של חרות.

מגן עצמו יודע היטב עם מי יש לו עסק. עיניו הנוצצות תמיד מחפשות סימנים של חולשה ושל כניעה בכל אדם. הוא לא היסס מלגנות את שרון בשפה חריפה, כשזה, כשר־הביטחון, הפגין "להיטות יתרה" בפינוי חבל ימית. מגן התנגד נמרצות להסכמי קמפ־דיוויד. הוא גורס שאין לכרות הסכמי שלום עם מדינות ערב, עד שהן תהפוכנה לדמוקרטיות "נוסח ישראל".

את יעדיו של הימין הקיצוני. תרופת־הפלא שלו לירידה הזמנית בכוחו של הליכוד הוא בגיבוש הציבור הלאומני־דתי פופוליסטי מסביב לאריאל שרון ולדויד לוי. לכן הוא תומך נלהב בקירוב ש"ס לחרות, והוא הצליח לשכנע את שרון להיות הפטרון של תנועה חשובה זאת.

הוא מבין שיש לנתק בהדרגה את הקשר עם המיפלגה הליבראלית, ולצורך זה, בעלי־הברית הטבעיים שלו הם לוי ואנשיו, חרף האנטיפאתיה ההדדית בינו ובינם. אין להשיג יעד זה מבלי לפגוע בשמרנים בתוך תנועת החרות עצמה. מלאן הברית עם י אריזור — שתמיד נחשב בעיני לנאמן ארץישראל השלמה — ומ השיקוצים שלו נגד יצחק שמיר ו מילוא.

בדרכו בקודש אין מגן יודע פשו הוא איש בעל שם של אלים וברוטז ועל התנהגותו הפרועה בישי מועצת עירית קיריתגת מספ אגדות, הנשמעות כאילו נל מסירטיפעולה זולים במיוחד. מנהיג מיפלגתו, שמיר, אמר ש גמר את הקאריירה," ותיאר, בבוז ג

(המשך בעמוד

לוי הוא המדליפן מס' 1

ישיבת סיעת הליכוד ב־14 באוקטובר 82 נערכה על רקע פרשת צברה ושאתילא. והתסיסה ברחוב נגד שרון. בישיבה זאת פרץ הריב הגדול בין דויד מגן ובין דויד לוי. מגן נטר ללוי, מכיוון שהשר הבכיר "קיבל בצורה קשה" את בחירתו של מגן לכנסת ה־10. זאת, אחרי שעודד את מגן. ראש עיריית קיריית־גת ראה בהתנהגות זאת של לוי משום "צביעות". מגן האשים את לוי בהתקפה ארסית על שרון, ובתרומה לחוסר הגיבוי לשר־הביטחון. מנחם בגין האזין לדיאלוג בנחת־רוח. בתקופה זאת עדיין חשש מלוי, יותר מאשר משרון.

להלן קטע מהדברים:

מגן (למיכה רייסר, איש לוי וראש מחלקת־האירגון בחרות): "אתה מוכן לארגן אסיפת־עם מטעם חרות לתמוך בשרון, ושהנואם הראשי יהיה דויד לוי?"

דויד לוי (צועק): "עד עכשיו שתקתי, כבד את רצוני לשתוק."

מגן (ללוי): "אל תרים את קולך כשאתה מדבר אתי!"

לוי: "מה אתה מטיף לי? אל תטיף!"

מגן: "אני מזהיר אותך. תוריד את קולך. אצעק יותר חזק ממך. אתה המדליפן מס' 1 של הממשלה. מתי היית בפעם האחרונה במישרד השיכון?"

לוי (צועק).

מגן: "אל תצעק כאן. תצעק בבית"ר רמלה. מתי היית פעם בקיריית־גת?"

לוי: "לא הייתי ולא אהיה."

מגן: "לא הזמנתי אותך ולא אזמין אותך לקיריית־גת. הרי החלטת לעסוק רק במדיניות גבוהה. אתה פוגע במתכוון בשר־הביטחון שלנו."

מאוחר יותר הוקיע מגן את "המיעוט הצעקני" של לוי במרכז חרות. ורמז רמזים עבים על אי־שירותו של לוי בצה"ל. לוי, עבורו, היה איש הניחון ב"רדידות אידיאולוגית".

● מסע־השיקוצים

מגן מיטיב לקרוא את המפה בחברה הישראלית, ומבין היטב

אבו בנאת

דוד מגן (מונסונגו) נולד לפני 39 שנים במארוקו. גדל במעברת תלפיות ובשכונת בקעה בירושלים. הגיע לתנועת החרות, כמו נערים ירושלמיים רבים, דרך קבוצת הכדורגל של בית"ר ירושלים. מגן למד דווקא בבית־החינוך התיכוני, שהיה שייך אז לזרם העובדים. את בית־הספר ניהלו אנשי תנועת העבודה, סוציאליסטים בעלי הכרה כמו הד"ר שאול ברקלי והד"ר שימשון קירשנבוים. על בוגרי בית־הספר נמנים הח"כים יוסי שריד ועוזי ברעם.

מגן שירת ביחידת סיירת־שיריון, היה קצין מצטיין ואמיץ. ב־1972 הגיע עם אשתו לקיריית־גת, החל בפעילות מוניציפאלית, ובשנת 1976 כבר נבחר למישרת ראש־העיריה, אחרי הפיכת־חצר שיזם. מכהן בכנסת מאז 1981.

מגן, המאמין בתיקון פערים על־ידי העדפת יהודים מיזרחיים השווים בכישוריהם לאשכנזים, סבור שכל תיקון חברתי חייב להיות כפוף לשיקולים לאומיים. הוא קרוב מאוד להשקפת־עולם פאשיסטית, אולי יותר מכל חבר־כנסת. מלבד מאיר כהנא.

מגן למד שנה אחת באוניברסיטה, ויש לו שלוש בנות בגילים 8, 10, 12.

האגרוף של שרון

(המשך מעמוד 23)

כיצד רץ שר־החוץ „והתחנן" לפני יו"ר הישיבה במרכז חרות, איתן ליבני, שימנע ממגן את רשות־הדיבור.

הוא האשים את שמיר בניהול כושל של המו"מ עם פרס, בוויתורים מפלי־גים, בניטרול שמיר ולוי מהמגעים עם מיפלגת העבודה. בעיקר מחה על „הוויתורים" בעלי האופי האידיאולוגי. לדעתו, נתן שמיר גושפנקה לאי־החלת הריבונות הישראלית על השטחים. מגן, מצידו, תומך באורח גלהב בסיפוח רישמי ולאלתר. עם זאת, הוא דוחה את השימוש במונח „סיפוח", ואומר בסיגנונו המיוחד ש„אינני יכול לספח משהו, השייך לי ממילא."

● מארגן הרחוב

את ההצבעה עבור רשימת שרי שמיר במרכז חרות הוא הוקיע בגלוי כ„מזוייפת ופסולה", וטען שחלק ניכר מהמצביעים לא היו חברי מרכז. הוא הוקיע את אנשי שמיר, מילוא ומיכאל דקל כ„נושאי כלים", והזכיר, שבגלל מילוא נכשל הליכוד במיבח־נים פרלמנטאריים רבים, כולל פרשת בחירת הנשיא חיים הרצוג, בניגוד לעמדת מנחם בגין.

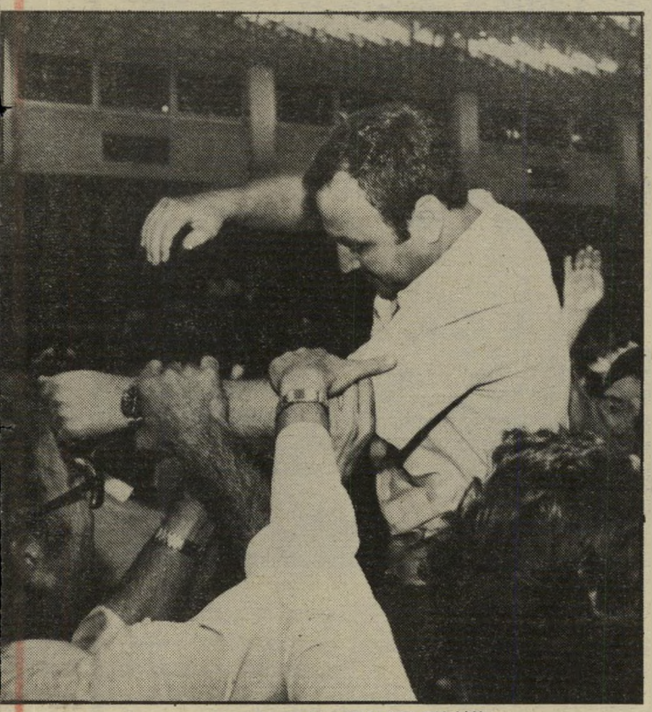
מגן סבור, שהוא היה יכול לנהל את הסיעה יותר טוב מרוני מילוא. הוא הופעות כאלה של מגן, שהפך המארגן הראשי של הרחוב הלאומני נגד מפגיני השלום, מהווה דרכון להצלחה לטווח ארוך בתנועת החרות.

במצב דברים זה, אין כל ערך לכתבות על כישלונותיו כראש עיריית קיריית־גת. העיתונות מאשימה את מגן, שבתקופת כהונתו ברחו מיפעלים רבים מעיירת־הפתוח. מגן לא הצליח למשוך לעירו מיפעלים חדשים. גם הדיבורים שלו על הקמת פארק תעשייתי, שישרת את רחובות במיפע־לים עתירי־ידע, נחשבים כפיטפוטי־סרק במצב הכלכלי הנוכחי. מגן הצליח, אומנם, לטפטף לעיתונים סיפורים, על מדיניות „הדלת הפתוחה" שלו בעירו, אבל אנשי קיריית־גת פוטרים אותם בחיוך מבטל. לדבריהם, מבלה ראש־העיריה את רוב זמנו במצודת־זאב ובכנסת, ומזניח את עירו.

והפופולאריות שלו? זה בגלל הנושא המדיני, תמיכתו בשרון.

● „פאנאט מסוכן"

דידי מגן מכחישים את ההאשמות, טוענים שהוא עובד בפרך למען עירו. ומציינים שאי־אפשר להצליח כל־כך בבחירות עירוניות, מבלי שיש „קבלות". אולי. מכל מקום, ברור לכולם, שמגן נושא את עיניו הרחק

מגן עם מעריצים (מאי 1984)*
יש סיבות לפופולאריות

מתגאה בעובדה, שתוך ארבע שנים מהיום בו הגיע, כקצין משוחרר מצה"ל, לקריית־גת, הפך ראש־העיר. הוא הפך את הליכוד מסיעת אופוזיציה קטנה, לבעלת רוב מוחלט במועצה. בבחירות האחרונות, לפני 11 חודשים, נבחר מחדש ברוב עצום.

מגן סבור שמילוא ודקל נוטרים לו, מכיוון שהצליח להיבחר לפני שניהם, בראש השביעיה השנייה של מועמדי חרות לכנסת. הוא מבין היטב, שהפו־פולאריות שלו נובעת מאותן סיבות, שהביאו למפלתו של השר מרדכי ציפורי במרכז.

מגן מוזהה עם תמיכה נלהבת במילחמת לבנון, עם גיבוי נלהב, חסר פשרות, לשרון בפרשת צברה ושאתי־לא. מגן גינה בברוטאליות את מסקנות ועדת־כהן, הוקיע את המפגינים נגד שרון כ„בוגדים". באותה תקופה השמיץ את חיילי „החטיבה שלא התגייסה", עד שמפקדיה איימו לתבוע אותו לדין עבור הוצאת דיבה.

בסתיו הרה־הגורל של 1982, האשים מגן את שימעון פרס, כ„הסתת" קציני מילואים נגד המילחמה ונגד שר־הביטחון. אותה האשמה עצמה הופנתה על־ידי מגן גם נגד עזר וייצמן.

ספרים בסטימצקי

מתנה שעושה לך חג

20%-40% הנחה

על ספרי: ארכיאולוגיה, הסטוריה ויהדות.

מ־30.9 עד 19.10

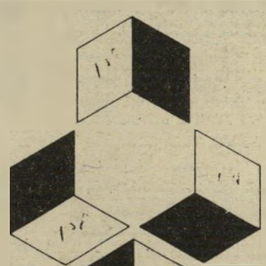
תעודת שי-מתנה קולעת
תעודות השי של סטימצקי מאפשרות למקבל המתנה לבחור בספר לפי טעמו. באחת מ־60 החנויות ברחבי הארץ.

מבחר הספרים הגדול ביותר בישראל-בכל השפות!

ספרים זה סטימצקי

כבר 60 שנה

בוטום דגש

חנות הספרים „אריון", מציעה לך: מבחר ספרים וכתבי-עת במיגוון נושאים רחב: אמנות, ספרות יפה, ארכיטקטורה, מדעי רוח וחברה. וכן כרזות וגלויות אמנותיות. פתוח בכל יום עד 21.00.

אריון

ארלוזורוב 1, (פס"ז), רמת-גן טל. 734546.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

הצלחה מובטחת

● קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
● ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
● אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
● מכון ליופי וסלון ספרות חדישים ל:
ספרות, ספרות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור. הוצאת שיער לצמיתות ובשעווה.
תעודות למסיימים והכנה לבחינות הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית

3 שנים ברציפות 1984

בטוח בתי ספר לספרות נשים

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4)
229388, 226066

* *עת נבחר כראשון בשביעיה ה־ שנייה של מועמדי חירות ברשימת הליכוד לכנסת ה־11.*

חיים ברעם ■

חבר יקר היה לי

מיטראן

לרגלי מונח הנהו
כאבר של גופי.
ידיו הוא עוד הושיט לי
אך לא נתתי יד.
ברובה עוסקות ידיים,
אז היה־נא בשמיים
חברי הטוב לעד!

זהו שיר פשוט מאוד. בעל מנגינה נוגעת־ללב, ויש בו כדי לרגש כל אדם המכיר את החוויה הקרבית שלו הרעות. אף הפעם ריגש אותי ביגלל סיבה אחרת. את השיר הגרמני־הגרמני הזה ניגנה תזמורת של הצבא הצרפתי, על אדמת צרפת.

זה היה בטקס ממלכתי שנערך, בנוכחות נשיא־צרפת, פראנסואה מיטראן, והקאנצלר הגרמני, הלמוט קול, בבית־הקברות של וורדן, בשביל הדור שלי, שנולד באירופה בין שתי מילחמות־העולם, יש לשם וורדן צליל נורא, כמו להירושימה באוזני הדור שלאחר־מכן. בוורדן נהרגו קרוב ל־800 אלף גברים, ממיטב הנוער הגרמני והצרפתי, באחד הקרבות האיומים ביותר בהיסטוריה.

אחותי נישאה לגבר שנולד אחרי מות אביו שם. האב קבור בבית־קברות זה, יחד עם בניהן של מישפחות גרמניות וצרפתיות ללא־ספור. אם יש מקום, שיכול היה להיות לסמל השינאה בין העמים, לסמל של מילחמה שנמשכה בהפסקות מאות בשנים, הרי זה המקום הזה.

עולה בזיכרוני רגע מסויים בחיי. הייתי תלמיד בכיתה ב' או ג' בגרמניה. זה היה עוד לפני עלות היטלר לשילטון, כאשר שלטו הסוציאל־דמוקרטים בחבל פרוסיה, שבו גרה מישפחתי. המורה סיפרה בשיעור על הרמן, הגיבור הלאומי הגרמני הקדום, ואמרה: „הפסל של הרמן ניצב כשפניו אל אוייב־הנצח. ילדים, מיהו אוייב־הנצח שלנו?"

הילדים הצביעו וקראו: „צרפת! צרפת!"

והנה עומדים ראשי גרמניה וצרפת בבית־הקברות הענקי, ותזמורת צבאית צרפתית מנגנת את שיר־הצבא הגרמני בה"א הידיעה, ומזה דור שורר שלום שלם ומושלם בין שני העמים.

אם זה אפשרי שם, זה אפשרי בכל מקום.

גם אצלנו.

בית־חרושת לטרוריסטים

הייתי מאושר. אני תמיד מאושר כשאני מטייל בעיר העתיקה בירושלים.

עמדתי ברחבה הפנימית של שער־שכם. נהניתי מן המיגוון המדהים של טיפוסים אנושיים: ילדים ערביים רוחפים מריצות עמוסות בין המוני־האדם, חסידים בדרכם לכותל, כומר מגודל־זקן שקוע בשיחה עם תלמיד, חנווני ממלא בקבוק בשמן־זית, ערבים זקנים מעשנים נרגילה, בבית־קפה נשים יהודיות בעלות שרווליים ארוכים ומיטפחות־ראש נשרכות אחרי בעליהן, תיירות סקנדי־נוויות צעירות מציגות את רגליהן החשופות החסונות, מוכר־קלטות משמיע ברמקול לחן ערבי מודרני. עושר אנושי, בני אומות רבות המשתפשפים זה בזה. ממש כרזה לאחוות־עמים.

בצאתי משער־שכם, שהוא אולי המיבנה היפה ביותר בארץ, ראיתי מראה שונה לגמרי.

ארבעה ערבים צעירים עמדו בשורה, כשהם מוקפים בארבעה חיילים חמושים.

ארבעת הערבים היו בני 17, רזים, לבושים בחולצות משובצות ובמיכנסיים ארוכים. פניהם היו חתומות לחלוטין. לא היתה בהן הבעה של שינאה או הכנעה, פחד או התרפסות. לא היה בהן שום הבעה שהיא. הם ידעו שאם ייעצרו, יחטפו קודם כל מכות־רצח, ככל עציר ערבי.

אחד מארבעה לובשי־המדים היה דרוז, איש מישמר־הגבול. הוא היה המנהיג. נספחו אליו שלושה חיילי צה"ל, בני 18 או 19, בני־שכונות בבגרי־עבודה מרופטים של צה"ל. בידיהם היו רוביהם הטעונים, כשהם מוכנים לירי. הם לא נראו כחיילים קרביים מיחידת־עילית.

איש מישמר־הגבול ישב על מדרגה, רשם את שמותיהם של הנערים בטופס גדול ובדק את תעודותיהם. כששאל שאלה ואחד הנחקרים רכן לעברו, גער בו: „עמוד ישר!"

לעבר הערבים העוברים ושבים, שעצרו והסתכלו, המטירו החיילים גערות בנוסח „יאללה, הסתלקו!" כאילו היו כלבים טורדניים.

החלטתי להמתין ולראות איך יתפתחו הדברים. ישבנו, רחל ואני, על מעקה במרחק־מה. החיילים פזלו לעברנו במורת־רוח. נוכחותנו הפריעה להם, מה גם שרחל צילמה תמונה אחת או שתיים.

„היי, היא מצלמת!" צעק בחור דתי לעבר החיילים, „שבור לה את המצלמה!"

שלושה בחורים דתיים, שנראו כאחים־תאומים של נאשמי אירגון הטרור, התמקמו ליד החיילים. לשלושתם היו כיפות.

זקנים ומישקפיים, ושלושתם לבשו חולצות לבנות. קשה היה להבחין ביניהם.

אחד החיילים, נמוך־קומה, שנראה כאילו יצא זה עתה מבית־הספר היסודי בלי הצטיינות, ניגש אלינו. שלושת הבחורים הדתיים בעיקבותיו, שוחרים לטרוף.

„אין לך רשות לצלם!" פקד החייל הקטן והושיט את ידו לעבר המצלמה.

„עזוב אותה מיידי!" אמרתי. הוא היסס.

„שבור לה את המצלמה!" אמר אחד הדתיים.

„זהו מקום פומבי ויש לי רשות לצלם כאן!" אמרה רחל.

„את צילמת אותנו!" אמר החייל.

„הם מרגלים!" אמר אחד הדתיים.

„תעודות!" פקד החייל, שלא ידע מה לעשות.

רחל הושיטה תעודת־זהות. הגשתי תעודה של ח"כ בדימוס.

„אני יודע שאתם נגד מה שאנחנו עושים," הכריז החייל.

„הם בוגדים מלוכלכים," אמר אחד הדתיים.

„הרי עוד לא עשיתם כלום," אמרתי.

„ממה אתה פוחד?" שאלה רחל.

„אחר־כך יהיה בעיתון שהיכינו ערבים," רטן החייל.

„למה יהיה כתוב, אם לא תעשו את זה?" שאלתי.

„צריכים לשבור להם את העצמות," אמר אחד הדתיים.

„איש מישמר־הגבול ניגש: „יש פה עניין חשוב," אמר, „אני לא יכול לגלות לכם, אבל זה חשוב מאוד."

„אחר ברח לנו," הוסיף החייל.

„שבור להם את המצלמה!" הורה אחד הדתיים לאיש מג"ב.

החיילים נטשו אותנו. הם חזרו אל ארבעת הערבים, עמדו בלי נוע, כשהם ממתינים בלי הבעה לבאות.

איש המג"ב התייעץ עם מפקדיו באלחוט. לבסוף שיחרר שלושה מן הארבעה, וציווה על הרביעי לבוא עימו. לא הייתי רוצה להיות במקומו.

החיילים והצעיר הערבי נעלמו בטור עורפי בשער־שכם. שלושת הצעירים הערביים נעלמו. גם הדתיים. נשאר רק טעם מר.

הרגשת האושר שלנו נעלמה כליל.

אם ארבעת הצעירים הערביים לא שנאו את המדינה קודם לכן, חווייה זו בוודאי הפכה אותם לשונאים מושבעים. בקצב של ארבעה מיקרים כאלה לשעה — וארבעה צעירים בכל פעם — יכלה חוליה אחת כזאת של כוחות־הביטחון לייצר 16 פידאיון פוטנציאליים לשעה, או כמאה ביום־עבודה שלם. זהו בית־חרושת למייצרי־פיגועים בעתיד, תעשיה משגשגת בכל ימות השנה, שעוסקים בה רבים.

יום אצל השיעים

ביום הרביעי של המילחמה נסעתי במכוניתי הפרטית ללבנון, בחברת חברות־המערכת שרית ישי וענת סרגוסטי, כדי לסקר את התקדמות צה"ל. באותה שעה כבר לחם צה"ל במבואות צידון, ובמשך שעות ארוכות מצאנו את עצמנו לבדנו בנוף ההררי השסוע, בין גבעות תלולות, ועברנו בכפרים השיעיים. לא נשאנו נשק.

מדי פעם שאלנו את הכפריים לכיוון הדרך, ובכל מקום התקבלנו בחיוכים ובידידות. מדי פעם היה עלינו לסרב להפצרות לסור לבית זה או אחר כדי לשתות קפה. רוב הבתים היו מקושטים בתמונת המנהיג השיעי שנעלם, מוסה סאדר.

אף שמכוניתנו נשאה מיספר ישראלי, ולא היה שום ספק לגבי זהותנו הלאומית, לא נתקלנו אף בסימן אחד של עוינות.

נבטיה לא היתה עדיין בשליטת צה"ל, ועל כן עקפנו אותה. בעברנו בכפר חרוף חסם את הדרך טנק־מרכבה ענקי, שהיה זקוק לחילוץ־מנוע. העבודה בוצעה בזריזות רבה, אך התעכבנו במקום כשעה. שוחחנו עם השבאב, שיחקנו עם הילדים, החלפנו דברים עם קשישים. האווירה היתה נעימה.

נזכרתי בסצינה זו כאשר קראתי שחייל־צה"ל נהרג לא מכבר בפיגוע בכפר חרוף. כל הכפרים הידידותיים האלה, שבהם עברנו באותו יום, חוזרים עתה לחרשות בסיפורים על פיגועים. בטלוויזיה אני רואה את חיילי־צה"ל עוברים בהם, פניהם קודרות וידיהם על הדק הרובה, מוכנים בכל רגע לירי, למוקש או לפגיעת אר־פי־ג'י.

זה מזכיר לי אימרה שאמר לי מארוני חכם בנמל ג'וניה, כשעמד על־כך שאעלה לאכטה שלו ואשתה בחברתו בירה. בגילוי־לב ידידותי אמר לי: „תחילה באו הפלסטינים. קיבלנו אותם בסבר־פנים יפות, אך הם הפכו לכובשים והתחלנו לשנוא אותם. אז קראנו לסורים כדי שישחררו אותנו מן הפלסטינים. הסורים נשארו והפכו לכובשים. אז התחלנו לשנוא אותם וקראנו לכם, הישראלים, כדי שתשחררו אותנו מן הסורים והפלסטינים. אם תישארו שבועיים נאהב אתכם. אם תישארו יותר משבועיים, נשנא גם אתכם."

זה היה לפני 120 שבועות.

איך להכריע בין הטענות

עשרות נשים, כמעט כולן כפריות פשוטות, שובתות בבניין הצלב האדום בירושלים המיזרחית, כדי למחות על תנאי־המעצר של בניהן, הכלואים בכלא שכם.

ביקרתי השבוע אצל הנשים האלה ושוחחתי איתן, לא היה ספק לגבי התרגשותן האימהית הי־ אמיתית. בבניהן הן רואות לוח־ מים לאומיים. הראויים למעמד של שבויי־מילחמה.

ורטהיימר

הבנים מתלוננים על תנאים תת־אנושיים: דחיסת 12 ו־15 איש בתאים שנועדו לשיבעה, חסימת החלונות בלוחות־אס־ בסט, חוסר אור־שמש וחוסר־ אוויר לנשימה, מזון גרוע, אי־ היכולת להינפש גם בעת הטיול בחצר בגלל הצפיפות האיומה בה, הטלת גאז מדמיע אל תוך התאים הרחוסים האלה, ושידור רעש נורא ברמקולים.

נציב שירות בתי־הסוהר, הד"ר חובש־הכיפה מרדכי ורטהיימר, מכחיש את הכל. התנאים בכלא שכם הם טובים, הוא אומר. השביתה, הוא אומר, היא פוליטית.

נדמה לי שיש צורה פשוטה מאוד לבדוק את הדבר ולקבוע מי צודק — הנציב הנאור או האסירים. אני מציע לכלוא את הד"ר ורטהיימר. במשך שבוע בלבד, בכלא שכם, באחד התאים, בחברתם של האסירים ובאותם התנאים שבהם מוחזקים הם.

לאחר מכן אני מוכן לקבל את עדותו בלי עירעור. על דיברתי.

משיח בין הפרחים

השבוע פגשתי את ישוע הנוצרי.

בירושלים יש מקום האהוב עלי במיוחד, הוא שייך לאחת הכנסיות. מבחוץ אין רואים אלא חומה. בפנים יש גן פורח. עשרות סוגים של פרחים מתחרים זה בזה. אתרוגים תלויים בעצים. צפרדעים מתחממות על שפת בריכה קטנה ומהדהדות בכובד־ ראש בבעיות העולם.

ישוע

ישבתי ונהגתי כצפרדעים, כאשר ניגש אלי צעיר כבן 25. הוא לבש טלית וחבש כיפה.

„שמי דניאל," אמר באנגלית. „אני ממנצ'סטר."

ההפרעה לא נעמה לי, אך יש חובות של אדיבות. „שמי אורי," אמרתי, „ואני מתל־אביב."

„אני המשיח," הודיע.

„אני עיתונאי," השבתי ו־ שקעתי בסיפרי.

המשיח היה קצת מאוכזב. ועל כן ניגש לרחל. תוך רבע שעה סיפר לה ששמו האמיתי יהושע, וכי כבר היה כאן לפני אלפיים שנה. עכשיו חזר.

מסיבה בתוך

הם שוב ביחד: קובי, קובי וחנן יובל

חנן יובל, קובי רכט וקובי אשרת, שיחד נקראו לפני 10 שנים, „שובבי ציון", הידשו השבוע את הופעותיהם כשלישיה. גם הם נסחפו בגל הנוסטלגיה שהציף באחרונה את הזמר הישראלי. וישובו וישרו שירים כמו „נגה", „למה עכשיו", „איש גדול" ועוד שירים ששרו פעם בהופעותיהם. הצעד הראשון לאיחוד־מחדש נעשה עוד לפני כשנתיים. כשחנן יובל וקובי רכט הופיעו יחד לפני חיילים.

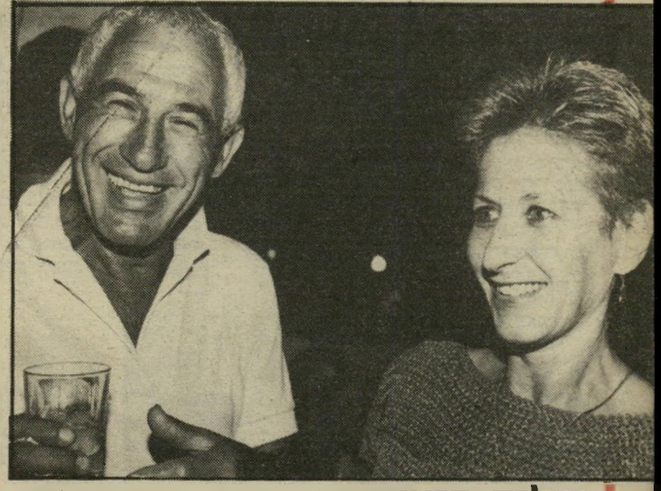

קובי אשרת הזמר משעין את ראשו על לחיה של הזמרת אילנה רובינא. משמאל – הצלע השניה, קובי רכט, מנשק את אוזנה של רובינא. כל זה אחרי ההופעה של שובבי ציון בחמאם שעל בימתו התאחדה להקת השובבים מחדש להופעה משותפת.

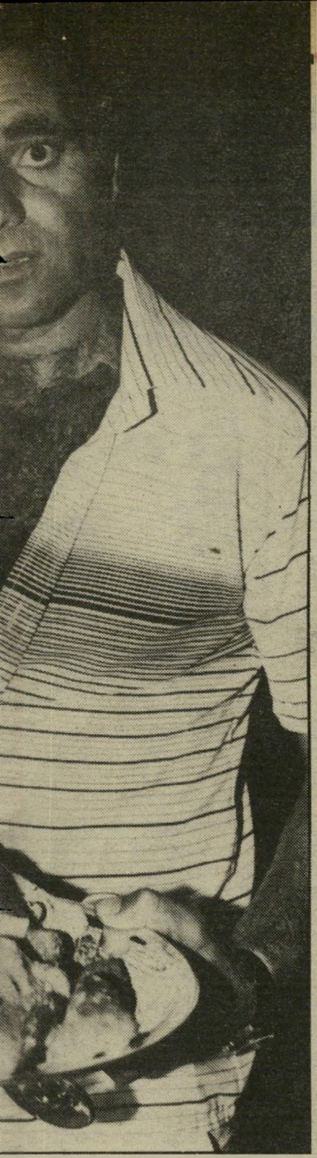
השובבים

חנן יובל הזמר מפרדס־חנה, מחבק את הזמרת חדווה עמרני. היושבת קבע בלוס־אנג'לס, ונמצאת עכשיו בחופשת מולדת בארץ עם בני משפחתה. חנן יובל שר גם שירים שאינם מתוך התוכנית של השלישיה, אלא שירים שלו מהופעות־יחיד שערך בעבר.

אילנה בנאי אשתו של השחקן־זמר, יוסי בנאי, באה להופעה עם חנן יובל בשלישיה אחרת, שנקראה השלושרים. יחד איתם הופיע אז גם הזמר שלום חנוך. ואולי בשנה הקרובה נזכה לראות גם אותם יחד.

שלמה ניר ריצה תקופות
שלמה הוא א
הטלוויזיה חתום לכל החיים. שלמה
בהפקת הסרט הזה, בין השאר־

בהקרנה חגיגית של הסרט מאחורי הסו
הסרט להפצה בעולם. כשבידם הפרס שק
קולנוע לב 1 בדיזנגוף־סנטר בתל־אבי
קרלטון בתל־אביב. אחד מכוכבי הסרט.
אמיתית כל השותפים להצלחת הסרט.

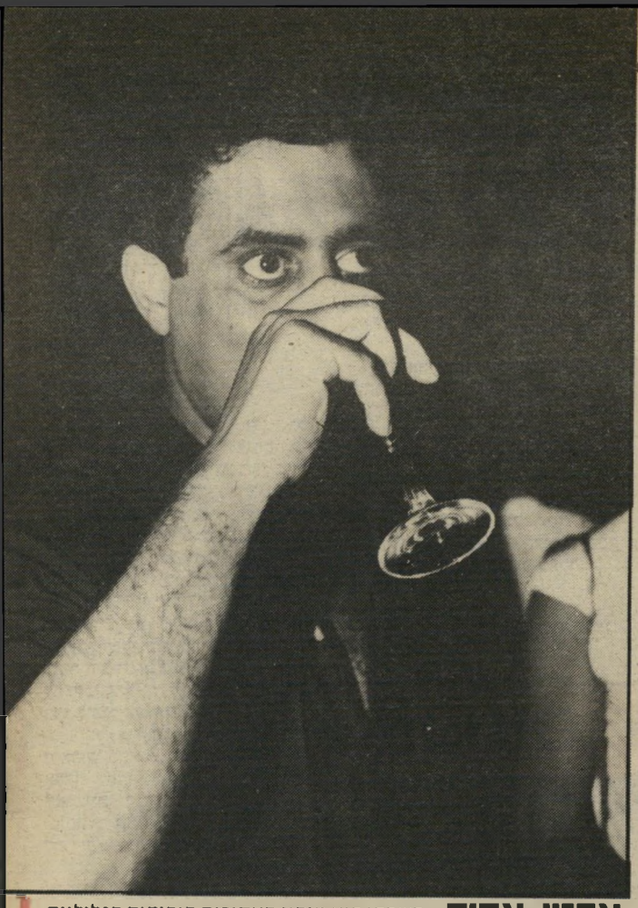

דנה כץ השחקנית מופיעה בסרט מאחורי הסורגים בתפקיד בתו של האסיר אורי. אסיר יהודי שנמנה עם מארגני השביתה ומנהיגיה. דנה היא נערה שברירית. השוברת את לב אביה אשר משמש כנשק בידי מנהלי הכלא. זהו הסרט הראשון בו היא משחקת.

לילה בכרי אשתו של השחקן מוחמד בכרי, העומד לידה. לילה היא תושבת יפו לשעבר המתגוררת כיום עם מוחמד בכפר הולדתו, בענה, שבגליל. מוחמד מגלם בסרט את דמותו של אסיר פוליטי, עיסאם, שנשפט למאסר עולם, ומנהיג א האסירים הפוליטיים הפלסטינים. הוא היוצר את הקש הראשון עם אורי, מנהיג האסירים היהודים הפלילי והוא גם זה שהחליט על סצינת הסיום ושינה אות

בית־הכלא

ארנון צדוק השחקן הוא מנהיג האסירים היהודים הפליליים בכלא. המגיע, בסרט, להידברות עם האסירים הפוליטיים הפלסטינים, שאת מנהיגם מגלם השחקן מוחמד בכרי. ארנון לא נסע לפסטיבל ונציה. הוא קצר את התשואות בת"א. ואלה הגיעו לו.

בועז שרעבי הזמר, מופיע בסרט כאסיר שהוא גם זמר. ונקרא בפי חבריו "הזמיר". משמאל: אשתו, אילנה הלנה. למטה: האסיר־הביטחוני־לשעבר, רמי ליבנה (מימין), שאת התפקיד שנרקם על־פי דמותו מגלם אסי דיין, עם מוחמד בכרי.

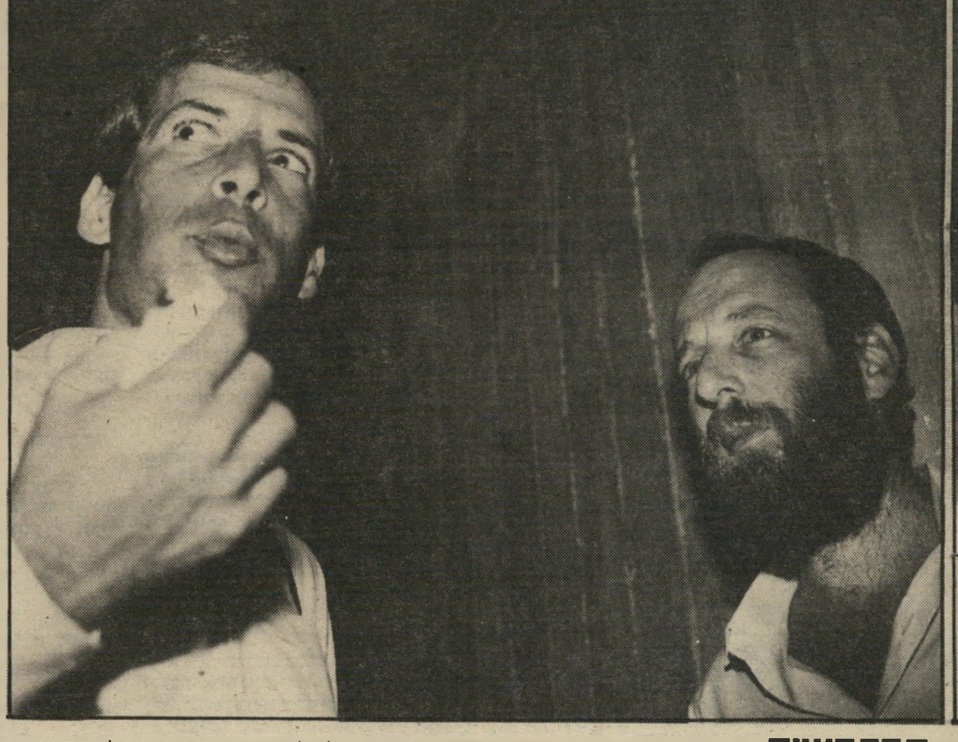

בקי פרישטט השחקנית ואשתו של הבימאי־שחקן פיטר פריישטט, מנהלת את המחלקה לאמנים וסופרים במיפלגת העבודה. מזה שבע שנים, בחסותו המלאה של ראש־הממשלה, שימעון פרס. בתקופת הבחירות היתה פעילה מאוד.

נסר ארוכות, פעם ברמלה ופעם במעשיהו. ר אמיתי שלפי גירסתו גם נכתב סרט ידיד אישי של הבימאי, ועזר לו רבות גם יעו בסרט כשחקן ובהכנת הדמויות.

ם — בנוכחות אנשי חברת וורנר שקנתה את בפסטיבל־ונציה. עלו שחקני הסרט על בימת חר־כך נערכה מסיבה על שפת בריכת מלון רעבי. הופיע בשירה. ואליו הצטרפו בשימחה אכלו, התנשקו, ועשו פוזות מול המצלמות.

הברבשים מימין: אורי ברבש, בימאי הסרט מאחורי הסורגים, שקיבל את פרס המבקרים בפסטיבל וונציה. לידו אחיו, בני ברבש, שכתב את התסריט יחד עם ערן פרייס. בני הוא מג"ד במילואים, פעיל שלום עכשיו והיה מועמד לכנסת מטעם רץ. הוא לומד היסטוריה באוניברסיטה. הוא ואורי התנגדו לסיום הנוכחי של הסרט, אך שוכנעו על־ידי מוחמד בכרי, כי זה הסיום המתאים והטוב ביותר לסרט.

מיכתבים לרותי

לפתוח פרק ב'

גם השבוע מצאתי בין גל המיכתבים את האחד שגרם לי התמוגגות כללית. אני נשבעת שזה לא בגלל המחמאות שהיא מחלקת לי. הנה הוא, לטובת ההנאה שלכם, בלי קיצורים ובלי הערות־בינַיים:

„עד היום הסתייגתי מהיכרויות בכתב. אולי משום שאינן ספונטניות ולא הייתי מסוגלת לגשת אליהן באופן משוחרר וטבעי לגמרי. חלמתי שהאביר שלי יבחין בי מרחוק, אפילו בתוך ההמון, אבל אני עדיין ממתינה לו, ולכן החלטתי לעשות משהו פעיל כדי ליצור איתו קשר.

„מכל הדרכים לחיפוש אבירים נראה לי מדורך, רותי, כמלבב ביותר. אצלך, לפחות, אפשר לטעום משהו מאישיות הכותב, ויש גם הומור וסיפורים קטנים שעושים את העניין לפחות סטרילי (אה, כן, אני אחות).

„חוץ מהפרטים הטכניים של אלמנה, 38/173+ שלושה מקסימים בני 17, 16, ו־9, אני נערה בנשמתי (ויש המתעקשים שגם במראי), עם הופעה נאה (יש המתעקשים על מאוד) והרבה שימחת־חיים. חזקה, אבל רגישה, בעלת חוש־הומור ואהבה גדולה לילדים.

„רוצה לפתוח פרק ב' עם ידיד־נפש אמיתי, שהחברות והאהבה בין בני־זוג חשובים לו יותר מכל הסטאטוסים למיניהם. שיהיה נאה וגבוה בנריבות (אך לא לגבי הרוחב), עם שילוב נכון של שובבות ועומק, בגן 37 — 40. חשוב ששורשיו יהיו נטועים היטב באדמת המולדת, וזה מביא אותי להזכיר שאני בת ההתיישבות העובדת (לא כרגע).

„אחר שערבי־שירים, לפעמים, עושים לו טוב על הלב. אני יודעת שזה נשמע כמעט בלתי־ניתן להשגה, מה גם שאני מתעקשת על פנוי, שיש לו היכולת להעניק חום ותשומת־לב (לא במיקרה איני מציינת אהבה) גם לילד שלא ידע אהבת־אב מהי, והוא כמה לה בכל מאודי."

כותבת שיגעון, האחות הזאת. חשבת פעם להחליף מיקצוע? מיספר הזיהוי שלה, למי שמיכתבה עושה לו משהו, הוא (1039/84).

* * *

שהיא לא תבלבל את המוח שהיא גרה לבד. היא תמיד לובשת שמלות שאי־אפשר ללבוש לבד.

* * *

שלוש אהבות

הוא, (1040/84), אקדמאי בעל מיקצוע חופשי, בן־ 35, גובה 1.78 מטר. הוא לא פירט את כל האהבות שלו בחיים, והסתפק רק בשלוש: אמנות, חיות וטיולים בחיק־הטבע. יליד הארץ, מזל טלה. מגדיר את עצמו כרווק אשר רוצה להתחתן סוף־סוף. עם מי? איתך, כמובן, כתנאי שאת נאה, רצינית, רגישה ונשית.

* * *

את יכולה ללמוד המון על אהבה בסרטים – אם לא תתני לסרט להסית את דעתך.

* * *

פירגון השבוע

לא שייצא לכם משהו מהסיפור הבא, אבל אם אתם רוצים לראות מה קיבל אצלי את התואר „פירגון השבוע", אז הנה: שמעון (שכחתי לברוק על חותמת הבול מאין הוא בארץ) כתב אל אחד הכותבים למדור זה:

„בתיאורך ראיתי ברימיוני מישהי שתתאים לך כמו מיכסה לסיר. בחורה מקסימה, אותה הכרתי בעבר. לצערי לא התאמנו, אך, כפי שהבנתי, אני עדיין זוכר אותה ורוצה באושרה. נסה ולא תתאכזב."

וכאן בא שם ומיספר טלפון. תגידו, זה לא נחמד מצידו? אולי תקחו ממנו רוגמה ותפרגנו קצת לאקסים שלכם? בחיי שאני אוהבת דברים כאלה.

* * *

רק ילדות טובות כותבות יומן. לרעות אין זמן.

בלי אחריות

„אם את קוראת את העולם הזה, ריעותיי הפוליטיות דומות לדיעו־תייך," כך מתחיל (1041/84), ומגלה עור קצת על עצמו: שהוא בן 25, „בחור יפה" ו„בנושא שבינו לבינה חופשי ומשוחרר". בסיום מיכתבונו הוא מודיע שאם גם את כזו — והוא לא מתכוון ליפה, או בת 25, אלא רק לעניין של חופשיה ומשוחררת — כתבי אליו, „להיכרות אמיתית." היכרות אמיתית, אה?

תאמינו לי, בקריאה ראשונה רציתי לתייק את המיכתב הזה בסל־הנייירות. מוריד לי את הרמה הכללית, זה, אבל בסוף החלטתי לתת לו צ'אנס, לא יודעת למה. אולי בגלל הדיעות הפוליטיות שלו. אני קצת רגישה בעניין, מה לעשות. אז בלי אחריות, מותק, וכאשר את הולכת להיפגש איתו, קחי איתך, בבקשה, שומר־ראש.

* * *

פרסים בלבדו

„אני בת 21+, נאה מאוד, סימפא־תית, אינטליגנטית, רוגלת בכנות וביושר," כותבת (1042/84), „אני פרסיה, לומדת פיזיותראפיה שנה א' באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. אשמח להכיר בחור יוצא פרס, רציני, לבניית עתיד משותף. רצוי בעל הופעה נאה, בגיל 35 — 22." מה זה פה, אשכנזי כבר לא טוב לה?

* * *

קוראים/קוראות המבקשים לענות למיכתבים לרותי מת־בקשים לעשות זאת תוך ציון שם המפרסם במדור או המיס־פר המזהה שלו (84/...) על גבי המעטפה. נא לציין גם „מיכתי־בים לרותי" ולשלוח למערכת „העולם הזה", תל־אביב, רחוב גורדון 3.

זאת, כמובן, גם הכתובת לקוראות/קוראים המבקשים לפנות למדור.

אפסים, מינוסים ועשיריות

מצליחן־נשים רודולף ואלנטינו בפעולה

אם אתה אוהב לענות על מה שנקרא „מיבחן אמריקאי", הנה כמה שאלות, עם ניקוד בצידן, על הצלחתך עם נשים.

1. אתה נכנס למועדון. יושבת שם חתיכה, לבד. זה מפני ש:

א) היא רוצה להיות לבד — 0 נקודות
ב) היא מחכה למישהו — 0
ג) היא חיכתה לך כל חייה — 10

2. אתה ניגש אליה. היא מפנה אליך את הגב. למה?

א) מפני שהיא מחפשת את המלצר — 0
ב) היא רוצה שתעזוב אותה — מינוס 10
ג) היא מקווה שתנשק את צווארה — 10

3. מילות הפתיחה שלך הן:

א) נחמד כאן, לא? — 0
ב) האם אני מטריד אותך? — מינוס 10
ג) היי, מותק, יש לך מזל הלילה! — 10

4. אתה מזמין אותה לרקוד. היא מקיאה, מפני ש:

א) היא שתתה יותר מדי ויסקי — 0
ב) אתה דוחה אותה באופן פיסי — מינוס 10
ג) גרמת לה התרגשות פנימית אדירה — 10

5. אתם נוסעים במכונית שלך. אתה שם קסטה של פרנק סינטרה ומודיע לה שנוסעים אליך הביתה. היא נעשית היסטרית. למה?

א) היא מעדיפה את חוליו איגלסיאס — 0
ב) היא היתה בוחרת להיכלא בארון למשך שנה עם גאולה כהן, מאשר לנסוע איתך הביתה — מינוס 10
ג) תשוקתה אליך היא עכשיו בלתי ניתנת לשליטה — 10

6. הגעתם לדירתך. היא רצה לחלון, פותחת אותו ומתחילה לטפס בכיוון החוצה.

א) היא רק רוצה לשמוע את ציוץ הציפורים — 0
ב) היא חושבת שמוות יהיה מהנה יותר מאשר לילה איתך — מינוס 10
ג) היא מוכרחה לצנן את תשוקתה הלוהטת • — 10

7. כאשר אתם עושים אהבה, היא...

א) קוראת את העיתון — 0
ב) מנסה להתאבד עם האפטר־שייב שלך — מינוס 10
ג) מבקשת ממך חתימה ותלתל משיער החזה שלך — 10

8. רגע אחרי. אתה עייף ומבסוט. היא אומרת:

א) הקפה כבר בטח רותח — 0
ב) פויה — מינוס 10
ג) היית צריך להיות באולימפיאדה! — 10

9. הבוקר שאחרי. היא עוזבת...

א) במהירות — 0
ב) בכעס ועצבים — מינוס 10
ג) כשהיא אסירת־תודה לך לנצח — 10

והמסקנות

בעיקר אפסים: אתה, חביבי, ממש מיקרה אבוד. אתה הוא מסוג הגברים אשר, בהיפגשם עם אשה, יתייחסו אליה כאל בנאדם ולא כאל אובייקט מיני. אתה בוודאי הומו־סכסואל, וכמעט בטוח שלא היית יודע מה לעשות עם חזה שעיר, אילו היה לך כזה.

בעיקר מינוסים: כושר המשיכה המיני שלך — שלא נדע. לא קיים בכלל. רוב יחסיך עם נשים הם לנגוע וללכת. אתה נוגע והיא הולכת. אתה, ככל הנראה, בלתי רצוי במיטה כמו ביסקוויט מתפורר.

בעיקר עשיריות: אתה פשוט לא יכול לעצור את ההתיכות שמסתערות עליך. אתה מוכרח לסדר לעצמך לוח שבועי, כדי להיות הוגן עם כולן.

במדינה

ציונות
השתגעת? למה באת?

מה משותף לבינרת, הרצליה וקטורה?

מה משותף לגולדה מאיר וליהודי בשם בלום? שניהם עלו ארצה מארצות־הברית. ובלום הוא האדם שהקים את מיפעל השיניים התותבות הראשון בארץ (בנחלת־יצחק, כיום שכונה במזרח תל־אביבי).

לגדל עגבניות. השנה ימלאו 80 שנה מאז החליטו ציונים אמריקאים

עיילה מאיר (1969)
ברוך השם! הגאולה קרובה!

שהגיעה השעה לא רק לדבר ציונות, אלא גם להגשים אותה. היו אלה חברי התחייה (אין שום קשר) שייסדו את תנועת האיכר הצעיר. אשר חבריה הצטרפו, כעבור שנים מיספר, ערב מילחמת־העולם הראשונה, לקבוצה כינרת.

מאז לא פסקה העליה מארצות־הברית, אם כי רק בטיפטופים, 500 — 600 איש לשנה, משך עשרות שנים. אך, כפי שמעלי־הזכרונות, בחוברות שהחלו להתפרסם לקראת היובל, מזכירים, ידם של אמריקאים אלה היתה בכל: הם היו אלה שייסדו, בשעתן, את העיירות עפולה, הרצליה וראענה (ב־1934, למשל, היו רובם של 2,800 תושבי ראענה עולים מארצות־הברית); הם נתנו את השם לקיבוץ עין־השופט (על שם השופט העליון האמריקאי־יהודי לואיס ברנדייס) וגם יישבו אותו וכפר בלום בגליל נודע משך שנים בקיבוץ האנגלו־באלטי (בד־כות תערוכת התושבים יוצאי ארצות־הברית ולטביה הבאלטית).

בכפר בלום גם הודיעו פעם, בגאווה, שאם כי בין העולים מארצות־הברית מצוי רב אחד, פרופסור־למתמטיקה אחד, מהנדס־מכרות אחד ועורך־דין אחד, הרי, בקיבוץ, הם, כולם, מגדלים עגבניות.

לשפץ כבישים. לא תמיד התקבלו העולים מארצות־הברית בת־מיהה, בנוסח השתגעת? למה באת? כפי שמדווח אחד ממעלי־הזכרונות. כאשר גולדה מאיר, למשל, הגיעה לתל־אביב של שנות ה־20, נתקלה בישישה, שחקרה אותה למוצאה. כשגולדה השיבה „מאמריקה!" ספקה הישישה את כפיה בהודיה וקראה: ברוך השם! הגאולה קרובה, אם אפילו המיליונרים מאמריקה כבר מגיעים! ואם כי, למען האמת, מעט מאוד מיליונרים־של־אמת באו מארצה מאמ־

* *בלום גם קיים בארץ מסורת יהודית־אמריקאית של מימון בנייני־ציבור: הוא האיש שתרם את הכסף להקמת בניין* ***אוהל שם*** *בתל־אביב. בשנות ה־30. המרכז הרוחני של העיר. ביאליק ע־רך בו. מדי שבת מסיבת עונג־שבת.*

(המשך בעמוד 36)

קולנוע

כוכבים

דיסני חושף טפח

אולפני דיסני היו צריכים להקים חברת־בת חדשה בשם טאצ'סטון, לפני שהעזו לנגוע בסרט בשם ספלאש. כי הדימוי שלהם, כיצרני בידור לכל המישפחה, לא יכול היה לעלות בקנה אחד עם סיפור על סירונית חטובה, שמהלכת לפחות חצי סרט, ללא כסות לגופה. אומנם, כשהיא בים, מכוסה מחצית גופה התחתון בזנב־דג אימתני ומוזהב, אבל כשהיא עולה על היבשה ומתייבשת, מיידי הופך הזנב לזוג רגליים חטובות

האנה מתחת למים
גמישה

ביותר, שצומחות מישבן שכמוהו לא ראו בסירטי דיסני מעולם (שם, הישבן האנושי מוכר בצורתו עד גיל 3).

אולם, מאחר שהאולפנים רצו לעשות את הסרט, הוקמה החברה, ומספלאש יצאה קומדיה מצליחה ושחקנית שהיתה כמעט אלמונית, בשם דאריל האנה, הפכה לכוכבת.

גברת האנה הצעירה, שזכורה אולי לאחדים כבת הזוג הגמישה והמסוכנת של רוטגר האואר בבלייד ראנר, היא הסירונית הכובשת את ליבו של בן־אנוש בסיפור הזה, וממדיה המרשימים מהווים את הקישוט החשוב ביותר בסרט. גם בנעליים שטוחות, היא מתנשאת מעל לרוב הגברים ההולכים לצידה, ואם יצטרכו פעם טיפוס מתאים לגילום אלה ויקינגית, היא בוודאי תקבל את התפקיד כלי בעיות.

אך בהסרטה הזאת רווקא היו לה בעיות: היא נאלצה לשחות מתחת לפני המים בלי מסיכה ובלי להוציא בועות מן הפה או מן האף, כי סירונית מתחת למים היא כמו דג. היא נדרשה לשהות במצולות שעות ארוכות, ללא כסות לגופה, מלבד זנב הפלסטיק, בטמפרטורות שמיועדות רק לדגים, ומעל הכל, היא התבקשה לכסות את שריה באותו חומר המצמיד פיאות לקרקפת, כדי ששערותיה הארוכות לא ימושו מן החזה הנאה ולא ייחשפו פיטמותיה לעיני העולם. אומנם פעם או פעמיים משתחרר הדבק, אבל בסך הכל הפטנט מצליח. ללמדכם, שככל שירצו אנשי דיסני לשנות את עורם, עד הסוף אינם מעזים ללכת.

האנה על היבשה
מסוכנת

חופש בסיר־לחץ

מאחורי הסורגים (לב. תל־אביב. ישראל) – אחרי כל מה שנכתב על הסרט הזה, נותר עתה רק לחזור על עיקרי הדברים. זה אחד הסרטים הטובים ביותר שנעשו עד היום. סרט שמצליח לרתק מבחינה דראמאתית ולהביא מסר שהוא חשוב, מבלי לעורר רושם מחשיד של הטפה.

העימות בין אסירים פליליים יהודיים ובין אסירים פוליטיים ערביים בתוך כלא ישראלי, יוצר תמונת־מצב שבה משתקף לא־מעט סיר־הלחץ שבו מתבשלת המדינה כולה מזה שנים.

בלי פשרות ומבלי לייפות את הדמויות, מצליחים התסריט של בני ברבש וערן פרייס, והבימוי של אורי ברבש, להוביל למסקנה הבלתי־נמנעת, שככל שיהיו הערבים והיהודים מרוחקים זה מזה, הרי יש סיכוי כלשהו כי תימצא שפה משותפת ביניהם, אם יבינו כי חלק מן האיבה התהומית הזאת משרתת היטב את אלה שרוצים לשלוט בהם מלמעלה.

כל זה נעשה במיסגרת של ז'אנר קולנועי מוגדר מאוד, סירטי כלא – על האלימות, הזעם, התיסכול ושפיכות־הדמים, שהם חלק בלתי־נפרד מן הסרטים בז'אנר הזה. אין ספק, שברבש משלב אומנם בתוך הסרט קלישאות מוכרות, כמו האסיר המסומם, הקורבן התמים, העבריין המשעשע, וכן הלאה, אבל אין בכך כדי להפחית מהישגו. משום שכל הטיפוסים הללו משתלבים היטב בתוך התמונה הכללית שהוא יוצר.

אם יש נקודה חלשה בסרט, היא באה לידי ביטוי דווקא בסצינות המטפלות בהנהלת בית־הכלא. שהמאקיאווליות

רמי דנון: הופעה נדירה

שלה שקופה מדי ומתקרבת מדי לדמות הנבזה המצוי, והרגע הפחות משכנע בסרט כולו הוא זה שנוגע לצילום קטע מפסטיבל־הזמר בכלא. סצינה שבה, כנראה, היה הבימאי נבוך, וכך יהיו גם הצופים.

אולם אלה פרטים מישניים וחסרי חשיבות, לצד ההישג הכביר של ברבש. הוא הוציא משחקניו הופעות נדירות, ולא רק בקנה־מידה ישראלי. ארנון צדוק, מוחמד בכרי, רמי דנון, אסי דיין, רוברטו פולאק, הרשימה של המצטיינים ארוכה. וצריך להוסיף אליה במקום של כבוד את הצלם אמנון סלומון וה־תיפאורן איתן לוי. בקיצור, סרט ישראלי שאפשר להתגאות בו.

מלך הקופים חוזר בתשובה

גרייסטוק (גת. תל־אביב. אנג־ליה) – אוהבי חיות לא ישבעו הרבה נחת מן הסרט הזה. סצינות אכזריות בג'ונגל. גם אם הן מבויימות, וגם אם ברור שכל הקופים בהן, הם בני־אדם בתחפושת, עדיין עלולות לעורר חלחלה, אפילו הטענה שהחיים ביער הם כאלה, לא תמתיק את הגלולה הזאת.

אבל זאת אחת הכוונות של הבימאי יו (מרכבות האש) האדסון. בנסיון הזה לספר את סיפורו של טרזן, מלך הקופים, מחדש ובצורה שונה מכל מה שהורגלנו לראותו על המסך. האדסון חוזר למקור של אדגר רייס בורוז, ומנסה לבנות גירסה ריאליסטית, שבה מראים איך באמת נשאר בחיים התינוק הגלמוד שהותירו אחריהם צמד האצילים הבריטים, שמצאו מותם בג'ונגל. איך, בזכות תכונותיו היה לראש הקופים, איך הוחזר לחיק האנושות ועד כמה התאכזב מכל מה שמצא שם.

מובן שניסיון כזה הוא אבוד מראש, משום שככל שירצה האדסון להפחית בממדי הגבורה העילאית של „הפרא האציל", אין מנוס מהצגת תכונותיו העילאיות שעוזרות לו להתגבר תוך זמן קצר על מכשולים, הן פיסיים, ובמיוחד רוחניים, שאחרים אינם יכולים להם כל חייהם. חוץ מזה, בין אם ירצה בכך או לאו, גם סיפורו של האדסון, כמו זה של בורוז, אינו אלא משל, שכוונתו לדבר על הנפש החצויה של האדם, שהוא עדיין בחלקו פרא מן היער, ובחלקו לובש איצטלה מתורבתת שלא פעם מפחיתה, במקום להוסיף לדמותו.

אלא שכמו אצל בורוז, גם אצל האדסון הנמשל אינו ברור די הצורך, וככל שמתקדם הסיפור, הוא הופך להיות פשטני יותר עד לסצינות האחרונות במוסיאון למדעי הטבע בלונדון, שבהן

כריסטופר לאמברט: טרזן רזה

נדמה כאילו מדובר במלודרמה אקולוגית.

לעומת זאת, כל מה שקשור לחלק החזותי בסרט, עוצר נשימה. הג'ונגלים של קאמרון פוטוגניים, מאוד, והטירות של סקוטלנד פוטוגניות לא פחות. עבודתם של הכפילים המסתת־רים בתוך חליפות הקופים היא מושלמת. עד כמה שזה נוגע לעין בלתי־מיקצועית. וכריסטופר לאמברט, בתפקיד הראשי, מתקרב יותר מכל קודמיו ליצירת דמות אמיתית של ילד פרא מתבגר, ולא מרים מישקולות מיקצועי כטרזנים הקודמים.

בזכות המרכיבים הללו, גם אם נכשל האדסון בכוונותיו היומרניות יותר, הצליח לפחות להוציא תחת ידיו סרט שהוא באמת יוצא דופן.

תדריך

תל־אביב — מאחורי הסורגים. העדר. לה טראוויאטה. שובו של מרטין גר. יום ראשון בכפר.

ירושלים — מאחורי הסורגים. לה טראוויאטה.

חיפה — מאחורי הסורגים. אינדיאנה ג'ונס והמקדש הארור.

תל אביב

★★★★ **העדר** (גורדון. תורכיה) – מישפחת רועים ממעמקי אנאטוליה באה למכור את כבשיה באנקרה. תמונה מזעזעת ומקוממת של עולם פרימיטיבי המסרב להתקדם. עשויה באהבה ובכאב. תסריט: אילמז גוני.

★★★ **יום ראשון בכפר** (מוסיאון, צרפת) – מבט נוסטאלגי אל תחילת המאה, ואל היחסים שבין צייר מזדקן ובין בנו הבוהמי ובתו התוססת. מחווה לאימפרסיוניזם הצרפתי, עשוי בעידון רב על־ידי הבימאי ברטראן טאברניה.

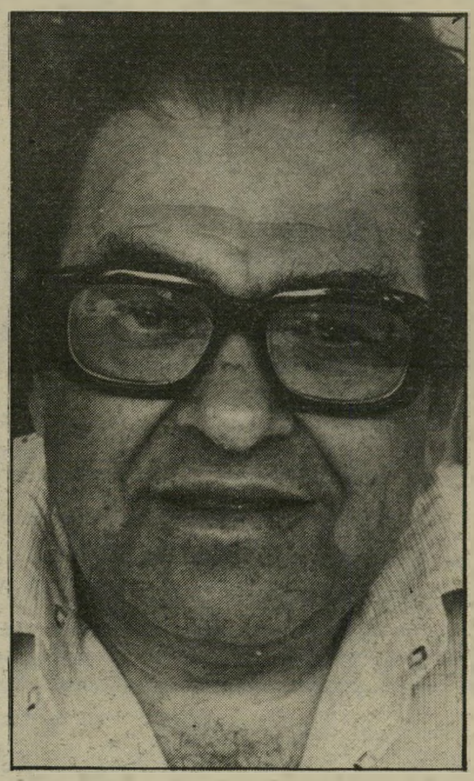
ירושלים

★ **שלך בבגירה** (אוריון. ארצות־הברית) – שיחזור קומדיה קלאסית מפורסמת על מנצח קנאי שחולם, לקצב יצירה שהוא מנצח, על הדרכים שבהן הוא ינקום באשתו, החשודה בעיניו בבגידה, עם דאדלי מור ונאסטאסיה קינסקי.

חיפה

★ **אינדיאנה ג'ונס והמקדש הארור** (מוריה. ארצות־הברית) – מסוגו, סרט הרפת־קות מושלם. אי־אפשר לדחוס יותר בדיחות והמצאות בסרט אחד מכפי שסטיבן שפילברג עושה בבדיה הדמיונית מאוד. לא לקחת ברצינות ולא להיבהל מפרטים. זה הכל אחיות־עיניים.

מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מ

שמואל אבידור הכהן:

„הרבנים לא שקלו על מה הם חותמים!"

60 רבנים חתמו על מיכתב בקשה לשחרר את עצורי המחתרת, כדי שיבלו את החגים עם משפחותיהם. שמו של הרב הכי מכובד, לפי דעתי הפרטית, הרב שמואל אבידור הכהן, לא נכלל ברשימה. שאלתי אותו מדוע לא חתם גם הוא על הבקשה.

לא צריך לעשות מזה עניין כל־כך גדול. גם בין הרבנים יש כאלה שעצם ההזדמנות לחתום את שמם באיזה מקום, עושה להם טוב. מישהו נתן להם לחתום על מיסמך שעוסק ב„רחמונס", או אף אחד לא התעמק בבעיה וחתם. אנחנו חיים בתקופה שלא שומעים את הרבנים במקום שצריך לשמוע. אז למה להתפלא ששומעים אותם במקום שלא צריך.

● מה ציפית לשמוע מהם ולא שמעת?

ציפיתי לשמוע, למשל, את רבני באר־שבע, שיגידו משהו על הבחור שהתאבד בעירם בברידות. ציפיתי שהרבנים יגידו איזו מלה על ההתייקרויות בערב ראש־השנה. ציפיתי לאיזו דרשה על המכה של תאונות־הדרכים. על כל אלה לא שמעתי מלה. אבל על בעיה ששנויה במחלוקת עמוקה בתוך העם, ושנמצאת בטיפול של בית־המישפט הישראלי, דווקא יש להם מה להגיד. וזאת לא פעם ראשונה. אני זוכר שלפני כמה שנים. עלו רבנים חשובים לחדרו של אסיר שנשפט על עבירות פליליות ואירגנו בתאו מניין וניחום אבלים. זה התפקיד שלהם?

● ומה עם „הרחמונס", כמו שאתה אומר? הרי זה חלק מתפקידם לרחם.

גם ליבי נכמר על כל אסיר שמבלה את החג בבית־הסוהר. אבל אותו לב יכמר גם על כל חייל שמבלה את החג בצידון או על אנס קרעון. למה לא חשבו גם עליהם? ועוד דבר שאני ממש לא מבין. למה עצירי המחתרת מעוניינים בכלל בהשתדלות הזאת. הרי לפי דעתם, הם הרימו דגל חשוב והלכו לעשות מעשים על קידוש השם, מתוך קומה זקופה. איך זה שברגע שהם נתפסים, הם הופכים להיות נעבכים כאלה שרבנים צריכים לבקש טובות עבורם? לא זוכר שכככה התנהגו אנשי הלח"י והאצ"ל וההגנה כשהם נתפסו. אבל בואי נחזור לרבנים. אני לא חושב שאף אחד מהם שקל ברצינות על מה הוא חותם. להם עדיין יש ההשקפה הגלותית, שאם יהודי יושב בשבי אצל השלטונות, צריך להוציא אותו משם.

רם ישי:

„לא רואה בעיה במציאת רופא לערבה!"

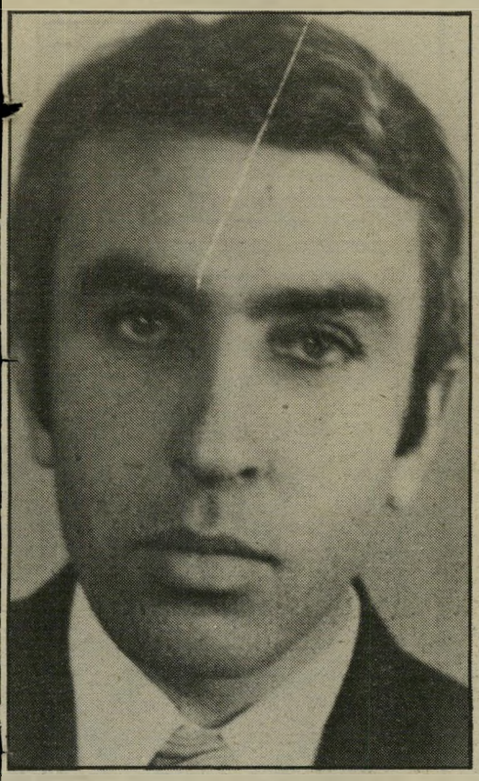
ב„ידיעות אחרונות" מהשבוע שעבר פורסמה ידיעה כי כבר שלושה חודשים לא נמצא רופא שיסכים להיענות להצעה לבוא ולעבוד בערבה. האיזור, המונה כ־1000 נפשות, המתגוררות בשמונה ישובים, נעזר כיום ברופא היוצא מבאר־שבע לביקורי חולים וחוזר לביתו בערב.

פניתי אל הד"ר רם ישי מהסתדרות הרופאים, ושאלתי אותו אם אין אף רופא מובטל בארץ, שמוכן לקבל על עצמו עבודה זו, בתנאים הכוללים מגורים בדירה מרווחת, מכונית צמודה, תוספת כסף עבור השהיה בערבה ומשכורת גבוהה.

לא קראתי את הידיעה שאת מדברת עליה וזו הפעם הראשונה שאני שומע על הבעיה. אלינו אף אחד לא פנה בעניין זה. העובדה שקופת־חולים ומישרד־הבריאות אינם משתפים אותנו באירגון שירותי הרפואה בארץ ובוויסות כוח־האדם, איננה חדשה. בשעתו הצענו לשני הגורמים הללו להקים ועדה משותפת ליעול השירות הרפואי בארץ ולמציאת פתרונות בבעיות כוח־אדם. אבל לא קרה כלום.

● בלומר, אם יפני אליך, תוכל לשלוח מישהו שיאייש את התפקיד?

פנו אלי לאחרונה די הרבה רופאים מובטלים, וגם כאלה שמועסקים בצורה ארעית, וביקשו הצעות עבודה, תוך הדגשה שהם מוכנים לעבור בכל מקום. כך. שאם יפנו אלי מישובי הערבה, אני לא רואה שום בעיה במציאת מועמד מתאים.

יוסי כהן:

„אפילו אמא שלי נוסעת רק באוטובוס!"

יוסי כהן, נהג מונית שירות בקו 4 בתל־אביב, נשוי ואב לשתי בנות בוגרות, הוא בדרך־כלל איש שמח בחלקו. אם יוסי כהן התחיל להתלונן, מישהו ממחזיקי מכוניות ה„וולבו" צריך להתחיל לדאוג. ואם הישראלי הממוצע התחיל לחסוך 30 שקל, סימן שהקטסטרופה כבר לא עומדת בפתח – היא נכנסה הביתה.

● מה קורה אצלך, יוסי?

יש ירידה דראסטית בכמות הנוסעים בשירות המוניות, ומכאן ירידה דראסטית בכסף שאני מסוגל להביא הביתה.

● תמיד אחרי העלאת מחירים אנשים נוטים להצטמצם, אבל אחרי שבוע שבועיים זה עובר להם.

לא במיקרה הזה. הירידה בנוסעים לא נעשתה ביום אחד. היא נמשכת כמה חודשים ולכן אני לא צופה שינויים לטובה, רק לרעה.

● בשאתה אומר שיש פחות נוסעים, לכמה פחות אתה מתכוון?

אנחנו 71 בעלים של מוניות שירות בקו 4 בתל־אביב. בשנה שעברה, למשל, בתקופת החגים, פשוט לא הצלחנו לעמוד בעומס. אנשים חיכו בתחנות חצאי שעות ולא היה כסא ריק אחד באף נסיעה. היום אנחנו מחכים לנוסעים חצאי שעות וכשנמאס לנו לחכות אנחנו יוצאים לדרך, מתוך תיקווה למצוא נוסעים לאורך הקו. אז לפעמים מוצאים אחד או שניים ולפעמים גומרים את המסלול ריקים לגמרי. זה לא קרה בעבר. וכשאני גומר מסלול ריק או חצי מלא זה לא רק שלא הרווחתי, אלא הפסדתי כסף מהכיס שלי.

● הבדל המחיר בין נסיעה באוטובוס ובין נסיעה במונית שירות הוא 30 שקל. אתה ריצה להגיד שכל עם ישראל נהיה חסכוני פיתאום?

קרה דבר מעניין. היחידים שעוד נוסעים איתנו הם אנשים צעירים וממהרים. המבוגרים קונים כרטיסיות לאוטובוס ואז הבדל המחיר הוא יותר גדול. אפילו אמא שלי לא רוצה לשמוע על מונית שירות. היא נוסעת רק בכרטיסיה של אוטובוס.

● כמה שעות אתה עובד ביום?

8 שעות, ותאמיני לי ששמונה שעות של נסיעה בתוך תל־אביב, זה עבודה קשה.

● למה לא תשכיר את המונית למישהו שיעבוד עליה עוד 8 שעות, וכך תגדיל את הרווחים שלך?

מי זה המטומטם שירצה לשכור ממני מכונית ולנסוע בה ריק?

● מה הפיתרון לבעיה שלכם?

או שהממשלה תפסיק לסבסד את האוטובוסים, ואז מייד לא יהיה שום הבדל במחיר הכרטיס. או שאני אתחיל היום, בגיל 50, לחשוב על מיקצוע חדש.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

גדעון ריבלין:
„ב־1985 נערוך בארץ 34 כנסים בינלאומיים!"

כמי שגרה קרוב לשורת בתי־המלון של תל־אביב, אינני מרגישה חוסר בתיירים בארץ. כשאני יוצאת מהבית אני רואה אותם חולפים על פניי קבוצות קבוצות ומייד אני מחשבת את כמות הדולארים שהם מכניסים ארצה. לאחרונה שמתי לב, שלרוב התיירים מוצמדת איזו תווית לחזה, והסתבר שחלק גדול מהם משתתף באיזה קונגרס המתקיים בארץ. ביררתי ומצאתי, שרק בשבועיים האחרונים התקיימו בישראל ששה קונגרסים גדולים, כשעל כולם מנצח גדעון ריבלין, מנכ"ל חברת „כנס", העוסקת בהבאת קונגרסים ארצה.

● למה זה טוב לערוך קונגרסים בארץ?

קודם כל, משתתפי הקונגרס הם תיירים משובחים, כלומר תיירים הגרים במלונות היקרים, אוכלים במיסעדות טובות, יוצאים לסיורים. הם מוציאים כסף יותר מתייר רגיל בארץ. בשבועיים האחרונים למשל, היו כאן 3.000 איש שהכניסו למדינה שלושה מיליון דולר. אבל מלבד האספקט הכספי, יש העניין של הבאת מומחים בעלי שם עולמי בתחומים שונים ארצה, והאפשרות שניתנת להם לשמוע ולהשמיע. בקונגרס האינטרנציונאל הליבראלי היו כאן אישים פוליטיים, שמעולם קודם לכן לא היו כאן.

● ומדוע הם רוצים לערוך את הקונגרסים בישראל הרחוקה והיקרה יחסית?

נערכים כאן הרבה קונגרסים בעניני רפואה. בשטח הזה לישראל עדיין יש מה לאמר. קונגרסים אחרים עוסקים בענייני יהדות ויש אחרים שמגיעים בעיקבות השיכנוע שלנו.

● איך משכנעים? שמעתי שיש לכם ציידות קונגרסים.

ציידות קונגרסים קוראים לעובדות שיושבות וקוראות ועוקבות איזה קונגרס מתוכנן לאיזה שנה ובמה הוא עוסק, אחר כך מתחילה עבודת השיכנוע, שהיא קשה ומסובכת ונמשכת זמן רב. השבוע, למשל, אושר סופית שהקונגרס הבינלאומי של התירואיד יתקיים בארץ בשנת 1990. התחלנו לטפל בנושא זה בשנת 1970. כמובן, לא כל תיכנון לוקח 20 שנה, אבל באופן כללי, זו לא עבודה של צ'יק צ'אק.

● מה מתוכנן לכם לשנה הבאה?

עשינו השנה 88 נסיונות להביא קונגרסים ארצה. הצלחנו ב־34 מיקרים. ביולי 85 למשל, ייערך כאן קונגרס של אחיות רפואיות מכל העולם, 10.000 נשים. ככל בתי־המלון הטובים, מנתניה ועד בת־ים, כבר אין מקום פנוי לתקופה זו.

אירית מיטלפונקט:
„לנעול את הבעל זו פעולה יצרית!"

ב־14 באוקטובר יעלו המסכים על 14 הפקות מקוריות בפסטיבל עכו. עד אז נמצאות 14 קבוצות שונות בשלבי שיפוץ אחרונים לרגע הפגישה עם הקהל. בקבוצה אחת כזאת פגשתי את אירית מיטלפונקט, בימאית צעירה, המנצחת על הצוות שיעלה את המחזה „זהבה ושלושת בעליה", מחזה מקורי אשר נכתב בידי משה שדות, מומחה למחשבים.

● אני מבינה שבולכם — המחזאי, את, השחקנית, יעל עמית, והשחקנים ששי סעד, יובל סקר ומאיר דה לנגה — עובדים בהתנדבות.

גם עבודתם של התיפאורן איתן לוי והמוסיקאית יעל גרמן נעשית בהתנדבות.

● מדוע אתם מוכנים להשקיע שלושה חודשים, כדי להופיע בפסטיבל עכו. למה הפסטיבל הזה כל־כך חשוב?

הפסטיבל הזה מתחיל לענות על צורך לתת צ'אנס לעבודות ראשונות של יוצרים מקוריים. בעינינו זו פשוט מעבדה לתיאטרון. לא כל־כך בשביל השחקנים, במיקרה שלנו, אלא דווקא בשביל המחזה עצמו.

● המחזה עוסק באשה שאיבדה שני בעלים במילחמות וכשהיא נישאת בשלישית ופורצת שוב מילחמה, היא נועלת את הבעל בעליית־הגג ולא נותנת לו לצאת. שוב מחזה פוליטי?

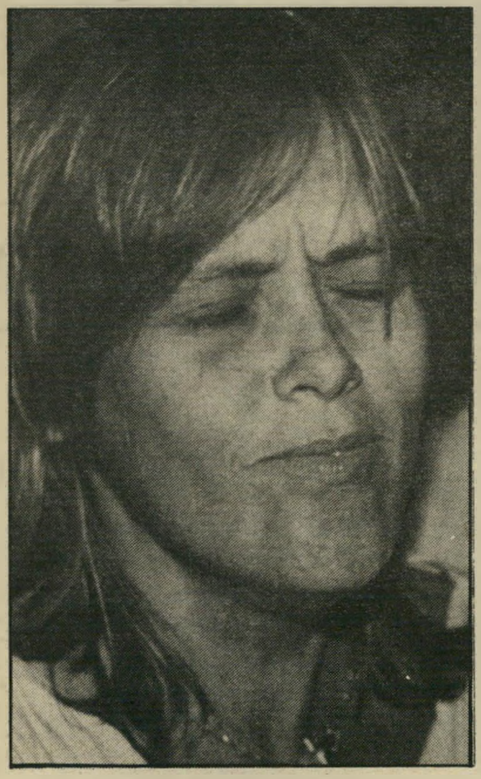
בעקיפין. הפעולה של זהבה היא לא פעולה מחאתית, אלא פעולה יצרית לגמרי. אני חושבת שהיא ממשת את החרדה ואולי המאוויים של כל הנשים בארץ, לסגור את הבעלים בבית כשפורצת מילחמה. יש כאן טיפול מסוגנן באמיתות של החברה הישראלית, שבעקיפין, כולן נוגעות בפוליטיקה.

● האם השתתפות בפסטיבל עכו היא כניסה מאחור לתיאטרון הממוסד?

הצלחה של הפקה מסויימת בעכו היא פוש גדול מאוד. „אמנות לעם" לוקחים על עצמם להריץ את ההצגה הנבחרת, בכל רחבי הארץ ופגישה עם קהל גדול ויציאה מאלמוניות היא כניסה טובה לכל מקום.

● אז מדוע לא לנסות להגיע מחזה כזה ישר לתיאטרון ממוסד ולחסוך את כל הדרך?

הגישו. אבל התיאטרונים הגדולים מקבלים המון חומר ממיקצועניים, ולהם, כנראה, אין העדפה לחומר מקורי. כך שלוקח להם המון זמן להעניות, אם בכלל. זה בזמן שפסטיבל עכו, כמו שאני רואה אותו, תפקידו העיקרי הוא לדחוף יצירה מקורית.

ליליאן שוץ:
„אם הוא בא הנה זו הבעת דיעה!"

לרובנו, שמו של ז'ואן מנואל סראט לא אומר הרבה, אבל יוצאי דרום־אמריקה וספרד בישראל מצפים בכליון־עיניים לאלילם, שיבוא לישראל בסוף החודש. חלק מהם כבר הספיקו לקנות כרטיסים במחיר 6.500 שקל לאחת מארבע הופעותיו בארץ. מי שאירגנה את הבאתו ארצה של האליל הספרדי, היא ליליאן שוץ, עולה חדשה שלקחה על עצמה משימה להביא הנה את כל אליליה מביתה הקודם.

● איך את מעזה להביא הנה, בימים אלה, זמר שבשביל הקהל הישראלי הוא במעט אלמוני ומצד שני, בגלל הסופולריות הרבה שלו בארצות דוברות ספרדית, הוא בוודאי לא אמן זול.

כדי להיות כנה לגמרי, אומר לך שכאשר נחתמה העיסקה בינינו, לפני כשנה, לא תיארתי לעצמי שהמצב הכלכלי בארץ יהיה כמו שהוא עכשיו. שנים רדפתי אחריו וכשהוא הסכים לבוא, סוף סוף, חתמנו. לא שאני לא מוטרדת מהעניין עכשיו, אבל אני יודעת איזה אליל הוא האיש הזה לקהל הדובר ספרדית, ואני מקווה שלמרות המחיר הגבוה של הכרטיסים, הם לא יתאפקו ויבואו לשמוע אותו.

● אני מבינה שז'ואן מנואל סראט הוא זמר מחאה, שבארצות מסויימות אפילו נאסרה בניסתו. אני מבינה שהוא גם פציפיסט. יש לו דיעות גם בקשר אלינו?

לא שאלתי אותו והוא לא התנרב למסור לי הצהרות פולטיות, אבל אם הוא נענה להזמנתי לבוא לישראל, זו כבר הבעת דעה. היו אמנים שסרבו לבוא הנה.

● כשאמנים ישראלים מתלוננים שאין קהל להופעותיהם, את חושבת שזה בסדר להביא הנה אמנים זרים?

אני לא חושבת שזמר כמו סראט יגזול פרנסה מאמנים ישראלים. לכל אחד הקהל שלו. מלבד זאת, אם אנחנו רוצים להיות חלק מהעולם ולא איזה גטו סגור, בהחלט צריך להזמין הנה אמנים זרים בעלי שיעור קומה.

דניאלה שמי

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל-אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

למחזיקי ישראכרט
חייג נולכרט, 03-287651
למסירת מודעות לוח, מודעות
מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30 – 17.00

תן טרמפ לחייל

שולה
השתלת ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית — בידיים
וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
תל-אביב, המלך ג'ורג' 89
טל. 284919—295318

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' וע עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת מזיקים בע"מ

ברית מילה
ב-10 תשלומים שווים!
במלון "מנדרין", תל-אביב.
הקיץ-יש טעם מיוחד לשמחה שלכם. במלון "מנדרין"! ברית מילה, בר-מצווה, חתונה
וכל מאורע משמח. חוגגים במלון "מנדרין". ב-10 תשלומים דולאריים שווים.
בין המשתתפים, תוגרל מכונית "סוזוקי-אלטו" (כולל מיסים. לא כולל הפקדה!)
מלון "מנדרין"-חוף מנדרין, תל-אביב. טלפון: 03-428161
להתראות בשמחות במלון "מנדרין"
ישראכרט אלא מה... בכפוף לתנאי המבצע.

רוצח במנעול־הגה, רוצח בהזרקת־נפט, רוצח ברימון ורוצח במאפיה עמדו לדין בשנת תשמ"ד. אך עניין הציבור התמקד בבג"ץ שבו אושש בית־המישפט העליון את אושיות־הדמוקרטיה ובמישפטם של 25 חברי המחתרת היהודית

12 המישפטים הגדולים

בעיותיה העיקריות של המדינה השתקפו השנה גם בבתי־המישפט. עניין רב הוקדש לבעיה החמורה של יחסי יהודים־ערבים, שנידונה מכמה וכמה אספקטים בבתי־המישפט. מישפטם של 25 נאשמי המחתרת היהודית כבש את הבימה למשך זמן רב, מאז נתגלתה המחתרת. לפני כן הצליחה המישטרה לגלות מחתרת קיקיונית של תימהונים מליפתא, שהועמדו גם הם לדין.

אספקט אחר של אותה בעיה ייצגו מישפטי־רצח שונים, החל במישפטם של שני צעירים ערבים, שנידונו למוות בבית־המישפט צבאי על רצח החייל אברהם ברומברג, המניע לרצח היה מניע לאומני. רצח דפנה כרמון ודני כץ בחיפה גם הם בוצעו בידי ערבים, ואין זה ברור עדיין אם היו אלה רציחות על רקע מיני או ביטחוני, או שילוב של שני המניעים.

פן נוסף מייצג מישפט רצח הילדה בשכם, המתנהל בבית־המישפט בתל־אביב נגד שני מתנחלים מאלון־מורה ועובד בחברת דן. גם רצח זה בוצע על רקע יחסי האיבה בין שני העמים, בשטחים הכבושים.

בעיה אחרת שהעסיקה את המדינה השנה, היתה הדת והמדינה. גופתה של תרזה אנגלוביץ טולטלה מקיברה בבית־הקברות היהודי בראשון־לציון והועברה לבית־קברות מוסלמי ברמלה. מישפטם של מעבירי הגופה נפתח בבית־מישפט השלום. עורך־הדין של מישפחת אנגלוביץ פנה מצידו לבג"ץ, כדי למנוע טילטולים נוספים של הגופה. מאבק אחר בין דתיים וחילוניים נערך בפתח־תיקווה, על פתיחת בית־הקולנוע בשבת. כמה מן המתפרעים לידּ הקולנוע הועמדו לדין.

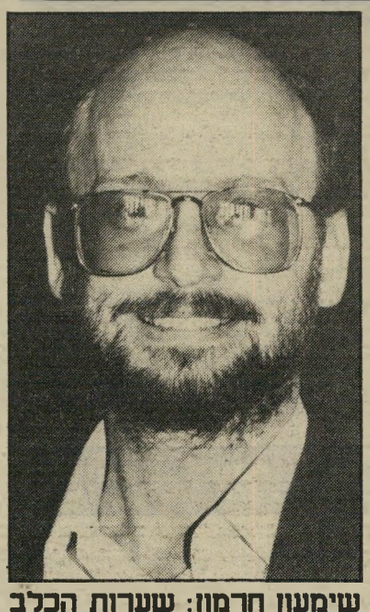
הבעיות האישיות במישטרה עלו על הפרק באמצעות מישפטו של אסף חפץ בבית־הדין המישמעתי של המישטרה, ובכמה בג"צים שהגיש סניגורו. מישפטו של הקצין שלמה שליט, באשמת גניבה מעזבונו של קשיש שנרצח ומישפטו של רפי רוימי, שנאשם בקבלת שוחד מיני מפרוצות בבית־המעצר, גילו זווית אחרת של הידרדרות המוסר במישטרה.

בין המישפטים שמשכו את עניין הקהל, השנה, היו כמה פשעים עתירי־דמיון: רצח האחות כרמלה בלאס, על־ידי עורך־הדין שימעון חרמון, ורצח אילנה לוי, שלדיברי כתב־האישום הזריק לה בעלה נפט וגרם בכך את מותה.

אולם שניים מן המישפטים החשובים ביותר של השנה נערכים דווקא במדינות זרות. בניו־יורק נפתח מישפטו של השר אריאל שרון, שתבע את העיתון טיים למישפט־דיבה על דברים שפירסם לגבי חלקו של שרון בעניין צברה ושאתילא. ובלונדון נפתח מישפטם של שלושה ישראלים הנאשמים בניסיון לחטוף את השר הניגרי, אומרו דיקו, ולהבריחו מאנגליה בתוך ארגז דיפלומטי.

אך אולי החשוב מכולם הוא המישפט שלא נידון השנה. מישפטם של האשמים ברצח שני הערבים, שחטפו את האוטובוס ליד אשקלון, בפסח השנה. למרות החקירה שנערכה, ואשר קבעה כי השניים יצאו חיים מהאוטובוס ונמצאו מתים לאחר זמן קצר, איש לא הועמד לדין עד היום.

חשרי: רצח במקום הפלה

שימעון חרמון: שערות הכלב

עורך־הדין הראשון שהורשע אי־פעם ברצח במדינת־ישראל נכנס החודש למאסר־עולם. שימעון חרמון, יליד הארץ, בן 34, משכיל ואיש תרבות, בן למישפחה דתית, הורשע על־ידי השופטים שמואל קווארט, יעקב קדמי ועדנה שצקי ברצח חברתו, האחות כרמלה בלאס. המניע לרצח, שאותו העלתה התובעת דבורה ברלינר היה הריונה של כרמלה.

לטענת התביעה נכנסה כרמלה להריון מיחסיה עם חרמון. היא סרבה לבצע הפלה וביקשה מעורך־הדין שיכיר באבהותו על הוולד. חרמון סרב בתוקף ועמד על דעתו כי עליה לבצע הפלה. כאשר התברר לחרמון כי כרמלה מתכוונת ללדת את תינוקה ולגדלו, וכי הוא יהיה חשוף לתביעת אבהות ולאפשרות של בדיקת־רקמות, שתוכיח את אבהותו, החליט לרצוח את כרמלה.

לדברי התביעה, קבע חרמון פגישה עם כרמלה, ערב נסיעתו לחו"ל, כדי לגבות סכום כסף שהגיע לה מתביעה מישפטית. כאשר נפגשו בביתו, פרצה ביניהם מריבה. הוא הלם בראשה במנעול־ההגה של מכוניתו והרגה על־ידי שבר בגולגולת. הוא לא איבד את עשתונותיו, החביא את הגופה במישרדו ויצא לקיים את שאר פגישותיו לאותו ערב. כאשר חזר בלילה מן הפגישה עם נערה אחרת, לקח את הגופה במכוניתו ושרף אותה בכור ליד חורשת־זיתים בהרי ירושלים. מוקד־השריפה היה כביטנה של כרמלה, וזה השמיד כל שריד לוולד.

למחרת בבוקר החליף חרמון את כל צמיגי מכוניתו, כדי שלא יוכלו לזהותם ורחץ בקפדנות את המכונית.

לא היו כל עדי־ראיה לרצח, ורק שכן אחד העיד כי בליל היעלמה של כרמלה שמע מריבה בין גבר ואשה, העולה מדירתו של חרמון. על מייד עם הקראת פסק־הדין הודיע סניגורו של חרמון, פרופסור דויד ליבאי, כי הנאשם יערער על פסק־הדין. חרמון עצמו ניצל את זכותו ואמר לבית־המישפט כי הוא לא רצח ולא הרג, וכי יום אחד יתגלה הרוצח הרוצח האמיתי, ואז „הרבה אנשים יאכלו את הכובע."

חשון: עונש מוות

דיני־דין מוות בישראל הוא דבר נדיר ביותר, וגזר־הדין שנגזר על הרודנים מאהר וכרים יונס היה הראשון מסוגו שהוטל על אזרחים ישראלים.

שני הגברים הצעירים והאינטליגנטים, נאשמו בבית־מישפט צבאי, כי בשנת 1980 רצחו את החייל אברהם ברומברג. לדיברי כתב־האישום אספו אותו השניים במכוניתם כטרמפיסט. בדרך ירה בו מאהר מנשק שהחזיק באופן בלתי־חוקי. החייל נפצע באורח אנוש והשניים זרקו אותו לשולי הדרך כשהוא מתבוסס בדמו.

מאהר יונס (מימין): מישפט צבאי וסודי בדלתיים סגורות

המישטרה ושירות־הביטחון חקרו במשך שנתיים את הפרשה עד שעצרו את השניים. בבית־המישפט נאשמו גם בהשתייכות לארגון עויין, שזוהה כארגונו של אבו־ניידאל, ומעשה הרצח הוצג כמיבחן נאמנות לאירגון זה.

המישפט כולו נערך בדלתיים סגורות ובסודיות מירבית. במשך עשרה חודשים כמעט לא ידע איש על קיומו, ורק כאשר נגזר דינם למוות, פורסם הדבר בעיתונות.

במהלך המישפט הוגשו על־ידי התביעה הודאותיהם של הנאשמים, אך הסניגורים, עורכי־הדין אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן, כפרו באמיתות ההודאות. הנאשמים סיפרו כי החתימו אותם על ניירות ריקים, עליהם הוסיפו אחר־כך החוקרים את ההודאות המפורטות. בני מישפחתם של הנאשמים טענו גם, כי השניים הוכו כדי להוציא מהם הודאות ברצח.

גזר־הדין הפתיע את הכל, מכיוון שכבר לפני ארבע שנים הוחלט שלא להפעיל את בתי־המישפט הצבאיים נגד אזרחים ישראלים. עוד שאלות רבות נותרו בלתי ברורות בפרשה זו שחלקה הגדול עדיין לוטה בערפל של סודיות.

בינתיים התברר עירעורם של הנאשמים על ההרשעה העונש. עונש־המוות בוטל והוחלף במאסר־עולם.

כסלו: מזרק הנפט

ספיפור המעשה זיעזע את כל שומעיו. הסיפור על גבר שהזריק נפט לגופן של אהובותיו כדי לגרום להן סבל ומוות, נשמע מיפלצתי מכדי להיות אמיתי. אבל כאשר עצרה המישטרה את משה לוי (34), היו בידה ראיות למעשים אלה.

לוי הודה, כאשר נחקר, כי הזריק נפט וחומרים אחרים כמו אפטר־שייב ודבק־טאפטים לגופן של אילנה, אשתו, אשר נפטרה לפני שלוש שנים, ולגופה של סוזאן אמויאל, המטפלת של שתי בנותיו, שחלתה ואושפזה בבית־חולים.

היתה זו יד הגורל שגרמה לתפיסתו של לוי.

(המשך מעמוד 33)

אחד הרופאים במחלקה שבה אושפזה סוזאן, המטפלת. בעיקבות מורסות נוראות שכיסו את כל גופה, זיהה את הגבר שטיפל בה במסירות גדולה כל־כך. הוא זכר, כי אותו גבר עצמו, טיפל במסירות דומה באשה שנפטרה בבית־החולים ממחלה דומה, אשר הרופאים לא מצאו את מקורה.

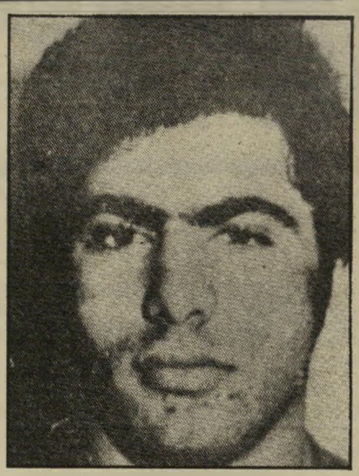
בכתב־האישום התובע עוזי שרטר את משה לוי בגרימת מותה של אשתו, בניסיון לרצוח את סוזאן, ובחבלה חמורה בסוזאן. אולם למרות הודאתו במעשה, כפר לוי בבית־המישפט באשמה. כבר מהרגע הראשון טען כי לא התכוון כלל לגרום למותן של הנשים, אלא להפכן לתלויות בו. כדי שיוכל לחזור ולרכוש את ליבן.

הבעיה המישפטית אשר בוודאי תעורר ה־סניגורית נירה לידסקי, היא הבעיה של הקשר הסיבתי. כיצד יוכל מישהו להוכיח מהי השפעתה של הזרקת נפט לגוף־אדם? שהרי ניסויים כאלה אפילו הנאצים לא עשו בקורבנותיהם.

משה לוי: זיהוי על־ידי רופא

טבח: רצח אמיל גרינצוויג

יונה אברושמי: אשה לאליבי

אמיל גרינצוויג הפך במותו לסמל. והמישטרה התגאתה מאוד כאשר הצליחה, שנה אחרי הרצח, להכריז כי פיענחה אותו.

גרינצוויג, איש שלום עכשיו, נהרג מהתפוצצות רימון שהושלך על הפגנה שצערה לעבר הכנסת בירושלים, בפברואר 1983. על פי שרידי הרימון הצליחה המישטרה להגיע, דרך מודיעים ועד־מדינה, אל האיש שמכר ליונה אברושמי רימון דומה. כאשר נעצר אברושמי ערכה המישטרה מסיבת־עיתונאים שלא היתה כמותה.

המניע לרצח, כפי שהועלה במסיבת־העיתונ־אים, ואחר כך בבית־המישפט, היה נפילתו של אחי הנאשם במילחמת יום־הכיפורים.

לדיברי התביעה, היה אברושמי מוכן להודות באשמת־רצח, אך חזר בו. הוא עצמו כפר בבית־המישפט באשמה והעלה טענת אליבי. הוא העלה את אשתו על דוכן־העדים והיא סיפרה כי בערב ההפגנה חזו יחד בטלוויזיה בשידור ההפגנה. התביעה העלתה עדים שסיפרו על האידיאלים של אברושמי ועל דיעותיו הפוליטיות. הם העידו גם על קניית הרימון ועל מעשיו ביום הרצח.

שבט: הרצח הכפול — שהפך למשולש

מהשנה שעברה נמשך מישפטם של שמעיה אנג'ל ואשתו שרה וחיים שושן, שנאשמו ברצח מישל נחמיאס ושולמית שלי על רקע של הברחת הרואין. שמעיה הוא אחד מראשי העולם התחתון בארץ, שהתמכר לסמים קשים, ואפילו אשתו היפה והמשכילה לא הצליחה לגמול אותו.

על פי כתב־האישום עסק שמעיה בהברחת סמים לארץ מתורכיה, יחד עם ישראל ישורון ומישל נחמיאס. לשם כך גייסו בלדרית צעירה, חגית ולדמן, שהבריחה לארץ קילוגרם הרואין במרס 1982. את חגית גייסה לתפקידה שולמית שלי, חברתו של מישל נחמיאס.

בעיקבות מידע, נעצרה חגית כבר בנמל־התעופה וכל הסם שהביאה נתפס. כדי שהמיש־טרה לא תגיע אל ראשי רשת־הסמים, החליט שמעיה כי יש צורך להרוג את שולמית ומישל, ועל פי פקודותיו נרצחו השניים. בכתב־האישום נאשמו גם אשתו של אנג'ל ושושן כשותפים לרצח הכפול.

התובעת, נורית אחיטוב, והסניגור, דויד יפתח, התנצחו חודשים ארוכים בבית־המישפט, ואחרי משפט מלא תהפוכות, שבו הופיעו עדי־מדינה שהגיעו לסיכסוכים קולניים עם הנאשמים, הסתיים המישפט רק אחרי שחיים שושן נרצח בתאו בכלא.

על רצח שושן הוגש כתב־אישום נגד שמעיה אנג'ל ונגד הרצל אביטן, חברו.

השופטים אליהו וינוגרד, אברהם מישר ועדנה שצקי, מצאו את שמעיה אנג'ל אשם ברצח הכפול. לפי כתב־האישום, אך להפתעת הכל, מצאו את אשתו, שרה, זכאית מחמת הספק.

הפרקליטות הגישה ערעור על הזיכוי ושמעיה הגיש ערעור על הרשעתו. בית־המישפט העליון יכריע סופית בפרשה.

אחרי שיחרורה ממאסר התחילה שרה אנג'ל לפרסם את זכרונותיה על דפי העיתונות וכיום היא ממשיכה בכתיבת סיפורים מן החיים, שאותם הכירה בעת שהותה בכלא.

שמעיה (מעשן), שוטרת, ושרה אנג'ל: הוא אשם, היא זכאית

אדר: רצח מפקד־הכלא

לאיש לא היה ספק מה היה המניע לרצח רוני ניצן, מפקד בית־המעצר ברמלה. הבעיה היתה רק כי מניע זה היה משותף לכל־כך הרבה אנשים. ניצן, שהוצג באמצעי התיקשורת כאדם נאור ומשכיל, העומד לעשות שינויים גדולים בבתי־הכלא, היה, כנראה, שונה מתדמיתו. השיטה של בדיקת עצירים החוזרים לבית־ המעצר על־ידי חוקן, כדי לוודא שאין במעיהם סמים, היא שהשניאה אותו על יושבי הכלא וגרמה לכך שכמה מהם נשבעו להרגו.

התובעת, פנינה דבורין, האשימה ברצח רוני ניצן את הרצל אביטן, אחד מלוייתני הפשע במדינה, ואת יעקב שמש. הם נאשמו גם בשוד קרן־אור, מיפעל תכשיטים אשר במהלך השוד בו נהרג השומר דויד אשורי. יחד איתם בשוד זה נאשם אמנון דויד, דג־רקק בעולם הפשע.

הראיות במישפט התבססו בעיקר על עדותו של עד־מדינה, משה כהן. הוא היה שותף לתיכנון הרצח וגילה למישטרה את כל פרטיו. כסיוע לעדותו שימשו ערויותיהם של אנשים מראשון־לציון, שעמדו באותו בוקר וחיכו לטרמפ, קרוב למקום שבו נרצח ניצן.

בית־המישפט קיבל את עדותו של עד־המדינה, אך בגלל חוסר סיוע מספיק לגבי זהותו של הרצל אביטן, זיכה אותו מרצח מפקד־הכלא. לעומת זאת, הורשעו כל השלושה בשוד קרן אור ורצח השומר.

במהלך המישפט ישב אביו של רוני ניצו בישיבות והאזין לדיונים, שלא תמיד החמיאו לבנו. כאשר שמע כי אביטן זוכה מהרצח הליט את פניו בידיו.

הסניגורים, דויד יפתח, משה מרוז ואוריאל עינב, ערערו על פסק־הדין. הפרקליטות ערערה על זיכויו של אביטן.

הרצל אביטן (ובנו גורל־אדם): עדות מסייעת של טרמפיסטים

ניסן: רצח בשכם

לוסף הרנוי, איש רתי, מתנחל באלון־מורה ובנו של קצין־מישטרה ותיק, נאשם בבית־המישפט בתל־אביב ברצח ילדה בת 11, עיישה אל־בחש משכם.

יחד איתו נאשמים גם אפרים סיגל מאלון־מורה, הנאשם בשיבוש הליכי מישפט וסיוע לאחר מעשה ופנחס מחרבי, הנאשם בהחלפת קנה הנשק.

המיקרה קרה כאשר הרנוי וסיגל, יחד עם ילדיהם הקטנים, נסעו לשכם באחד מהימים שבהם היו שם התפרעויות. למרות שהוזהרו בבוקר שלא להיכנס לעיר, חזרו השניים ונסעו אל מרכז־העיר. הם נתקלו במטר־אבנים, עצרו את המכונית וירדו ממנה. הרנוי מיהר עם נשקו בעיקבות הילדים הבורחים, ואילו סיגל חזר למכונית, מכיוון שילדיו הקטנים בכו.

לדיברי כתב־האישום ירה הרנוי בילדה עיישה שישבה במאפיה ליד אביה שהתפלל, והרגה. מיריותיו נפגעה גם אחותה של עיישה בפיה.

התובעות ענה ארבל, פרקליטת מחוז־המרכז, ונורית שניט, העלו לעדות את בני מישפחתה של הילדה שנהרגה ועדים אחרים משכם. הסניגורים מצידם החלו מביאים את ראיות ההגנה.

עורך־הדין מיכה כספי, סניגורו של הרנוי, העלה טענת־הגנה מעניינת וקשה. הוא טען כי הרנוי סובל ממחלת הנפילה וכי בעת המקרה איבד את הכרתו בעיקבות התקף אפילפטי, ואיננו זוכר מאומה ממה שקרה. אי לכך אין הוא אחראי למעשיו באותו רגע ויש לזכותו מכל אשמה.

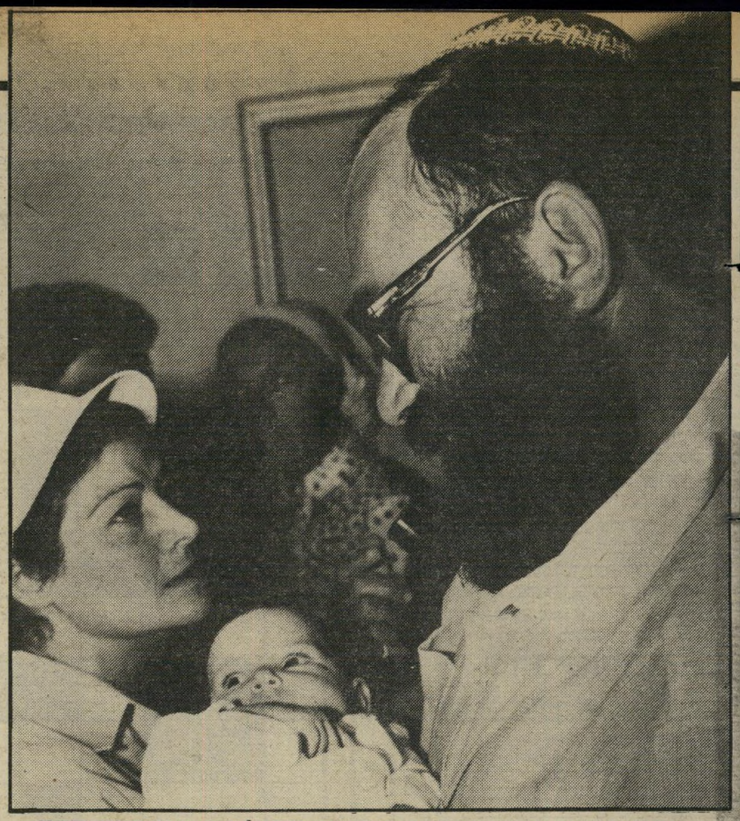
השופטים אורי שטרוזמן, צבי הכהן וחיים אדר יצטרכו להתמודד עם הבעיה המישפטית הקשה ולפתור אותה.

אייר: רצח על רקע מיני

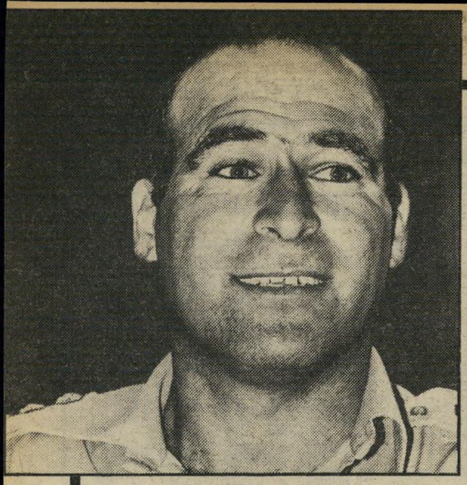
אם אומנם יורשע שלמה חאליווה ברצח החיילת אורלי דובי, תהיה זו הוכחה כי לעברייני מין אין תקנה.

חאליווה הורשע לפני כחמש שנים בעבירות רבות של אונס ותקיפות נשים ונידון לעשרים שנות מאסר. הוא יושב כיום בבית־הסוהר ועליו לשבת עוד עד סוף שנות ה־90. אולם לדיברי כתב־אישום, שהגישה נגדו התובעת נורית שניט, הצליח חאליווה לרצוח גם בעת חופשה מהכלא. באחד מערבי נובמבר 1983 חזרה החיילת אורלי דובי מביקור אצל סבתה בחיפה לביתה בנתניה. על פי כרטיס אוטובוס שנמצא על הגופה, התברר כי היא נסעה באוטובוס הנוסע מחיפה לאילת, וכי הנהג עצר לה לפי בקשתה ליד נתניה. אחריה ירד מהאוטובוס גבר.

מאותו ערב נעלמה אורלי ולא חזרה לבית או למחנה הצבאי שבו שרתה. אולם עדים אחרים טענו כי ראו אותה אחרי תאריך זה בתחנה המרכזית בתל־אביב. התביעה טוענת כי הגבר שירד אחרי אורלי היה חאליווה, שהיה אותו יום בחופשה מהכלא. לדיברי כתב־האישום הוא עקב אחרי החיילת וניסה לאנוס אותה. כאשר התנגדה,

יוסף הרנוי, בתו ואשתו: התקף אפילפטי ואובדן־זיכרון

אסף חפץ: פסילת שופטים

של המישטרה, על עבירת מישמעת פעוטה לכאורה. הוא נאשם בכך ששוחח בטלפון עם עיתונאים, ואישר כי למישטרה היה מידע על פרשת כנופית ליפתא, שנה תמימה לפני שנעשה בו שימוש.

מפקדי המישטרה ראו בחומרה רבה את ההדלפה הזו והמפכ"ל עצמו, אריה איבצן, הורה לצותת לקציני מישטרה גבוהים כדי לברר מי מהם הדליף את המידע לעיתונות.

שיחותיו המוקלטות של אסף חפץ הוגשו לבית־הדין המישמעתי, למרות התנגדותו הנמרצת של הסניגור דן כהן, שאף פנה לבג"ץ בעניין זה.

המישפט נמשך זמן רב וזכה לשיא בפסילת שופטים, אחרי שהסניגור ביקש כמה וכמה פעמים לפסול שופטים מסיבות שונות. השעייתו של חפץ מהמישטרה לא בוטלה, למרות שהסניגור פנה לבג"ץ.

אב: עקרונות הדמוקרטיה

ך **עדת־הבחירות**־המרכזית לכנסת ה־11 החליטה לפסול שתי רשימות, את הרשימה המתקדמת לשלום בראשותו של עורך־הדין מוחמד מיעארי, ואת רשימת כך. בראשותו של הרב מאיר כהנא.

היתה זו פעם ראשונה מזה כעשרים שנה, שוועדת־הבחירות ניצלה את סמכותה והחליטה שאין לאשר רשימות בגלל מצען והסכנה שהן מעוררות למדינה. התקדים שעליו הסתמכה הוועדה היה תקדים אל־ארד. שבו נפסלה רשימה ערבית לכנסת, ובית־המישפט העליון אישר אז את הפסילה.

מאחר שהנושא הוא מאושיות הדמוקרטיה פנו שתי הרשימות לבג"ץ, כדי לבדוק את החלטת ועדת־הבחירות־המרכזית. בהרכב מיוחד של חמישה שופטים. בראשות נשיא בית־המישפט העליון, מאיר שמגר, נידונה הבעיה.

עורכי־הדין של הרשימה המתקדמת, אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן, טענו כי לוועדת־הבחירות אין סמכות לפסול רשימה, אלא מסיבות טכניות בלבד. לחלופין טענו, כי גם אם יש לוועדה סמכות כזו, הרי שמצעה של הרשימה המתקדמת לשלום איננו מסכן את שלום המדינה ואת הדמוקרטיה. הם טענו כי נציגיה הבולטים של הרשימה הם אנשים ששירתו בתפקידי ביטחון רמים בעבר ואין בהם כל סכנה למדינה.

גם עורך־הדין של הרב כהנא, מאיר שכטר, טען לחוסר סמכות של הוועדה וציין כי רשימת כך היא רשימה יהודית טהורה, הנשענת על עקרונות התורה ואיננה מסכנת את מדינת־ישראל.

בית־המישפט העליון החליט לבטל את החלטת ועדת־הבחירות המרכזית, והתיר לשתי הרשימות לרוץ לכנסת. בית־המישפט העליון הבטיח לתת את נימוקיו במועד מאוחר יותר, אך עד היום הם טרם ניתנו.

שתי הרשימות הצליחו להכניס את מועמדיהן לכנסת ה־11.

אלול: המחתרת היהודית

5 2 צעירים, הרחוקים מעולם הפשע, עומדים לדין בפני בית־המישפט המחוזי בירושלים במיספר רב של עבירות חמורות ביותר. כל העבירות בוצעו על רקע אידיאולוגי וגרמו נזק בל ישוער ליחסים בין יהודים וערבים בישראל ובעולם, ולתדמיתה של מדינת־ישראל.

כתב־האישום מגלה כי בשנים 1978 עד 1981 התארגנו 11 מהנאשמים באירגון טרוריסטי שמטרתו להרוג ערבים. הם צירפו לאירגונם את יתר הנאשמים והצטיידו בחומרי חבלה ונפץ. במיסגרת אירגון זה פעלו הקושרים עד למעצרם בחודשים אפריל־מאי 1984.

בשנת 1980 תיכננו חלק מהנאשמים לפגוע בראשי הוועדה להכוונה לאומית. לשם כך מילכדו את מכוניותיהם של ראשי הערים בגדה וגרמו לפציעתם של כרים חלאף ובסאם שקעה. כמו כן נפצע החבלן סולימן חירבאווי.

ביולי 1983, בעיקבות רציחתו של תלמיד ישיבה בחברון, החליטו חלק מהנאשמים לנקום את מותו. הם היסוו את פניהם בכופיות וערכו טבח במכללה האיסלאמית בחברון. כך גרמו נעצרו הנאשמים, היה הניסיון לחבל באוטובוסים ערביים במיזרח ירושלים. הפיגוע נמנע ברגע האחרון, כאשר נעצרו הנאשמים.

חמישה מישפטים הסתיימו בעיסקות טיעון. נועם ינון נידון לשנה וחצי מאסר. גלעד פלאי נידון לעשר שנות מאסר. יהודה כהן נידון לשנה וחצי מאסר בפועל ועוד שנתיים מאסר על תנאי. יוסף צוריה נידון לשלוש שנים מאסר בפועל ועוד שלוש שנים מאסר על תנאי, ומישפטו של אבינועם כתריאלי, שגם הוא עשה עיסקת־טיעון, טרם הסתיים.

על־פי בקשת הסניגורים, הופרד מישפטם של חמשת הנאשמים ברצח במכללה בחברון ממישפטם של היתר. כיום מתקיים מישפטם של 15 הנאשמים הנותרים, והם כופרים בכל האשמות נגדם.

כבר מראשיתו עורר מישפט זה בעיות צדדיות. הנאשמים הוכנסו לבית־מעצר מיוחד והיו טענות כי התנאים במקום מעצרם טובים בהרבה מאלה של עצירים רגילים. לעומת זאת,

עצירי המחתרת בדרך למישפט: המטרה – להרוג ערבים

למותם של שלושה תלמידים ולפציעתם של אחרים.

כל חברי האירגון תיכננו, ל פי כתב־האישום, לפגוע במיסגדים שעל הר־הבית. לשם כך הכינו נשק וחומרי חבלה והכינו תוכנית מדוייקת.

המעשה האחרון של המחתרת, אשר בגללו חנק אותה והשליך את גופתה במיזבלה.

למחרת חזר חאליווה לכלא עצבני ושרוט. אולם רק אחרי שיצא לטיול במיסגרת בית־הסוהר ונמלט, החלו חוקרים את הפרשה.

בחקירה התגלה כי במעיל שלבש חאליווה בעת חופשתו, נמצאו גרגרים בעלי הרכב כימי מיוחד, הנמצאים אך ורק ליד המיזבלה שבה נמצאה הגופה. גרגרים אלה הם פסולת של תעשיה צבאית מסויימת, הפועלת אך ורק במיפעל הקיים בסביבה זו. גם שרידי זרע שנמצאו על הגופה ועל המעיל החשידו את חאליווה.

בבית־המישפט הכחיש חאליווה כל קשר לפשע וטען כי מלבישים עליו תיק ומתנכלים לו. למרות התנגדות סניגורו, עורך־הדין ישעיהו לויט, נעצר חאליווה בתיק זה עד תום ההליכים. מישפטו יחל בקרוב בפני השופטים שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי.

שלמה חאליווה: גרגרי פסולת

סיון: רציחות בחיפה

ך **פנה ברמן** (20) נעלמה יום אחרי תחילת מילחמת לבנון, בחודש יוני 1982. דני כץ (13) נעלם בדצמבר 1983. גופותיהם של השניים נתגלו זמן מה אחרי העלמם. שני הקורבנות היו תושבי חיפה ונעלמו ליד בתיהם כלי להשאיר עיקבות.

המישטרה חקרה וחיפשה, ולבסוף פיענחה את שני המיקרים גם יחד. הנאשמים הם ערבים ובדווים המתגוררים בסביבות חיפה ובסכנין. חלק מהם עבדו בסופרמרקט בשכונת דניה.

התובעת, לילי בורישנסקי, האשימה את מוחמד סאלח סביח, כאמל לביח, עאטף איבראהים סביחי ואחמד מזייד כוזלי, בכך שחטפו את דפנה כרמון בעת שהלכה בלילה ברחוב שקט, אספו אותה במכוניתם, אנסו אותה, וכדי למנוע את זיהויים רצחו אותה והשליכו את גופתה ביער באיזור הכרמל.

שניים מהנאשמים הללו, עאטף איבראהים סובחי ואחמד מזייד כוזלי נאשמים גם ברצח דני כץ. יחד איתם נאשמים ברצח זה שלושה צעירים נוספים, סמיר ג'נאמה, פתחי ג'נאמה ועלי ג'נאים. מישפטם של חמישה נאשמים אלה החל בסוף השנה כאשר העד הראשון, מאיר אלון, סיפר על הודאותיהם של שניים מן הנאשמים בפניו בכלא. לדבריו סיפרו לו השניים כי חטפו את הילד שעמד ליד הצומת והיכו אותו כדי שיפסיק להשתולל. אחר־כך עצרו את המכונית, היכו את דני בקרשים, הפשיטו אותו ועשו בו מעשה סדום. את הגופה הסתירו במערה בגליל.

קרבן דני כץ: גופה במערה

מחומר הראיות שהוגש עד כה לא ברור אם שני הפשעים בוצעו על רקע מיני, או על רקע חבלני, או כשילוב של שני המניעים הללו. על כל פנים, זהו סוג חדש של פשיעה, המזעזע ומפחיד בהשלכותיו הגזעניות והפליליות.

חמוז: צרות במישטרה

ב **שהו קורה** במישטרת ישראל. כמה וכמה מישפטים שנערכו בבתי־המישפט השנה העידו על כך. מפקח שלמה שליט, קצין ביחידה המרכזית, הורשע על־ידי השופט דויד ולך בגניבה מעובון של זקן שנרצח, ואשר שליט היה מונה על חקירת הרצח. שליט נידון לחמש שנות מאסר וערעורו תלוי ועומד.

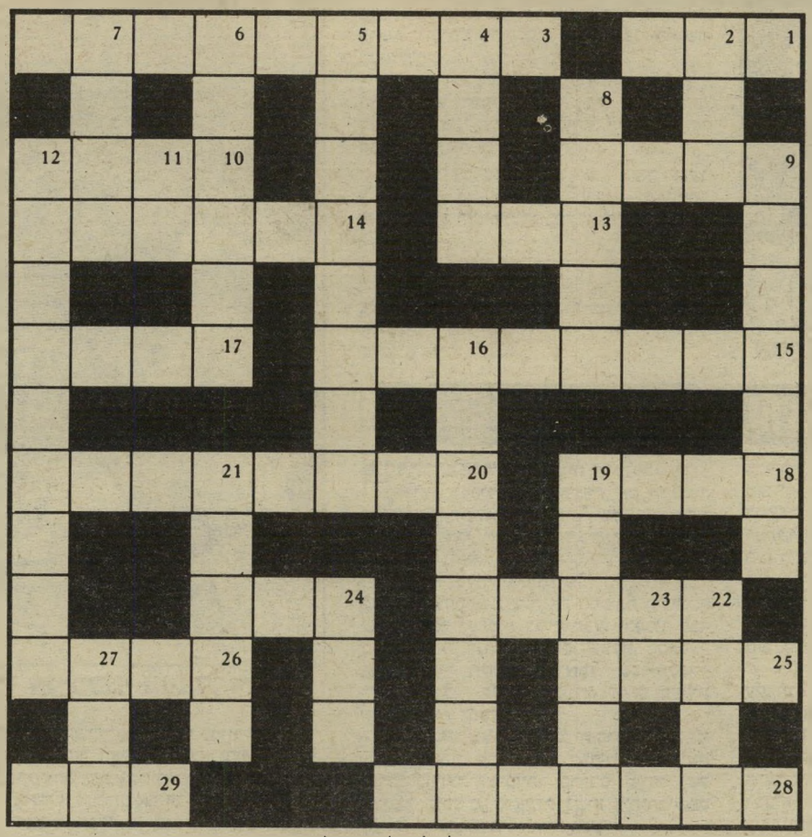
רפי רוימי, קצין בבית־המעצר באבו־כביר, הורשע בעבירות שונות, ביניהן קבלת שוחד מיני מפרוצות תמורת הטבות לחבריהן שישבו במעצר. שוטרים אחרים נידונו והורשעו על תקיפות של אזרחים ועצירים ועל התעללות בקוקסינלים בבית־המעצר.

אולם המיקרה שגרר אחריו סיקור עיתונאי נרחב היה מישפטו של אסף חפץ, ראש היחידה המרכזית. חפץ עומד לדין בבית־הדין המישמעתי היו אישי־ציבור ואף חברי־כנסת וממשלה שהצהירו הצהרות בזכותם של נאשמי המחתרת וצידדו בחלק ממעשיהם. כיום מהלכות שמועות על לחץ פוליטי העומד להיות מופעל כדי להטות את מאזני־הצדק לטובת הנאשמים.

אילנה אלון ■

תשבצופן

2457

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. שבח ותהילה ליו"ר (3)
3. חזר וסיפר וחזר מה הגיע אותו לעלות ארצה, עד שיצא מאפו (4,5)
9. בזמנים קשים הגיע אלינו בדלת האחורית, בן ארץ פרטצ'יה (4)
10. נערת המכון אינה זקוקה לסיוע (4)
13. יספור את מנין הימים בלי שבתות וחגים? (3)
14. קוקסינל עם ריסים שכאלה: (6)
15. לחוף נהר סוסקואנה אוכלים מאכלי חלב לאורו של לוקס (8)
17. רוצי שמואליק קורא לך — בשל תאוותו (4)
18. ימנה ויעריך את כל שבחי (4)
20. אמריקני שמצא את עצמו בלב ארץ ערבית, רק למען הסס העולה כפורח (6,2)
22. מניפולציה אצל התרנגולות (5)
24. נכנס ליקר יצא שיר (3)
25. מחבר פיגמליון השנון קבל שלמונים? (4)
26. מחזיק את המרובה כמו עטיפה נאה (4)
28. הגלם הרן. אפשר לכנות את זה שבדרך כלל אצה לו דרכו (4,3)
29. הנס ארע בשעת עלטה (3).

★ ★ ★

מאונך:

1. בחוץ אפשר לשתות כדת ובדין (3).
2. אצא לי לטייל ביער לחזות בעצים (4)
3. שמאלי בגוף ובנפש? (3,2,3)
4. הצדיק שחי בדחקות הוא בן תערובת (6)
5. תלינו גם את המסמר שלו, בלית ברירה (4)
6. בקר בא — אלו הן מילות השיר (5)
7. עזי מצח יושבים במשרדים ממשלתיים (7)
8. בעיצומו של הטכס, ניגש לקבל את התואר מידי המלכה (2)
11. הודעה לנורית: בוטל סדר העדיפות שהיה נראה לעין (4,5)
12. נוס אל העברי: למרות שגם זה כבר לא מה שהיה פעם (ע"פ סימון דבובואר) (8)
16. הכלב הצד דגים? (6)
19. ע"פ התכנית, עצרנו בבירת פרו (5)
21. זהו האות מסיני, ולמה זה לא טוב? (4)
22. מי שטמן כאן מוקש טוען מאידך כי איננו אשם (2)
23. בן חמור הוא עיר (3)
24. הפשע בוצע בקרדם בעל שני ראשים (3).

פתרון תשבצופן 2455

במדינה

(המשך מעמוד 28)

ריקה, הרי הם תמיד גילו את התכונה האמורה לאפיין אמריקאים: יוזמה.

אם זה הקיבוץ שהקימו בערבה, קטורה, שבו הם מגדלים לא רק תרנגולי־הודו אלא גם מתפרנסים מבית־מלאכה לתכשיטי־נחושת ואם זאת הדרך בה מצאו, בעיצומה של מילחמת־העולם, אם לא לעלות ארצה, לפחות להיות קרוב אליה ככל האפשר.

היה זה בראשית שנות ה־40, כאשר ממשלת המנדט מנעה רשיונות־עליה לארץ־ישראל מחלוצים אמריקאיים. הם ידעו מייד מה לעשות. הם הלכו ואיתרו קבלן־סלילה יהודי, אשר שיפץ, עבור ממשלת ארצות־הברית, את הכבישים באיראן, עליהם הועברו חומרי־המילחמה לברית־המועצות. הם ביקשו את הקבלן שיעסיק אותם בין טהראן לים הכספי. זה היה, בכל זאת, יותר קרוב לארץ מאשר ניו־יורק.

דרכי־אדם

איו או אאו

זה התחיל עם ביאליק, נמשך עם פלאפל קפוא וזוכה בשבחים בשוודיה

ילד ייקה שהיכו אותו אמר אאו! וילד ארצישראלי אמר אי! זה מצא מאוד חן בעיני ילד תל־אביבי אחד והוא החליט, למרות שנולד בארץ, ללמד את עצמו לומר (בשעת הצורך) אאו!

התחלה כזאת הבטיחה עוד כמה הפתעות במשך 50 השנים הבאות. ואכן, מודה יורם קניוק, ילד האי! שהפך לילד האאו! כי „הקשר בין הריאליזם לפנטזיה אצלי מילדות."

לכן, אולי, המציא בגיל 6 ארץ „שאף אחד לא ידע איפה היא" וליתר ביטחון, גם המציא לה בולים. אחר־כך הודיע לכל המעוניינים שבעצם הוא נולד בברלין, לא בתל־אביב (זה שוב קשור בילדים הייקים, כי „היו להם שלייקס וספרים יפים") וכשמקום־ההולדת הזה לא החזיק מעמד, שינה קניוק כיוון, והודיע, שלמעשה, הוא נולד באוניה.

עבר מגוון. אבל האמת היא, כמובן, שקניוק, כיום בן 54, עיתונאי (מעריב), בעל טור וסופר (אדם בן־כלב, סוסעץ, ערבי טוב) נולד בספרות העברית. חיים נחמן ביאליק היה סנדקו; אברהם שלונסקי רכן מעל מיטתו בהיותו בן ארבע; יעקב שטינברג ויעקב פיכמן היו מבאי בית אביו, מנהל מוסיאון תל־אביב.

בגיל 18 כבר פירסם קניוק את שני סיפוריו הראשונים (בהעולם הזה). רק שאז אמרו לו שאינו יודע לכתוב ולכן הפסיק לכתוב והתחיל לצייר. אחרי עשר שנים הוא החליט לא להיות מושפע יותר מרעות של אחרים, הפסיק לצייר ומאז לא חדל לכתוב.

באותה עת, בגיל 28, היה לו כבר עבר מגוון מאחוריו: שנה אחת בלבד בבית־הספר התיכון; לימוד מיקצוע המסגרות; שירות בפלמ"ח (ופציעה בקרבות ירושלים); לימוד תורת הקבלה באוניברסיטה וציור בבצלאל; מיספר שנים בארצות־הברית; ניהול בית־קפה והקמת בית־חרושת לפלאפל קפוא.

זה היה צריך לספק לו חומר לכמה ספרים. אבל, כפי שהוא מגלה בראיון־וידוי בגליון החודש של ירחון־הספרות עיתון 77, יש לו עוד מקור לחומר שלו: „כל הזמן נולד לי איזה סיפור. אני לא יכול לנסוע, לטוס, להיות במיסעדה, בלי שיהיה לי איזה סיפור על האנשים מסביב."

יש לו, למעשה, רק בעיה אחת. הוא לא כל־כך באופנה בארץ, ודווקא בחו"ל אוהבים מאוד את הספרים שלו: בברזיל ובארצות־הברית; באנגליה ובצרפת; באיטליה ובדנמרק, בנורווגיה ובשוודיה. ושם, בשוודיה, אפילו קבעו כי אדם בן כלב הוא אחד מעשרת הספרים הטובים שראו אור בחמישים השנים האחרונות.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירת על בריאותך ורכושך

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

חייג ופרסם מודעתך
בכל עיתוני ישראל
לבעלי כרטיסי אשראי:
ויזה, ישראכרט, דיינרס
טלפונים: 280666, (03)296662

אנשים בעולם

רונאלד רגן: החתן האמריקאי החלבש בצרפת

בתמונת נישואין זו שהפתיעה את אמריקה מחוץ אל חוץ, נראים האדון והגברת הראשונים של ארצות־הברית עם הכלה, **סטי רגן** והחתן **סול גרילי**, כשלצידו ניצבת אמו. מה שהפתיע, קודם כל, היתה העובדה שהחתונה נערכה במלון בלוס־אנג'לס ולא בבית הלבן, אולם **ננסי רגן** הבהירה מההתחלה, שחתונה במשכן הנשיא אינה תואמת את אישיותה של פאטי. זו ידועה כפעילה בתנועות פאציפיסטיות, מפגינה נגד מדיניות אביה ומכריזה שלא תצביע עבורו בבחירות הקרובות. אז וראי שלא תישא את בחיר ליבה במחיצתו האישית. חוץ מזה, הזוג הצעיר הם צימחונים, וגם זו הפתעה לאמריקה, אשר שמעה כי הנשיא ורעייתו היו צריכים להפעיל פרוטקציה, כדי לקבל מנת עוף. אך נישאו וכבר נתקלו בקשיים בחיפושי דירה. כי איש אינו רוצה להיות שכן של בת הנשיא. עם כל אנשי הביטחון שמסתובבים סביבה. ומעל הכל, נפגעה אמריקה מן העובדה שהחתן, במקום לקנות את חליפתו כאזרח נאמן, אצל האחים ברוקס, נסע לצרפת והזמין אותה אצל האופנאי הפריסאי **קורז'**.

הנסיכה סטפאני: בלי בגדי מלכות

הבת הצעירה של מישפחת גרימאלדי, הנסיכה **סטפאני ממונאקו**, היא נסיכה פרולטרית מאוד. שלא כבנות מעמדה האחרות, בנסיכויות אחרות, אין היא מסתתרת מאחרי מגעול ובריח, וכאשר היא יוצאת להשתזף על חוף־הים, היא עושה זאת באחד החופים הציבוריים של מונאקו, לעיני הכל. כאשר היא לובשת בגדי־ים, אינה רואה שום סיבה מדוע תבחר במשהו צנוע יותר מכל מה שלובשות הנערות האחרות סביבה. הבעיה היא שבחופים פתוחים הכניסה חופשית גם לצלמים, ואלה אינם מחמיצים שום הזדמנות ללכוד את הגברת בת ה־19 בעלת הדם הכחול בעדשות מצלמותיהם. אז מה יקרה אם היא תחליט לאמץ לעצמה את מינהגי הריביירה ולוותר בכלל על החלק העליון של בגדי־הים?

הנסיך צ'ארלס: המנהיג הגדול של שבט המאנוס

יורש העצר של הממלכה הבריטית הגיע לאחרונה לאחת הפינות הנידחות של האימפריה, איי פאפואה, וכשליט שאוהב את עמו, מייד השתלב בתוך המינהגים המקומיים. הוא קישט את עצמו בנוצות ובתילבושת של בני שבט המאנוס במקום, רקד עם האשה היחידה היושבת שם בפרלמנט, גברת בשם **נהלי רויי**, שהיתה לבושה חצאית נוצות בלבד, עיטר את ראשו בכתר של שיני כלבים, שערכה במקום לא יסלא בפז ולבסוף, אף החל מזמר בשפת המקום, יחד עם כל המסובים האחרים. בנאום קצר בשפת פאפואה, הוא הודה לכל הנוכחים על הכבוד שחלקו לו, אבל רחה באריבות ובנימוס הצעה לשאת לעצמו, כאשה שניה, אחת מבנות המקום שהוצעה לו.

לורן פאביוס: נשיקה ממעריצה להמחקת הגלולה

ראש־הממשלה החדש של צרפת, **לורן פאביוס**, ישב לו חודש בארמון מאטיניון ואחר־כך יצא לדרך, לפגוש את העם שבראשו הוא צריך לעמוד, עם כל הצרות שניחתות עליו בקצב: הקומוניסטים שיצאו מן הקואליציה, הסקרים שמנבאים נבואות שחורות והאיגודים המיקצועיים שמתקוממים. במצב כזה, אין פלא שכאשר הוא מוצא סבתא שמעריצה אותו בעיירה קוגלן והמאזינה בשקיקה להטפותיו לאחדות העם, הוא שמח מאוד להעניק לה חיבוק חם מכל הלב.

מרים בנימיני

מזל החודש:

מאזניים

איך תיראה שנת חשוו"ה

לא נכון יהיה לומר שהשנה החולפת היתה קשה במיוחד, אם נזכור שבני מאזניים עברו תקופה ארוכה וקשה בין אוקטובר 1980 לנובמבר 1983. ובכל זאת, היו לה לשנת 1984 הקשיים שלה, האכזבות הקטנות והגדולות, והמאבקים בעיקר בתחום הכלכלי.

שני דברים בלטו מאוד – ראשית הקשיים הפיננסיים שנבעו מסיבות שונות. אם בגלל חוסר יציבות במקומות העבודה ואם מפני שאנשים לקחו על עצמם התחייבויות כספיות, שלחצן עליהם לא מעט השנה.

בתחום המגורים היתה הזדמנות לבצע שינויים משמעותיים, ואכן, חלק גדול מבני המזל ניצלו את התקופה והגשימו חלק מהמאוויים בשטח זה.

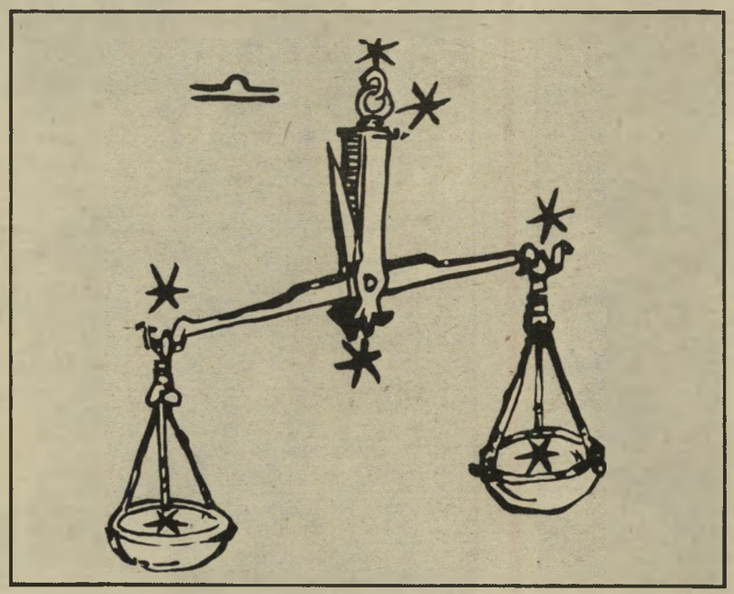
בענייני בריאות לא היה קל לאלה שסובלים ממחלות חוזרות שקשורות לעונות השנה. אולם בתקופת הקיץ הורגשה הקלה. בשטח האהבה היו מתוסכלים אלה שאינם מוכנים להתחייב לקשר רציני, לעומת האחרים שהתייחסו לקשרים ברצינות והצליחו לבנות קשר רציני ועמוק שיש לו תוחלת־חיים ארוכה. כל זה היה בשנה שעברה. אם כן, מה מצפה לבני מאזניים בחודשים האחרונים של שנת 1984 ובשנת 1985?

עבודה

בשטח זה נראות תקופות שבהן ייאלצו בני המזל להשקיע מאמצים רבים ולהרגיל את עצמם לעבודה יותר קשה, אחראית ומעייפת. לא נראה שיהיו שינויים דרסטיים בכיוון עצמו. סביר להניח שאותם נושאים יעסיקו אותם, אלא שקשה יהיה לתפקד בתנאים נוחים וחופשיים שלהם התרגלו בני המזל. בין אוקטובר למחצית נובמבר, אפשר יהיה עדיין לשנות החלטות של אחרים, בקשר לתפקיד או למקום שבו תתבצע העבודה. לאחר מכן, העבודה תיכנס לקצב חדש, וכאמור יהיה קשה.

נחמה יוכלו בני המזל למצוא בעבודתם. למרות שיתחילו עם הרגשה של מרדנות ואולי אפילו אכזבה, יתברר שהשד אינו נורא כל כך – והעניין שיהיה להם בעבודה יפצה אותם על הקשיים. עבודות קלות שבהן מעבירים את הזמן ולא עושים דבר, לא באות בחשבון השנה, ומי שינסה דווקא ללכת בדרך כזו, יתאכזב.

מה שחשוב זה לדאוג שיהיה בסיס יציב ושהעבודה אכן תהיה נחוצה ומבוקשת, שאם לא כן, יש לזכור שמבחינה כלכלית עדיין יסבלו בני מאזניים מבעיות קשות, כך שאי־אפשר יהיה להתפנק ולבחור מה שנעים. העדיפות הראשונה תהיה למקום שממנו אפשר להתפרנס. גם אם בתחילה העבודה תראה משעממת, מרגיזה וקשה, יתברר שהיא מובילה לקאריירה יפה, אשר במשך השנה תביא לקידום במעמד ואף לשיפור כלכלי.

כספים

כבר נאמר שבתחום זה עדיין יהיה קשה. כוכב סטורן, היושב בבית השני (בית הכספים והרכוש) אינו מאפשר לבני המזל להנות מכספם. כוכב סטורן אינו משתייך לכוכבים המעניקים בנדיבות וללא חשבון. כל דבר מושג במאמצים רבים.

נראה שעד סוף 1984 עדיין יקחו בני המזל על עצמם הלוואות והתחייבויות כספיות שונות, וזה יכביד עליהם. ובכל זאת, ישנם דברים שבגללם כדאי להתחייב ואף לסבול מעט, שכן זה יביא לתוצאות טובות בטווח היותר רחוק.

בחודשים מרס ואפריל יתכן סיכסוך מישפחתי בגלל כספים של המישפחה. אם אפשר, כדאי להימנע מלהיכנס לוויכוחים

קידום בעבודה קשיים כספיים כאב"גב והגדלת המישפחה

וסיכסוכים. זה לא יביא לשיפור ורק יכניס מתיחות ורוגז לחיים. בנובמבר 1985 יחושו בני המזל בשינוי. מחודש זה ואילך, המצב הכלכלי ישתפר, ולפתע יהיה יותר קל ומקורות הכנסה ישפרו מאוד את המצב.

מגורים

לעבוד דירה, לקנות, לשכור, להחליף, כל זה מתאים מאוד לתקופה זו שתימשך עד פברואר 1985. אלה שעדיין לא הספיקו לשנות את מקום מגוריהם, כדאי שיזדרזו ויעשו זאת כעת. ההזדמנויות הטובות חולפות כשם שהן באות. חשוב לדעת מתי, כדי לא להחמיץ את האפשרויות. כאן דרושה העזה ויוזמה. למרות שלא ברור

(המשך בעמוד 40)

שינויים שאתם נמסים לכפות על אחרים, אם בעבודה ואם במיסגרת המישפחה, אינם טובים. לא כדאי להת־ עקש על רצונותיכם. מאוחר יותר יתברר לכם שהתעקשתם ב־ תקופה זו לראות את הדברים בצורה בהירה. ה־4 וגם ה־5 בחודש עלולים לאכזב, בייחוד אם סמכתם על הב־ טחות והצעות של ידידים. עליכם לשתף פעולה עם אלה שעימם יש לכם קשרים ארוכים ולא לסמוך על מכרים מזדמנים.

* * *

עבודה קשה ורבה מוטלת עליכם בתקופה זו. עליכם לארגן לכם סדר־יום יותר יעיל מכיוון שבקצב הרגיל לא תספיקו לסיים את מה שלקחתם על עצמכם. ה־4 וה־5 ב־ חודש יהיו קשים ב־ מיוחד. צפויות אכזבות בכל מה שקשור ל־ קידומכם בקאריירה, ו־ יתכנו בעיות אחרות בתחום זה. מצב־הרוח יהיה כבד. אולם ב־6 או ב־7 בחודש מישהו יציע את עזרתו ויראה לכם דרך חדשה. אל תבטלו את דבריו.

* * *

מצב־הרוח שלכם יותר טוב וההרגשה קלה יותר. אהבות חדשות עומדות להתחיל בימים אלה, ואתם חשים שאינכם יכולים לסבול את השיגרה הרגילה. ב־4 או ב־5 בחודש תהיו בקשרים עם אנשים בארצות אחרות, וזה עשוי לה־ ביא לרעיונות חדשים ומסעירים בקשר ל־ עתידכם הקרוב. בת־ חום העבודה ייתכנו ק־ שיים עם אחד העובדים, שמנסה להתנר תחתכם. אל תוותרו על מה שהשגתם.

בתקופה זו אתם דואגים לכל ענייני הבית והמישפחה. שיפוצים, שיפורים ואולי אירגון מחדש של המקום שבו אתם גרים, תוכלו לבצע השבוע, כמו כן, זה הזמן לחשוב על סיום ה־ פרוייקט שבו אתם עוסקים. אלה שמת־ קשים למצוא לעצמם דירה, אם לשכור או לקנות, יוכלו כעת למ־ צוא משהו שישביע את רצונם. ה־4 וה־5 בחודש אינם נוחים בעבודה. שימו לב לא להסתכסך עם איש. תוכלו להצליח בשטח הרומנטי.

* * *

ה־4 וה־5 בחודש יהיו קשים ולא נוחים. כל מי שנמצא איתכם בקשרים יומיומיים, מישפחה, ידידים או קרובים, מעצבן אתכם. אתם מרגישים מתו־ חים, וכל מה שהייתם רוצים, שישחררו אתכם מכל ההתחייבויות וה־ אחריות שמטילים עלי־ כם. בעיות כספיות עלולות להדאיג אתכם ב־7 בחודש, אולם לזה יימצא פתרון. ה־8 וה־9 בחודש יהיו הרבה יותר נעימים, בעיקר במה שקשור לתחום הרומנטי.

* * *

בעיות כספיות מטרידות אתכם בתקופה זו. אם תבררו לעצמכם מה מדאיג ומה גורם לכם אי־שקט כזה, יתברר לכם שעיקר הדאגות הן איך יסתדרו אחרים. יהיה טוב לתת לכל אחד לארגן לעצמו את ענייניו הוא. מכיוון שאתם יותר דואגים מהאנשים עצמם. ב־4 וב־5 בחודש ייתכנו הוצאות כספיות בגלל תקלה במכונית. נסו לוותר על נסיעות במכונית באותם ימים. ב־7 או ב־8 בחודש מתיחות בגלל ענייני דיור.

השבוע תרגישו כבר הרבה יותר טוב. התקופה המעייפת חלפה ושימחת־החיים והמרץ חוזרים אליכם. ה־4 וה־5 בחודש עלולים להיות בכל זאת קשים עבור הורים לילדים. בעיה מסויימת תטריד אתכם, אך לא כדאי להפוך שמים ו־ ארץ. ב־8 או ב־9 ב־ חודש יימצא פתרון לבעיה. בשטח העבודה עדיין אינכם מרוצים. היזהרו מלבנות על הבטחות, האשליות מאכזבות. תוכלו לחסוך מעצמכם את זה.

* * *

השבוע תרגישו את עצמכם כבדים ורצייניים יותר מתמיד. על התקופה שעוברת עליכם כעת אי־אפשר לומר שהיא קלה. אולם ה־4 וה־5 בחודש יהיו במיוחד קשים. כמעט שום דבר לא ילך. תקלות, עיכובים ומכ־ שולים שונים ירגיזו את־ כם. המתינו עד ה־6 בחודש שכן אז ההר־ גשה תהיה יותר טובה. גם אם זה רק פסק־זמן בתוך התקופה הקשה. חיי החברה די מאכז־ בים כעת. אולם נצלו את הזמן לחשבון־נפש.

* * *

אינפורמציה שתגיע אליכם ב־4 או ב־5 בחודש תגרום לכם בילבול וחוסר שקט. כדאי לא להסיק מס־ קנות מהירות. יתכנו אי־דיוקים וטעויות ב־ מה שיעבירו לכם. הטוב ביותר להמתין כמה ימים, לפני שאתם מקבלים החלטה חשו־ בה. ה־6 בחודש יהיה מוקדש לבילוי בבית, וזה יביא אתכם למח־ שבות חדשות על ה־ עתיד. אנשים שסמכתם עליהם עלולים לגרום לכם אכזבה. תבדקו מי הם ידידים.

בעיות כספיות עלולות להציק לכם ב־4 או ב־5 בחודש. הדאגות והחששות שלכם יכולים להוביל אתכם לעשות צעד קיצוני ומוטעה. למרות ה־ קשיים, זה הזמן שבו תוכלו לקדם את עצ־ מכם ברוב השטחים. כך שתתנו הפעם למזל לע־ זור לכם. לא הכל חייב להתרחש לפי המתוכנן. ההפתעות שיגיעו, ת־ היינה נעימות ויוסיפו לביטחון. פגישות שיתרחשו ב־6 או ב־7 בחודש תהיינה בנסיבות מאוד מוזרות.

* * *

בתקופה הקרובה תוכלו לחשוב על שינויים משמעותיים לטווח היותר רחוק. ה־4 וה־5 בחודש יהיו די קשים. יתכן שתהיה אי־הבנה או עם הממונים בעבודה או עם מישהו מה־ עובדים. בקרוב תוכלו להתחיל ללמוד שטח חדש שיביא לשינוי מאוחר יותר. ה־8 וה־9 בחודש מתאימים ל־ נסיעות ולביקורים. כדאי לתכנן חופשה לאותם ימים, שכן מצב־הרוח יהיה הרבה יותר טוב. מכרים עשויים לעזור לכם.

* * *

תקופה לא קלה עוברת עליכם. בעיות מישפחתיות מציקות לכם ואינכם מסוגלים להגיע להחלטה. רצוי להתייעץ עם אנשים שעליהם אתם סומכים. כדאי שתשימו לב לענייני הבריאות שלכם. שכן בעיות שונות עולות שוב על פני השטח. ויתכן שכדאי לגשת לרופא ולעבור בדיקה. ה־4 וה־5 בחודש יהיו מאוד מעייפים. קשרים עם קרובים או ידידים מחוץ־לארץ יביאו לאכזבה. אך אל תתייחסו לכך בחומרה.

שטחים כבושים
הומור הנרדפים

גם לימודים בהתכתבות אסורים על סטודנטים מאחורי סורג ובריח

רק ישראלים מעטים קוראים את עלון־המידע של אוניברסיטת בירזית. הקריאה בו דווקא מומלצת: אפשר להתרשם לא רק מהפעילות האקדמית וההחברתית המקיפה של האוניברסיטה, אלא גם ממיגוון הקשרים הבינלאומיים שלה. מרצים־אורחים רבים מגיעים לגדה המערבית, כדי לבטא, בעצם בואם, הזדהות ריגשית ופוליטית עם המרצים והסטודנטים.

בעלון האחרון מועלה נושא אחר: איש יחסי־הציבור של בירזית מגיב על האשמות שפורסמו על־ידי שילטונות הכיבוש בדבר „פעילות פוליטית עויינת" של מרצי האוניברסיטה

סמל המחאה
השילטונות עירניים תמיד

הפלסטינית. הומור־הנרדפים של התגובה מדברת בעד עצמה:

„שאלנו את עצמנו: אילו מעשים שפלים מייחסים למרצים שלנו? פעילות אלימה? הקמת מיתרסים? הסתה?

„מסתבר שלא הואשמנו בדבר מכל אלה. אבל העדויות נגדנו הן בכל זאת מרשיעות לחלוטין. אנו מצטטים מרוח המינהל האזרחי: כמה מרצים, בעיקר זרים, נטלו חלק בפעילות עויינת, והביעו את רצונם ללמד סטודנטים הכלואים בבתי־כלא צבאיים. (ראה גם יומן אישי).

„מבלי להתייחס לרמזים חסרי־השחר כלפי המרצים הזרים, עלינו להתמודד עם המציאות: כמה מרצים מבירזית אומנם לימדו סטודנטים־אסירים. בדי להרגיע קוראים רגישים מדי, אנו ממהרים להבטיח להם, שפעילות מרושעת זאת, של הוראה וחינוך של סטודנטים כלואים, דוכאה על־ידי השילטונות, העירניים תמיד.

„אנו מודים, בבושת־פנים, שלאוניברסיטת בירזית היה פרוייקט להוראת אסירים עד שנת 1981. פעולה זאת נפסקה בשנה האקדמית 1981/2 מכיוון שהצבא סגר את האוניברסיטה לשבעה חודשים."

אין סמכות. ממשיך הדיווח, בלשון סגי־נהור „כאשר אנשי הסגל האקדמי הפגינו את ,עויינותם' וביקשו מהנהלת בתי־הסוהר לחדש את הפרויקט, הם נתקלו בתכסיסי־השתייה ממושכים. בסופו של דבר נאמר להם, שאין לאיש סמכות לאשר את חידוש תוכנית־הלימודים בבתי־הכלא.

„זהו, לכן, המצב. אנחנו שמחים לבשר ש־14 סטודנטים, המרצים בבתי־הכלא תקופות מאסר של שנה וחצי — שנתיים, מכיוון שהשתתפו בהפגנה ב־27 ביולי נגד רצח שלושה סטודנטים פלסטינים בחברון, שוהים עתה מאחרי סוגר ובריח, בשהם מוגנים היטב בפני השפעתו הרעה של החינוך האקדמי".

גם כשהפרוייקט עבר, לא הורשו המרצים לבקר את הסטודנטים־האסירים, וכל תוכנית־הלימודים נעשתה בהתכתבות. עכשיו מבקשת האוניברסיטה של בירזית לחדש את הפרוייקט בשנה האקדמית הקרובה.

דו"ח מיוחד

פרס הבטיח את התפקיד של היועץ לענייני טרור לעמירם ניר, אך שירותי־הביטחון מתנגדים, וג'יסו לשם כך את יצחק רבין — האם מתחדש הקרב פרס–רבין?

היריה הראשונה

ה כל היו בטוחים שהרומן הקצרצר בין שימעון פרס ויצחק רבין יסתיים ויפנה את הזירה לקרב מתיש בין שני המתנות במיפלגת העבודה. אבל איש לא יכול היה להשיב על שאלת העיתוי או האמתלא.

השבוע זה קרה. פחות מחודש מאז שהוקמה הממשלה החדשה יש כבר מתיחות, מעל פני השטח בין השניים, אם כי אי־אפשר להגדירו עדיין כמאבק חזיתי ברור.

זה אולי לא מפתיע, למי שבקי במערכת היחסים שבין השניים.

המפתיע הוא הגורם לקץ הרומן, שתחילתו בהחלטתו של רבין שלא להתמודד מול פרס על הנהגת המיפלגה, ערב הבחירות לכנסת ה־11.

הגורם אינו אלא עמירם ניר. או ליתר דיוק, התפקיד ששימעון פרס הציע לניר — יועץ ראש־הממשלה לענייני טרור. ניר הסכים לקבל את התפקיד.

ב־1972 החליטה ראש־הממשלה דאז, גולדה מאיר, על מינויו של יועץ מיוחד לראש־הממשלה, שיתאם בין זוויות הראייה השונות של הגורמים השונים העוסקים בטרור. המדובר את עמיחי פאגלין, בוגר אצ"ל שעד מינויו היה עצמאי, בעל מיפעל לתנורים. אצלו נשרפה גופתו של ארולף איכמן, לפני שאפרה פוזר בלבים.

פאגלין נהרג בתאונת־דרכים קטלנית אחרי פחות משנה וחצי, שבה מילא את תפקידו.

אחריו הובא לתפקיד רפי איתן, איש תנועת שלומציון של אריאל שרון, לשעבר עובד מוסד שהיה מסוכסך עם המערכת.

כמו פאגלין היה גם מינויו של איתן מינוי פוליטי. על מערכת־יחסיו עם מנחם בגין דווח, לא אחת, שיש בה עליות ומורדות. על כל פנים, הוא נשאר בתפקידיו גם בימיו של יצחק שמיר.

משנכנס פרס ללישכת ראש־הממשלה, בתחילת חודש ספטמבר, הוא החל מאייש אותה באנשיו. היתה לו בעיה קשה עם ראש מטה־הבחירות שלו, עמירם ניר.

ניר הגיע אל פרס ערב בחירות 81', הישר ממחלקת החדשות בטלוויזיה. הצנחתו היתה לצנינים בעיני מי שזכו בכינוי „נערי פרס", עוזריו הנאמנים מאומה, משום שפרס כועס עליו על שביקש להיות במקום ריאלי ברשימה לכנסת, והפעיל שדולה רחבה לצורך זה.

דם חדש למערכת

כ שנודע תוצאות הבחירות עדיין נשאר ניר במטה, שהתמקם בחדרו של מי שמונה אחר־כך למזכיר הממשלה, הד"ר יוסי ביילין. כאשר התברר שהמשא־ומתן הקואליציוני יימשך זמן רב, פורק המטה וניר שב לאוניברסיטה, אך לזמן קצר.

פרס כראש־ממשלה טרי פנה מיוזמתו לניר, והציע לו לקבל את תפקיד יועץ ראש־הממשלה לענייני־טרור. ניר ביקש שהות קצרה לחשוב, ונתן תשובה חיובית.

באותו רגע נפרצו כל הסכרים:

לרגע נוצרה ברית בלתי־קדושה בין „נערי פרס", וותיקי מחנה פרס מתקופת רפ"י, שנספתייעה, די במפתיע, על־ידי מי שמוגדרים כאנשי מחנהו של רבין.

הללו טענו שאי־אפשר למנות לתפקיד רגיש כל־כך איש צעיר, שבא בלבד. כדי לבצע ביעילות את התפקיד על היועץ לעמוד בקשר שוטף עם כל הגופים ואף לדרוש הסברים ודיווחים מעודכנים ומרוייקים כשיש צורך.

בשלב זה, כשיריבי ניר ראו שפרס נחוש בדעתו, הועלה רעיון מפתיע ומקורי כדי לטרפד את המינוי.

לצד היועץ עומד מזה שנים איש־צבא שהושאל מהמיסגרת הצבאית. המדובר באלוף־מישנה גידעון מחניימי. הוא התפרסם אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כשתקף בכינוס קצינים סגור את שר־הביטחון דאז, משה דיין ביגלל המחדל. במישרד־הביטחון הוצלה רעיון שנתמך על־ידי גורם מבוקר נוסף, שמחניימי יפרוש מצה"ל, וכאזרח ימלא את התפקיד של יועץ ראש־הממשלה לענייני־טירור.

בלישכתו של פרס זעמו על ההצעה. הם הבהירו שלא יתכן שמישרד־הביטחון יכתיב לפרס את מינויו שלו ושהם רואים בכך את חידוש המילחמה הישנה בין שימעון ויצחק.

עתה נראה כי הקרב מקבל ממדים של מילחמה גדולה, כשכל צד מגייס לעזרתו את כוחותיו. פרס את עזר וייצמן, השר לענייני מיוחדים, ואת

יועץ איתן

יועץ־מיועד ניר וסטרון

מדוע מתנגדים שירותי־הביטחון?

בשירות הביטחון הכללי, המוסד לתפקידים מיוחדים, יחידת המישטרה המטפלת במילחמה נגד טירור ובחילי המודיעין בצה"ל. מכיוון שכל אחד מהגופים ראה למעשה רק חלק מסויים מהתחום, היה צורך במישהו שיוכל להשקיף על המאבק בטרור, שהוא נושא בינתחומי, מזווית שונה, וימליץ איך לנהל את המאבק בטרור מנקודת־מבט כוללת.

הראשון שמונה לתפקיד היה האלוף (מיל') אהרון (אהרל'ה) יריב, לשעבר ראש אגף מודיעין בצה"ל.

אחרי פירסום מסקנות דוח ועדת אגרנט, שחקרה את מחדל מילחמת יום־הכיפורים, נדרש ראש־הממשלה למנות לו יועץ גם לענייני מודיעין. ראש־הממשלה דאז, יצחק רבין, שבא אחרי התפטרות גולדה, מינה לו כיועץ לענייני טרור, את האלוף (מיל') רחבעם („גנדי") זאבי והצמיד לתפקידו גם את הייעוץ בענייני מודיעין.

בעיקבות בחירות המהפך בשנת 77', קיבל את התפקיד איש־מחתרת מובהק, בניגוד לשני הראשונים שהיו אנשי צבא ותיקים ומקובלים על המערכת שאיתה באו במגע, מינה בגין של יושב־ראש המיפלגה מ־1977 ואילך.

מכיוון שאחרי הבחירות הזן לא יכול היה פרס להציע שום תפקיד לניר, נפרדו דרכיהם וניר הצעיר פנה לעבודה אקדמית, כחוקר בכיר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב, לצידו של אהרון יריב.

כשהכנסת החליטה על הקדמת הבחירות, פנה פרס אל ניר והציע לו לקחת על עצמו את תפקיד ראש המטה שלו. שוטו של ניר — שהספיק בינתיים להתחתן עם ג'ודי מוזס, בתם של בעלי הצהרון ידיעות אחרונות — לבניין מיפלגת־העבודה, עורר שוב את זעמם של יריביו הוותיקים. על דרכי עבודתו ויחסיו עם פרס באותם חודשים דובר הרבה. אבל העובדה היא, שפרס לא קיצץ בסמכויותיו של ניר, למרות שגם בעניין זה התנהלו ויכוחים ערים במיפלגה (העולם הזה 20.6.84).

לא פחות דובר על מה שהובטח לניר, אם פרס יהיה ראש־הממשלה. ניר הכחיש אך לשונות רעות לחשו שהוא דרש וקיבל את תפקיד מוכיר־הממשלה, אם ירכיב המערך את הממשלה. אחרים אמרו שהוא לא יקבל מחוץ למערכת ומהווה דמות שנויה במחלוקת.

במישרד־הביטחון אף נעזרו במידע על התנגדותם של ראשי שניים מהגופים שעימם אמור ניר לבוא במשא־ומתן, בתפקיד המוצע לו.

אולי זה יישמע מוזר, אך פרס יכול לדחות בקלות את טיעוני המתנגדים.

ניר (34), כתב צבאי לשעבר, הוא מג"ד במילואים, בעל סיווג ביטחוני גבוה, שיש לו זווית ראיה אישית, חוץ מערכתית, של התפקיד הרגיש. הוא גם אינו חייב דבר לוותיקי הגופים החשאיים. יתרה מזאת, זהו מינוי אישי של ראש־הממשלה, וכפי שהוסבר בלישכתו של פרס, לא יתכן שראש־הממשלה לא יוכל למנות את מי שהוא רוצה ליועצו האישי, וגם אם זהו מינוי פוליטי.

המתנגדים ניסו לפרוט שוב ושוב על המיתר שניר לא מקובל על המערכת. הועלה רעיון, שאפילו יוחס לפרס, שניר יטפל רק בחלק מסויים של התפקיד. אך הרעיון נדחה על הסף משום שהיועץ זכאי לדרוש את כל החומר שעליו הוא אמור לדווח ולהכין דוחו"ת. הוא אינו יכול להסתפק בחלקו אברהם („אברש'ה") טמיר, מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה, מול שר־הביטחון והגופים הבאים במגע עם היועץ לענייני טירור.

בשבוע הבא תוכרז הפסקת־אש זמנית בעימות המאיים על שלמותה של מיפלגת העבודה ועל עבודתה התקינה של הממשלה.

פרס יוצא לארצות־הברית ובשלב זה הוא החליט שלא לעסוק במינויים חדשים, אלא אחרי שיחזור. גם אז אין הוא מתכוון לבצע מייד את השינויים, והיועץ הנוכחי לענייני טרור, רפי איתן, ימשיך בתפקיד עוד כמה חודשים.

אנשי רבין ויריבי ניר רואים בכך ניצחון שלהם. אבל אנשי פרס, וגם אלה שאינם מחבבים את ניר, יודעים שמינוי ניר לתפקיד יהיה מיבחן־כוח אמיתי ראשון של פרס מול האופוזיציה שלו במיפלגה.

אם יפקיר פרס את ניר, הרי ששוב הוא יואשם בחוסר אמינות ובכניעה ליריבים המבקשים את עזרו.

לכן, נראה שהוא יעמוד על שלו, גם במחיר של פתיחת חזית מסוכנת לגביו, חזית רבין. **בן־ציון ציטרין** ■

עלי דפנה

כנסת? נו!

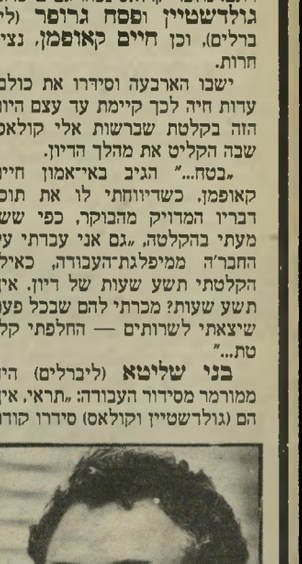
מזה שלושה שבועות אני מנסה לשחזר את המהלכים שקדמו לאיוש ועדות־הכנסת, על יושב־ראשן וטפן, ובכל שבוע שבו אני מתכוונת להכריז „ישו" מסתבר שעדיין אין.

ביום השני החולף חשבו כולם שזהו זה. לשם כך אף כונסה הכנסת למושב מיוחד. בבוקרו של היום השני, ישבו נציגי „המסדרת" (הוועדה המסדרת) של הליכוד בחדרו של **אלי קולאס** בכנסת, כדי לסכם את עמ־דתם. מלבד קולאס נכחו גם **פינחס גולדשטיין** ו**יפה גרופר** (לי־ברלים), וכן **חיים קאופמן**, נציג חרות.

ישבו הארבעה וסידרו את כולם. עדות חיה לכך קיימת עד עצם היום הזה בקלטת שברשות אלי קולאס, שבה הקליט את מהלך הדיון.

„בטח..." הגיב באי־אמון חיים קאופמן, כשדיווחתי לו את תוכן דבריו המדויק מהבוקר, כפי שש־מעתי בהקלטה. „גם אני עברתי על החברה מפיקלגת־העבודה, כאילו הקלטתי תשע שעות של דיון. איך תשע שעות? מכרתי להם שבכל פעם שיצאתי לשרותים — החלפתי קל־טת..."

בני שליטא (ליברלים) היה ממורמר מסידור העבודה: „תראי, איך הם (גולדשטיין וקולאס) סידרו קודם

קולאס
פשרות והקלטות

את עצמם. גם קאופמן (יושב־ראש הקואליציה החדשה) הסתדר לא רע. אני רציתי להיות בוועדת־החוץ־והביטחון."

גולדשטיין: „אני יודע, בני. פשוט לא יצא. פעם אחרת..."

תמימות זה לא הצד החזק של קולאס. כשהוא מצוייד ב„בייבי־פייס" ובשיטות של בית־ספר תיכון, הוא סובב את הכנסת כרצונו. לרוגמה: ועדת־הכלכלה.

זו ניתנה למערך. אבל מה? היא הוטבחה על־ידי **יצחק שמיר** לשר־האוצר המודח, **יגאל כהן אורגד**, בפיצוי. ב־21.00 ישבו קולאס ו**רוני מילוא** מול נציגי העבודה: **רפי אדרי**, **דויד ליבאי** ו**אהרון נחמיאס**, בקומת־הוועדות בכנסת, והתקוטטו על נושא הכלכלה. זאת אומרת, הוועדה שהיא, אגב, מישנית לחלוטין לעומת ועדת־הכספים. בעוד הפרופסור ליבאי (הבקי בתכסיסים מישפטיים, אך פחות בתעלולי־הכנסת) ניסה להציע פשרות למיניהן, הסתבר שאדרי וקולאס כבר הקדימו את שאר הנוכחים בכמה שלבים. כאן החליטו השניים לצאת להתייעצות.

„אל תצא איתו!" נכנס נחמיאס להיסטריה. „הוא ערמומי והוא יסדר אותך!"

אדרי, הירוע כתחבולן לא־קטן, נעלב וניסה להרגיעו: „אל תדאג, אני אסתדר!"

„אתה לא תצא איתו!" צווח נחמיאס.

„אני אצא עם מי שאני רוצה!" חתך אדרי.

בינתיים צפו נציגי־הליכוד בשל־וה כריב הפנים־מיפלגתי הזה. לבסוף, נטשו קולאס ואדרי את החדר לטובת חדרו של קולאס. אדרי תבע בשקט מופתי את אחת הוועדות הבאות — כנסת, פנים, חוקה־חוקומישפט — תמורת ויתור על ועדת־הכלכלה. קולאס העביר חיש קל את הדיון לוועדות הפנים והכנסת בלבד. ועדת־חוקה, שהוא עתיד לעמוד בראשה, נשמטה משום־מה מרשימתו. גם אדרי וגם אנוכי היינו ערים לשיכחה־נוסח־קולאס, אך מילה לא נאמרה בנידון.

המצב שנוצר היה כדלקמן: שמיר הבטיח לאורגד — ורץ לאמריקאים. **דוד לוי** ו**משה ארנס**, שפיקחו על ההבטחות וההתחייבויות, לא הראו נוכחות בולטת בשטח: לוי היה בביקור־תנחומים אצל **מאיר שטי־רית** (שאמו נפטרה) ביבנה, ואילו ארנס נראה מדי פעם בבניין. המשימה הוטלה על כתפיהם של רוני מילוא — מ"מ יושב־ראש ועדת־הכנסת, ואלי קולאס — מ"מ למ"מ.

מילוא נעלם מהשטח באלגנטיות: קודם — „לחתונה" ואחר כך — „לשטרסבורג". קולאס, שהפך בן־לילה ליושב ראש ועדת־הכנסת ב־פועל, עזב אותנו ביום הראשון דווקא לספרד. „נסיעה פרטית". לפיכך נדחו המריבות בעניין ועדות־ הכנסת ליום השני.

המפסיד הגדול

כולם כבר מספידים אותו. אבל בינתיים הסתדר איכשהו.

הנציג היחיד של תמ"י לכנסת **אהרון אבו־חצירא**, שונץ לשת־יים מהוועדות המבוקשות ביותר של הכנסת: ועדת הכספים וועדת־הכנסת. הכיצד?

ובכן, תחילה הציע להרחיב את מיספר החברים בוועדת־הכנסת. לליכוד ולעבודה יש מחוייבות כה עמוקה ומפוצלת לשותפות הקטנות בקואליציה, שלא לדבר על הסיכ־סוכים הפנימיים, שהנטיה היא — להרחיב, להרחיב... כמה שיותר: סוכם על 23 חברים, ובהם נכלל גם המפסידן התורן.

ועדת־הכספים היא סיפור שונה לחלוטין: אברחצירא כיהן בתואר בוועדה גם הכנסת העשירית. אבל מה? בפועל הוא פשוט לא הופיע. עכשיו, משהתפנה מעיסוקיו הרבים והמגוונים (הפלת ממשלות, מישפ־טים, עירעורים, עוד מישפטים, ריצוי עונש־מאסר וכיוצא באלה) והגיע אל השלווה וחוסר־הנחלה — ממשלת האחדות הלאומית, שאליה (ותחתיה) חתר — הוא ספק מבטיח, ספק מאיים: „אהיה נוכח בכל הישיבות!"

ועדת־הכספים הוטבחה לו בשעור־תיו היפות, בעת שהיוזה כלה מחוזרת הן על־ידי הליכוד והן על־ידי המערך. כעת אומנם התבטלה החתונה עם הליכוד, אבל את המוהר הוא לא שכח לקחת.

קורבן השבוע

אחת התופעות שמשכו את תשומת־ליבי במהלך השבועות האחרונים היא החברה (בקבוצת רבין) **אורה נמיר**. בתור אישיות פר־גונית יחודעה בהחלט מגיע לה הציון „ראוי לשבח!" על צייתנות ואי־הפרת הסדר, בתגובה על העוולות שנגרמו לה בזו אחר זו.

„עד לפני כמה שבועות חלמה אורה," סיפר לי אחד מחברי קבוצת־רבין במיפלגת־העבודה, „להיות שרה!" לא דורון — אבל היא בהחלט ראתה עצמה מועמדת לייצג את ענייני־הנשים בממשלה.

כאשה, וכנציגת קבוצת־רבין ראתה עצמה מועמדת ריאלית. אולם לנמיר חסרו כמה כישורים נוספים. למשל, לא היה מזיק לה להיות חברת־קיבוץ, וכך נפל הפור על **יעקב צור**, שהוא גם חבר בקבוצת־רבין וגם נציג התק"ם (התנועה הקיבוצית המאוחדת).

מייד עם היוודע הבחירה רצה נמיר לערב חדש בטלוויזיה הלימורית, ודיברה נוראות נגד ממשלת־האחדות־הלאומית. זהו! זו היתה החריגה היחידה. נמיר התיישרה חיש־מהר עם הקו. אסור לשכוח כמה רצה מנהיגה, יצחק רבין, להיות שר־ביטחון. התכוונתי לאמר: להוציא את חיילינו מלבנון!

וכך ספגה נמיר בשקט עלבון אחר עלבון: השלב הבא היה מועמדותה לתפקיד סגנית שר־החינוך. כאן הסתבר שיש וטו של שר־החינוך, **יצחק נבון**. מקורות במיפלגת־העבודה הסבירו לי שמקורו של הווטו הוא, כנראה, במנכ"ל המישרד, **אליעזר שמואלי**. הלה ספג על־בונות והשפלות מנמיר התוקפנית. בתוקף תפקידה כיושבת־ראש ועדת־החינוך של הכנסת הקודמת. בין שמואלי ונבון שוררים יחסי־קירבה, וכך מוסבר הווטו המשותף. שניהם

נמיר
עלבונות והשפלות

אגב, מערכים נציגות נשית אחרת במישרד: **נאווה ארד**.

גם אפשרות אחרת — סגנית שר לענייני־נשים — ירדה כרגע מהפרק.

נמיר הזעמת סירבה לקבל על עצמה את ראשות ועדת־החינוך.

בצהרי היום השני החולף דחק החבר (גם כן בקבוצת־רבין) **שבח וייס** את נמיר וכבוד שר־הביטחון לאחד החדרים בקומת־הוועדות של הכנסת. המטרה היתה לנקות את השטח ממיצבורי המרירות שנצברו. לווייס לא היה ספק שבכך יבואו כל הבעיות על פיתרונן. ואכן, מקץ חמש דקות לכל היותר, עזב רבין את החדר.

התוצאה: נמיר נבחרה כיושבת ראש ועדת־העבודה־והרווחה.

ומילמל בלהט: „עוד יבוא היום... אנחנו נראה להם!"

תבורי חוזר?

ביום השני בצהריים נראה שר־המישטרה הטרי, **חיים ברלב**, שקוע בשיחה עמוקה במירפסת הצמודה למיזנון־החכ"ים בכנסת. שותפו לשיחה היה מפכ"ל המישטרה לשעבר, **חיים תבורי**.

השיחה עוררה ליחשושים במזנון לגבי תכליתה: האם התקיימה סתם לצורך חילופי־דיעות? ואולי הציע ברלב לתבורי להשתלב במערך מישרדי?

עוד יבוא היום!

צילו של **מאיר כהנא** מאיים על הכנסת אולי מבחינה מוסרית, בת־גבורת תיקשורתית, אך במציאות היומיומית — הוא אינו מורגש בה כלל וכלל.

ביום השני, בעת כינוס הבית, השתרך לו לברו, צמוד לקירות, מבלי שמישהו יפנה אליו. היחס הכללי אליו: „לא שפויו".

אחר מחברי־הכנסת סיפר לי, שכשנאם חבר־הכנסת הערבי מטעם העבודה, **עבד־אל־והאב דראושה**, את נאום־הבתולין שלו, שאל כהנא את **יגאל הורוביץ** (שכנו למליאה בטרם עבר לשולחן הממ־שלה): „מי זה?"

הורוביץ ענה לו בסיגנונו הלאקוני: „ערבי... מיפלגת־העבודה." כהנא מיצמץ נוראות בעיניו

★ קולאס הקליט את חברין בחשאי!
★ קולאס וגולדשטיין דאגו לעצמם ודפקו את האחרים!
★ נחמיאס אסר על אדרי להתייחד עם קולאס!
★ נסים נעץ סכין בגבו של שליטא!
★ שיחה אינטימית של ברלב עם המפכ"ל לשעבר!
★ אל־יעזר שמואלי שם וטו על מינוי אורה נמיר כסגנית שר־החינוך!
★ כהנא רוצה לחסל את הח"כ הערבי!

בדיקות אצל רופא־השיניים יחסכו צרות, ומארס ואפריל עלולים להביא לזוגות אוהבים הרבה אכזבות.

יחליפו מחודש מאי יחסים מסוג חדש. הריונות ולידות ותינוקות חדשים יאפיינו אך הם את התקופה. ובני המזל שציפו בכליון־עיניים להגדיל את המישפחה, יוכלו סוף סוף לזכות ולהגשים את מאווייהם.

בסיכום, אפשר לומר שהשנה תהיה די טובה, ואם כי פה ושם עדיין מתמודדים עם בעיות זה בכל זאת לא יקלקל את השנה. האמנים והיוצרים בני מאזניים יוכלו להנות אף הם משנה פוריה במיוחד. רעיונות חדשים ואפילו כיוונים חדשים ומוזרים יתקבלו השנה ביתר פתיחות. האמנים יהנו מתישבחות ומפירסומים, ואף אם חודשים מרס אפריל יביאו עימם ביקורות לא תמיד מחמיאות, הדבר יביא לפירסום ולקידום.

הורוסקופ
(המשך מעמוד 38)

מהיכן יגיעו הכספים למטרה זו, אפשר יהיה למצוא מישהו שיסייע להגשים את הרצונות. מה שהתחיל בשנת 1984, יימשך גם בתחילת 1985, זה ידרוש ממאמצים, אולם כאן מובטחת הצלחה.

בריאות

מצב הבריאות יהיה טוב בדרך־כלל, אלה שסבלו בעבר מבעיות שונות ירגישו השנה יותר טוב. אלא שבכל זאת קיימים כמה איזורים בגוף, שדווקא השנה יהיו יותר רגישים. מדובר על הגב, הבירכיים והשיניים. ולכל אלה אפשר להקדים רפואה למכה. בדיקה מוקדמת אצל רופא־השיניים תוכל לחסוך צרות, בעיות והוצאות. בעניין הגב ישנן דרכים רבות: דיקור במחטים, שיטת אלכסנדר, שיטת פלדנקרייז או כל שיטה אחרת שאינה קשורה דווקא לישיבה על הספסל בקופת־חולים. הרפואה הלא־קונבנציונאלית תוכל לרפא את אלה שיסבלו מבעיות באיזור הגב.

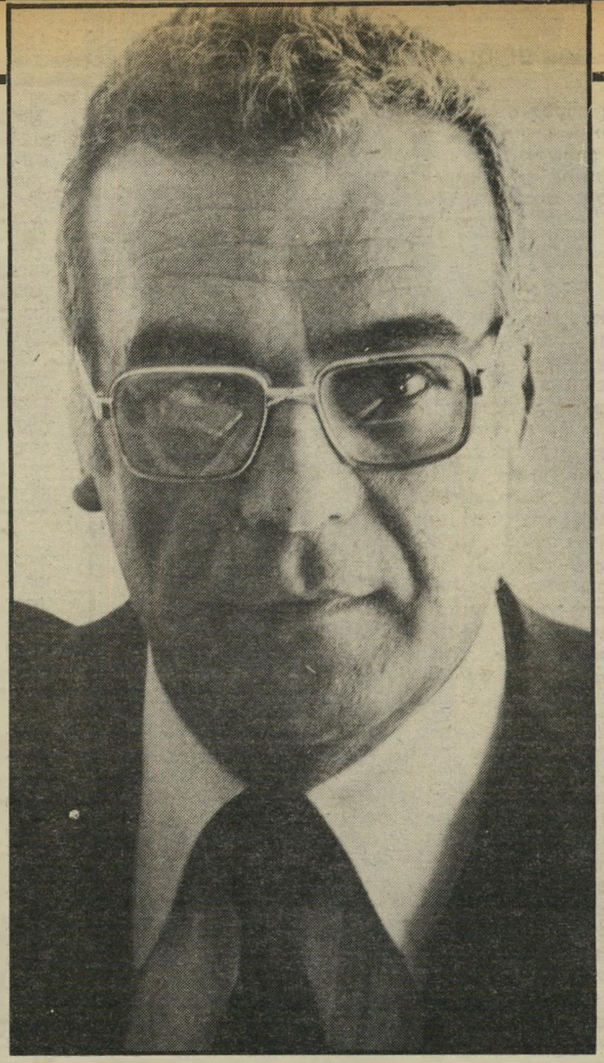
ומה שבינו לבינה

בשטח שהוא אולי החשוב ביותר לבני מאזניים, צפויה שנה מעניינת ומסעירה. כאן הכוונה דווקא לאלה שאוהבים הרפתקות רבות וקשרים חולפים. אין ספק שבני המזל יהוו מוקד משיכה עבור המין השני – גם הנשים וגם הגברים יהיו מושכים וממגנטים, והקסם והחן יבלטו באישיותם ובהופעתם יותר מתמיד. קשרים מכאיבים ומסובכים יגיעו לסיומם וגם אם ההחלטה לא תבוא מהם עצמם, סיום קשרים כאלה ממש ייכפה עליהם, בגלל התנאים החיצוניים.

חודשים מרס ואפריל עלולים להביא לאכזבות. יחסים קשים יסתיימו כאמור, ואת מקומם

50% מן השופטים המחוזיים הערביים במדינה פורשים:
מפני שהם מהווים אפס אחוז בבית־המישפט העליון

סטירת לחי לשופט

שופט חאג־יחיא
הוא הגיב במהירות

השופט יוסף חאג־יחיא, השופט הערבי היחידי בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, עומד לפרוש בימים אלה. את גבו של השופט הסבלני והחייכן שברו המינויים האחרונים למישרות של סגני־נשיא בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. שוב פסחו עליו.

מזה שנים חי השופט חאג־יחיא בתיקווה שהוא יהיה השופט הערבי הראשון שימונה לבית־המישפט העליון במדינת־ישראל, והיו לו סיבות טובות לתיקווה כזו.

חאג־יחיא, ערבי מוסלמי (49), מהכפר טייבה, הוא אדם חביב ומישפטן טוב. הוא מונה כשופט לפני 12 שנה, ומאז הוכיח את עצמו כשופט אדיב, העושה כמיטב יכולתו כדי לחרוץ מישפט־צדק. מאחר שיש כיום רק עוד שופט מחוזי ערבי אחד במדינה, השופט עבד־אל־רחמן זועבי מנצרת, שהוא שופט צעיר מחאג־יחיא, היה חאג־יחיא המועמד הטיבעי לבית־המישפט העליון.

נושא מינויו של שופט ערבי לבית־המישפט העליון עלה וירד מעל כותרות העיתונים מפעם לפעם בעשר השנים האחרונות. הנימוק לצורך בשופט ערבי היה ברור לכל. בין 12 השופטים העליונים צריך גם אחד שייצג את האוכלוסיה הערבית, המהווה 17% מאזרחי המדינה. אולם נגד נימוק זה הועלו כמה וכמה נימוקים. הנימוק הראשון, אשר הצביעות זעקה ממנו, היה הנימוק שאין למנות לבית־המישפט העליון שופט. אלא על פי כישוריו המיקצועיים אישיים בלבד, ואין למנות אדם לתפקיד רם זה על סמך שיקולים זרים. אולם כאשר, מזה שנים רבות, נשמר בבית־המישפט העליון כסא לשופט דתי, כסא לשופט ספרדי וכסא לשופטת־אשה, אין להתייחס ברצינות לנימוק כזה, כאשר הוא מתעורר דווקא נגד שופט ערבי.

הנימוק השני, שהועלה בשעתו על דפי העיתונות, מפיו של המישפטן ד"ר זאב סגל, הוא בעצם הנימוק האמיתי, המקנן בליבם של ישראלים רבים. „בידי בית־המישפט העליון הסמכויות להכריע בעניינים הרגישים ביותר של הביטחון... ועם כל הכבוד, בהיותנו לאחר הכל מדינה יהודית, קשה לי לתאר שופט ערבי המפרש את חוקי המדינה לאור הכרזת־העצמאות," כתב סגל בזמנו במעריב. בלשון־הרחוב אפשר לעשות על דבריו פאראפראזה ולאמר „לערבים יש 25 מדינות, שימנו להם את השופטים שלהם שם."

חאג־יחיא ואשתו סוהיל בחגיגה מישפחתית
דווקא בגין רצה

בילבי

השופט חאג־יחיא עומד לפרוש מפני שלא מונה לעליון

נותר מקום פנוי

מי שהעלה את הנושא, לראשונה, על שולחן הכנסת, היה דווקא מנחם בגין, בשנת 1976, כאשר היה עדיין חבר־כנסת. הוא נימק זאת בכך שהדבר יתן לאוכלוסיה הערבית יתר תחושה של שוויון־זכויות.

ענה לו מי שהיה אז יועץ־ראש־הממשלה, שמואל טולדאנו. הוא לא ייחס חשיבות מיוחדת לייצוג ערבי בבית־המישפט העליון. לדבריו היתה חשיבות רבה יותר למינויים של שופטים ערביים רבים יותר לבתי־מישפט השלום והמחוזי.

כיום מכהנים בארץ חמישה שופטי־שלום ערביים ודרוזיים, בעיקר בעכו, בנצרת ובחיפה. בבית־המישפט המחוזי מכהנים רק שני שופטים ערביים.

המחוזי מנצרת, נימר אל־הווארי, לתפקיד שופט־עליון.

הווארי היה מישפטן ותיק ונודע, ומאז שנת 1968 כיהן כשופט. לפני כן עבד שנים רבות כעורך־דין, ובתקופת המנדאט עסק גם בפוליטיקה, כאשר היה מפקד אירגון הנוער אל־נג'אדה, שהתנגד למופתי הירושלמי.

פנייתו זו של ראש־הממשלה אל שר־המישפטים, עוררה ביקורת חריפה מצד מישפטנים. הם ראו בכך התערבות בוטה של הרשות המבצעת בעניינים הנתונים בילעדית לוועדת־מינויים בלתי־תלויה.

בינתיים פרש השופט נימר אל־הווארי לגימלאות בגלל גילו ונפטר, ובגין פרש בגלל סיבות אחרות. אולם שאלת מינויו של ערבי לבית־המישפט העליון נותרה מרחפת בחלל. מאז פרישתו של הווארי היה חאג־יחיא למועמד הריאלי היחידי לתפקיד זה. יש לשער כי הוא שאף לכך וקיווה לכך לא רק מסיבות של יוקרה אישית, אלא גם בגלל טעמים לאומיים.

בשנה האחרונה התפנו כמה מקומות בבית־המישפט העליון, ומונו כמה שופטים חדשים, אולם שופט ערבי לא מונה. עדיין נותר מקום אחד בלתי־מאוייש בבית־המישפט העליון, המונה כיום 11 שופטים, במקום 12 לפי התקן. את המקום הפנוי ממלאים מדי פעם שופטים מחוזיים במינוי זמני. המקום עצמו נותר פנוי, ומחכה, לא ברור למי.

קפה מן הבית

השמועה אומרת כי מדי פעם בפעם היו עורכי־דין שונים, המקורבים לשילטון, מבקרים בלישכתו של השופט הערבי בתל־אביב ומגלים את אוזנו על מהלכים שונים בוועדת־המינויים. נרמז לו לא־אחת שאם יעשה לעצמו מהלכים ואם ישוחח על הנושא עם נשיא בית־המישפט העליון, או אנשים אחרים בצמרת, יהיה לו הדבר לעזר. אולם מי שמכיר את השופט חאג־יחיא יודע היטב כי הוא רחוק מדברים כאלה וסולד מהם.

חאג־יחיא, הוא בן למישפחה נכבדה וגדולה בכפרו. הוא למד מישפטים בירושלים ועבד במישרד עורכי־דין בנתניה. מאחר שמישפחתו ידועה וקשריו רבים, התפרנס בכבוד כעורך־דין. כאשר מונה כשופט, העריף לוותר מבחינה כלכלית על חלק גדול מהכנסתו, כדי להיות שופט.

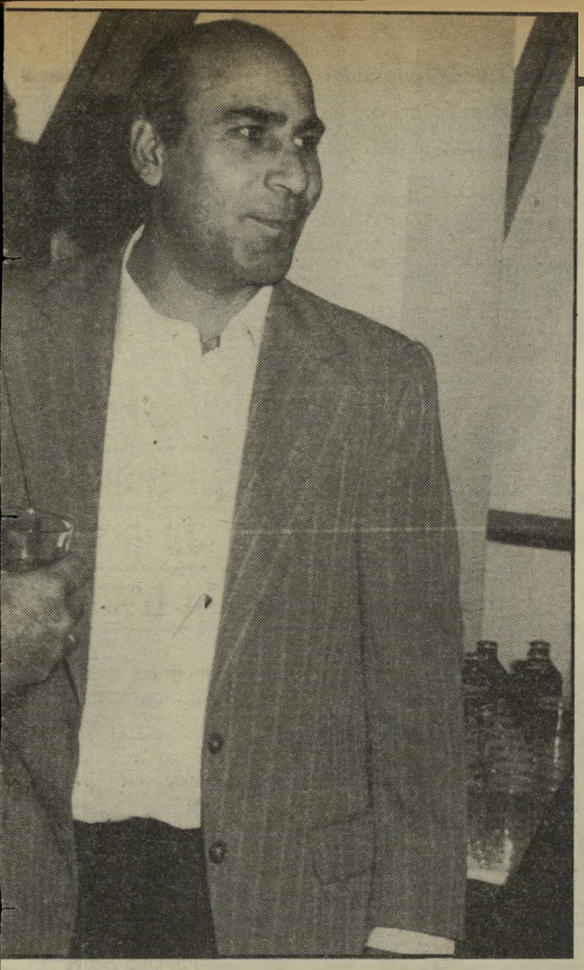
הוא מגיע לבית־המישפט כל בוקר בשעה מוקדמת, במכונית הסובארו הלבנה שלו. כשהוא לבוש בחליפה מהודרת ועונב עניבה אלגנטית. הוא מעולם לא הרים את קולו בבית־המישפט, וגם מול עורכי־הדין הטרחניים במיוחד, הוא שומר על חיוך סבלני. מאחר שהוא מעדיף את הקפה השחור האמיתי, כפי שמכינה אותו אשתו, היה נוהג להביא איתו לבית־המישפט טרמוס של קפה תורכי. ולכבד בו את עורכי־הדין או השופטים המבקרים אותו בהפסקות.

כאשר שוב פסחו עליו לאחרונה במינוי לבית־המישפט העליון, ומונה השופט אברהם חלימה מבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, נראו אותות־האכזבה על פניו של חאג־יחיא. אבל היו מי שראגו לנחם אותו ולהבטיח לו כי בינתיים, עד המינוי לבית־המישפט העליון, הוא יקודם לתפקיד סגן־נשיא בבית־המישפט המחוזי. אומנם, אחרי טילטולים של שנים בין תיקווה לאכזבה, היה מינוי כזה נחמה־פורתא, אבל חאג־יחיא היה מוכן אולי להסתפק בכך בעתיד הקרוב. אך כאשר פורסמו שני המינויים האחרונים לתפקידי סגני־נשיא, הם לא כללו אותו.

יש לשער כי הערבי הגאה ראה בכך סטירת־לחי ופגיעה בגאוותו הלאומית והאישית. תגובתו היתה מהירה. לפני שבועיים, מייד עם היוודע דבר המינויים, פנה לחשב מישרד־המישפטים וביקש להכין עבורו את התחשיב לדמי־פרישה. המסקנה מכך היא, כי לשופט נמאסו ההבטחות ונמוגו התיקוות. **אירנה אלון** ■

** ח"כ של"י לשעבר וליד צאדק חאג־יחיא. הוא בן־דודו.*

בינו צדיק, מנהל „הבנק הבינלאומי הראשון", החפרסם כצדיק האחד בסדום בימי משבר המניות הבנקאיות. עכשיו נטען נגדו בבית־המישפט: גם הוא יעץ ללקוח גדול להחזיק במניות בעוד שהוא מכר את המניות הפרטיות שלו

שאול רחמים, קבלן מבאר־שבע החזיק לפני שנתיים מניות בשווי של 14.5 מיליון דולר והפסיד אותן בחביעה שהגיש נגד „הבנק הבינלאומי הראשון" ובינו צדיק הוא טוען: „הוא שיחק בי כבכלי שח־מת — הלכתי שבי אחרי קסמיו!"

רחמים לא צדק וצדיק לא ריחם

קבלן אלמוני מבאר־שבע הצליח להגשים חלום של כל משקיע קטן בבורסה. הוא קיבל טיפים, לא מיועץ השקעות צעיר בסניף הבנק המקומי, כי אם מהמנכ"ל עצמו.

האם זה השתלם לו?

לקראת סוף השנה הבנקאית המקוללת הוגשה תביעה מרתקת בבית־המישפט המחוזי בבאר־שבע של הקבלן שאול רחמים, נגד הבנק הבינלאומי הראשון, מנכ"לו, בינו צדיק, וגם חברות הקשורות בפי־בי אחזקות מלבד הבינלאומי הראשון. המדובר בבנק ישראלי לתעשיה ובחברת המימון שלו.

אחרון הנתבעים לא היה אלא אהרון סחרוב, יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת־הביטוח הגדולה סהר והבנק למשכנתאות, מירב, וחבר הדירקטוריון של פי־בי, בנק לעצמאות וחברת דנות.

ערב ראש־השנה תשמ"ה הגיש הבנק כתב הגנה מפורט. בין שתי הפניות לבית־המישפט הספיקו שני הצדדים להגיש תלונות רישמיות ליחידה־הארצית לחקירות־הונאה. מה־חומר שהובא לפני בית־המישפט עו־לים סיפורי אלף לילה ולילה והאשמות מחרידות.

מישפט זה מפגיש שלושה אנשים שונים זה מזה, אך מרתקים, כל־אחד על פי דרכו.

הקבלן הדרומי, שאול רחמים, הוא סיפור הצלחה ישראלי מקובל, בקנה־מידה גדול־ממדים. הוא בן 43, יליד עיראק שעלה לארץ עם הוריו בהיותו בן 9. הוא התגורר במעברה, חי בעוני ובדלות ותחת ללמוד בתיכון הוא יצא לעבודה. מקבלן־מישנה בסוללי־בונה הוא טיפס מעלה־מעלה והיום הוא קבלן למגורים ולתעשיה. הוא ביישן, מסוגר ומתרחק מפירסומת.

מולו מתייצב ילד־הפלא של עולם הבנקאות הישראלי. צדיק, בן־עדתו של רחמים, החל את דרכו הבנקאית בתפקידים זוטרים ואף הוא טיפס מעלה־מעלה בעקשנות, עד לתפקידו הנוכחי הבכיר והאטרקטיבי. שמו יצא למרחוק בזכות יוזמותיו החדשניות בתחום השירות הבנקאי ללקוחות.

הגיבור השלישי בפרשה מסובכה זו שונה משני האחרים. סחרוב (68) הוא בן למישפחה עתירת־נכסים ומכובדת, שעסקה במיסחר מקרקעין, בבנייה ובעצים. עושרה של המישפחה בא לה לא רק מעיסקי הביטוח, כי אם מיבוא עצים וחומרי בניין, בשנותיה הראשו־נות של המדינה.

חברת הביטוח סהר, או ליתר דיוק מניותיה בבורסה התל־אביבית, הן תחילתו של הסיפור. זו גם היתה הפעם הראשונה שרחמים זכה בפירסום כלל־ארצי. בחודש נובמבר, לפני שנתיים, רווח שרחמים מחזיק בידיו 32 אחוז מהון־המניות המונפק של סהר, והוא היה בעל־השפעה על מי שהחזיקו שמונה אחוז נוספים. חבילת מניות זו הוערכה בתוך הבורסה בסכום עתק של שמונה מיליון דולר. לטענת רחמים, כיום היתה שווה חבילה זו לא פחות מ־14.5 מיליון דולר.

הסכם למראית־עין

כדי להקל על הקורא, מציג העולם הזה את גירסת רחמים ולצידה את התייחסות הבנק לכל סעיף וסעיף.

רחמים טוען שהוא ניהל מגעים עם סחרוב, כדי להצטרף למועצת המ־נהלים של החברה ולהשתתף בניהול בפועל של עסקיה, ולדבריו הוא גם ביקש הסברים מסחרוב לגבי פעולות שונות שנעשו בחברה. סחרוב סירב למסור פרטים מבוקשים ופעל בדרך אחרת.

רחמים מספר, שבשלהי חודש אוקטובר 82' פנו אליו סחרוב וצדיק והציעו לו שהם יקנו ממנו את מניות סהר בסכום של שמונה מיליון דולר ובתמורה הסכימו לתת לו מניות של בנק מירב לפי שוויין בבורסה. צדיק אף הזכיר לרחמים שכבר לפני־כן הוא הציע לו לרכוש את מניות בנק מירב בגלל עלייתן המהירה, ושהן אף יעלו בעתיד.

הבנק טוען שרחמים נתקע למעשה עם מניות סהר ובגלל מיבנה החברה הוא לא יכול היה להשפיע על פעילותה, ולא היה לו אפילו מעמד של „מיעוט מוגן". לטענת הבנק, אילו רצה רחמים לממש את מניות סהר, הוא היה מגלה שאלה הם ריווחי־נייר. לטענת הבנק, פנה רחמים אל צדיק וסחרוב, ואמר להם: „חברה, אתם צריכים להציל אותי." באותה שיחה דובר על החלפת מניות סהר במניות בנק מירב על פי הצעת צדיק וסחרוב. ערב השיחה הקובעת פורסמו ממדי ריווחי מירב בבורסה באופן רישמי, כך שצדיק וסחרוב לא מסרו לרחמים מידע חסוי או סמוי.

מייד אחרי שיחה זו טוען רחמים שהוא הופתע לגלות בחשבון הבנק שלו מיליון דולר שהועברו אליו, למרות שעדיין לא נחתם שום הסכם עם צדיק וסחרוב. רחמים הזכיר בשיחה שהיתה לו עם השניים שסכום זה דרוש כדי לרכוש את שמונת אחוזי המניות שלרחמים היתה השפעה על בעליהם.

לדבריו, כר בבר עם העברת הכסף הפעילו עליו צדיק וחשב הבנק, יחיא מונד, לחץ טלפוני נמרץ, כדי שיסכי לקבל לידיו את מניות מירב, משו שהו ריווחיות. שהבנק הבינלאו ישמור על רמתן הגבוהה בבורס ושאין לו סיבה לחשוש. „צדיק אמר בשיחה," סיפר רחמים לבית־המישפ „שאם יש עיסקה ומישהו צריך להפסי למשל מיליון דולר, אז אני מעדי שהבנק יפסיד ולא הלקוח ולא אח שאתה תפסיד. אם יקרה מיקרה שצרי להפסיד — יפסיד הבנק."

עד חתימת־ההסכם נפגש צדיק ע רחמים אפילו שלוש פעמים ביום. ב־0 בנובמבר 82' נחתם ההסכם. לדיבר רחמים, אמר לו צדיק, שהוא אינו יכו לתת לו סתם כך מיליון דולר, ולכן הו מבקש שלמראית־עין ייערך הסכ הלוואה, שעל פיו ילווה הבנ הישראלי לתעשיה לחברת סביוני של רחמים, מיליון דולר, כהלוא נוחה לחמש שנים, עבור מימון בני פרוייקט מיבנה־תעשיה בנגב. רחמי מחזק את דבריו, שהחוזה היה ר למראית־עין, משום שלדבריו, חשב נות הבנק שלו באותה תקופה הראו יתרות של מאות אלפי דולרים.

אמונה באשר הפיננסי

כתב־ההגנה שהגיש הבנק עולה גירסה אחרת לסיפו

צדיק על רחמים: „הוא הריץ מניות וביצע פעולות ספקולטיביות!"
רחמים על צדיק: „הוא הציג לפני מיצג עובדתי כוזב!"
צדיק על רחמים: „זהו מזימה שכל כוונתה היא סחיטה!"
רחמים על צדיק: „היה ברור שאני פועל כאיש־קש שלו!"

ההלוואה. לדיברי צדיק ביקש רחמים את ההלוואה, כדי להציל גם את שאר המניות שהיו תחת השפעתו. עיסקת החלפת מניות סהר במירב אושרה על־ידי המוסדות המוסמכים של הבנק ורק אחרי־כן הוזמן רחמים למחלקת האשראים של הבנק, כדי לברוק כיצד ניתן לבצע אותה. רק אחרי שהצדדים חתמו על המיסמכים הדרושים, הוא קיבל את המילווה הראשון. צדיק טוען שדיברי רחמים על כך שהוא ניסה להשפיע עליו יום ולילה לבצע את רחמים על מיסמך בקשת הלוואה, לדבריו רק למראית־עין, כפי שביקש צדיק. רחמים מבקש להדגיש בתצהירו שהועבר לבית־המישפט, שהסכם ההל־וואה נעשה רק למראית־עין, כאשר לשני הצדדים היה ברור שרחמים פועל ברכישת הזכויות עבור צדיק והבנק, ושהוא, למעשה, אישיקש שלהם.

רחמים התבקש לרכוש את הזכויות בהגבלת שער של 600 נקודות. כל זאת אחרי שסמנכ"ל הבנק, חמו פרץ, העלה מדי יום את גובה ההגבלה. להפתעתו מיליון דולר, נאלץ, כדי לשמור על ערכה הכספי של ההלוואה, לרכוש ניירות־ערך מגוונים. אם לא די בכך, הרי שהבנק אף רכש עבור רחמים מניות מבלי שזה ביקש כלל.

לבנק גירסה שונה לגבי זכויות מניות הבינלאומי. לטענתם, היה זה רחמים שפנה לבנק וביקש הלוואה כדי לרכוש זכויות בהתאם לתשקיף הבינלאומי שפורסם זמן קצר לפני כן. צדיק טוען שגירסת רחמים כאילו בדרך זו ביקש הבנקאי להאדיר את העיסקה בדויים, שיקריים ומבוססים על טענות שאין להן שחר.

צדיק מתייחס, כמובן, גם לשאלת ויסות המניות. לדבריו, כלל נהוג היה בבנק הבינלאומי, שיש לתת לגורמי־השוק לקבוע את מחיר ניירות־הערך ולא להתערב בכללי־המישחק. צדיק מדגיש שהבינלאומי מעולם לא עסק בוויסות.

צדיק וועם על כך שרחמים טוען, שלא היה בקי ברזי עיסקי המניות ושהוא חסר כישורים מיקצועיים. צדיק מגלה בכתב־ההגנה שרחמים ביצע פעולות ספקולטיביות בבורסה, הריץ מניות ואף שימש כאיש־אמונם ומיופה־כוחם של אנשי־משק וכספים רבים שבפניהם הציג רחמים את עצמו כבעל ידע וניסיון. רחמים ואחיו, דני, ניהלו עשרות תיקי השקעות ולצידם פעל מישרד־יועצים כלכלי, שנתן לקבלן הדרומי שירות־ייעוץ קבועים.

צדיק טוען, שמעמדו של רחמים בעולם הבורסה היה כה חזק שהוא, או אחיו, קיימו באופן אישי קשר טלפוני ישיר עם המבצעים באולם הבורסה עצמו. הוא ביצע מאות פעולות בחודש בסכומים של מיליוני דולארים, וזאת רק בבינלאומי.

האומנם היה ההסכם רק למראית־עין? הבנק רוחה כמובן טענה זו מכל וכל, ומוכיח בעזרת תאריכים והתחיי־בות לחשיפת מיסמכים שנחתמה הלוואה כדת וכדין ופעולות הבנק, בעניין זה בעבור שנה, להבטחת השיעבודים, נעשו רק מתוך מישנה־זהירות, ולא משום שחששו לגורל הסכום שניתן כחלק מהעיסקה.

רחמים טוען, לעומת זאת, שהכוונה היתה שהוא יפרע את ההלוואה רק מתוך מכירת מניות מירב שאותן היה אמור לקבל תמורת מסירת מניות סהר.

העיסקה, אם כן, יצאה אל הפועל. לשימחתו של רחמים עלו מניות מירב מעלה־מעלה, וצדיק המשיך לשוחח עימו טלפונית מדי יום, והציע לו כל מיני עסקות בבורסה. בסוף נובמבר 82' הזמין אותו צדיק לפגישה והודיע לו שהבנק הבינלאומי עומד לצאת בהנפקה חדשה של זכויות, וביקש מרחמים שיקח מהבנק סכום של שני מיליון דולר, משום שצדיק מעוניין בביקוש רב יותר לזכויות לרכישת מניות: צדיק הסביר לרחמים שהוא יגרום לכך שרחמים יוכל לרכוש את הזכויות ואחר־כך אף למכשן, להחזיר את שני מיליון הדולר לבנק ויהיתרה שתישאר בידיו תהיה רווח נקי.

רחמים סיפר שבתחילה הוא התנגד לעיסקה, כי היו לו יותר מדי ניירות־ערך, אך צדיק דיבר על ליבו, ואף גילה את אוזנו שהוא וישב־ראש מועצת־המנהלים של הבנק, דויד גולן, מקבלים כל־אחד 17 מיליון ערך נקוב מכיתבי־זכויות אלה, והם בוודאי שלא היו מסכימים לקבל נייר חסר־ערך.

אומר רחמים: „באותה עת האמנתי לצדיק באמונה מלאה והייתי סמוך ובטוח כי המדובר הוא באשף פיננסי, אשר יודע את אשר הוא עושה."

כמו בפעם הקודמת, שוב חתם

נתבע סחרוב
סרב והציע

בנקאי גולן
היה ועזב

של רחמים, נמכרו לבסוף הזכויות בשער של 700 נקודות. רחמים לא הצליח לקנותן. הוא נותר עם כסף רב בחשבונו שלא היה זקוק לו, ועוד ראה מרחוק איך מטפסת המניה החדשה מעלה־מעלה.

נתקע עם 2 מיליון דולר

ב יום המיסחר בזכויות ביקש רחמים קו־טלפון לאולם הבורסה. נאמר לו, להפתעתו, שהיחיד שנהנה באותו היום מקו־הטלפון היה צדיק עצמו.

מאוחר יותר הסתבר לו שצדיק היה זה שוויסת אישית את שער הזכויות והוא זה שגרם לכך ששערן יקבע ל־700 נקודות.

אומר רחמים: „צדיק ובעלי־עניין אחרים בבנק, כמו גולן, אשר ברשותם היו מניות רבות וזכויות רבות של הבינלאומי מכרו מניות וזכויות אלה במחירים גבוהים ובתוך כך הרוויחו מיליוני דולארים."

וכך קרה שרחמים, שנתקע עם שני מיליון דולר, נאלץ למכור את אוצרו שלו, היא המצאה פרי־דמיונו של רחמים. לדבריו, הרכישה שלו ושל גולן אף היא פורסמה בתשקיף. צדיק טוען שרחמים בעצמו תבע את הגבלת־השער, שהוא לא נפגש כלל עם רחמים בעניין מתן־ההלוואה, ושרחמים לא פעל מעולם כשליח או איש־קשר של צדיק וגולן.

צדיק וגולן מכרו את זכויותיהם זמן רב, שמונה חודשים, אחרי מפולת המניות בבורסה, בסוף חודש ינואר 83'.

במחצית הראשונה של חודש ינואר 83' ביקש רחמים למכור את ניירות־הערך שבידיו, עקב חשש למפולת בשוק המניות. „להפתעתי סירב הבנק לבצע את הוראות המכירה."

בסוף החודש אכן התרחשה מפולת ורחמים התבקש למכור את מניות הבינלאומי שבידיו בשערים נמוכים שגרמו לו לנזקים של מאות אלפי דולרים.

אומר על כך צדיק: „הרי לרחמים היה קשר ישיר לבורסה והוא היה יכול למסור הודעות ישירות בדבר רצונו ללא שום מיגבלה. טענה שיקרית זו הועלתה על ידו לראשונה רק כ־20 חודש אחרי האירועים."

„הלכתי שבי אחרי קסמיו"

ל מרות כל מה שעבר עליו, המשיך רחמים להאמין בצדיק.

רחמים החליט לנצל את היותו בעל זכויות בבנק מירב וכתב בסוף חודש נובמבר 83' לנגיד בנק ישראל, משה מנדלבאום, מיכתב ובו הוא מבקש להירשם ככזה. צדיק שמע על מהלך זה מפיו של רחמים ומיהר לטלפן למפקחת על הבנקים, גליה מאור, ולקבוע איתה פגישה משולשת.

מספר רחמים: „להפתעתי, פנה אלי צדיק בחודר־ההמתנה של מאור והציע שלא אירשם ככעל־עניין בבנק מירב ושאבקש חזרה את המיכתב שכתבתי למאור. לא הבנתי את המיפנה הפיתאומי בגישתו של צדיק אך הוא אמר לי: „ראה, עד עכשיו היית מבסוט ממני? אז שמע בקולי!" מאחר שהלכתי שבי אחרי קסמיו לקחתי בחזרה את המיכתב בפגישה אצל מאור."

רחמים מספר שצדיק המשיך לטלפן אליו יום־יום ואז אמר לו הקבלן מבאר־שבע שיש שמועות שעומדת להיות מפולת והוא רוצה לממש את הרווח שעשה במניות מירב שהיו ברשותו. „צדיק אמר לי שלא אעשה כן, לפי שאם אמכור כמות גדולה של מניות מדי יום אזי ירד ערך המניות ולא יהיה מי שיקנה אותן." לדברי רחמים באותם ימים ממש מכר הבנק עצמו חבילות מניות של מירב.

צדיק רוחה מכל וכל את דיברי רחמים. הוא טוען ששער המניות של מירב טופח על־ידי ספקולנטים ולכן הרווח מהן היה אך ורק על הנייר. צדיק טוען שרחמים לא רצה באישור מנגיד בנק ישראל שהוא מחזיק עשרה אחוז מהון־מניות מירב. משום שאז הוא היה נדרש לחשוף את מצבו הפיננסי.

(המשך בעמוד 44)

במדינה

משפט

המחלה המקצועית

בגלל כתיבה מהירה ומאומצת סובלים שופטים מכאבים ביד

חלק מהרופאים כבר מכירים את הבעיה. כאשר פונה אליהם אדם ומספר על כאבים עזים ביד ימין הם שואלים אותו אם הוא, במקרה, שופט. כתריסר שופטי שלום בתל־אביב סובלים מכאבים עזים ביד שבה הם כותבים. הפגיעה היא בעצב מסויים, אשר בגלל חוסר רגיעה אינו נרפא ומפריע לשופטים בעבודתם.

לחלק מן השופטים הוצע מכשיר מוזר דמוי־סד, עשוי גבס, והם מרכיבים אותו על היד הכותבת בשעת הכתיבה. אך מכיוון שהמכשיר מכביד מאוד ונראה מוזר ומדהים, הם מסירים אותו ברגע הראשון האפשרי.

כדי לפתור את הבעיה היו כמה ישיבות עם נשיא בית־מישפט השלום בתל־אביב, יצחק רביבי, והועלו כמה הצעות לעזרת השופטים הפגועים. דרך אחת היא להעזר במתמחים הכותבים עבורם בעת המישפט; דרך שניה היא להעזר במכשירי הקלטה קטנים המונפקים על־ידי מישרד המשפטים. אך בגלל קיצוצים לא מאשרים כרגע מתמחים חדשים, ובגלל מחירם הגבוה של הדפסי ההקלטות ממכשירי ההקלטה, מסרבים, בדרך כלל, הצדדים למישפט להיעזר בהם, וכך נותר לשופטים הפגועים לכתוב בשירם בסד הגבס, או להשתדל להשיג פקיד או פקידה הפנויים באותו בוקר.

עדות בעל־עניין

כך העיד הנחתום על עיסתו

בעת שהתובעת רחל שיבר חיפשה חומר, כדי לטעון לעונש במישפט שוחר הכרורגל שנערך בפתח־תקווה, נתקלה במסמך מעניין. היא גילתה כי בעת הדיון שהיה בכנסת, לפני 13 שנה, בזמן הגשת דוח ועדת עציוני צוטט גם אחד הנאשמים במישפט.

כאשר עסקו בשנת 1971 בשחיתות בכרורגל נגבו מאות עדויות על־ידי ועדת עציוני ואחר־כך דנו במימצאיה

שפוט סטלמך
ציטוט נגד השתלטות

גם בכנסת. חבר־הכנסת דאז, יוסף תמיר, ציטט את אחד מעמודי־התווך של הכדורגל, נחום סטלמך, כמי שדיבר נגד השתלטות המאפיה על הכדורגל ועל השחתת הענף.

כאשר ביקשה התובעת מבית־המישפט להחמיר בעונשו של הנאשם סטלמך, שהורשע בשוחד שאירע בשנת 1976, השתמשה גם בציטוט זה, אותו הביאה מתוך דברי הכנסת.

מבוכה בבית־המישפט

הנאשם באונס טען להגנתו: לא אונס־של־ממש

כאשר שאל השופט מנחם אילן את עובדיה כולני, נהג מונית הנאשם באונס, אם יש לו מה להוסיף על דיברי סניגורו, קם הנאשם על רגליו והחל מפרט בפני בית־המישפט כיצד, בדיוק, ביצע את מעשהו בקורבנו. הוא התווכח על הפרטים וניסה לשכנע את בית־המישפט כי, בעצם, לא אנס את המתלוננת אונס־של־ממש.

השופט נראה נבוך וגם התובעת. שרה דותן, נראתה חסרת־אונים. הסניגור אברהם אורן כבש את כעסו על הנאשם.

בירה וסיגריות. כולני נאשם על־ידי התביעה, כי בתחילת החודש אנס צעירה מתנדבת, שעלתה למונית שבה הוא עובד, יחד עם חברתה, כדי להגיע לקיבוץ שבו היא מתגוררת. כולני היה במונית יחד עם ידיד, כאשר עצרו ואספו את שתי הנערות. הם אמרו לנערות כי הנסיעה לא תעלה להן כסף מכיוון שהקיבוץ נמצא בדרכו של הנהג למקום חפצו.

אולם כאשר צריך היה הנהג לפנות לעבר הכביש המוביל לקיבוץ, נסע לכיוון אחר ואמר לנערות כי הוא מזמין אותן לשתות איתו ועם חברו כוס בירה.

שופט רביבי
היד בסד

אחרי ששתו, שוב לא פנה הנאשם לעבר הקיבוץ ואמר כי הוא נוסע לקנות סיגריות.

הוא עצר ליד פארק ראש־העין והזמין את המתנדבת לבוא איתו לקנות סיגריות. מאחר שהיו במקום אנשים והיה אור, לא פחדה הנערה וליוותה אותו. אולם בבית־הקפה לא היו סיגריות למכירה, וכולני אומר כי הוא מכיר עוד קיוסק בסביבה. שבו יוכל למצוא סיגריות.

ואז בחוץ, בחשיכה, השכיב הנהג את הנערה על מישטח בטון ואנס אותה. הוא גם עשה בה, לדברי כתב־האישום, מעשה־סדום ומעשה מגונה, ואחר כך איים עליה שלא תאמר דבר, כי הוא ימצא אותה וירצחנה.

כאשר חזרה המתנדבת לחברתה, ששאלה אותה מה קרה, היא פחדה לומר מילה בנוכחות הנהג, ואמרה כי הכל בסדר. רק כאשר הוריד אותן הנהג בשערי הקיבוץ, מיהרה לספר לחברה על האונס.

בחקירתו במישטרה הודה כולני כמעט בכל האשמות נגדו. הוא רק התווכח עם השוטרים ועם התביעה על טיב האונס והביע בכך את בית־המישפט.

רחמים לא צרק

(המשך מעמוד 43)

צדיק מנתץ את טענת רחמים שנמנע ממנו למכור את מניות מירב ערב המפולת, בכך שהוא קובע שרחמים לא מכר חבילות אלה גם בבנקים אחרים ששם היו לו חשבונות.

האם באותו זמן מכר הבינלאומי את מניות מירב? צדיק עונה בזהירות: „אם הבנק מכר מניות בכמויות קטנות מתוך כלל מניות מירב שהוחזקו על־ידו, הוא עשה כן משיקולים שהינחו אותו."

צדיק, מכחיש, כמובן, שהוא ניזוט וויסת את מכירת מירב בהגבלות־שער שלא אפשרו לרחמים להיפטר מהסחורה שבידיו. „גיבוב השטויות ומסכת השקרים פולשים לתחום הרימיון הפרוע של רחמים ופשוט נבצר מלהתייחס אליהם באורח רציני."

הבטחת פיצוי ועזרה

ב יתניים פנה הבנק לרחמים וביקש שיפרע את שני מיליון הדולר שקיבל, או, לפחות, את חלקם. רחמים טוען שהבנק הציע לו לקבל הלוואה נוספת של מיליון דולר כדי לכסות חלק מהפסדיו וחובותיו. ושוב נחתם חוזה בחודש מרס 83' שעל־פי רחמים השתמע ממנו בבירור שזהו חוזה הלוואה למראית־עין ופעם נוספת לאחת מחברותיו.

לצדיק גירסה אחרת. לדבריו, היה זה רחמים שפנה אל הבנק וביקש ממנו שיכין עבורו פריסה מחדש של חובותיו לבנק, כדי שלא יעמוד ביתרות־חובה כספיות תוך תשלום ריבית חריגה.

מאז חודש מאי 83' מתנהל משא־ומתן בין הצדדים לחיסול יתרת החובה ולמכירת חלקים ממניותיו של רחמים. בערב ראש־השנה תשמ"ד, מספר רחמים, שהוא טילפן אל צדיק ואמר לו שמצבו כבד מנשוא וכי הוא ייאלץ לתבוע את המגיע לו. לדיברי רחמים, אמר לו צדיק: „רע לך כי החלטתי לפצות אותך על מה שגרמתי לך, ואני מבטיח להחזיר אותך להיות אותו שאול רחמים שהיית, ואעניק לך כל עזרה אפשרית."

צדיק מכחיש בתוקף עניין זה ואף את הציטוטים שנשמעו כביכול מפיו.

רחמים המתין שיוחזר לו כסף ובמקום זאת הוא קיבל הודעות מהבנק שעליו לפרוע את חובותיו על־ידי תשלום מה שקיבל כהלוואה. רחמים חשש שהבנק ידרוש לממש את הנכסים המשועבדים לו, כדי לפרוע את חובות ההלוואות ולכן הוא פנה, באיחור אומנם, לבית־המישפט. הוא ביקש מבית־המישפט שיצווה על הבינלאומי להציג בפניו את כל פקודות המכירה שנתן, כדי להוכיח שהוא החזיר חלק מחובותיו, שבית־המישפט יכיר באי־תקפותם של הסכמי ההלוואות שבין רחמים וצדיק וגם כל השיעבודים, ולהשיב לו את ערכם של מניות מירב בערכן הגבוה, סכום המתקרב כיום לשני מיליארד שקל.

באמצע חודש אוגוסט הופתעה צמרת הבנק הבינלאומי הראשון, כאשר הכתבים הדרומיים פירסמו בעיתונים היומיים בהרחבה על תביעתו של רחמים. ב־16 לאוגוסט הוציא בית־המישפט המחוזי בבירת הנגב צו המונע מהבינלאומי לממש את הביטחונות שעליהם חתם רחמים. בדיון שנערך במעמד שני הצדדים ב־5 בספטמבר החליט השופט, אברהם פריש, שהבנק לא יוכל לממש בשלב זה את הביטחונות שנתן רחמים כנגד החוב של שני מיליון הדולר, והסתפק באגרה ששילם רחמים לבית־המישפט בסך 1200 שקל בלבד.

בתוך זמן קצר ייפתח הדיון עצמו בבית־המישפט המחוזי. מכיתבי התביעה והתגובה ברור שהמערכת הבנקאית, הנעשה מאחורי הקלעים בבורסה וסודות מהדרי־חדרים של ראשי המשק ייחשפו שם. שלא לדבר על השאלה המהותית איך יכול הבנק להיות בו־זמנית יועץ השקעות ואינטרסנט בבורסה.

משבר הבנקים, אם כן, לא הסתיים. מתחיל שלב חדש, שלב הגילויים בבית־המישפט.

בן־ציון ציטרין ■

ב אשר התלהטו הרוחות, נאלצו השופטים להזכיר כי יאיר קוטלר איננו הנאשם במישפט, אלא עד־הזמה בלבד. אולם סניגורו של אסף חפץ, עורך־הדין רן כהן, לא ריחם על העיתונאי. הוא חקר אותו חקירה נגדית נוקבת, עד שהוציא כמעט את העד מכליו. „אני מזהיר אותך שלא להסתבך בשקרים נוספים," צעק הסניגור לעבר קוטלר, והעיתונאי ענה לו: „אל תקרא לי שקרן, כי אתה הוא השקרן!"

היה זה הסיבוב האחרון במישפטו של אסף חפץ, בפני בית־הדין המישמעתי של המישטרה. התובע, יהודה וילק, הזמין את העיתונאי הוותיק קוטלר כעד־הזמה, כדי להעיד בפרשיה שבה התגלתה סתירה בין דבריו של מי שהיה מפקד מחוז תל־אביב, ניצב אברהם תורגמן, ובין דבריו של קצין המישטרה יעקב רז. רז העיד בבית־המישפט, כי בפברואר 1983 הורה לו מפקדו באותה תקופה, תורגמן, לאפשר לעיתונאי קוטלר להיות נוכח בעת חקירתו של עציר בתוך תחנת־המישטרה. תורגמן, כאשר נחקר על כך בבית־הדין, הכחיש זאת לחלוטין. שני קציני מישטרה תמכו בעדותו של רז, ועל כן נאלץ התובע להזמין את העיתונאי להשמיע את עדותו שלו בפני בית־הדין.

השאלה אם אומנם נתן תורגמן הוראה לאפשר לקוטלר להיות נוכח

קצין־מישטרה רז
מי הירשה לחקור את העציר?

בחקירת העציר יוסף כיסליו, שהיה אז חשוד בגניבות ממוזיאון הארץ, אין לה קשר ישיר למישפטו של חפץ, העומד לדין על הדלפות לעיתונות של חומר בעניין כנופיית ליפתא. אך הערות בדבר הליבראליות של מפקדו לשעבר במישטרה ביחסו לעיתונאים, יש בה כדי להראות על הרוח ששררה באותה תקופה במחוז תל־אביב, וכן חשובה השאלה לגבי מהימנותם של הערים תורגמן ורז.

קוטלר הוא דמות ידועה ושנויה במחלוקת. לבית־הדין הגיע לבוש בגדים פשוטים, ובשערו המאפיר נראה יותר כפקיד ממשלתי מזדקן. מאשר כעיתונאי נודע.

קוטלר עבר במשך 25 שנים בעיתון הארץ, שם החל את דרכו כעיתונאי ושם סיים אותה כעורך מישנה בשערוריה גדולה, כאשר הגיש תביעה נגד עיתון הארץ, שניסה לצנזר כתבה שכתב על סגן ראש־הממשלה רא"ז יגאל ידין. מאז, במשך שבע השנים האחרונות, החליף קוטלר שלושה מקומות עבודה, בדרך־כלל בלוויית שערוריות ותביעות מישפטיות. הסניגור עשה את שיעורי־הבית שלו בחריצות. היה לו הרבה חומר לחקור עליו את קוטלר. הוא היה מעוניין

ברסום בל'קין / רחל טסלר

העיתונאי יאיר קוטלר בא להעיד במישפטו של אסף חפץ (בחמונה למטה)
נחקר על־ידי הסניגור שחי־וערב, עד שהשופט נאלץ להתערב ולהעיד שהוא

עד, לא נאשם!

לערער את מהימנותו של קוטלר, שתמך בגירסתו של תורגמן.

את חקירתו הנגדית החל הסניגור בשאלות אישיות. ענה קוטלר: „נולדתי בתל־אביב בשנת 1927, למדתי בבית־הספר התיכון למיסחר, שהוא כיום גימנסיה גאולה."

משם זינק הסניגור ישר אל שבע השנים האחרונות בחייו של הער. „זה נכון שבשבע השנים האחרונות החלפת ארבע מקומות עבודה?" הרעים כהן, וקוטלר ניסה לענות: „אחרי שעברתי 25 שנה בהארץ פרשתי ממנו והצטרפתי למעריב. זה היה בשנת 1978. משם עברתי לרחוב ראשי, כאשר הוקם, כדי להיות בין מייסדיו. משם עברתי לעבוד בגלובס וגם ממנו פרשתי לפני כחדשיים שלושה," העיד קוטלר.

„האם זה נכון שאת כל המקומות הללו עזבת בניגוד לרצונך?" שאל הסניגור, וקוטלר הכחיש בתוקף: „זה שקר גס!" ענה, „הכל היה ביוזמתי."

מכאן נידונה ההיסטוריה של קוטלר באיטיות ובפירוט. „פרשתי מעיתון הארץ בגלל הצנזורה האכזרית של העורך, על ראיון מיוחד עם יגאל ידין. פניתי לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, והמשכתי לעבוד בהארץ עד שפנו אלי ממעריב והציעו לי תפקיד נכיר."

ממעריב עבר קוטלר לרחוב־ראשי, שנפתח אז, עם תיקוות רבות. „דב לאוטמן פנה אליי וביקש שאבוא להיות ממייסדי העיתון. הייתי־ שם עורך המקומון של תל־אביב. ערב הבחירות לעיריה התבקשתי על־ידי הבעלים לכתוב מאמרי שבח לליכוד, כדי לזכות במודעות," סיפר קוטלר, והוא כאיש מצפון פנה מייד לבית־המישפט. „פרשתי מרצון," העיד קוטלר.

על מקום עבודתו האחרון, העיתון הכלכלי גלובס. סיפר קוטלר את הפרטים הבאים: „אני הקמתי את גלובס, והיה לי חוזה לחצי שנה. אבל כבר אחרי שלושה חדשים גיליתי שהבעלים הקימו את העיתון, כדי לצבור רווחים פרטיים במישחקי בורסה." כאיש מצפון, התקומם קוטלר נגד מעשה גלוז זה, אך לא ביקש להתפטר מעבודתו בעיתון. „כדי שלא לשאת באחריות ביקשתי לעזוב את העריכה ולעבור לתחקירים" הצהיר. הבעלים נעתרו לו והוא עבר לעסוק בתחקירים.

אולם גם כאן הצליח להסתכסך עם בעלי העיתון: „הכנתי סידרת מאמרים על יעקב לוינסון. זה היה ביוזמתי, אבל בעידוד הבעלים. המאמר הראשון שהיגשתי לא פורסם. הוחלט לגנוז את הסידרה. התחלתי לחקור מדוע לא פורסם המאמר, וגיליתי כי הוא נמכר לבנק הפועלים תמורת 50 אלף דולר! אז החלטתי לגמור את עבודתי בעיתון ולכתוב ספר." לפני זמן קצר התפרסם סיפרו של קוטלר על פרשת לוינסון.

תלונה או תגובה

א חרי שסיים לחקור את קוטלר על מקומות עבודתו והשערוריות שבהן היה מסובך, פנה הסניגור לחקור את אמינותו של קוטלר כעיתונאי.

„האם זה נכון שהגיעו למערכת עשרות מיכתבי תלונה מאישי־ציבור, כי המידע שמסרת בכתבות שלך איננו אמת?" שאל הסניגור. „זה שקר גס!" ענה קוטלר, והסביר כי בעיניו מיכתב שבו נאמר כי בכתבה לא היו דברי אמת איננו נחשב למיכתב תלונה „זו תגובה על כתבה" אמר.

„אני חושב כי מידת המהימנות של מאמרי עולה על זו של עמיתי במיקצוע והיא גבוהה מהממוצע המקובל." הצהיר קוטלר. הוא זכר מיקרה שבו התנצח עם חבר־הכנסת יוסי שריד מעל דפי העיתון, וזכר גם כי לא ראיין את שריד לפני הכתבה שכתב, מכיוון ששריד היתנה את הראיון עימו בכך שהכתבה תהיה רק לטובתו. „לא יכולתי להסכים לכך, ולא ראיינתי אותו," סיכם קוטלר.

קוטלר זכר מיקרה שבו נתבע עיתון הארץ לדין על כתבה שהוא כתב, בעניין חברת החשמל. העיתון אומנם זכה בערכאה ראשונה, אך אחרי דיון נוסף בחמישה שופטים, נתקבל עירעורה של חברת החשמל, ועיתון הארץ הפסיד בדין.

כהן ביקש מקוטלר לרשום על דוכן העדים רשימה של שמות שהוא יקרא בפניו: „יצחק רבין, אבא אבן, ויקטור שמטוב, שולמית אלוני, אהרון יריב, מוטה גור, גד יעקובי, יוסי שריד, ישראל פולק (מנהל פולגת) פרופסור דן מיכאלי (מנהל בית־חולים איכי־לוב), פרופסור סרבליו (מנהל בית־החולים בילינסון), ד"ר שימחה לנדאו (מנהל המכון לקרימינולוגיה באוניבר־סיטת ירושלים), שמואל שניצר (עורך מעריב), דוד שחם (סופר), גרשון שוקן (עורך הארץ). השאלה שנשאלה בתום הרשימה היתה: „מר קוטלר, מי מאנשים אלה לא כתב תגובה על פירסום מאמר שלך, שבה טען כי לא כתבת אמת?"

מסתבר, כי ששת השמות הראשונים נזכרו על־ידי יוסי שריד בכתבה שכתב במעריב, שבה ציטט את כל השישה, כמי שאמרו באוזניו, שקוטלר לא אמר אמת בכתבה שפירסם על יחסי מפ"ם ויוסי שריד. יתר האנשים שנזכרו לא התלוננו על קוטלר — כך טען.

„אני בכלל לא מבין מה אתה מדבר, חלק גדול מהאנשים הללו כתבו לי מיכתבי הערכה וחלקו לי הרבה קומפלימנטים," ציין קוטלר מדי פעם.

„האם זה נכון ששניצר אמר אני מחכה לרגע שהחוזה של קוטלר יגמר?" שאל הסניגור. „שקר גס!" ענה העיתונאי. „האם זה נכון שבחוזה שלך עם מעריב היתה פיסקה שבה נאמר שאם בתקופה מסויימת תעזוב את מקום עבודתך הנוכחי, תוכל לחזור למעריב אם תרצה. ואתה אומנם חזרת לעיתון וביקשת להתקבל לעבודה מחדש, אך שניצר אמר לך: „איחרת את המועד ב־24 שעות ואני לא אקבל אותך!" גם על כך ענה קוטלר בהכחשה מוחלטת.

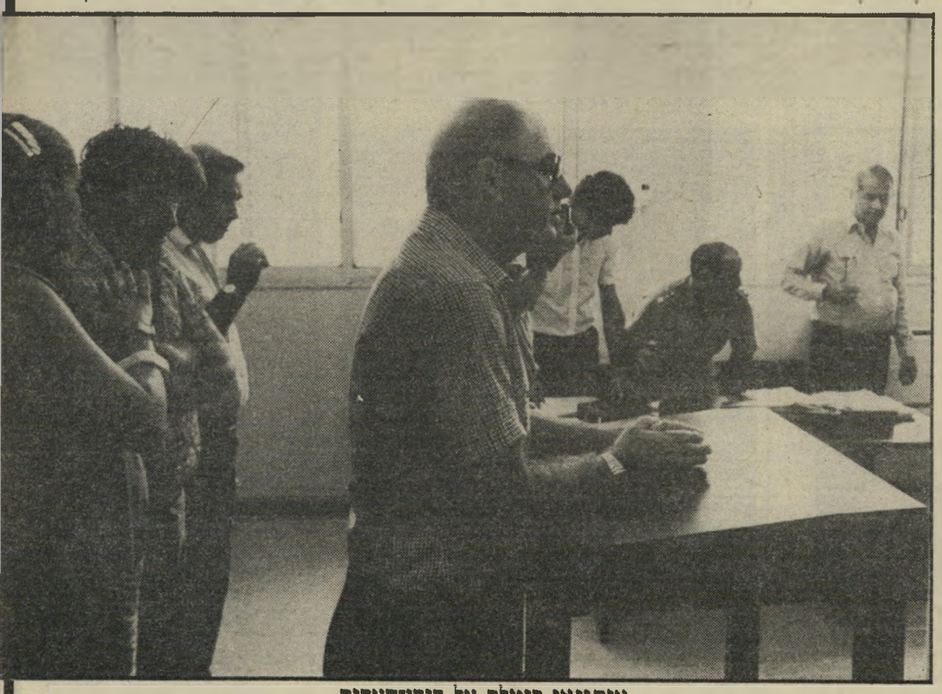
רק בשלב זה הגיע הסניגור לחקור את הער בשאלה בגללה הוזמן. קוטלר אמר כי התעניין בפרשת הגניבות ממוסיאון הארץ ופנה לדוברת מחוז תל־אביב באותה תקופה וביקש להיפגש עם כמה אנשי מישטרה באותו עניין. הדוברת אישרה לו את הפגישה ומסרה לו את מיספר הטלפון של יעקב רז. בעיקבות קביעה טלפונית נפגש העיתונאי עם רז ואחרי שיחה ארוכה, כאשר הלך לחדר־השירותים, שמע רעש במסדרון. שם גילה את הנאשמים שהגיעו לחקירה. הוא ביקש מרז לראיין את אחד מהם, ורז ענה לו לדבריו: „אין בעיות!" וכך ראיין את יוסף כיסליו.

קוטלר הכחיש, כי אי פעם דיבר עם תורגמן על נושא זה או ביקש את עזרתו. לדבריו, הפעם היחידה שבה נפגש וראיין את תורגמן היה בעת מינויו של זה למפקד מחוז תל־אביב, בשנת 1981. קוטלר לא זז מגירסתו זו למרות כל שאלותיו של הסניגור.

הער האחרון במישפט היה יוסף כיסליו. הוא העציר שנחקר בפני קוטלר, והוא יושב כעת בבית־הסוהר. אולם הוא לא יכול היה להבהיר את השאלה מי נתן את ההוראה.

בשעה מאוחרת אחר־הצהריים החלו הסיכומים המסיימים את מישפטו של חפץ. כמעט לא חשוב כבר כיצד יסתיים המישפט הארוך והמייגע. הסניגור השיג את מבוקשו. בגלל הרחיות הארוכות ופסילת שופטים רבים יסתיים המישפט כאשר בתפקיד שר־המישטרה מכהן אדם חדש. חיים כר־לב החליף את יוסף בורג והדבר נותן תיקוות חדשות לאסף חפץ. תהיה אשר תהיה תוצאת המישפט, אסף חפץ כבר זכה.

אילנה אלון ■

עיתונאי קוטלר על דוכן־העדים
4 מקומות־עבודה ב־7 שנים

זה קרה לרבים בבוהימה לפניהם — עכשיו זה קורה לאחת הזמרות הטובות במדינה ולבעלה השחקן:

מירי ושמואל בדרך לחב"ד

נבון רותי, בתו של שגריר, שהיתה סולנית בלהקה צבאית. היתה נשואה בעבר לזמר יוני נמרי. ניהלה רומן עם המלחין דוד קריבושה. חוזר בתשובה. ב־ משך חמש שנים בארצות־הברית.

לוקוב יורם עם אשתו. הצייר שהתפרסם ברומנים שניהל במשך שנים עם הבחורות היפות ביותר בארץ, שאותן צייר, בפרוטרטים שהוצגו בתערוכות, נראה בימים אלו לומד תורה.

זמרת אלוני
סירוב לידידות אינטימית

על הבימה באולמי מודיעין ברמת־גן עמדה הזמרת מירי אלוני, שנמצאת בחודש השמיני להריונה. היא היתה לבושה בבגד צנוע. מטפחת כיסתה את ראשה. היה זה ערב מיוחד במינו, שבו התאספו 400 נשים דתיות, רובן חוזרות בתשובה. הן באו לחגוג את יום הולדתו של הבעל שם טוב, שחל ביח' באלול. הקהל היה מלא התלהבות. היתה זאת אחד הפעמים הבודדות שהנשים הללו זכו בכידור.

שיאו של הערב היה כשמירי שרה את השיר המפורסם ביותר שלה הבן יקיר לי, שמילותיו נלקחו מן המוסף של שחרית של שבת.

באולם היו רק גברים אחדים, ביניהם הרב לאו, שהירצה לפני הנשים, ובעלה של הזמרת, שמואל אומני, שהיה האחראי על האורות והקול. רק מעטים היו מצליחים לזהות את אומני השחקן לשעבר, שכן הוא גידל לאחרונה זקן.

אומני אישר את השמועה כי הוא מגמה לחזור למקורות. „אני חושב שאחדותו של העם זה בלימוד תורה. התחלתי ללמוד תורה. גם מירי התחילה. היא לומדת שעורי תורה הנערכים בבית חב"ד ברמת־גן.

„הכל התחיל מזוג חברים שהם גם שכנים שלנו, שניהם חוזרים בתשובה. האיש משמש כנציג של הרבי בארץ, ובעבר היה ידוע כקצין בצנחנים. האשה מנהלת את בית חב"ד ברמת־גן. הם הציעו שנערוך את החופה שלנו שם. למרות שזאת היתה החתונה הרביעית שלי, הרגשתי שחתונה כזאת עושים פעם בחיים. היתה לנו הרגשה של התרוממות־רוח. שנינו הרגשנו שאנחנו כורתים ברית עם הקדוש ברוך הוא. בחתונה שלנו השתתפו רבנים, וחסידים החזיקו את מקלות החופה, ונדרשה דרשה. מאז אנחנו מנסים לשמור על השבת.

„להיות חוזר־בתשובה זה לא דבר פשוט, זה תהליך שלוקח שנתיים, שלוש. לימוד תורה זה לא מיקצוע. יש לנו קשיים עם ערבי־חג ושבתות. האמת, שאצלנו המצב הוא עוד בחיתו־לים.

„יש לי עוד הרבה שאלות לרת, ותשובות על השאלות עוד לא קיבלתי. העולם הבא עוד לא מעניין אותי. אני

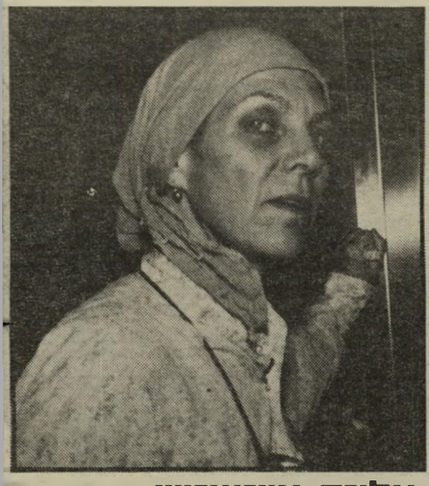
פרבר טובה, בת דודתו של אורי זוהר, שימשה ב־ עבר דוגמנית עירום לציירים. היא הצטרפה לחבורה של אורי זוהר בירושלים. שם סידרו לה שידוך עם בחור אמריקאי, חוזר בתשובה.

שרה מור (זיסמן), אשתו לשעבר של עמי זיסמן, היתה אחת הנשים היפות ביותר בארץ. לאחר גירושיהם ונישואיו של עמי לדוגמנית הצמרת פינצ'י מור, החלה שרה לעבוד כיועצת־יופי פרטית. באחרונה החלה לומדת תורה והיא חוזרת בתשובה.

נירה עדי חזרה בתשובה לפני כמה שנים. היא היתה נשואה לשחקן דודיק סמדר שממנו יש לה בן בן 18. אחרי שחזרה בתשובה, סידרו לה שידוך עם אברך אמריקאי צעיר. היא התגרשה אחרי תקופה קצרה, בטענה שהוא מתחזה לדתי.

אלונה איינשטיין עובדת כיום בכפרים וב־ מושבים ומטיפה לחזרה בתשובה. כשעזבה את הזמר אריק איינשטיין עם בתם יסמין, נשארה הבת הגדולה שירי בתל־אביב והלכה לצבא. כיום כשהיא בת 20 הצטרפה לאלונה וליסמין.

מירי אלוני ושמואל אומני בחתונתם
"חתונה כזאת עושים פעם בחיים"

עוד מחפש תשובות לבעיות שלי עולם הזה. לפני הלידה אנחנו עוד לא וצים לצאת בהצהרות מפוצצות. מירי וא גרגשת, כי ב־19 בחודש הבא מלאו 40 שבועות להריון, והיא עומדת לדת.

"העולם שבו אנחנו חיים הוא אכזרי יותר. השוק קשה באופן רצחני. ברות התקליטים הפכו לחברות ינגסיות. כל מה שהם עושים זה עיקר לייבא תקליטים. כשהזמרים ממנים בעצמם את התקליטים. את תקליט של ירדנה ארזי מפיק בעלה. נחנו עומדים להוציא תקליט של מירי תפילה, לאחר המופע שהצליח רמת־גן. אנחנו מופיעים גם ביום שלישי השבוע, שבו יהיה כינוס של שים דתיות בראשון־לציון."

בגידות ושיברון־לב

דובר העיקרי במישפחה הוא שמואל אומני. את תגובתה של מירי בקושי הצלחנו לקבל. אומרת מירי: "אני באה מבית לא דתי. התרגלתי תמיד לומר את המילים בעזרת השם, ותודה לאל, אני עוד לא בטוחה שאהפך לדתיה, כל מה שאני מנסה עכשיו לעשות זה ללמוד תורה."

סיפור חייה של מירי יכול לשמש נושא לסרט מרתק. היא נולדה בגבעתיים למישפחה שחיה חיים צנועים עד היום. מעולם לא היתה ילדת תפנוקים. עד גיל מאוחר טיפסה על עצים, והתנהגה כמו ילד. אך כשגילתה את המין הוא הפך להיות במשך תקופה מסויימת הדבר המרכזי בחייה. את חיי האהבה שלה היא החלה ברומן נעורים יפהפה.

בתקופתה הראשונה בלהקת הנח"ל, לא זכתה לשיר שירי סולו. רק לאחר תום שירותה הצבאי היא התבקשה להוסיף ולשרת בצבא, כי רק אז היה מוכן אחד מהאנשים המרכזיים בלהקה לסלוח לה על שסירבה להיות ידידתו האינטימית.

באותה התקופה של הארכת השירות הצבאי, היא החלה לשיר את שירי הסולו של הלהקה, שירים שהפכו נכסי צאן ברזל בשירה הישראלית, שיר השלום, והבן יקיר לי.

אחרי השיחרור הוצפה מירי בהצעות לחתימת חוזה עם חברות התקליטים. היא החליטה שהיא לא מוכנה לחתום עם אף אחד, והחלה מופיעה בהפקות של אברהם דשא. שם היא פגשה את השחקן נחום שליט והיא נשבתה בקסמיו. אחרי רומן לוהט הם התחתנו. מירי היתה אשתו השלישית.

באותם הימים הצליחה מירי בהופעות והיתה מבוקשת מאוד. אך בצד ההצלחה הגדולה הלכו חיי נשואיה ונהרסו. למירי התמימה נודע על בגידותיו של שליט. באותם הימים של שיברון לב, היא הופיעה בהצגה הטובה ביותר שלה, ערב שירי ברכט, בבימוי של צדי צרפתי.

חובות למזכרת

מירי התגרשה, ובמשך שנים ניהלה רומנים לא מחייבים עם גברים שונים, בניסיון להחזיר לעצמה את הביטחון העצמי שאיבדה עם גירושיה.

באותה התקופה היא פגשה את ג'סי נחאיסי, שהפך להיות הגורו שלה. ג'סי הצליח לממש במירי את השאיפות האמנותיות שלו. הוא הפך להיות המנהל האמנותי שלה. כסף לא עניין את מירי מעולם. אך במשך השנים היא גילתה שחייה הלכו והסתבכו. המועדון שפתחו ביפו עבד ללא רשיון, כי ג'סי ניסה להלחם ברשויות. קנסות יום־יומיות אכלו את הרווחים מההופעות שלה.

את שמואל אומני פגשה מירי לפני שנתיים. אישיותו של שמואל אומני יפה־התואר היתה מאז ומתמיד שנויה במחלוקת. הוא שחצן ופטפטן, אך יחד עם זאת עדין, מתחשב ואוהב לעזור. בפירסומו הראשון זכה כאשר נלקח מנמל חיפה, שם עבד כסוואר על־ידי הבימאי פיטר פריי, כדי לכבב בסרט אשת חייל לצידה של השחקנית בתיה לנצט.

השחקן המגודל, בעל ההופעה המרשימה, הוצג על־ידי אנשי יחסי־הציבור של הסרט, כפועל פשוט. האמת היא, שהוא למד עוד קודם אצל פיטר פריי.

את שירותו הצבאי עשה אומני ביחידה המובחרת 101, בפיקודו של אריאל שרון. בגיל 29 נשא אומני לאשה את שרה, אחות במיקצועה, שממנה יש לו בן בשם להב. אחרי שנתיים הם התגרשו. מייד אחרי הגירושין נסע אומני לארצות־הברית. הוא למד מישחק באוניברסיטת ניו־יורק, שם הוא פגש את ידידת נעוריו בת גילו, עדנה גרינפן. הם נישאו ונולדו להם שני ילדים, מיכל ותומר.

אומני חזר לארץ והפך להיות קבלן בניין. הוא מאס בעבודה הזאת ופתח פאב. אחר־כך הסתבך בפרשה של תביעה מישפטית של מלצרית שעבדה במקום. במישפט, שזכה בסיקור נרחב בעיתונות, הפסיד אומני. אך הוא ניסה לשקם את חייו. הוא נישא בשלישית והתגרש. כשהכיר את מירי אלוני, התפתח ביניהם רומן לוהט, ומאז הם יחד. בשביל מירי זה הניסיון השלישי להישען על גבר שאותו היא אוהבת.

תלמה וישינסקי אשתו של שחקן הקאמרי שלמה וישינסקי. אחרי גירושיהם היא חזרה בתשובה ונשואה כיום לחוזר־בתשובה. תלמה נחשבה בזמנו אחת הבחורות היפות ביותר בעיר. כיום מכסה מיטפחת גדולה את ראשה ומראה השתנה לחלוטין. בעקבות החזרה בתשובה.

דני ונחמה גולן שחזרו בתשובה הגיעו לאחרונה העירה להצגת הבכורה במועדון בית לסין של פנטו. הצגת הילדים המוצגת על קרשי המועדון. איש לא זיהה אותם. דני גידל זקן והיה לבוש בבגדים כהים. בזמנו התפרסם דני כזמר, שניהל רומן סוער במשך זמן ממושך עם עיתונאית ידועה. כיום הוא איש מישפחה מסור, אב לשתי בנות.

רפי גרנות השחקן לשעבר, אחיו של הזמר דני גרנות, הוא בין החוזרים בתשובה. לפני חזרתו בתשובה היה חבר באגודת אימן ולמד ארכיטקטורה. היום הוא מתגורר במושב הסמוך לתל־אביב. הוא היה נשוי לשחקנית אתי ויס, שיחד איתה הופיע בצוותא, בד בבד עם עבודתו כארכיטקט.

החתן שעמד להתאלמן

מי שהגיע בראש־השנה לחוף טאבה, היה משוכנע שהוא נמצא — מינימום — בחוף של **דאבוש** בהרצליה, או — מכסימום — באבטי־חים בתל־אביב.

כל היפים והיפות נחתו על החוף. בלטה ביניהם, בבגד־ים מנומר, הדוגמנית **יפה כפיר**. יפה הגיעה עם ידידה, **אורי גרבנאו**, כשהם מלווים על־ידי ארבעת ילדיהם. שניים שלו מנשואין קודמים ושניים שלה.

להפתעת כולם סיפרה יפה שהם עומדים להינשא בעוד שלושה שבועות. היא סיפרה על המכונית שקיבלה ממנו במתנה, והציגה בגאווה את שעון קרטייה מס' 2 שלה. למה מיספר 2? בשבת לפני שבועיים, בחוף הרצליה, פרצה בין בני־הזוג מריבה. במהלך המריבה זרקה יפה לים את שעון הקרטייה שקבלה בזמנו מאורי במתנה. על מה הם רבו? אחרי מריבה אחרת ניהלה יפה רומנצ'יק עליו עם הטייס **נועם ציפורי**.

כל המאמצים של הנוכחים בים למצוא את השעון לא עזרו. הוא אבד.

אחרי שהיא בישרה לנוכחים באילת על האירוסין, פסעה יפה לים, עלתה לסירת מירוץ וקשרה את עצמה בכבל לסירה. הסירה פיתחה מהירות, ויפה החלה להתרומם באוויר, כשהמיצנח שהיה מחובר לכבל נפתח. היא הגיעה לגובה של 25 מטר, ועוררה את התפעלות הנוכחים בחוף. פיתאום נדהמו כולם, כשיפה נראתה נופלת לים. התברר שהכבל נקרע. היא נפלה ממש מטר מהסלעים שעל החוף.

אורי מיהר לעברה והודיע שהוא הולך לברך על הגומל. איזה מזל! להתאלמן עוד לפני שהתחתן?

זה האסון השני שקרה בשבת באילת. עוד באותו בוקר נפלה המעלית במלון לגונה וצנחה כשהיא מלאה באנשים, שנפצעו.

איזה מזל שנשארתי בתל־אביב!

יפה כפיר עם אורי גרבנאו
השעון השני

בזכות מילחמת הלבנון

„אני לא מאמינה שהרומן הוא רציני. שאנגלי יכול להיות אסיאתי, ושישראלית יכולה להיות אנגליה. למרות שהרומן בינינו הוא הדדי," אמרה על הרומן שלה **שוש בר**, אלמנתו של השחקן

שוש בר
שורשים, לא טלפונים

שמעון בר שנפטר לפני שנה וחצי מסרטן ומסוכרת.

שוש הכירה את **כריסטופר ריצ'ארדסון**, כתב בכיר של השבועון אובזרבר. כשהגיע לפני שנה כדי לסקר את מילחמת־הלבנון. מאז הוא ביקר בארץ חמש פעמים. שוש, אשה נאה מאוד ועצמאית, עובדת כעורכת־סרטים עבור רשתות־טלוויזיה זרות. יש לה שני ילדים — **דפנה**, חיילת בת 19, ו**אריאל**, בן 9.

אמרה שוש: „אני לא מאמינה ברומנים של טלפונים. אני אוהבת שורשים." אשה חכמה.

הגדר הטובה

נכון שכאשר קראתם את הכותרת למעלה הבנתם מיד למי הכוונה? גדר... אמרתם בליבכם, גדר... התחלתם לחייך. איזה גדר טובה? הממזרה מתכוונת בוודאי לגדר אחרת. אולי מאחורי הגדר? בול! איך ניחשתם? אני מתה!

לא. אין לי סיפור על ביאליק, וכשאני מתקרבת לתיאטרון הבימה מזמינים ניידת זמכונית־כיבוי. אז מה נשאר? הסיפורים הקטנים והמרתקים, שאיש מלבדי לא יחוש בהם.

כך גיליתי את החברות החמה והמוזרה בין השלישיה המריצה את ההצגה בהבימה. הבימאי הוא **אורי סגטר**, ושכנו לדירה, **איקה זוהר**, משחק במחזה בתפקיד ראשי. אחרי

איקה זוהר, אורי סגטר וענת טופול
הצלע האמצעית

שהתגלה כשחקן מוכשר על־ידי אורי והובא להבימה. הנערה שבשלישיה היא **ענת טופול**, הנאה והנשית.

בין איקא לענת מתחיל להתפתח מין רומנצ'יק קטן, ואילו ניתן להם הדבר, כבר היו מחזיקים ידיים, ואולי מחליפים יותר מנשיקה. אלא שבכל מקום שבו נמצאים השניים, נמצאת גם הצלע השלישית של ההצגה, ותמיד באמצע. אם איקא מימין וענת משמאל, אורי בתווך. אם ענת משמאל ואיקא מימין, הוא עדיין בתווך. וכל שנותר לשניים הוא להחליף חיבוקים ונשיקות — מעבר לגדר.

במצב עדין מאוד

את **אולסי פרי** חפשתי למענכם במשך שבוע. והאמינו לי, הוא היה צריך להתאמץ במיוחד כדי להסתתר מפניי, עם גובה כזה. משהו בחוש־הריח שלי אמר לי שכאן מסתתר סיפור.

אשתו של אולסי פרי
גבוה ושתקן

ואתם כבר מוזן למדתם שהחוש שלי איננו טועה. העובדה שהבחור סירב להתראיין ולהציג את אשתו לפני כלי־התיקשורת היתה תמוהה. מה גם שהמעטים, שזכו לראות את אשתו החדשה, היו מוכנים להישבע שהיא יפהפיה אמיתית. אולסי התראיין עשרות פעמים בשמונה השנים שבהן ניהל רומן לוהט עם **תמי בן־עמי**.

מצאתי את אולסי במלון רמדה, לשם עבר עם האשה והילד. בביתו הוא עורך שיפוצים.

„את אולסי פרי, בבקשה."

„האלו?"

„גוד מורנינג אולסי, איטס מי, המרחלת, האו אר יו?"

„תנקיו."

„אולסי, פליז טל מי אבאוט יור ניו אנד ביוטיפול וייף."

„אי אם סורי, איי האוו נאסינג טו סיי."

בקיצור — גם גבוה, גם חתיך בינלאומי וגם שתקן. אי־אפשר להוציא מהמיספר הזה מילה בימים אלה, כי כמו שהוא הסביר לי:

„אני במצב עדין."

ביררתי ומצאתי שאולסי רגיש מאוד במה שקשור לתמי. אני לא מקנאה בו במה שקורה לו בימים אלה.

איזה מין חיוך?

אנאבל טמיר ואיתן מסורי
תותח כבד

במילחמה הארוכה שמנהל **אלי טמיר** נגד אשתו, **אנאבל**, היו כל האמצעים עד כה כשרים. אפילו כשרים למהדרין — גלאט־כושר, אחרי שהרבנות פסקה באחד הדיונים בין השניים שנישואיהם אינם תופסים, מאחר שאנאבל הונתה את אלי ואת הרבנים כשנישאה לו כיהודיה, בעוד שלמעשה אינה כזו, לטענתו.

לתוך הפרשה העכורה השתלב שמה של **אילנית**, החיה כבת־זוגו של אלי, והמגדלת את בתם של אלי ואנאבל. לא מעט שערות נתלשו בפרשה זו. עד שבית־המישפט העליון, אחרי דיון ממושך מאוד (6 שעות), פסק ביום השלישי שבני־הזוג הם חופשיים ונשואיהם בטלים.

אלי הסתייע בתותח כבד מאוד, אחד הכבדים

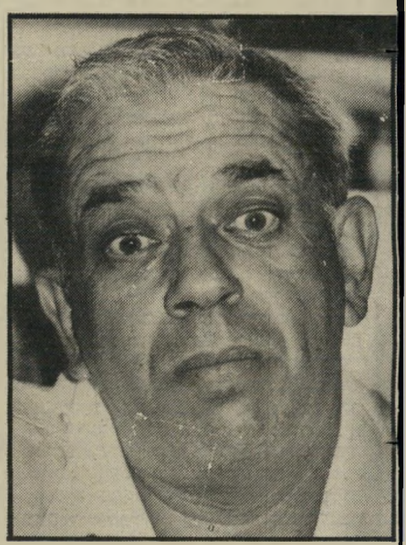
רחל מרחלת על כל השולם

זה קרה בערב החג

אילו היו נותנים לי לבחור בימים הנוראים האלה את איש־השנה, **בומה שביט** לא הייתי בוחרת. הבחור בסדר וצודק תמיד, אבל...

לפני חמישה חודשים נפטר אביו של בומה, **סרין שביט** (76). הוא מת אחרי מחלה קשה. לפני תשע שנים עבר ניתוח־לב פתוח.

לאביו של בומה היתה אשה בשם **סימה**.

בומה שביט
זאת בושה

שממנה יש לו שלושה בנים: בומה, **עמי**, ו**עקי**. כשנפטרה האשה, הוא נשא לאשה את **רחל**. לרחל היה מקודם בן בשם **גור**, שאותו אימץ האב אחרי הנשואין, ולזוג נולד בן נוסף, **ירון**.

אחרי שהתאלמן פעמיים. גם מסימה וגם מרחל. נשא האב לפני 19 שנים את **הלנה** (57). אשה גבוהה, יפה ומרשימה, שהפכה את הבית בהרצליה למרכז מישפחתי לכל הבנים, הנכדים והנינים. הבית הוא בית סולידי, מלא תמונות ושטיחים, שהתפרסם בעיקר באוסף כלי־החרסינה של האב.

מייד אחרי מות האב נפתחה הצוואה. היורשים קיבלו רשימה מפורטת של כל הפריטים בבית — תמונה, שטיח, פורצלן. האב דאג לחלק לכל אחד מהבנים חלק מהפריטים.

הלנה, האשה המסורה, גילתה לתדהמתה שכל מה שהשאיר לה הבעל הוא רבע מערכו של הבית, בלי שום פנסיה מתאימה לעת זקנה. היא פנתה לבן הבכור, בומה, וזה הסביר לה באדיבות, שהיא לא פונה לכתובת הנכונה. הוא ממלא בדיוק את הצוואה של האב.

שבוע לפני ראש־השנה נרהמו השכנים, כשהגיעה משאית לבנה, שממנה יצאו סבלים בסרבלים לבנים. שהוציאו מהבית את התמונות והפריטים שהיו שייכים, לפי הצוואה, לבומה ולאח לירון, הנמצא בלונדון.

כשצלצלתי להלנה שביט כדי לקבל את תגובתה, היא אמרה לי: „אני מבקשת שאף אחד לא יידע. זאת בושה, ואני לא רוצה שידעו על זה.״

ניסיתי להשיג את תגובתו של בומה, אבל התברר לי שהוא נסע עם בני־מישפחתו לחגים לחו״ל.

בארץ לצורך העלאת טענותיו בעליון. הוא שכר את הח״כ הפרופסור **אבנר שאקי** מאוניברסיטת תל־אביב, לטעון את טיעוניו ולשכנע את בית־המשפט שבית־הדין הרבני פעל כחוק, ובמיסגרת סמכויותיו, כשפסק כפי שפסק. אך עורך־הדין **שלמה סמובה** מטעמה של אנאבל, טען את ההיפך הגמור. אין לי ספק שמלבד הניצוצות שיעופו מחדש בין הניצים, אנאבל ואלי, יעופו ניצוצות עוד יותר כבדים בין מצדדי הקיקה הרבנית ובין מגיני הפסיקה האזרחית.

אחרי פסק־הדין יצא אלי מאולם בית־המישפט כשחיוך רחב על שפתיו. אם בגלל שאופשר לו, למעשה, לשאת את אילנית או בגלל העובדה שאנאבל להוטה אולי היום לסיים את נישואיהם לא פחות ממנו. שכן לצידה, בכל מהלך הדיון המישפטי, ישב חברה הצמוד הזמר **איתן מסורי**.

רכילויות השנה: חתונות ומכות

על חטא שחטאנו — טרח מכה. על זרון — שתיים. על עוון שלוש. על שעיוונו — ארבע, וכן הלאה, וכן הלאה. ואת כל אלה אומרים צדיקים גמורים בהגיע הימים הנוראים, ומייסרים את עצמם חזור ושוב.

לעומתם, אנוכי מעשית יותר. תחת להכות על כל החטאים, וכולכם

ברוריה צוורן
לזרוק חפצים

עדים שלא חסרים כאלה, אני מכה יום־יום על חזי בהתלהבות עצומה. על חטא שחטאה אשת־החברה אתם־יודעים־מי — בום, על נשואי־הפנים שנראף — טראח, על אינגלה שהתגלה כמיירדלה — טראח בום טראח. בקיצור אני מכה על חטאי כולם, וקצת גם על שלי.

כחתונה של השנה הייתי בוחרת את החתונה הצנועה־יחסית שנערכה לפני חודש, כשנישאו **דויד מושביץ**, מבעלי עלית, ו**פרחי שטימץ**. היו השנה חתונות מפוצצות יותר: היתה חתונה גרנדיוזית של **הנרי זימן**. חתונה סגנונית של **ורד ציבעון** באילת. חתונה בינלאומית בניו־יורק, אחרי רומן בסיגנון סינדרלה, שבה נישאה המזכירה של המיליונר האמריקאי **יוסף שידלובסקי**, **שימחה כהן** מקיסריה, **לסטנלי שטרן**. היתה חתונה המונית שבה נשא **דן להט**, בנו של ראש עיריית תל־אביב, את **עופרה שטראוס**, בתו של **מיקי**. אך החתונה המפתיעה ביותר היתה זאת של דויד מושביץ, כי הרבה לא האמינו שהיא תתקיים.

אילו הייתי צריכה לבחור את הנערה שבלטה ביותר השנה הייתי בוחרת ב**ציפי לוין**, למרות העובדה שקמו לה מתחרים בצורה של **שרונה מארש**, שלא ירדה מעל דפי העתונות, כשהשתתפה בתחרות נועזת של פנטוזאוז באמריקה. היא גם זכתה בכותרות גדולות אחרי שהחטיפה וקיבלה מכות מידידה, **דני זיתוני**.

יפהפיה אחרת שזכתה השנה בפירסום רב היתה **ירדן לוינסון**, שזכתה בתחרות בינלאומית בתואר הסגנית השניה של „הנערה היפה ביותר בעולם.״

אך הגדילה מכולם לעשות ציפי. היא פיארה את שמנו בין הגויים, אחרי שניהלה רומן סוער עם הכוכב ההוליבודי **וורן ביטי**. היא לא התמהמהה זמן רב אחרי אותו רומן והתחתנה רק לפני שבועיים עם מגדל־סוסים ישראלי ממושב עולש, **רפי רפאלי**. בסיום החתונה אמרה לי ציפי: „אני הבחורה המאושרת ביותר בעולם כולו, חולה על ילדים ועומדת ללדת כמה שיותר.״ בעלה־לשעבר של ציפי, **שוקי בן־סורת**, קיבל רק ביום חמישי האחרון את הגט הסופי מהדוגמנית ומלכת־היופי **ענת זמיר** (צימרמן), הממשיכה לנהל בימים אלה את הרומן שלה עם הד״ר **עמי ויז־נסקי**.

אך את התואר הבילעדי של רכילות־השנה אני מעניקה לאשת־החברה **ברוריה צוורן**, שהתפרסמה ביום שישי אחר כשנדהמו השכנים בשיכון־בבלי בתל־אביב לראות שממרומי הקומה הרביעית של הבניין

ציפי לוין בחתונתה
מכוכבים לסוסים

פרחי שטימץ ודויד מושביץ בחתונתם*
צנועה יחסית

התחילו לעוף למטה כימעט כל חפצי הדירה כגון מכשיר־טלוויזיה, מכשיר־וידאו, כלי־ברזולח ומה לא. ברוריה נכנסה לביתו של המאהב שלה הנשוי, ולאחר שהרגישה שנוצלה ורומתה על־ידו דאגה לזרוק מהבית את כל החפצים שעבורם היא שילמה ממיטב כספה. בווידוי מזעזע סיפרה לי איך נוצלה ורומתה על־ידי מאהבה.

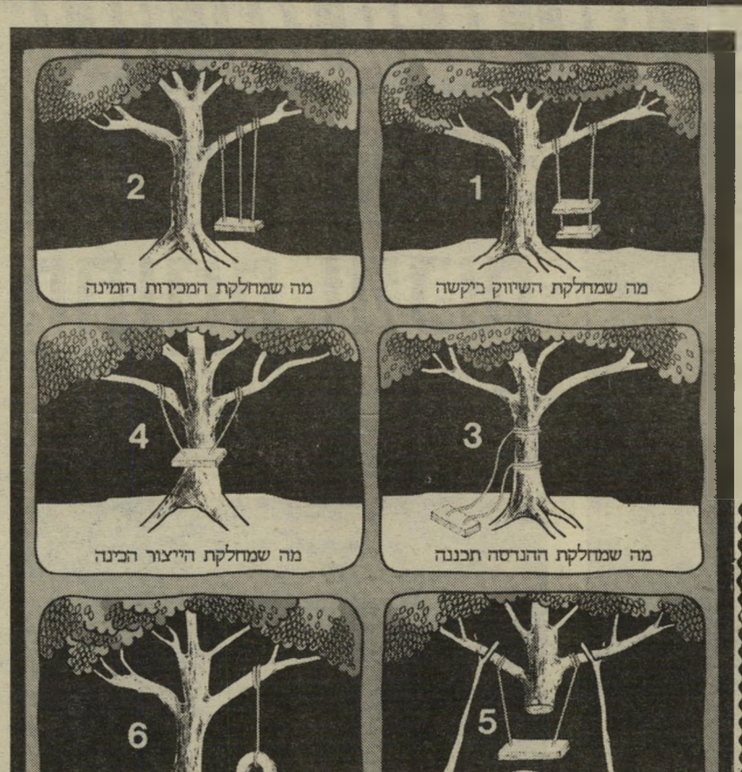
מאז הצליחה ברוריה בקושי להתאושש. היא נקנסה ושילמה עבור הנזק סכום של 3000 דולר. **בשיחות שניהלה לאחרונה עם ידידותיה, אחרי** שחזרה מטיול באירופה, סיפרה שהיא עומדת לעזוב את הארץ ולעבור ללוס־אנג׳לס. אני מאחלת לה שנה טובה ומאושרת, ולשאר — איש איש כערכו.

למצמיח קרניים — שיקרן עור פניו!
לאוכל קורצה — שיקרצו מאחורי גבו.
לנואף — שידווחו עליו במדור.
להולל — הללויה.
לסובא — חבית ללא תחתית.
לחוטא — שה לטבח יולך (אבל בגריל או בתנור!)
ולי — שום דבר מיוחד. בסך־הכל שנת־יצירה, עם נוצת־אווז וכוסית של ארס.
שנה טובה!

* *תמונה בילעדית. משמאל: אבי החתן, מארק מושביץ.*

חומר למחשבה

מה שאני עושה עכשיו זו גניבה פשוטה וגסה. המכון לפיריון העבודה הפיק שתי כרזות שמטרתן לעורר מחשבה בכל הקשור בפיריון העבודה וביעול הייצור. כרזה אחת כזאת הגיעה אלי ואני נפלתי עליה באהבה גדולה. מייד החלטתי לגנוב את הרעיון ולהראות לכם אותו, אבל ליבי המרובע לא נתן לי ולכן טילפנתי למכון לפיריון העבודה וביקשתי מהם רשות להראות לכם את היופי הזה. הם אמרו „בבקשה:" אגב אפשר לקנות את הכרזה בגורל טבעי במכון לפיריון העבודה תמורת 400 שקל. אז תסתכלו בעצמכם ותגידו, זה לא פורטרט של החיים שלנו כאן?

אוכל ובריאות בערבה

הנה „הודעה לעיתונות" שלא זרקתי לאשפה וגם לא ישבתי ושברתי לעצמי את הראש מה אפשר לעשות איתה. נראה לי חשוב ומעניין. קבלו אותה ממני, כלשונה, בלי התוספות המתחכמות שלי:

„במושב עין־יהב, השוכן בחצי הדרך מבאר־שבע לאילת, נפתח בימים אלה — לשרות ציבור המטיילים — מזנון הנקרא בחצי הדרך. מזנון עין־יהב הפתוח בכל שעות היום, ערוך להגיש ארוחות־בוקר, צהריים וערב, שתיה קלה, סנדוויצים ומשקאות חמים. בסמוך למזנון ממוקמת הכפריה של עין יהב, המספקת מדי יום

פירות וירקות טריים מגידולי המושב. המתפרנס בעיקר על חקלאות."

וזה עוד לא הכל. הנה ההמשך...

„אחת האטרקציות בבחצי הדרך הוא צמח האלורה, שהינו בעל סגולות מיוחדות לריפוי חבלות בעור ובעל מסורת מורשת בשבטים אינדיאניים. הטומנת בחובה סגולות לאריכות ימים ונגד עין הרע. צמח האלורה הנטוע בעציצים מיוחדים, נמכר במקום כמוצר לעזרה ראשונה ולנוי, והוא ניתן לגידול ולטיפוח בבית."

נו, מה אתם אומרים?

...ואני בחוץ

עם כל הסיפורים על האינדיווידואליסטיות שלנו, עם ההרגשה שיש לכל אחד מאיתנו, שהוא מיוחד ושונה ולא, חס וחלילה, אחד מהעדר, לפעמים פשוט קורים דברים שמוכיחים לך שאתה, כמו כולם, חי בסך הכל בשביל להיות שייך.

נסעתי במונית לירושלים. נהג אחד ושבעה נוסעים מיקריים. העפתי בהם מבט אחד חטוף ומייד הבנתי שאין לי איתם כלום. אחד קרח כזה ומכוער. אחד שוויצר עם מישקפי טייסים ומבט של עליונות, זוג אחד משועמם שלעס סנדוויץ בקול תרועה, איש אחד עם שערות שיבה שנראה כמו פקיד בכיר, בחורה אחת שקנתה בית־חרושת לתמרוקים ושמה אותו מייד על עצמה, וכמובן, אני, שיושבת בפינה על יד החלון ושונאת את כולם, כי מראש אני יודעת שאם אתחיל לעשן, כולם יצעקו עליי.

ככה נוסעים בשקט איזה 10 דקות, ואז השווייצר מוציא מהתיק שלו גיליון העולם הזה ומתחיל לקרוא. הגבר המבוגר מעיף מבט של אהדה ומוציא גם הוא את אותו הגיליון. שניהם מחייכים אחד לשני וממשיכים לקרוא בשקט.

ואז הם מגיעים לאותה כתבה, ומייד מתפתחת ביניהם שיחה על הנושא. מתעורר ויכוח קל, ואז הבחורה של התמרוקים מצטרפת אליהם. בתחילה הם נותנים לה מבט אחד של „מה את רוצה בכלל?" אבל הקטנה יודעת איך מצטרפים למישחק. היא מתכופפת ומוציאה מהתיק שלה את אותו הגליון של העולם הזה ואומרת שהיא כבר הספיקה לקרוא את זה. התקבלותה לחבורה המצומצמת והנבחרת נעשית פה אחד.

השיחה בין שלושתם קולחת ועוברת גם לפסים אישיים. כל אחד מספר משהו על עצמו. חבורה מגובשת לכל הדעות. רק אנחנו, שאין לנו עיתון צמוד נשארנו מאחור. אף אחד לא פנה אלינו כל זמן הנסיעה בשום שאלה או בקשה. כשירדנו מהמונית, על יד כיכר ציון בירושלים, נפרדו שלושת החברים בלחיצות יד חמות. עלינו הם אפילו לא העיפו מבט.

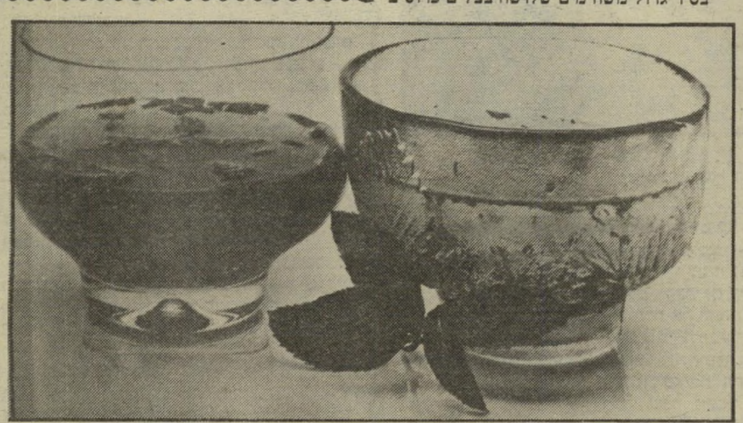
נראה לי כל־כך לא בסדר שלא צירפו גם אותי לחבורה. אתם יודעים שאני שייכת. אבל מה יכולתי לעשות? לצעוק שגם אני איתם? שגם אני קראתי כבר את כל הכתבות וחלק מהן אפילו כתבתי? דווקא חשבתי על זה כל הדרך, אבל התביישתי.

מחכוני בירה

באילת נערך בימים אלה פסטיבל הבירה. כדי שאנחנו הצפוניים לא נרגיש מקופחים, שלחו לי בדואר כמה מירשמים מעניינים עם בירה. כדאי לנסות בתקופה של שיעמום במיטבח.

כך עושים מרק בירה

בסיר גדול משחימים שלושה בצלים פרוסים

על חתיכת מרגרינה. כשהבצל שקוף מוסיפים אליו כף קמח ומערבבים מהר תוך כדי הוספת שלוש כוסות מים. מבשלים הכל 10 דקות. בסיר לחוד מערבבים על אש קטנה שני חלמונים עם כף שמנת ומגליצים את זה למרק המבושל. עכשיו מוסיפים לכל העסק שלוש כוסות בירה ומחממים, אבל לא מרתיחים. מורידים מהאש ולכל מנה מוסיפים קצת גבינה צהובה מגוררת וכמה קרוטונים.

ניסיתי את זה. הילדים עיקמו את הפרצוף אבל הגדולים די נהנו כי זה שונה.

רוטב בירה לסלט

מכניסים לצנצנת קטנה חצי כוס בירה, כף מיץ לימון, רבע כוס שמן, חצי כפית סוכר, כף צלפים קצוצים או בצל ירוק קצוץ או שום כתוש. סוגרים את מיכסה הצינצנת ומנערים היטב. אפשר להחזיק את הרוטב במקרר ימים אחדים ובשעת הצורך לשפוך על סלט. ניסיתי גם את זה. יצא מצויין.

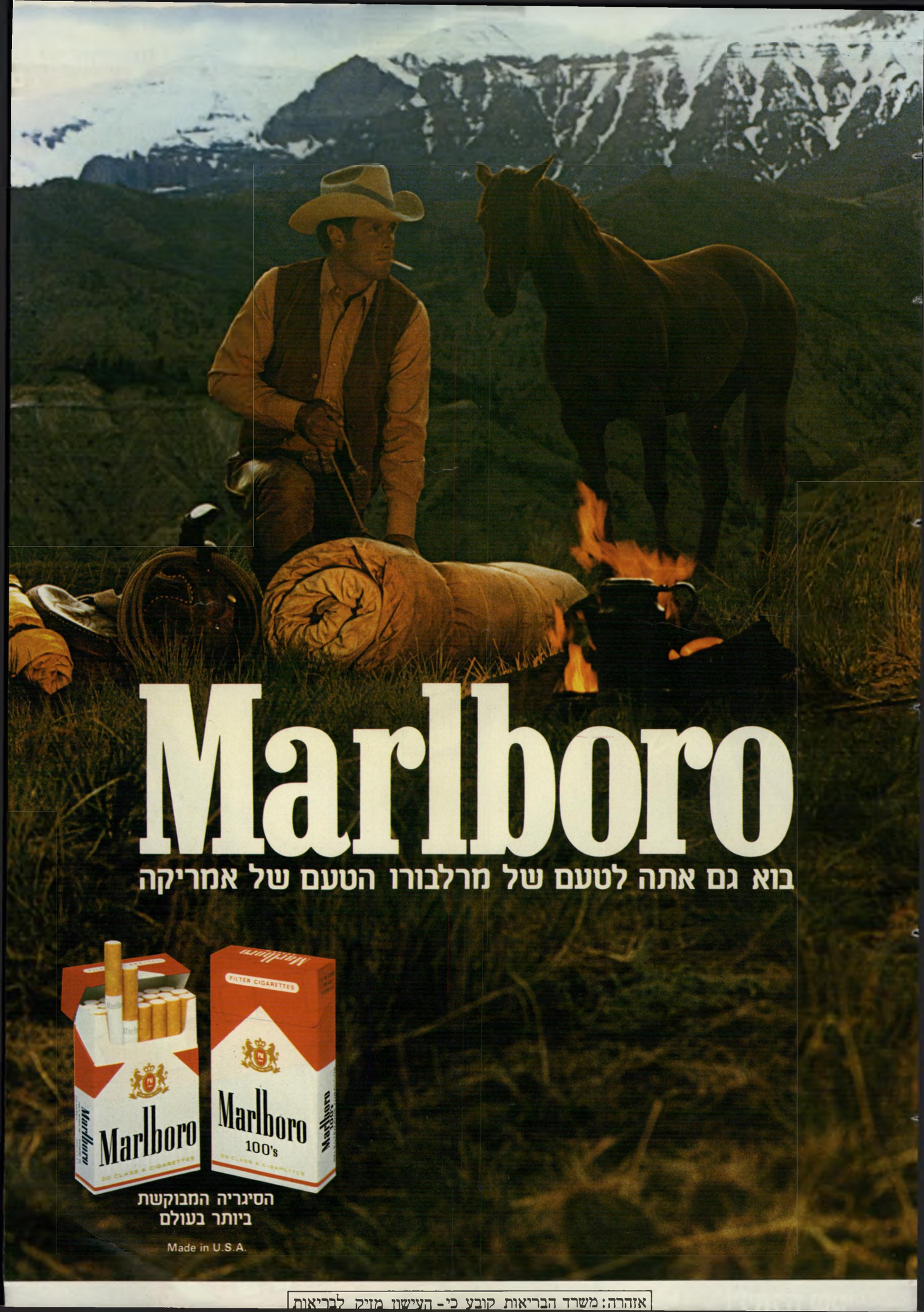
אלה באילת שימשיכו להיצלות בחום. לנו מספיק בירה ומצב־רוח. בתיאבון.

התנצלות

אני מרגישה שלא התייחסתי אליכם יפה לפני ראש־השנה. לא פתרתי לכם את בעיית המתנות. לא העברתי אליכם מתכונים מעניינים לחג ולא הצעתי לכם הצעות לטיולים ולבילויים. בקיצור פישלתי.

תדעו לכם רק, שגם לבעלי מדורים קבועים בעיתון יש צרות אישיות וכשהן באות, אפילו הקוראים הנאמנים ביותר נשכחים מלבנו. כשמקבלים מכה בראש, לוקח זמן לחזור לחיים. אז אל תראגו, לאט־לאט אני אחזור אליכם מכל הלב, רק תנו לי זמן וסבלנות.

רניאלה שמי

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי- העישון מזיק לבריאות

ז' תשרי תשמ"ה, 3.10.84
שנה 49
המחיר 600 שקלים (כולל מע"מ)

זה

הפיצה האחרונה בחזית הדתית של הבוהימה

מירי אלוני בדרך לחזרה בתשובה